

REGULAMENTUL ORGANIC AL VALAHIEI

REGULAMENTUL ORGANIC AL VALAHIEI

CAP. I

Pentru alegerea Domnului

SECȚIA I

Intocmirea Obșteștii Adunări Ecstraordinară.

Art. 1. — Așăzământul dela Akerman întărind dritul ce au boerii dinpreună cu obșteasca voință a lăcuitorilor a alege pe Domnii Molcavii și Valahii, alegerile se vor face de catre Obșteasca Adunare Ecstraordinară, care se va aduna pentru acest sfârșit în orașul de căpetenie al Prințipatului.

Art. 2. — Această Adunare Ecstraordinară se va alcătui în Valahia de o sută noăzeci mădulări, adică :

a) de Prea-Sfinția Sa părintele Mitropolitul.

b) de trei părinți episcopi, ce se vor afla în lucrare, al Râmnicului, Euzău și Argeșu.

c) de cincizeci boeri de întâiul rang și anume: dela vel ban până la vel cămăraș, coprinzându-se și cei ce se vor afla într'acest depe urmă rang, care boeri, până la numărul de mai sus zis, vor fi priimiți ca niște alegători după rândul a mai sus-șaderii ce se păzește în rânduiala rangurilor, care ranguri se află însemnate în arhondologia aceștii eparhii.

d) de șaptezeci și trei boeri de al doilea rang, dela vel clucer până la vel comis, coprinzându-se și cei ce se vor afla într'acest din urmă rang.

e) de treizeci și șase deputați aleși

dintre boerii fieșcăruia județ, câte doi de județ, dela vel sârdar până la cel din urmă rang, fără osebire.

f) de douăzeci și șapte deputați ai corporațiilor dup în orase.

Mădulările Obicinuitei Obșteștii Adunări pot să se aleagă asemenea ca niște alegători în neobicinuita Obștească Adunare.

Art. 3. — Nimeni nu poate fi priimit în Obșteasca Adunare Ecstraordinară de nu va fi în vârstă de treizeci ani deplin.

Art. 4. — Boerii dintâiul rang, pentru ca să fie mădulări Obșteștii Adunări Ecstraordinare, trebuie să fie născuți rumâni și așăzați în Valahia; iar cei de al doilea rang, pe lângă acestea, să fie stăpâni de o moșie de cinci sute stânjini cu lăcuitori.

Asemenea și deputații judeților trebuie să fie boeri și stăpâni de o moșie după cum s'a zis mai sus, în județul acela unde se vor alege.

Art. 5. — Deputații corporațiilor trebuie să fie rumâni, nesupuși la nici o protecție streină și stăpâni, în orașul acela unde se vor alege, de unul sau de mai multe lucruri nemișcătoare de preț cel puțin de cinci mii [lei] și nesupuse la nici o zălogie.

Art. 6. — Pentru alegerea a 73 boeri din al doilea rang se va urma într'acestaș chip :

a) Se va alcătui foaie de numele tuturor boerilor de acest rang, care se vor fi aflând în Valahia și cari au calitățile cele cerute după articolile 3 și 4.

b) Aceștia se vor strânge în București la zioa și locul cel hotărât pentru tragerea sorților a 73 mădulari. La 9 ceasuri de dimineață evropenești trebuie să se aștepte toți strânși, ca să se sfârșască tragerea sorților tot într'aceia zi de va fi prin puțință, sau cel mult a doua zi. Cei ce nu se vor afla de față, vor pierde dritul de a se alege prin sorți.

Iar cei ce nu vor putea să se aștepte față la tragerea sorților din pricina boalei sau a altei legiuite împiedecări, vor înștiința pentru aceasta în scris Ocârmuirii, care va scrie prezidentului aceștii Adunări ca să însemneze pe hârtiuțe numele celor ce lipsesc și să le tragă prin sorți dinpreună cu numele celor ce se află față.

c) Stăpânirea va orândui un boer de întâiul rang ca să fie prezident asupra tragerii sorților; iar cel mai vechiu și mai mare la rang dintre boerii aceștii Adunări, va sluji ca un secretar, fără să-și piearză dritul de a se trage și pentru dânsul sorți.

d) După ce va chema prezidentul anume pe fieșcare dintre mădulările Adunării ce se vor afla față, apoi îi va pohti ca, după rândul vechimii boerilor, să scrie numele și rangul său pe o hârtiuță ce i să va da de către prezidentul, pe care o va arunca însuși în vas. Hârtiuțele trebuie să fie tot de aceeași hârtie, de aceeași mărime și toate tot într'un fel strânse.

e) După ce să vor arunca hârtiuțele în vas, secretarul Adunării va trage mai întâi o hârtiuță și apoi fieșce obraz, care prin sorți se va numi mădular al Obșteștii Adunări Ecstraordinare, va trage îndată alta pentru cel ce va își după dânsul și cu acest chip se va urma tragerea sorților până se va împlini

numărul mădulărilor ce se cere de către Regulament.

f) La fieșce tragere a sorților în parte, cel ce se va chema ca să tragă, va îngriji a amesteca hârtiuțele din vas și după ce va își hârtiuța, o va citi cu glas mare și înțelegător, suppuindu-o la vederea prezidentului și a celor ce să află față.

Numele ce au ieșit se vor trece îndată în catastih, din josul cărora nume se vor iscăli prezidentul, secretarul, cel ce au tras acel nume și un al patrulea obraz, ce se va lua pe rând dintre cei ce se află în adunare, după rânduiala rangului și a însemnării numelor în foaie. După aceasta cel ce va își prin sorți, se va publicui ca un mădular al Obșteștii Adunări Ecstraordinare. Acest chip se va urma la fieșce tragere.

g) În urmă prezidentul face cunoscut numele a 73 mădulări ale Obșteștii Adunări Ecstraordinare și până a nu se risipi Adunarea, dă la mâinile fieșcăruia dintr'înșii cărți iscălite de dânsul și de secretar.

h) Prezidentul va da în mâna vremelnicii Ocârmuirii catastih într'u care se copriind numele celor ce s'au ales prin sorți pentru ca să-i fie cunoscute. Asemenea și mădulările ce sorții i-au ales, vor arăta cărțile lor Ocârmuirii, care după ce le va cerceta după catastih, le va iscăli; în urmă se vor publicui numele celor ce au ieșit prin sorți și catastihul se va pune în păstrare la mitropolie.

Art. 7. — Când după vreme se va întâmpla ca boerii din întâiul rang să nu fie îndestui spre a se împlini numărul de cincizeci mădulări pentru Obșteasca Adunare Ecstraordinară, atunci lipsa se va împlini din boerii de al doilea rang, cei mai vechi și mai mari la rang.

Asemenea se va urma și când boerii de al doilea rang nu vor putea împlini partea lor cea hotărâtă. Atunci se va împlini numărul de 72 dintre boerii rangului al treilea, cei mai vechi înălțați în rangurile cele mai mari ale aceștii trepte.

Art. 8. — Deputații județelor se vor alege de către alegători, care se vor lua dintre cei mai însemnați ai fieșcăruia județ.

Vor fi alegători :

1-*iu.* Toți boerii dela vel clucer până la cel din urmă rang, care nu vor fi având cerutele cualități spre a fi deputați, precum și feciorii de boeri stăpânitori de moșii, care nu vor fi având însă vreun rang.

2-*lea.* Adevărații neamuri, postelniceii și manzili stăpânitori de moșie, ce se vor alege de către cetășii lor, câte doi de plasă și ceată, însă de va putea plasa să dea pe numiții alegători.

Art. 9. — După ce se vor strânge toți acești alegători la zioa cea hotărâtă în orașele scaunului isprăvnicesc din județele lor, li se va citi foaia de numele tuturor obrazelor ce vor fi având cerutele cualități pentru a se alege deputați.

După aceasta, fieșcare dintr'aceste patru stări, a celor mai însemnați ai județului, adecă : boeri, neamuri, postelniceii și manzili, începând dela cea mai mică, va alege doi deputați, după mulțimea glasurilor și după chipul de mai jos :

Fieșcare alegător al unii stări va numi două obraze dintr'acele însemnate în foaia cea coprinzătoare de numele celor vrednici de a se alege deputați ai județului, a cărora nume le va scri și le va iscăli ori va pune pe altul să le scrie și să le iscălească înaintea tuturor celorlalți.

Când alegătorii aceiași stări își vor fi dat părerea lor într'această chip, atunci obrazele cele două care vor fi având mai multe glasuri în partea lor, se vor socoti că s'au ales de toată starea.

Iar când câte patru stările vor priimi pe doi inși a se alege deputați, atunci aceștia îndată se vor cunoaște de deputați ; dar întâmplându-se înprotivă, numele celor aleși de câteș patru stările se vor arunca într'un vas de unde se vor trage prin sorți și cele dintăiu două nume ce vor își, se vor numi deputați.

Art. 10. — Cel mai vechiu și mai

mare la rang dintre boerii fieșcăruia județ va fi prezident și cel ce vine îndată după dânsul, secretar, fără să piarză nici unul nici altul dreptul de a se trage și pentru dânsii sorți.

Pentru tragerea sorților a deputaților duprin județe și pentru chipul ei, să se urmeze întocmai după cum s'a așezat în art. 6 pentru boerii de al doilea rang.

Art. 11. — Ocârmuitorul fieșcăruia județ, însărcinat fiind pentru această treabă de către Stăpânire, va îngriji a strânge pe toți alegătorii i pe boerii ce se vor alege, după foile ce i se vor trimite de către caimacani, după coprinderea art. 19-*lea*, aflându-se față la strângerea lor pentru ca să ia aminte a se pune în lucrare legiuirea alegerii și a se păzi buna oranduială ; dinpreună cu ocârmuitorul se va afla față și protopopul locului, dar nici unul, nici altul nu vor avea voe să se amestece întru nimic la lucrările Adunării, ori să aibă întruăire cu verice alt mijloc.

Art 12. — Indată după isprăvirea tragerii sorților, catastihul se va adeveri de către ocârmuitor și protopop, trimițându-se în urmă la Stăpânire, care va publicui numele acelora pentru care au eșit sorțul.

Art. 13. — Cu patru zile cel puțin mai nainte de a se deschide Obșteasca Adunare Ecstaordinară, deputații fieșcăruia județ, având cărțile lor, se vor înfățișa înaintea ocârmuiri, care după ce le va cerceta după catastih, le va iscăli, puindu-se în urmă catastihul în păstrare la mitropolie.

Art. 14. — Deputații corporațiilor duprin orașe se vor lua după analoghia de mai jos :

- 9 orașul București.
- 3 Craiova.
- 1 Focșanii.
- 1 Buzăul.
- 2 Ploești.

- 1 Târgoviştea.
- 2 Ruşii de Vede.
- 1 Piteştii.
- 1 Câmpu-Lung.
- 1 Slatina.
- 2 Râmnicul din judeţul Vâlci.
- 1 Târgul Jiului.
- 1 Caracalul.
- 1 Cerneţii.

27 Toată suma.

Art. 15. — Starostea de neguţatori, după porunca Stăpânirii, va pohti pe corporaţiile din oraşul Bucureşti a alege din fieşce corporaţie câte 3 obraze din cele mai cu stare şi de ispravă, având cerutele cualităţi. După ce va face această alegere şi se va încheia catastihul de către starostea, Stăpânirea, luând doi dintr'înşii, va orânduî pe unul prezident şi pe celalalt secretar; în urmă starostea va îngriji ca să'i strângă pe toţi în zioa şi locul ce se vor hotări spre a se trage prin sorţi acei nouă deputaţi. Tragerea să se facă întocmai după chipul ce s'a arătat în art. 6, pentru boerii de al doilea rang.

Starostea se va afla la adunare pentru ca să îngrijească a se pune în lucrare legiuirea alegerii şi a se păzi buna orânduială; în urmă, va adeveri catastihul întru care se coprint numele celor ce

s'au ales prin sorţi, ferindu-se de a se amesteca la lucrările adunării sau de a avea vre o înrăuire cu ori ce fel de chip.

Art. 16. — Pentru deputaţii corporaţiilor din celelalte oraşe, ocârmuitorul după porunca ce va avea pentru aceasta, va pohti pe starostea ori pe judeţul fieşcăruia oraş ca să strângă în zioa şi locul ce se va hotări, pe toţi câţi au cualităţile cele cerute, spre a se trage sorţu deputaţilor ce s'au orânduî pentru fieşce oraş după chipul ce s'au arătat în art. 6.

Starostea ori judeţul se va afla faţă la lucrările adunării pentru paza bunei orânduiei, îndatoraţi fiind a adeveri catastihul întru care se coprint numele celor aleşi de deputaţi. După aceasta îl va da în mâna ocârmuitorului ca să-l adevereze şi să-l trimiţă Stăpânirii spre a-l publicui. Tregerea sorţilor isprăvindu-se, să se urmeze după coprintdrea art. 13.

Art. 17. — Dacă în zioa străngerii neobicinuitei Obştestii Adunări, unii din mădularele ei nu vor putea să se afle faţă la alegerea Domnului din pricina boalei sau verice altui cuvânt legiuî, o asemenea întâmplare nu va putea să întârzieze, nici să împiedece lucrările adunării, ci la orice întâmplare ea se va îndeletnici la alegerea Domnului, când trei părţi din tot numărul alegătorilor se va afla faţă la Adunare.

SECŢIA II

Vremelnica Ocârmuire.

Art. 18. — La orice încetare de Domnie şi întâmplându-se vacanţie, trei caimacamii se vor însărcina îndată cu oblăduirea Stăpânirii.

Vor fi legiuîţi caimacamii:

Prezidentul Innaltului Diván, ministru Trebilor din Lăuntru şi marele logofăt sau ministru Dreptăţii, care se vor afla în slujbă atunci când se va întâmpla vacanţia.

Aceşti trei dregători vor ocârmui din-

preună toate trebile Prinţipatului, până la suirea în scaun a noului Domn şi vor stränge îndată obicinuita Obştească Adunare spre a pune în lucrare măsurile cele hotărite prin art. 20.

Caimacamii, pe vremea ocârmuirii lor, nu vor putea să dea titluri de nobleţă, să judece pricini fără să aibă judecata lor apelaţie, nici să scoată pe bei ce se află în dregătorii publice, cezi numai pentru o greşală dovedită

și încă, când se va întâmpla ca o dregătorie să nu-și aibă dregătorul ei, nu vor putea să orânduiască la dânsa decât numai vechil.

Art. 19. — Tot în ziua orânduiri lor, caimacamii se vor indeletnici la închipuirea foilor, după catastișele ce sânt întocmite pentru acest sfârșit.

a) Pentru boerii de întâiul și al doilea rang, precum și pentru obrazele cele mai însemnate care se copriind în art. 2-lea, cu arătarea lăcașului lor și întocmai după art. 3, 4, 8.

b) Tot caimacamii vor întocmi foaia candidaților de Domnie, trecând întrânsa numele boerilor, care vor avea calitățile cerute de articolul 26.

Asemenea vor trece întrânsa și numele lor, dacă vor avea tot acele calități ce să cer și după ce se vor isprăvi toate aceste pregătitoare lucrări pentru alegerea Domnului, foile să vor pune în păstrare la mitropolie.

Art. 20. — Cei ce vor socoti că cu nedreptate s'au depărtat de drepturile ce le dau calitățile lor, pot, în soroc de douăzeci și două zile după publicarea foilor, să-și arate cererile lor la Obicinuita Obșteasca Adunare, care, de le va găsi temeinice, va raporta către Stăpânire ca să-i așaze îndată întru dreptățile lor.

Art. 21. — În a cincilea zi a orânduiri lor, vor publica foile pentru care s'au vorbit la art. 19. Tot într'aceiași vreme vor trimite porunci către ocârmuitorii județelor și alți dregătorii ai locurilor, ca să strângă pe cei mai însemnați din fieșce județ, carii trebuie să stea la alegerea deputaților precum și pe cei mai însemnați ai corporațiilor.

Art. 22. — Ocârmuitorii și ceilalți dregători ai locurilor, în douăzeci și pa-

tru ceasuri după priimirea foilor, vor trimite publicații în toate părțile județului lor, arătând locul și ziua întru care trebuie să se afle strânși toți cei ce au dreptate a fi în adunare.

Art. 23. — Nici o tragere prin sorți nu se va putea face până a nu trece douăzeci și cinci zile de la publicarea foilor, pentru ca să aibă vremea cea cuviincioasă a-și face arătările lor cei ce să vor socoti nedrep[tă]ți.

Art. 24. — Peste patruzeci de zile după publicarea foilor și trimiterea poruncilor, trebuie să se isprăvească în tot Prințipatul alegerile mădularilor ai Obștești Adunării Ecstraordinare și pe se zece zile în urmă toate mădularile trebuie să se strângă în București spre a se afla în Obșteasca Adunare Ecstraordinară care se va deschide la 61 de zile în urma orânduiri caimacamilor.

Art. 25. — Caimacamii sânt îndatorati supt răspunderea lor să ia trebuincioasele măsuri ca alegerile atot în orașul de căpetenie, cât și prin județe să se facă după chipul cel așazat în acest regulament și ca la toate lucrările ce privesc asupra lor, să se păzească buna orânduială și liniștirea. Vericarele să va abate din hotarele cele coprinse într'acest cap, ori va pricinui niscareva turburări în adunările cele întocmite pentru alegere, întâiași dată se va înștiința de către președintele de a-și veni în cunoștință; de va rămânea el neclintit întru abatere din datorile sale, puterea săvârșitoare îi va porunci să iasă afară din sala adunărilor; iar când și atunci se va înprotivi, ostașii îl vor lua și spre pedeapsa nesupunerii sale îl vor pune la opeală până să va urca în scaun Domnul cel nou.

SECȚIA III

Chipul alegerii Domnului

Art. 26. — Domnul se orânduiește pentru toată viața lui. El trebuie să aibă vârstă de patruzeci de ani deplin,

să fie din familie a cărtia nobilitate să se sue cel puțin la moșul său și a căruia naturalizație, potrivită cu obicei-

rile Țării, să înceapă dela tatăl său.

El se va alege numai dintre boerii cei mai destoinici și carii vor avea rangurile de ban, de dvornic de Țara de Sus sau de Țara de jos, de al 3-lea, ori al 4-lea dvornic, de logofătul de Țara de sus ori de Țara de jos, sau carii, după punerea în lucrare acestui regulament, vor avea rangurile miniștrilor de și nu se vor afla în slujbă. Către aceasta, feciorul cel mai mare al Domnului, care pe vremea morții, lepădării sau a scoaterii din Domnie a tată-său se va afla în legiuită vârstă, după coprinderea pravilii pământului, va fi primit în numărul candidaților de Domnie, păzindu-se însă și către dânsul și celelalte formalități care se cer pentru adevărarea celor mai multe glasuri și pentru a se face alegerea sa după lege ¹⁾.

Art. 27. — În zioa cea hotărîtă, toate mădulările Obșteștii Adunări Ecstraordinare vor merge la mitropolie la noă ceasuri evropenești înaintea prânzului.

Art. 28. — Caimacamii pot fi mădulări ai Obșteștii Adunări Ecstraordinare și părtași lucrărilor sale, ori ca niște alegători pentru alegerea Domnului sau ca niște candidați, după dreptatea ce va da fieșcăruia dintre ei rangul și calitățile lor.

Art. 29. — Mitropolitul va fi pravilnic prezident al Obșteștii Adunări Ecstraordinare și va lua spre ajutorul său pe marele dvornic și pre marele logofăt, carii vor fi secretari Adunării, precum și pe alți trei; unul dintre boerii de al doilea rang și altul dintre cei de al treilea, cei mai însemnați din fieșcare din aceste ranguri și pe cel de al treilea dintre deputații corporațiilor pe cel mai bătrân. Când se va

întâmpla ca mitropolitul, bolnav fiind sau din altă pricină, să nu poată a fi față la Adunare, atunci slujba prezidentului o va împlini-o episcopul carele pravilnicește va avea al doilea rang după mitropolitul.

Art. 30. — Prezidentul, prin ajutorul amândurora secretarilor de mai sus ziși, se va îndeletnici la cercetarea cărților fieșcăruia mădular, urmând după vechimea rangurilor și găsindu-le de bune și adevărate, îi va face cunoscuți că sânt primiți în Obșteasca Adunare Ecstraordinară și secretarul îi va trece la catastih.

Art. 31. — Mitropolitul îmbrăcat cu veșmintele arhieresti, va merge în biserică, dinpreună cu toate mădulările adunării și, după ce va sluji sfânta liturghie, va face un cuvânt pe scurt către adunare, arătând mărimea scoposului pentru care s'au strâns; după aceasta va ceti cu glas mare și înțelegător acest întocmit jurământ:

„Jur că la alegerea ce voiu face nu voiu fi amăgiț de către vre un interes în parte sau de vre o îmbulzire streină, nici de vre o altă cugetare, ci binele și fericirea obștei îmi va fi cel dintâiu scopos.“

Și apoi viind fieșcare dintre mădulările adunării înaintea sfântului prastol și puind mâna pe sfânta evanghelie, va zice cu glas mare: Jur acestea.

Art. 32. — După ce se vor împlini toate aceste formalități și se va sfârși jurământul, se vor întoarce toți în sala străngerii, unde prezidentul va ceti foaia candidaților de Domnie și a calităților ce se cer, spre a se putea alege Domnul.

În urmă se vor chema pe nume mădulările adunării, după vechimea rangurilor lor, spre a balota pentru fieșcare dintre candidați ²⁾.

1) Obșteasca Extraordinară Adunare de revizie a votat un amendament: „*Art. 26 paragraful al 2-lea.* Domnul nu se va putea alege de cât dintre boerii din rangul dintâiu, adică de la vel ban și până la vel cămăraș, carii se socotesc cei mai vechi boeri și se osibesc din cei de al doilea și al treilea rang. N'a fost promulgal nefiind întărit de „ministru împărătesc“.

2) La art. 32 s'a votat de către Obșteasca Ecstraordinară Adunare de revizie următorul amendament:

„*Art. 32, paragraful al 2 lea.* După aceasta prezidentul va face chemare anume fieșcăruia din mădulări și cei ce nu vor fi de față, se vor însemna pe foae cu un punct și se vor scri de

Art. 33. — La începutul balotații pentru fieșcare candidat, mitropolitul va da în mână fieșcăruia alegător două bale, una albă și alta neagră. Când se va chema a-și da votul său, va arunca una dintr'aceste bale în vasul cel orânduie pentru priimirea voturilor de alegere și ceialaltă într'alt vas acoperit și pus pe o masă, care va fi la o parte.

Art. 34. — Fiind că voturile trebuesc a se da pe taină, fieșcare dintre

către unul din secretari într'un catastih deosebit.

După ce va isprăvi chemarea pe anume, prezidentul va da fieșcăruia mădular, păzind rândul rangului, un buletin întru care acel mădular va scri patru nume de candidați, pe care va voi să aleagă și pe urmă strângând acest buletin, îl va pune însuși într'o cutie care va sta pe masă înaintea prezidentului: fiecare buletin se va scri pe ascuns, ca numele ce se vor însemna pe dânsul să nu poată fi văzute de către cei ce vor fi de față, orânduindu-se încă un loc deosebit tainic pentru această înscriere.

După ce toate mădularile își vor da într'acel chip votul lor, atunci se va deschide acea cutie în vederea a toatei adunări de către asesor, carele va deschide fieșcare buletin și după ce îl va ceti cu glas mare îl va da prezidentul unuia din secretari ca să l treacă în catastihul ce se va orânduie spre aceasta. Buletinurile nu se vor lepăda decât după ce se vor cerceta dacă numărul lor este de o potrivă cu al mădularilor celor de față și după ce le va face rubar cu catastihul în care vor fi trecute.

Candidatul carele la cea dintâiu deschidere a cutiei va avea două părți din glasurile tuturor mădularilor în partea lui, va fi ales de domn.

Dacă la cea dintâiu deschidere a cutiei, nici unul din candidați nu va fi putut împreuna numărul de glasuri ce mai sus se arată, atunci alegerea se va face prin balotație între zece candidați cari vor avea pentru dânsii mai multe voturi decât ceialți și domn va fi dintre acești zece acela, care va împreuna glasuri mai multe, însă cel puțin cu unul mai mult de cât jumătatea numărului mădularilor celor de față.

Întâmplându-se și după balotație ca nici unul din acești zece candidați să nu împreune pentru sineși cu unul mai mult peste jumătatea numărului mădularilor celor de față, atunci se va face al doilea balotație asupra a trei candidați cari vor fi împreunat mai multe glasuri dintr'acești zece și cel ce va împreuna în urmă mai multe glasuri dintr'acești trei, va fi ales de domn. Iar întâmplându-se ca pe lângă acei zece candidați să aibă și altul un asemenea număr de glasuri ca cel de al zecelea, se între și acela în numărul candidaților.

Asemenea se va urma și la al doilea balotație asupra celor trei candidați."

Nici acest amendament n'a fost întărit.

mădularile ce se vor chema a-și da votul său, să îngrijască a nu vedea nimeni care din amândoă balele aruna într'un vas și care într'altul.

Art. 35. — Fieșcare dintre candidați n'are voie să-și dea votul său pe vremea când balotează pentru dânsul.

Art. 36. — Toate mădularile adunării vor șadea jos și atunci numai are voie fieșcare a se aridica, când se va chema de către prezidentul a-și da votul său.

Art. 37. — Prezidentul cu secretarii și asesorii va șadea într'un loc al sălii, de unde să poată vedea pe toate mădularile adunării și să se vază de către dânsii.

Art. 38. — Când se vor scoate din vas balele ce s'au aruncat pentru alegerea fieșcăruia candidat, secretarul cel orânduie pentru această treabă va face cunoscut cu glas tare și înțelegător câte bale albe și câte negre au eșit, iar celalalt secretar le va scrie în slove la catastihul său.

Se va urma într'acestași chip până la cel din urmă candidat.

Când marele dvornic și marele logofăt, slujind ca niște secretari ai Adunării, vor fi în numărul candidaților, pe vremea ce se vor trage sorții pentru dânsii, se vor orânduie în locul lor cei mai vechi dintre boerii de rangul lor.

Art. 39. — Isprăvindu-se balotația fieșcăruia candidat, numărul balelor ce vor eși și se scrie pe catastih, se va adeveri cu iscăliturile prezidentului, ai doi secretari și a trei asesori.

Art. 40. — Când se va isprăvi balotația tuturor candidaților, de se va întâmpla ca doi sau mai mulți dintr'înșii să aibă un deopotrivă număr de voturi, atunci aceia să se pue la al doilea balotație.

Art. 40. — După săvârșirea balotații, mitropolitul tot într'aceiași adunare, a căriia lucrările nu vor înceta nici cum până la sfârșitul lor, va porunci îndată a se face înscrișul pentru cei ce au eșit mai multe bale în catastih, unde s'au însemnat numărul balelor, pe care is-

călindu-l, îl va da episcopilor a se iscăli atât de Sfinția lor cât și de amândoi secretarii și de câte trei asesorii, apoi va face cunoscut obrazul ce s'a ales de Domn și scoțând copie după înscrisul ce s'a făcut, o va trimite vremelnicii Ocârmuirii.

Art. 42. — Săvârșindu-se alegerea Domnului, mădulările Adunării Ecstraordinare, tot într'aceiași strângere a lor, vor iscăli după rândul rangului lor arz-mahzarul catre Poartă prin care să ceară întărirea Domnului, cum și o notă oficiala prin care să înștinteze Curții ocrotitoare pentru alege ea Domnului. Spre a se putea săvârși toate aceste lucruri tot într'aceiași Adunare fără a se risipi, caimacamii vor îngrii a alcatui mai dinainte amândoa înscrisurile de mai sus zise, în care se va lasa loc deschis spre a se trece numele Domnului celui ales.

Art. 43. — Această Obștească Adunare Ecstraordinară, fiind stransă numai pentru alegerea Domnului, nu va putea să-și însușască vreo alta deosabită cadere, ci ea în faptă se desface îndată ce se va săvârși această alegere și se vor isca amândoa înscrisurile de mai sus zise.

Fieșcare din mădulări, până a nu se desface și a se risipi adunarea, este

îndatorat să dea sinetul său de alegător în mâna mitropolitului, care le va pune în păstrare în arhivele mitropoliei, făcând cunoscută tuturilor cea desăvârșit desfacere și despărțire a Obșteștii Adunări Ecstraordinare.

Art. 44. — Până a se întări Domnul de către Poartă, caimacamii nu vor înceta a ocârmui Țara, rămâind îndatorați ca după ce se va urca Domnul cel nou în scaun, să dea cuvânt de ocârmuirea lor și socoteală de cheltuiala veniturilor Țării, atât Domnului cât și Obicinuitei Obșteștii Adunări.

Pompa suirei Domnului în Scaun și toată țeremonia ce privește la dânsa se va rândui prin regulamentul ce va face vremelnica ocârmuire conglăsu ta cu vechiul obicei din condicile Divanului; iar ungerea Domnului se va face în Biserica Maicei Precistei din Curtea Veche.

Când Domnul se va apropiea de sfântul prastol că să se ungă, va face cu mâna pus pe sfanta evanghelie jurământul de mai jos:

„Jur în numele sîntei Troițe să pazesc întocmai și nestramutat pravilele și legiurile Prințipatului Valahii, după regulamentul cel întocmit și să fac a se păzi și a se ținea întru toată virtutea lor”.

CAP. II

Pentru Obicinuita Obștească Adunare

Art. 45.—Obicinuita Obștească Adunare, sub prezidenția mitropolitului, se va alcătui :

a) de trei episcopi eparhioți: al Râmnicului, Buzăului și Argeșului.

b) de douăzeci boeri de întâia treaptă, care trebuie să fie pământeni, după vechiul obicei și să aibă vârstă cel puțin de treizeci ani.

c) de nouăsprezece deputați duprin județe, câte unul de județ și unul pentru orașul Craiova.

Aceștea se vor alege dintre stăpânii de moșii tot dintr'acel județ și vor fi boeri feciori de boeri ¹⁾, având vârstă de treizeci de ani deplin.

Toată suma : patruzeci și două mădulare.

De și se va micșora numărul județelor spre a se face mai rătunde și deopotrivă la lățimea lor, însă numărul deputaților va fi tot același iar obrazele ce sânt a se alege, se vor hotări după analoghie până la împlinirea cerutului număr de deputați.

Art. 46. — Obrazele, ce alcătuiesc Obicinuita Obștească Adunare, vor fi priimită după chioul de mai jos:

a) mitropolitul ca un prezident și episcopii eparhioți sânt pravilnice mădulare ale acestei adunări,

b) iar ceilalți douăzeci boeri de întâiul rang se vor alege în orașul de

căpetenie prin balotație, după mulțimea glasurilor, de către toți boerii acestor ranguri, afară de ministrii, carii nu vor putea fi mădulare aceștii adunari, nici să-și dea votul pentru alegerea mădularelor; fiindcă după capul al IV al acestui regulament, ministrii sânt însărcinați cu alcătuirea planurilor și a socotelilor ce se paradosesc și de acei fiecare dintrâșii se va afla față în Obicinuita Obștească Adunare numai pentru treaba ce privește la dregatoria lui, ca să dea trebuincioasele deslușiri și să sprijineze prin destoinice cuvinte pitacele, ce va da Domnul către această adunare.

c) cei optsprezece deputați duprin județe, precum și al orașului Craiovei, se vor alege asemenea prin balotație de către toți cei mai însemnați boeri, sau feciori de boeri, carii lacuiesc în locurile acelea unde trebuie să se facă alegerea și au cel puțin vârstă de 25 ani deplin.

d) Tot aceleași mădulare ale Obicinuitei Obștești Adunări vor urma lucrările lor în curs de cinci ani.

Art. 47. — Adunarea alcătuindu-se odată, își va alege peste tot anul, după cele mai multe glasuri, dintre mădulările sale, doi secretari și două ajutoare acestora, fără de a-și pierde dritul de a vota și ei.

Ea nu va putea chibzui nici o pricină de nu se vor afla strânși în sala adunării, cel puțin două a treia părți din tot numărul votanților. Va ținea jurnal

1) În ședea de la 5 Decembrie 1831, Adunarea a interpretat textul în sensul că feciorii de boeri pot fi deputați chiar dacă n'au „cin“ (A-nalele parlamentare II, p. 8).

după orânduială de toate lucrările sale. Pricinile ce vor căuta, se vor hotări după mulțimea glasurilor; întâmplându-se însă a fi glasurile deopotrivă la număr, atunci mitropolitul va da cadere de hotărîre părerii unde se va alătura.

Art. 48. — Toate hotărîrile Obicinuței Obșteștii Adunări se vor supune cunoștinții Domnului prin anaforale iscălite de către prezidentul, doi secretari și ajutoarele lor și alcătuirea acestor anaforale se va face după chipul următor :

a) După ce se va citi Obșteștii Adunări pitacul Domnului asupra căruia va fi să se chibzuiscă, se va îndeletnici această adunare într-o sa coprire, ori tot într'aceiași zi, sau după cinci zile; iar sfădirea se va mărgini asupra priimirii ori nepriimirii aceluși pitac, sau asupra schimbărilor ce se vor socoti că trebuie a se face asupra lui.

b) Amândoi secretarii vor scrie, unul într'o condică osebită și altul într'o coală de hârtie iarăși osebită, toate păreriile câte se vor sprijini de către șase mădulare ale Adunării; în urmă se vor ceti cu glas mare și după ce le vor înțelege cu toții, prezidentul va adeveri acea alcătuire cu a sa iscălitură.

c) După aceasta, va începe lucrarea balotației asupra tutulor părerilor scrise; iar scoaterea balelor ¹⁾ din vas se va face în vederea tutulor mădulărilor Obșteștii Adunări; în urmă se va scrie înpotriva fieșcăria păreri câte bale au eșit albe și câte negre; apoi și condica și osebita coală se vor iscăli de către toate mădulărilor Adunării, ca printr'aceasta să nu mai rămâe nici o îndoială asupra isprăvii chibzuirilor.

d) Indată după aceasta se va iscăli anaforoa pe temeiul chibzuirii pentru care au eșit cele mai multe bale albe și după ce se va citi cu glas mare, aci înaintea Adunării, se va iscăli de prezidentul, secretarii și ajutoarele lor și se va însoți cu coala de hârtie co-

prinzătoare de urmarea chibzuirilor și se vor supune cunoștinții Domnului. Iar condica, a căria coprire va fi din cuvânt în cuvânt conglăsuată cu coprirea coalei de hârtie și încredințată cu iscălitura tutulor mădulărilor Adunării, va rămâea dinpreună cu jurnalul la arhiva adunării.

Art. 49. — Chibzuirile Obicinuței Obșteștii Adunări atunci numai vor avea putere de pravilă, când se vor întări de Domn, care s'obod este de a nu le întări, fără să-și dea cuvântul pentru ce nu le întărește; dar și Domnul nu va avea cadere să facă de sineși schimbări la asemenea chibzuiri, ci pentru ori ce îndreptare va socoti de trebuință va da-o în a doilea chibzuire a aceștii adunări și apci la orice chibzuire i se va înfățișa în acea pricină, după cele din urmă hotărîri ale adunării, va întări sau nu.

Art. 50. — Mădulărilor aceștii adunări care, în urma hotărîrii ce s'au dat după mulțimea glasurilor, vor avea deosebită a lor părere, nu o vor putea scrie în nici într'un fel de înscris, anafora sau jalba prin care să sprijineze acea părere ²⁾ a lor; căci cei ce vor iscăli un asemenea înscris, se vor face cunoscuți adunării și se vor scoate din numărul mădulărilor ei, ca niște turburători ai întocmitei orânduiei, punindu-se în locul lor alte mădulare.

Art. 51. — La fieșcare strângere de peste an a Obicinuței Obșteștii Adunări, Domnul este îndatorat să dea întru a ei cercetare socotelile veniturilor și a cheltuelilor visteriei și a tutulor celorlalte case ale Țării, precum și socotelile ce vor da și alți dregători pentru osebite ramuri de ale cârmuirei încredințate acelora.

Adunarea va putea să le dea în cercetare de comisii alcătuite dintre mădulăarele [sale] sau și însuși să le cerceteze de față cu toții, după care descoperindu-se cevași rele întrebuițări, să le arate Domnului. Către aceasta, această 'adu-

1) Ediția din 1847 întrebuițează „bile“, în loc de „bale“, cum e textul din 1831.

2) Din eroare în ediția din 1831 „trecere“ în loc de „părere“.

mare va întocmi împărțirea birului și a dăjdiilor asupra celor de subț asemenea răspunderi; împlinirea veniturilor Țării și a lor cheltuială, întemeindu-se însă cu mare scumpătate asupra hotărârilor ce se coprind în al III-lea cap al aceste regulament. Nici o prefacere acelor hotărâri nu se va putea face, precum și nici o dajdie neobicinuită nu se va putea împlini fără de a se priimi mai întâiu de amândoi puterile.

Art. 52. — Ori ce act sau hotărâre a Obicinuitei Obșteștii Adunări și a Domnului, care va fi înpotriiva privilegiurilor Prințipatului și a tractaturilor sau a hațișerifurilor întărite pentru folosulul acestui Prințipat, precum și înpotriiva drepturilor Curței Suzerane și a Curții apărătoare ¹⁾, trebuie să se socotească desputernicite și neținute în seamă.

Art. 53. — Intâmplându-se răskoală sau vre o mare turburare și neorânduială între mădularele Obicinuitei Obșteștii Adunări, Domnul va putea să precurmeze strângerea ei și va fi îndatorat a face îndată raportul său către Innalta Poartă și către ocrotitoarea Curte, cerând voe și slobozenie de a putea strânge o altă Obicinuită Obștească Adunare.

Art. 54. — Obicinuita Obștească Adunare are cădere să arate Domnului, prin anaforale, năpăstuirile și plângerile Țării și încă, de va fi trebuință, să le facă cunoscute la amândoi Curțile ²⁾, însemnând mijloacele ce se va chibzui mai bine spre a lor îndreptare.

Asemenea va putea această Obștească Adunare, după vechiul obicei, să aducă la cunoștința Domnului arătări asupra veri căria pricini de folos obștesc ce va socoti de trebuință și să-l roage de a le lua în băgare de seamă.

Art. 55. — Toate isvoadele de prăvilă sau regulamenturi nouă, trebuiesc

intâiu să se dea în cercetarea Obicinuitei Obșteștii Adunări, afară numai din poruncile domnești care se dau spre a se pune în lucrare cele în ființă pravile.

Art. 56. — Asemenea, această adunare va fi întru îndatorire să judece folosul tutulor măsurilor ce se vor lua în pricini ori de obște sau întâmplătoare, măsuri însă câte vor privi la siguranța pământului și vor cere ori vre o cheltuială de bani sau cevași întocmiri pravilnice.

Art. 57 — Obicinuita Obștească Adunare va cerceta și va priimi isvoade de contracturi pentru tot felul de ocupuri, va îngriji a se păzi neclintit stăpânirea lucrurilor obștești; va stăruii să se îndemneze oamenii la lucrarea pământului și la meserii; va așeza dinpreună cu Domnul orice va privi la însuflețirea și înlesnirea negoțului Țării și celui din lăuntru și celui de afară; la potrivirea și unimea trăsurilor (greutăților) și măsurilor în toată Țara; la tocirea și buna orânduială a școlilor, spitalurilor și altor așazări ce sânt clădite pentru faceri de a cișmelelor, a drumurilor, a închisorilor, a carantinilor, a avaturilor bisericesti, a ținerii unui trup de jandarmerie națională, ³⁾ șcl.

Cu un cuvânt această adunare va urma a fi ca și mai înainte și după pravilele cel temeinice ale pământului, păzitori dreptăților și pricinuitori fericirii compatrioților săi.

Art. 58 — Indatoririle puse asupra Obicinuitei Obșteștii Adunări prin articolele de mai sus pomenite nu vor putea la nici o întâmplare să împiedece stăpânitoarea putere dată Domnului, după vechile întocmiri și obiceiuri ale Țării și care putere privește la păzirea bunei orânduiei și la liniștea publicului.

Art. 59. — Obicinuita Obștească Adunare nu va fi însărcinată de acum înainte și cu cuviințe judecătorești;

1) În ediția 1847 în loc de „Curții suzerane și a Curții apărătoare“: „ce urmează dintr'această“.

2) În ediția din 1847 în loc de: „facă cunoscute la amândoi Curțile“ s'a publicat „adică la mai înaltă cunoștință“.

3) În ediția 1847: »pentru faceri de bine, la cișmele, la drumuri, la carantine, la avaturile bisericesti, la ținerea unui trup de jandarmerie națională, etc.»

fiindcă acestea, pentru vremea viitoare, se va da asupra unui osebit Divan, sau asupra unei Înalte Curți, pentru care se va vorbi în alt cap al acestui regulament.

Art. 60 — Aceasta adunare se va numi de acum înainte Obicinuită Obștească Adunare.

Domnul este îndatorat să o strângă pe fieșcare an la întâiu Dechemvrie în București, fiind că contracturile vămilor și ocnelor se încheie la întâiu Ianuarie

și că atunci trebuie să se înceapă anul Finanților.

Doă luni sânt hotărîte pentru șăderea în București a fieșcării adunări ce se strânge pe an; dar Domnul va putea să prelungească acest soroc, când va socoti cu cuviință și dacă se vor întâmpla neobicinuite împrejurări care negreșit cer o asemenea prelungire.

Către aceasta el poate să o strângă și peste obicinuita vreme la întâmplare de foarte mari trebuințe.

CAP. III

Finanța.

Intocmirea cârmuirii Finanțelor, urmate până acum, este atât de încurcată, privindu-se ori după mulțimea dădiilor, ori după chipul împărțirii și strângerii lor, sau după felurimea dărilor ce se lua din vânzarea husmeturilor și a ruzumaturilor în folosul unor dregători și a deosebitelor asăzări publice și a multor obraze privilegiate prin hrisoave și alte ducunenturi domnești, încât de multe ori s'au pricinuit într'acestea nu numai abuzuri și nesuferite nedreptăți, ci încă și o simțitoare scădere la veniturile Statului. Drept aceea, comitetul chemat fiind a așeza temeiurile noului regulament, care trebuie să ocârmuiască de acum înaintea Prințipatul Valahii, au socotit datorie să întrebunțeze la alcătuirea capului pentru Finanță rânduiala de mai jos :

a) Să strice și să desputerriceze ori

ce bir și dajdie păgubitoare dajnicilor.

b) Să rânduiască neapăratele cheltueli ale Statului pentru fieșcare an.

c) Să hotărască birurile și toate veniturile Statului, care se vor strânge de acum înaintea și se vor rândui a întâmpina cheltuelile anului.

d) Să așeze regula hotăritoare și ne-strămutate pentru catagrafii și împărțirea birului și a dădiilor.

e) Să hotărască rânduiala ce trebuie să se păzească la strângerea birului și a celorlalte ramuri de venituri ale Statului.

f) Să așaze chipul cu care casa Vistieriei să-și dea socoteala.

g) Să hotărască cu un chip lămurit drepturile și datoriile reciproce între proprietar și al său sătean.

SECȚIA I

Desputerniciri sau oboriri.

Art. 61. — Se strică și se desputericează pentru totdeauna :

I. Chipul împărțirii birului pe lude.

II. Orânduelile breslașilor, a ruptașilor și a cumpaniștilor, a căror documenturi se vor socoti de acum înaintea desputernicite și neținute în seamă.

III. Toți slujitorii carii sub feluri de numiri se află în slujba osebiților dregători; pentru că de acum înaintea în locul acestora se vor așeza pe la toate ramurile oblăduirii ordonanțe sub

numire de dorobanți ¹⁾ și pe lângă judecătorii vor fi aprozi.

Dorobanții a căroro cea mai multă parte vor fi călări, vor lua dela Stăpânire leafă după cum s'au așezat în tabla sub litera A și vor fi îndatorați să-și cumpere calul, să se îmbrace tot într-o uniformă și să se hrănească din punga

1) În ediția lui 1847: „se vor așeza ordonanțe sub numire de dorobanți pe lângă osebitele ocârmuiri; pe lângă, etc.»

lor, căci toate acestea s'au socotit în leafa ce s'au hotărât pentru fieșcare, după locuri. Satele îi voralege dintre lăcuiitorii lor și vor fi chezași pentru dânșii, iar cinovnicii pe lângă care se vor afla slujind, vor fi răspunzători pentru purtarea lor¹⁾.

Cu acest chip împlinindu-se trebuincioasa slujbă pe lângă deosebitele dregătorii, nici un dregător i cinovnic nu va putea să ia de la treaba sa pe vreun om, vericine va fi, la ori ce întâmplare, cu pricinuire ca să-l întrebuințeze la slujbă.

IV. Vama ce se lua până acum dela vânzările făcute în lăuntru în Țară prin târguri, bălciuri, orașe, târguri și sate.

V. Rsumaturile, adecă dijmăritul, tuțnăritul, vinăriciul și oeritul pământurilor.

VI. Dările ce se făcea pe seama mănăstirilor, a spitalurilor, a orfanotrofiilor, a casii podurilor și a cișmelilor, precum și ale Cutii Obștirilor.

VII. Avaetul trecătoarei rămătorilor peste hotar care se socotea ca un venit al Doamnei.

VIII. Dajdia ce se socotea spre împlinirea plății prețului untului ce se da la Cetatea Vidinului²⁾.

IX. Poprirea de câte două parale la leu de la toate lefile, precum și răspunderea de câte patru parale la leu pentru toate lucrurile vândute prin mezat, adecă două parale ce plătea vânzătorul starostii de neguțători și două parale ce plătea cumpărătorul pe seama cutii de milostenie.

X. Luările ce se făcea pe seama armașului și a zapciilor armășii de la toate vătășiile țiganilor Statului și pentru catării lor.

XI. Amândoă isprăvnicaturile de streini și vătășiile de plaiuri.

XII. Căminăritul, fumăritul, gârdurăritul, săpunăritul, grosăritul, arabăgăritul și tot felul de altă luare și avăeturi ce să lua pe seama a feluri de slujbași.

XIII. Vorniciile de pripasuri, adică gloabele ce să lua până acum pentru vitele ce să găsea prin bucatele plugarilor, fiind că acest fel de învinovățiri se vor judeca de acum înainte de către judecătoria împăciuitoare a fieșcăruia sat, care vor despăgubi pre pagubași pentru pagubile ce li s'ar pricinui³⁾.

XIV. Milile de vinărici hărăzite la feluri de așezări publice și obraze; avăeturile întocmite pe seama dregătorilor din vinărici, dijmărit și oerit și din orice și vâmi; hărăzirile urmate din veniturile mănăstirilor, cu un cuvânt, tot felul de dare, [dajdie] și avăet ce se lua pe seama dregătoriiilor mari și mici; tot felul de dare, dajdie sau bir ce s'au urmat până acum supt veri-ce numire și care nu se coprinde într'acest regulament, precum și ori ce obicei și ducument care privește la unile ca acestea, se vor socoti desputernicite și neținute în seamă.

Art. 62. — Cheltuelile satelor pentru popasurile ispravnicilor, a zapciilor, a slujitorilor, a polcovnicilor, a căpitanilor, a trimișilor stăpânirii și de orice alt dregător⁴⁾ și slujbaș, cu un cuvânt toate cheltuelile satelor, afară de cele ce anume să coprind în articolul 105, se strică și se desputernicează.

Art. — 63. Cheltuelile satelor se înmulțea mai cu deosebire întru creștere nemăsurată prin orândueli de salahori, de materialuri și de transporturi, prin facerea podurilor și feluri de alte clădiri, precum ale poștilor și altele; acest obicei era vecinic izvor de abuzuri și pricina dărăpănării satelor.

1. Rânduelic atingătoare de dorobanți și coprinse într'acest paragraf s'au modificat prin legea asupra dorobanților din 1831 și 1833 din anul 1833.

2. Cuvintele: ce se da la cetatea Vidinului: "s'au scos potrivit cu comunicația Eșelenții Sale d. general consol al Rosii", explică editorul din 1847.

3) Editorul din 1847 ținând seama de legiuirea din anul 1831 asupra stricăciunii pricinuite de vitele de pripas, înlocuește parte finală a aliniei și anume „de acum înainte, etc.» cu: „și să vor pedepsi potrivit cu aneșul acestui cap. subț no. 2».

4) În text: "trecător», eroare de tipar îndreptată în ediția din 1847.

I. Din partea Stăpânirii care era silită să împovăreze cu acest fel de orândueli județele, plășile sau satele, care să afla cu apropiere de locurile unde cerea trebuință, sau pe cei ce avea materialurile trebuincioase și sarcina, care putea a fi nesimțitoare împărțindu-se deopotrivă pe toată țara, se făcea împovăraătoare pe un puțin număr de sate.

II. Din partea unora din slujbașii cari găsea printr'acestea mulțime de mijloace de a scoate bani și a săvârși nemărginite răpiri.

III. Pentru că fieșcare sat cislându-se pentru plata salahorilor, a transporturilor, a materialurilor, sau alte dări ce li să cerea, fruntașii satelor hotăra prețurile după a lor voință ca să ia o parte pe seama lor și printr'o cislă nedreaptă, făcută numai de dânșii, împovăra pe cei mai săraci cu toată greutatea.

Spre a înceta dar acest fel de urmări, întru adevăr derăpănătoare, care aduc neorânduială întru vecinicie și seacă izvorul fericii obștești, ori ce fel de sarcină și cerere în natură, subț veri ce numire va fi, se strică și se desputernicează pentru totdeauna. La toate întâmplările ecstraordinare ce se vor judeca de către Obșteasca Adunare că sânt de neapărată trebuință pentru folosul obștii, Stăpânirea, după ce le va întări, va îngriji a se săvârși prin dare de mezat cu prețuri mai jos. Întâmplându-se să nu se găsească voitori de asemenea încercinări, Stăpânirea să va însărcina însuși cu săvârșirea, orânduind comisari pentru aceasta și cheltuelile se vor întâmpina din banii Casii rezervii orânduși pentru acest fel de cheltueli.

Când însă nu să vor ajunge acești bani, sau că se vor fi cheltuit în alte trebuințe, atunci, după priimirea de voe de la amândoa curțile, să va împărți suma trebuincioasă a banilor pe toți dajnicii, după analoghia tacsii ce sânt orânduși a plăți.

Cât pentru dregerea și facerea drumurilor celor mari, Domnul dinpreună cu Obicinuita Obșteasca Adunare luând

drept temei prețul ce s'au urmat în trecuții trei ani, va hotări plata zilii de lucru și a chirii carălor și cu această plată se vor chiea să lucreze satele de județul acela unde trebuie să se facă acele drumuri și de la care ele vor dobândi cel mai mare folos.

Art. 64. — După hotărîrea coprinsă în instrucțiile ce slujesc de temei pentru acest comitet¹⁾, toți scutelnicii și poslușnicii fără nici o osebire se vor strica pentru totdeauna și se vor așaza în rândul dajnicilor.

Domnii nu vor mai avea putere de a da de acum înainte scutelnici, vericăruiă măcar; asemenea nu vor putea să scoată sau să sloboază a se scoate din rândul dajnicilor vreun om pentru slujba boerilor sau a altor particulari; vor fi răspunzători pentru orice faptă împotriva aceștii hotărâri.

Legiuirea ce s'au făcut la leat 1746, cu iscăliturile clirosului bisericesc și a boerilor și cu întărirea Domnului Costantin Nicolae Mavrocordat, pentru desrobirea țaranilor rumâni, rămâne și va rămâne ne strămutată întru toată coprinderea ei.

Hrisoavele date de către Stăpânire la multe familii ca o răsplătire a slujbelor lor sau subț alte numiri și care le da drepturi de a lua vamă pe moșiile lor sau pe a altora, se desputernicează pentru totdeauna. Spre îndestularea a tuturor acestor mai sus pomenite privileghiuiri cu care să folosea nobleța de este o vreme nepomenită, drepturile proprietarilor de moșii întemeete pe începuturile cele neschimbate a le cuviinții și ale dreptății și statornicite prin articolele 141, 142, 144 și 145 a acestui regulament, sânt cheazășuite în veci împotriva veri ce bântuiri și călcări²⁾.

1) Inceputul acestui articol, până la „toți scutelnicii“ a fost înlăturat în ediția din 1847, spune editorul „potrivit cu comunicația E. S. D. general consol al Rosii“.

2) În ediția din 1847 partea finală a ultimului alineat al art. 64 s'a modificat astfel: „dreptății, hotărîte și statornicite prin secția VII a acestui cap, sânt cheazășuite... etc.“. Aceasta, spune editorul, potrivit îndreptării aduse de către adunarea din anul 1832, prin paragraful adăugat la sfârșitul legiuirii asupra drepturilor și datorilor între proprietari și săteni.

SECȚIA II

Cheltuelile Statului.

Lei

Art. 65. — Cheltuelile Statului pe fieșcare an se întocmesc după chipul de mai jos ¹⁾:

	Lei
1- <i>iu.</i> Baniî ce se plătesc Prea-Înaltei Porți la sfârșitul fieșcăruia an subț numire de Țezie, Idie și Rîchiabie ²⁾	439.500

2- <i>lea.</i> Lista civilă a Domnului, adică baniî ce i să dau pe an pentru toate cheltuelile postului de Domn, a familii sale și a toatei curții sale, ne mai putând Domnul de acum înainte să ia pe seamă- <i>i</i> vre o ramură de venituri, nici să ceară dela nimenea vrê o dare în banu sau în natură subț ori ce fel de numire va fi ³⁾	1.200.000
--	-----------

Această sumă alcătuitoare de lista civilă a Domnului i să va număra în câte a patra parte, după acelaș chip precum se vor strânge și dăjciile.

3- <i>lea.</i> Lefile tuturor dregătorilor și slujbașilor, precum și a capu- <i>chehaelii</i> Țarigrădului și a canțelarîi ce urmează să aibă, coprinzându- <i>se</i> și toate cheltuelile acestor cîn urmă i lefile apozilor, ale dorobanților după alăturatul Stat subț litera A.	3.977.820
---	-----------

1) În ediția din 1847 se arată că întrucât cheltuelile statului s'au fixat cu aproximație „cu ahmin”, în textul regulamentului s'au păstrat sumele inițiale, dar că în note se arată la fiecare capitol modificările ulterioare. Vom reproduce la fiecare capitol al cheltuelilor, notele originale ale ediției din 1847.

2) Această sumă s'au urcat la 1.400.000 lei de Țara Românească cu tahmin în urma rânduilor convenții Petersburgului care hotărăște la 2.000.000 lei turcești datoria pe tot anul a Țării către Inalta Poartă. (Notă la ediția 1847)

3) Obșteasca ecstraordinară Adunare din luna trecutului Octomvrie anul 1834 a făcut o adăogire de 400.000. (Notă la ediția din 1847)

Pe leat 1832 se va adăoga alți lei 562.920, sprê a se face toată suma lefilor până la lei 4.500.000, profitimindu-*se* adăogirile la tribunaturi și partea administrativă și în sfârșit Prințipul unit cu Obicinuita Obșteasca Adunare va face adăogire la lefile civililor, precum și a militarilor, când îl va slobozi înălțarea veniturilor ce va urma din vânzarea oțcupurilor Țării fără însă de a să sărăci Casa Rezervii, pentru care se vorbește mai jos, căci aceasta este de mare trebuință întru Administrația Prințipatului.

4- <i>lea.</i> Ținerea unui trup de jandarmerie, după tabla ce s'au alăturat lângă capul IX: Pent u jandarmerie ⁴⁾	2.500.000
---	-----------

5- <i>lea.</i> Ținerea Poștilor ⁵⁾	947.418
---	---------

6- <i>lea.</i> Cheltuelia Poștii care se plătește celui însărcnat cu Poștile pentru deosebittele trimiteri ce face Stăpânirea ⁶⁾	100.000
---	---------

7- <i>lea.</i> Ținerea carantinilor care se vor așaza pe marginea d'a stânga a Dunării, după Tabla ce s'au alăturat lângă capul pentru carantine.	600.000
---	---------

8- <i>lea.</i> Ținerea în bună stare a podurilor și drumurilor celor mari din Prințipat	200.000
---	---------

Se vor întâmpina pe fieșicare an întâmplările cele

4) Acest paragraf trecut la început în sumă de 2.500.000, s'au urcat la suma de 2.750.000 pe temelul articolului 1-*iu* al leșiturii din anul 1831 asupra adăoguitei lefilor ofițerilor miliții. (Notă la ediția din 1847)

5) Oblăduirea plătește acum pentru ținerea poștilor numai suma de 845550 lei. (Notă la ediția din 1847).

6) Această sumă să rădică și vine un an cu altul la 200000 lei, precum s'a și trecut în bugetul anului 1835. (*ibidem*)

	Lei
mai grabnice după mijloacele ce vor rămânea în puțința Statului.	
9-lea. Suma hotărîtă spre plata datoriei ce au făcut Statul pentru așternerea cu piatră a celor patru mari drumuri din București și ținerea lor în bună stare . . .	147.710
10-lea. Dregerea temniților din București și Craiova și ținerea în cea mai prin puțință, bună stare a vinovaților ¹⁾	70.000
Această sumă se va întrebuința pe fieșicare an după temeiturile regulamentului alcătuit de comisia ce s'au numit într'adins pentru această pricină ²⁾ .	
11-lea. Lemnele de foc pentru deosebitele canțalarii și toate judecătoriile ³⁾ . . .	60.000
12-lea. Ținerea a două seminarii, adecă 90 mii pentru cel din București și 60 mii pentru cel din Craiova ⁴⁾	150.000
13-lea. Ținerea școalelor publice în capitală și în celelalte orașe ale Prințatului, a tipograf'i, a bibliotecii.	350.000
14-lea. Trebuințioasele cheltueli pentru trimiterea curierilor și altor într'adins trimiși pentru trebuința Statului atât în lăuntru cât și pe afară ⁵⁾	50.000

1) Această cheltuielă să rădică un an cu altul la 120000 lei, precum s'a și trecut în bugetul anului 1835. (*ibidem*)

2) În ediția din 1847: „.... pe fieșicare an potrivit cu aneșul No. III al capului VII.», anexă care s'a și publicat în acea ediție.

3) Această sumă dovedindu-să neîndestulă, s'a trecut în bugetul anului 1835 în sumă de 80000 lei. (Notă la ediția din 1847).

4) Intrucât potrivit legiutirei din 1833 seminarele au trecut în sarcina mitropolicii și a episcopilor, potrivit art. 361 și 362, astfel cum au fost publicate în ediția Regulamentul Organic din 1847, aliniatul 12 al acestui articol a fost suprimat în acea ediție.

5) În ediția din 1847 a devenit aliniatul 15.

	Lei
15-lea. Sumă hotărîtă pentru pensii și pentru despăgubirea celor ce au acum scutelnici, după rangul fieșicării ⁶⁾	1.500.000

O parte dintr'această sumă să va da acum sub numire de despăgubire tutulor celor ce au dreptate a avea oarecare număr de scutelnici, după rangurile cu care sânt așăzați astăzi în Arhondologie, să va plăti fieșicăriua dintr'inșii în viața lor, câte 60 lei de scutelnic. Plata să va face pe fieșice trei luni.

Văduva va urma a lua banii ce i să cuvine pentru jumătate din suma scutelnicilor ce avea bărbat-său după rangul său și după cum să obicinuia până acum.

Ceilaltă parte se va da la feluri de pensii pentru văduve și alte obraze întrebuințate întocmai după temeiturile ce sânt așăzate în aneșul ce privește la această pricină.

Sumele ce vor rămânea din încetarea pensiilor ce să dau în viață și sub numire de despăgubițe pentru cei ce au acum scutelnici, vor adăoga pe fieșicare an suma banilor ai Casii Pensiilor și când vor înceta cu totul acele pensii, atunci toată suma de lei 1.500.000 va rămânea pentru totdeauna venit al Casii Pensiilor.

De aceia să va urma treptelnicește după copriinderea aneșului de mai sus zis sub No. 1, pentru rândul pensiilor

6) În ediția din 1847 după „rangul fieșicării” urmează: *potrivit cu orânduile aneșului alăturat pe lângă acest cap sub No. 3*. În schimb celelalte aliniate se suprină, dispozițiunile lor fiind cuprinse în pomenita anexă.

	Lei		Lei
ce sânt a să da și pentru dreptățile fieșicărui pensionar, după numărul anilor slujbei, dregătorile întru care s'au aflat slujind și după chipul cel cinstit cu care să va fi purtat.		de o folosință publică, precum la întocmirea unei Bancă Naționale și la a sa treptelnică creștere sau la cum-părătoare de moșii, care s'ar face proprietate a Statului.	
16-lea. Mili ce se împart pe la săraci la zile mari ale anului, după un vechiu obicei care totdeauna s'au păzită ¹⁾	50.000	Tot dintr'această Casă de Rezervă se va lua și suma ce va fi Prințipatul în îndatorire să plătească pe tot anul către Prea Înalta Poartă în chip de compensație, pentru întreagă și desăvârșită pără-sire ce au făcut Poarta despre ori ce dare în natură și ori ce felurime de angara puse pe Țară.	
17-lea. Cheltuiala tuturor cerșătorilor carii se vor așăza la un loc ²⁾	50.000	Tot dintr'această Casă se va plăti și cheltuiala șăderii deputaților ce se vor chiami pe tot anul a se afla la chibzuirile Obicinuitei Obșteștii Adunări, pe câtă vreme vor zăbovi în capitală și câte lei una mie pe lună fieșicare.	
18-lea. Orfanotrofia din politia București ³⁾	100.000	[Total]; 14.319.000	
19-lea. Pentru ținerea a trei spitaluri, unul în capitală, altul în orașul Craiovi și cel de al treilea într'un oraș ce să va afla în mijlocul Valahii Mari ⁴⁾	150.000	Sau $454.571 \frac{27}{63}$ galbeni împărătești sau olandezi, socotiți câte 14 sfanțihii unul sau lei 31 și jumătate, luându-se acest preț de acum al galbenilor și al sfanțihilor drept	
20-lea. Vreo câteva mii ce să dau la biserici și schituri sărace și fără ajutor, după vechiul obicei ⁵⁾	10.000		
21-lea. Casă Rezervii	1.666.552		
Acest prisos se va putea întrebuința pe tot anul în trebuințe neapărate ale Statului și care vor fi cunoscute			

1) A devenit aliniatul 17 în ediția din 1847.

2) Constitue aliniatul 18 în ediția din 1847.

3) În ediția din 1847: „Orfanotrofia copiilor sărmani din București, numerotat însă ca al 13-lea aliniat. Acest aliniat, ca și cel următor, referitor la spitaluri au devenit din al 18-lea și al 19-lea în ediția 1831, al 13-lea și al 14-lea din ediția din 1847 pentru că, după cum se spune acolo în notă „trebuința a fost a se schimba orânduiala lor spre a se aduna la un loc toate sumele din care o parte să plătește din Casa centrală a mitropoliei“. În adevăr, în regulamentul organic din 1847 menținându-se suma de 350000 pentru școale (al. 12), 100000 pentru orfanotrofie (al. 13) și 1500000 pentru spitaluri (al. 14) se specifică lămurit că pentru toate a-

ceste cheltueli vistieria dă numai 200000 lei, restul urmând să se plătească din Casa centrală a mitropoliei.

4) Devenit paragraful 14 în ediția din 1847.

5) Devenit paragraful 19 în ediția din 1847. În schimb, în această ediție, la paragraful 20 se trece o nouă cheltuială, neprevăzută în prima ediție a regulamentului organic și anume o sumă de 12000 lei cu următoarea destinațiune: „Biserica Curții-Vechi, fiind biserică Domnească unde și de acum înainte să orânduiește ungerea Domnului“. Suma se dă cu titlul de despăgubire pentru desființarea venitului ce avea biserică din milele vinăriciului și în conformitate cu legiuirea din 1831 asupra ajutorului Bisericii Curții Vechi.

Lei

temeiu nestrămutat al cursului monedelor pentru toate daraverile cu urmează între cea din lăuntru țirculație a Valahii, după întrânseca prețuire ce va avea fieșicare prețuire de monedă.

Art. 66. — Aceste cheltueli orânduite după un chip hotărîtor vor sluji drept temeiu neclintit și statornic pentru întocmirea dăjdirilor și altor venituri ale Prințipatului, hotărîte spre împlinirea a toatei sumi și neputându-se întrebuița la alte cheltueli de cât la cele ce sânt însemnate într'acest regulament.

SECȚIA III

Ramuri de veniturile Statului.

Art. 67. — Veniturile Statului și dăjdiile întocmite prin acest regulament, prețuite după socotința cât se poate mai aproape de adevăr întru această alăturată tablă subt litera B sânt cele următoare :

I. O dajdie personală, sau dajdie pe cap ștab și asemănată asupra tuturilor familiilor fără osebire câte se găsesc în pământul Valahii, coprinzându-se în orânduiala plugarilor și a muncitorilor, precum și asupra tuturilor lăcuiitorilor în orașe și târguri care vor unelti vreun meșteșug, meserie sau industrie, carii nu vor avea vreun drept de apărare de dajdie și nu vor plăti dare pentru patentă.

Această capitație este hotărîtă cu neschimbare câte lei treizeci pe an pentru fieșicare familie.

II. Capitația asupra țiganilor Statului hotărîtă câte lei 50 pentru aurari și câte lei 30 pentru toți ceilalți, fără osebire.

III. Dajdia pe orânduiala mazălilor hotărîtă câte lei 45 pe an pentru fieșicare.

IV. Dare pentru patentă care se va împlini dela toți neguțătorii și meșterii sălășluitoi prin orașe și târguri înpărțiți pe corporații și trebuind a avea negreșit ceruta patentă ca să fie alăturati la o asemenea corporație și să aibă drept de a unelti neguțătorie cu deamăruntul, să ție prăvălie de vânzare sau meșteșug șcl.

Darea pentru patentă, plătindu-se o-

dată, acela ce o va plăti nu mai este supus la dajdia capitații hotărîtă prin cele mai sus paragrafuri I, II și III. Cât pentru cisluirea și împlinirea aceștii dări pentru patentă se va urma după coprinderea articolului 90.

Se oselesc dintr'această dare țiganii mănăstirești și ai altor obraze particulare.

Fiindcă, după tractatul din Andrianopol, Prințipatul în curgere de doi ani nu are să răspundă dajdia ce să îndatorează să dea către Poarta Otomanească, drept aceia dăjdiile întocmite prin paragraful I, II, III și IV ale acestui regulament se vor scădea cu a cincea parte în curgerea aceștii vremi de doi ani, socotindu-se din zioa în care va înceta ocupație și întru care se va înscăuna Domnul.

V. Oeritul și văcărutul¹⁾ streinilor pentru dobitoacele cu care vin de le pășunează în Valahia, împlinindu-se în puterea așăzământurilor ce sânt pentru aceasta.

VI. Partea din veniturile averilor nemșcătoare ale mitropoliei, a episcopiiilor și a tuturilor mănăstirilor fără osebire, după temeiurile ce se vor hotărî de către comisia ce s'a numit pentru aceasta întocmai după articolul 363, cap. VIII.

VII. Darea pentru diplome atingă-

1) În ediția 1847 „văcărutul“ în loc de „vănăriciul“, cum s'a tipărit din greșală în 1831.

toare de feluri de înălțări în trepte.

VIII. Vânzarea prin contract a ocnelor.

IX. Vânzarea prin contract sau ocârmuirea vămileor.

X. Plata pentru scoaterea peste hotar a boilor și a vacilor.

XI. Veniturile Brăilii, a Giurguiului și a Turnului, din pescării, din poposirea corăbiilor, șcl.

XII. Domenurile Statului, după ce să vor întocmi după articolul 131 ¹⁾.

Art. 68. — Toate veniturile Prințipatului de acum înainte atât întru a

lor împlinire cât și pentru darea de a lor socoteală, se vor uni într'o Obștească Adunare de priimiri și se vor da în Casa Vistieriei, de unde se va îngriji îndestularea a tuturilor trebuințelor; cât și pentru felurimea veniturilor alăturate la maghistraturi pentru întâmpinarea trebuincioaselor cheltuieli în fieșicare oraș și târg, acestea sau închipuit în aneșul No. 2 ³⁾, carele întocmește temeiturile după carele trebuie să se ocârmuiască fieștecare obște și regulează atât chipul împlinirii cât și ocârmuirea veniturilor obștești.

SECȚIA IV

Chipul catagrafiilor și a împărțirii dăjdiilor și altor dări.

Art. 69. — La o vreme orânduită a anului, care se va hotărî de către Obșteasca Adunare, ministrul Trebilor din Lăuntru va publica ca fieșicare proprietar sau al său îngrijitor să întocmească foaie de toate familiile ce se vor afla lăcuind pe a sa moșie, asemănându-se regulilor ce se vor prescrie în această pricină; se vor osebi numai văduvile și uncheașii, ori cei ce vor avea vre o patimă grea și veche, care le-ar rădica toate mijloacele de a mai putea să muncească și numele acestora se vor înscrie în osebite foi.

La această lucrare proprietarul va avea împreună pe preotul satului și șase lăcuitori dajnici, aleși într'adins ²⁾ din tot satul.

În curgere de două luni, socotindu-se din zioa publicațiilor ce se vor da, fieșcare proprietar sau al său îngrijitor este dator să trimiță la ocârmuirea județului catagrafia satului său în două foi; iar ocârmuirea județului una din-

tr'acestea va trimite la Departamentul Trebilor din Lăuntru și pe ceilaltă o va ținea acolo spre a putea fieșicare a a o cerceta și a-și face băgările sale de seamă. Aceste catagrafii trebuie a fi iscălite de toți ce pravilnicește sânt chemați a se împărtași întru a lor lucrare.

Art. 70. — După aceasta, Stăpânirea va orândui pentru fieșicare județ câte un boer cunoscut de vrednic și care nu va avea a sa moșie într'acel județ. Acest boer împreună cu ocârmuitorul județului și deputatul tot aceluiași județ, după ce va face catagrafia tuturilor plugarilor și a muncitorilor ce se vor afla sălășluind prin orașele coprinse într'acel județ, apoi se vor preumbla în fieștecare sat ca să cerceteze și să adevereze celelalte catagrafii de s'au făcut după orânduiala cerută.

Această comisie, după ce va cerceta pe lăcuitorii fieșicării sat și după ce va lua în fața locului toate științele trebuincioase, va face două table pe care le va iscăli și le va da a se iscăli și de către toți cei ce vor fi fost părtași la lucrarea catagrafiei de mai nainte.

1) Cuvintele: „După ce se vor“ ce se coprindea în cea dintâi alcătuirea s'au scos, în ediția din 1847, fiindcă, spune editorul, „această întocmire s'a săvârșit“.

2) În ediția din 1831 «întru dânsii» în loc de „într'adins“. Probabil eroare de tipar sau de transcriere.

3) Cuvintele „al capului IV“ s'au adăogat în ediția 1847, după „anexul No. 2“.

Intâmplându-se ca vreunul dintr'aceștia după urmă sau din chiar mădulările comisii să nu voiască a iscăli, va fi dator să-și dea cuvântul în scris din josul tablelor, din care una numai de cât se va da satului și ceilaltă se va păstra la comisie.

Această comisie, în soroc de patru luni, săvârșindu-și preumblarea sa, va împreuna toate tablele într'o codică numai împărțită pe plăși și va da-o marelui dvornic, ministru Trebilor din Lăuntru.

Obrazele ce se vor împărtași întru lucrarea și închipuirea tablelor catagrafiei, vor fi răspunzătoare de ori ce urmare înprotiva adevărului.

Art. 71. — Se vor înscrie tot într'aceste catastiște de catagrafie toți plugarii și muncitorii streini și așezați în Valahia, carii după a lor așezare nu pot a mai fi cunoscuți de streini, de ori ce lege și neam vor fi măcar, afară numai din mocanii streini, care viind toamna din Țara Nemțească imputerniciți cu reghiile lor, spre a-și pășuna dobitoacele în pământul Valahiei, se întorc primăvara înapoi în țara lor.

Art. 72. — Asemenea se vor coprinde într'aceste catastiște și toți răspopii și răsdiaconii popriți din slujbă bisericească pentru a doilea însurare și care plătesc dajdie ca și ceilalți birnici după obiceiul ce urmează.

Lăsându-să în slujbă fieșicării biserici de sat câte un țârcovnic, câți alți țârcovnici se vor mai găsi, al căroro număr s'a înmulțit fără măsură, se vor înscrie asemenea în numărul birnicilor.)

Art. 73 — Preoții și diaconii, după toate cuviințele moralului creștinesc vor fi apărați de ori ce dajdie, pentru care și numele acestora nu se vor coprinde în catastișile catagrafiei.

1) Articolul 8 al legiu'rei din anul 1832, asupra seminarelor, protopopilor și preoților, îngăduie totuși ca „fiind neapărată trebuință ca fiecare biserică să aibă cel puțin câte un cântăreț și un paracliser, de se vor lua aceștia dintre sătenii dajnici, capitația lor se va plăti din cutia satului“. În acest sens este modificat art. 72 în ediția 1847.

Însă va trebui ca a lor hirotonie să se mărginească numai într'un număr neapărat întru slujba bisericească.

Spre a se depărta toate abuzurile câte s'au urmat întru această pricină, de acum înainte nimenea nu se va putea hirotonisi preot sau diacon, fără de a se face mai întâiu cerere pentru aceasta către marele logofăt al Pricinilor Bisericești și fără slobozenie din partea Domnului, dată după ce se vor lua toate încredințările trebuinței întocmai după vechile întocmiri și numai pentru aceia care vor fi făcut după orânduială cursul învățăturilor în seminarele ce au să se așaze²⁾.

Art. 74. — Ministrul Trebilor din Lăuntru va îngriji ca această catagrafie să se facă cu toată scumpătatea și buna orânduială întocmai după întocmiile acestui regulament și după ce le va cerceta cu o pătrunzătoare băgare de seamă, catagrafia fieștecăruia juceț în parte se va împreuna la un loc din încput până în sfârșit cu numerația foilor și se va iscăli de numitul. Pe urmă, împreunându-le toate în hotărîtul soroc, la va da marelui vistier care se îndatorează a pregăti izvodul veniturilor și a-l face cunoscut, cu toate hârtiile, Obșteștii Adunări.

Art. 75. — Capitația ce trebuie să plătească, fără osebite, ori ce familie de plugari și muncitori, este hotărîită fără de schimbare câte lei 30 pe an, fără a putea vre o dată nici Domnul, nici Obșteasca Adunare, să adaoge sau să scază hotărîtul preț al aceștii capitații pentru orice pricină va fi.

Într'aceștii chip ori ce dajdie asupra vericării averi și industrii a țaranilor, precum și orice închipuire de cislă încetează cu totul, fără a putea să se mai întocmească, pentru că o tristă și îndelungată cercare a dovedit pre cât această sistemă era păgubitoare adevăratelor isvoară a fericirii publicului,

2) În ediția din 1847 a Regulamentului, s'a adăogat un ultim aliniat, reprodus din art. 6 al legii din 1833 asupra seminarelor, protopopilor și preoților.

adecă a muncii pământului și a industriei, din pricina multora abuzuri ce se întâmplă.

Art. 76. — Obșteasca Adunare luând în cunoștință aceste catagrafii și totalul dajdiilor atingătoare de fieșicare sat, după numărul familiilor ce-l vor sălășlui, va dovedi toată scumpătarea aceștii lucrări și ¹⁾, prin raport va supune la cunoștința Domnului tablele coprindătoare de toată suma dajdiilor fieșicărui județ, împărțit pe plăși și pe sate, după care copie iscălită de toate mădu-lările Obșteștii Adunări, se va depune în arhivele sale, iar Domnul, după ce ba întări, va porunci vistierului punerea în lucrare.

Art. 77. — Vistierul va orându-i să să facă pentru fieștecare sat foi, în care să se înscrie numele de toate familiile dajnicilor ce vor fi plugari și muncitori, precum și plata de lei 30 ce fieșcare nume dintr'acestea trebuie să plătească. Aceste foi, asemă-nate cu coprinderea condicilor ²⁾ de dajdie ce se vor trimite către ocârmuitorii judeților, vor fi încredințate cu pecetea Domnului și se vor împărți prin sate, târguri și mahalalele din [orașe].

Art. 78. — Totalul dajdiilor fieșicărui sat hotărîndu-se într'acest chip, vistieria până la nuaa catagrafie nu va primi nici o scădere întru împlinirea birului și toți lăcuiitorii acelor sate vor fi răspunzători unul pentru altul.

Nici o adăogire nu se va putea face în curgere de șapte ani; numai la vreo întâmplare de vre o neobicinuită moarte ce se va ivi la vre un sat din pricina vre unei epidemii, atunci vistieria priimind porunca Domnului în scris, va da la acel sat așazământ de dajdie asemănat cu numărul birnicilor morți și care va fi în socoteala [sumei], ce s'a orându-i la Casa rezervii. ³⁾

Acest fel de așezămături ⁴⁾ cu toate

1) În ediția 1831 din eroare „ce“, în loc de „și“.

2) Idem: „la coprinderea condițiilor“.

3) În ediția din 1831, din eroare, „Casa rezervii“.

4) În ediția 1847: „scăzămături“.

împrejurările lor se vor supune pe urmă la cunoștința Obșteștii Adunări.

Art. 79. — Catagrafiile se vor face la fieșicare șapte ani după aceste regulile întocmite; și la fieșicare înnoire de catagrafie, Obșteasca Adunare va urma cu scumpătate tot aceiaș închipuire mai sus arătată pentru împărțirea dajdii fieșicărui sat.

Art. 80. — Tot aceste comisii ce sânt orânduite pentru fieșicare județ, se vor indeletnici de o dată și întru facerea catagrafiei stărilor privilegiate, adecă a neamurilor, postelniceilor și mazălilor, care se îndatorează ca să a-rate acturile ce-i împuternicează să aibă aceste numiri, precum și ori ce alt ducument întemeitor de ale lor privilegiiuri, săvârșindu-se și catagrafia acestora, toate numele privilegiaților se vor înscrie fără loc lăsat, fără nici o răsătură, într'o condică șnuruită și însemnată de vistierie și încredințată cu pecetea Domnului. După aceasta totalul numărului feșilor ce se vor coprindere în fieșcare dintr'aceste trei orându-eli, se va cinui, scriindu-se cinul și în slove și. se va întări cu iscălitura Domnului.

Art. 81. — Drepturile neamurilor cuviindu-se numai celor ce coboară a lor neamuri din strămoși din familii nobile, vor avea aceleași căderi ce are și nobleța. Prin vistierie nu se va putea slobozi de acum înaintea nici un ducument de neamuri, dar va alcătui vistierul ⁵⁾ catastih [de numele] celor ce vor dovedi al lor început prin destoinice ducumenturi și-l va supune Obșteștii Adunări, care după ce va cerceta căderile fieșicărui, va face al său raport către Domn. Printr'acest mijloc numele celor din nou așazați la neamuri, de vor fi, se vor înscrie la condică în urma celorlalți și se vor întări ⁶⁾ prin iscălitura Domnului.

Raporturile Obșteștii Adunări se vor păstra și se vor alătura în condica pri-

5) În textul din 1847 s'a adăogat: „vistierul pe tot anul“.

6) Textul din 1847: „întări asemenea prin“.

vileghiaților ca să se adevereze în toată vremea cercetarea ce se va fi făcut pentru căderile tuturilor celor înscriși într'această condică.

Art. 82. — Postelniceii, alcătuiind cea din urmă ramură a nobilimei, vor avea tot aceleași drepturi ca și nobilii și fiind că după vechiul obicei nu putea să între la orânduiala postelniceilor, de cât numai cei ce împlinea slujbă de postelnice pe lângă Domn, drept aceia acest obicei se va păzi de acum înainte cu toată întregimea.

Art. 83. — Dreptul de mazăli se cuvine numai la cei ce se coboară din mazăli și la oameni care vor fi dobândit o creștere mai osebită sau vor fi făcut vre o slujbă, aflându-se orânduți prin județe și prin cancelarii. Documenturile mazălilor precum și ale neamurilor vor înceta de a se schimba la fieșicare înscăunare de Domn și fieștecare dintre aceștia va avea la mână câte un document în parte.

Suma răspunderii de peste an a fieșicării mazăli fără osebite este lei 45; li se vor păzi însă privileghiurile de nobilitate mică.

Art. 84. — Asupra tuturilor corporațiilor de neguțatori și meșteri și altor trepte cu meserie câte se vor afla prin orașe și târguri, se vor așeza starosti, adecă fieștecare corporație din orașul București, la fieștecare doi ani va alege dintre ai săi un staroste; asemenea se va urma și prin celelalte orașe și târguri; cu osebite însă de a fi numai doi starosti, unul ales de către toți neguțatorii și celalalt de către toate corporațiile meșterilor din fieșicare oraș și târg.

Art. 85. — La vremea hotărâtă pentru catagrafiile satelor, se va face asemenea îndeletnicire și cu catagrafia corporațiilor din orașe și târguri, care se va lucra după chipul următor.

În orașul București fieștecare staroste împreună cu patru inși aleși de a sa corporație dintre ei, va face catastih de toate prăvăliile de vânzare și de meșteșug, înscriindu-le la al lor

clas, întocmai după temeiurile întocmite la articolul 90 și însemnând tot de o dată și numărul oamenilor întrebuințați în fieșicare dintr'aceste prăvălii.

Pentru meștegurile ce se lucrează fără prăvălie, precum zidarii și dulgherii și alții, se vor deosebi numai în directori de lucru (calfe) și meșteri.

Lucrearea catagrafiei pentru fieșicare corporație săvârșindu-se într'acest chip, se vor face îndoite catastișe, din care unul se va depune la Departamentul Trebilor din Lăuntru și altul se va păstra la stărostie unde fieșicare va putea să-l vază spre a sa povățuire.

Art. 86. — Pentru cea ce privește la corporațiile sălășluite prin orașe și târguri ale judeților, starostii amândoi, unul al neguțatorilor și altul al meșterilor, vor urma pe rând facerea catastișilor catagrafiei pentru fieștecare corporație în parte; vor avea împreună lucrător câte un člen în fieștecare dintr'aceste corporații și se vor asemana întru toate cu cele ce s'au hotărât pentru orașul București.

Art. 87. — Toate aceste catastișe, săvârșindu-se odată, se vor iscăli de toate obrazele ce vor avea împărtășire la a lor lucrare și se vor afla trimise la Departamentul Trebilor din Lăuntru în soroc de două luni, socotindu-se din zioa publicării.

Art. 88. — După aceasta, Stăpânirea, pentru orașul București, va numi un boer din cele dintâiu ranguri, care împreună cu aga va proceda întru adevărarea acestor catastișe. Acelea ce se vor cunoaște alcătuite cu toată puțincioasa dreptate, se vor iscăli numai de mădularii aceștii comisii; iar la cele ce prin jăluiri făcute cu cuvânt¹⁾ vor dovedi trebuința de a se face vre o îndreptare, se vor face cuviincioasele îndreptări.

Aceste table se vor iscăli îndoite de către mădularele comisiei și de către cei ce vor fi lucrat la cea întâiu al-

1) «Cu cuvânt» lipsește în ediția din 1831.

cătuire a catastișilor; dacă vre un mădular nu va voi să-și pue iscălitura, se va îndatora să-și dea cuvântul prin a sa iscălitură din josul tablelor.

Dintr'aceste table, una se va da numai de cât la starostea fieșicăria corporații; ceialtă se va păstra de către comisie, ca în soroc de două luni, socotit din zioa orânduiri sale, săvârșindu-și toată lucrarea, să unească toate aceste table într'o condică numai și să o dea la Departamentul Trebilor din Lăuntru.

Art. 89. — Comisiile orânduite pentru catagrafiile fieșicăria județ vor urma și întru cercetarea și adeverirea catagrafiilor de corporație ce se vor afla sălășluind prin orașele și târgurile județelor.

Aceste comisii întru celelalte toate se vor asemena cu toată întregimea la ceiace s'a hotărît la articolul de sus pentru orașul Bucureștilor. Tablele aceștii catagrafii se vor arăta la Obșteasca Adunare și vor sluji la darea pentru patenta ce are a se împlini.

Art. 90. — Orice meșter, dacă nu va fi din vreo clasă din cele apărute de dajdie, va plăti pe an o dare pentru patentă și numai în puterea aceștii patente se va folosi de toate drepturile unui meșter și va putea să uneltească slobod a sa meserie peste toată întinderea Frintipatului.

Patentele meșterilor se vor împărți în două clasuri; cea dintâiu se va hotărî câte lei noăzeci și cea de a doilea câte lei cincizeci. Meșterii cei mari vor plăti patenta de întâia stare și meșterii cei obicinuiți cea de a doua stare.

Să osebesc dintr'această plată ucenicii numiților, carii vor plăti numai capitația, de vor fi încă ajunși la pravilnica vârstă.

Orice neguțător, fără osebire, dacă nu va fi din vreo clasă din cele nedajnice, va plăti pe tot anul o dare pentru patentă și numai în puterea aceștii patente va putea să se neguțătorească.

Neguțătorii se vor împărți în trei stări; cea dintâiu va fi alcătuită de acei

neguțători ce ar avea dreptul să se neguțătorească cu ardicata și cu amăruntul în țară și în afară din țară. Aceștia vor plăti o dare [pentru patentă] câte lei douăzeci pe an.

Cea de a doilea va fi alcătuită de neguțătorii ce au drept să se neguțătorească cu ardicata și cu amăruntul numai în țară. Aceștia vor plăti darea pentru patentă câte lei una sută douăzeci pe an.

Cea de a treilea va fi alcătuită de neguțătorii ce au dreptul să țe prăvălii prin orașe și să se neguțătorească cu amăruntul. Aceștia vor plăti darea pentru patentă câte lei șazeci pe an.

Se osebesc din darea pentru patentă și se supun numai la datoriile capitații slugile din prăvălii, alăturați pe lângă neguțători.

Este oprit țiitorilor acestor patente să imputerniceze cu drepturile lor și pe alții; pentru că dreptul patentă este dat numai pe obrazele celor ce le au.

Cărnu.riile locului sânt însărcinate să prigonescă¹⁾ pe cei vor rău întrebuița a lor patentă, dând sau călcând drepturile ce fieșicare dintr'insele dau neguțătorului sau meșterului ce va fi plătit odată tacsă sa.

Art. 91. — După așăzământurilc ce are Poarta cu feluri de puteri, nu se vor osebi dintr'această dare pentru patentă, decât numai acei suc.ți streini carii își vor face negoțul cu ardicata.

Dar nu s'ar cuveni să se depărteze streinii de a avea dreptul să se neguțătorească cu amăruntul, dacă adresându-se către Stăpânire că să li să dea acest drept, se vor înscrie în catastișele patentarilor; atunci numai asemănați pentru a lor industrie cu neguțători și meșterii pământeni, vor trebui să se supue la toate întocmirile, câte Stăpânirea va fi în trebuință să primească pentru negoțul ce se face cu amăruntul și pentru uneltirea a vericăria meserii.

La judecățile ce vor avea patentarii, se vor ocroti după dreptate de pravilă,

1) În ediția 1831: „izgonească“ în loc de „prigonească“.

pe cât se vor găsi stând în sfera drepturilor lor, după patentele ce vor avea la mână; adecă pe cât se vor dovedi că nu au eșit din hotărâle adecă pe comerциului prescise în patentele ce vor purta.

Art. 92. — Orice alt lăcuitor de orașe și târguri ale Prințipatului, care nu va plăti nici una din patentele mai sus pomenite, va fi dator să plătească capacitația de lei 30 pe an și va dobândi acele drepturi ce sânt date plugarilor și muncitorilor.

Meșterii vor dobândi toate drepturile alăturate la ale lor clasuri, precum și cei după lângă dâșii lucră'ori, plă-tind odată darea pentru patentă și cele de peste an răspunderi ale obștirii lor; le vor rămânea și prăvăliile aparate de orice fel de încarcinare.

Fiesicare corporație va avea voe să ție câte un semn în chip de steag, care va închipui icoana sfântului patronului său. Acest semn va sta în păstrare în biserica poporului starostii. Corporația se va sluji cu acesta în procesi publice, precum și la întâmplări particulare ale corporației, adecă: la innălțarea a vreunui dintr'înșii în treaptă de meșter, la nuntiri, la îngropări de ai lor, șcl.

Clasurile neguțătorilor vor dobândi drepturi mai întinse și asemădate cu folosințele ce aduc și acești neguțători Statului și soțietății, adecă:

a) Neguțătorii sânt apărați de orice havalea din partea Statului, atât pentru dâșii cât și pentru ai lor slujbași. Plă-tind odată darea pentru patentă precum și cele de peste an orășenești răspunderi, nu se vor putea pune niciodată vreun fel de însărcinare pe ale lor magazii sau prăvălii, afară numai din vreo osebită pravilă cercetată și propoveduită în formele cerute.

b) Prigonirile de socoteli ce vor urma între dâșii, se vor putea cerceta de mădulările corporațiilor lor și tribunalele vor lua în băgare de seamă cercetările acestora.

c) Neguțătorii de întâia stare vor

dobândi toată consideranția cuvenită la a lor treaptă în soțietate, vor fi chemați din drept la sfaturi de comerциu, vor da din sânul lor pre mădulării tribunalelor de comerциu și a maghistraturilor așazate prin orașele Prințipatului.

Neguțătorii de a doilea și a treilea stare se vor întrebuița la aceste maghistraturi în lips celor dintâiu.

d) În sfârșit, clasa neguțătoarească fiind o parte din cele înșe nătoare ale soțietății, ocârmuirile locului o vor privi după căderile ce i se cuvin și Stăpânirea va face răsplătire celor ce vor merita dela Stat pentru adevărata slujbă.

e) Numai fabricanții ce ar putea intru duce vreo ramură de industrie folositoare țării, vor putea dobândi dela Stăpânire cărți de apărre pentru un număr de ani hotărit, dar n'ici odată privileghiu de a lucra numai ei acel meșteșug.

Art. 93. — Un mare număr de oameni, născuți în Turchia sau în Prințipaturi au găsit¹⁾ în cele după urmă vremi mijloc de a se alătura sub o protecție streină și de a se arăta ca niște sudiiți ai cutăria sau ai cutăria puteri, ca printr'aceasta să dobândească apărarea și slobozirea întărită prin tractaturi spre favorul celor adevărați sudiiți ai acestor puteri carii vin în țară cu pasaporturi. Drept aceia este de trebuință ca comisiile catagrafiei să se însărcineze de a face un catastih obștesc și de toți eei așazați în țară neguțători și meșteri carii petrec sub numire de sudiiți streini.

Intr'acest catastih se va însemna al lor nume, porecla, neamul din care zic că se trag, a lor orânduială și meserie, sălășluirea de acum, avuturile nemișcătoare de care ar fi proprietari în țară și în sfârșit pasaporturile sau ducumenturile prin care se vor dovedi al lor început adevărat și vremea venirii lor în Prințipaturi.

Obicinuita Obșteasca Adunare, după ce va cerceta acest catastih, îl va sup-

1) În ediția din 1831 „găsiud“ în loc de „au găsit“.

pune, pe lângă ale sale băgări de seamă, Domnului și Domnul din parte-i se va adresa către Înalta Poartă ca dintr'o conglăsuire cu înfățișătorii puterilor europenești în Constantinopol să se orânduiască în fieșicare Prințipat câte o comisie într'adins, care să cerceteze și să adevereze titlurile naționalității acestor oameni și să-i facă a intra de iznoavă întru ale lor firești drepturi pre toți aceiia care nu vor arăta pasaporturi în bună și cuviincioasă formă date lor de către guvernurile a căroro sudiți se vor fi numind. Consulii puterilor europenești șazătorii în Prințipat vor fi chemați ca să între la această comisie și să se îndeletnicească întru ceruta adevărire și depărtarea de asemenea dobândite abuzive protecții, care sânt protivnice înființatelor așazământuri și care au pricinuit de multe ori prigoniri între stăpânirea locului și între consulaturile puterilor europenești.

Art. 94. — Cât pentru aghenții consulaturilor așezați de vreo câțiva ani în feluri de județe ale Prințipatului subț numire de staroste și carii luând asupra lor dreptul judecătoresc și al protecții asupra lăcuitorilor pământeni, împedică unirea ocârmuirii țării, trebuie negreșit a înceta; pentru că Stăpânirea este datoare să cunoască consulii sau aghenții ai consulaturilor, numai pre cei ce se vor numi de către puterile europenești și vor avea la mâinile lor beraturi sau fermanuri ale Porții asemăunate cu așazământurile ce sînt în ființă.

Art. 95. — La fieșicare șapte ani se va face o deslușită catagrafie de toate familiile țiganilor Statului, osebindu-se cele ale aurarilor carii au să plătească câte lei 50 pe an fieșicare din toate celelalte care se îndatorează a plăti câte lei 30.

Cât pentru ceilalți țigani ai Statului carii vor sălășlui prin orașe și vor unelti feluri de meșteșuguri și meșerii, precum spre pildă: dulgherii, fierarii și alții, se vor înscrie între corporații, și vor plăti după asemănarea altor meșeriași tacsă patentii ce li se va da.

Este însă de mare trebuință ca Stăpânirea să ia cuviincioasele măsuri și să se silească cu dinadinsul spre a se îmbunătăți soarta aceștii orândueli de oameni, să-i facă a-și pierde plăcerea de a viețui întru rătăcire și să-i alătore la ale pământului cu orice mijloc de însuflețire¹⁾.

Vornicul Temniților va fi dator să pue în lucrare cele întâiu măsuri coprinse în proiectul ce s'a alcătuit de către comisia orânduită într'adins pentru aceasta. Acest dregător, având în vedere treptelnica îmbunătățire a aceștii orândueli de oameni, își va adresa raporturile mai pe urmă la marele dvornic.

Un puțin număr de lăcuitori rumâni din județul Argeșului și Vâlcea, carii plătesc, dinpreună cu țiganii aurari, a lor dajdie în aur sau în bani, se vor osebi dintr'această orânduială și se vor înscrie între birnicii satelor unde lăcuiesc.

SECȚIA V.

Împlinirea birului și a altor venituri ale Statului.

Art. 96. — Orice fel de bir sau tacsă se va plăti pe' trimestru, dar cu așa întocmire ca totalul fieșicăriiu trimestru să se răfuiască până la sfârșitul cei de a doilea lună.

Art. 97. — Pentru că de acum în-

nainte subtocârmuitorii de plasă, nici alți orânduți să nu poată găsi niciodată prilej de a bântui pe birnici în cel

1) Ediția din 1847 intercalează în acest text, articole din legiuirea pentru îndreptarea orândueli țiganilor Statului.

mai mic lucru, lăcuiitorii plugarii și muncitori a fieșicăruia sat vor alege pe tot anul un pârčălab, care va fi împlinitor dajdii.

Satul ori mahalaoa ¹⁾ va putea să aleagă de isnoavă tot pe acelaș pârčălab și pe al doilea an și pe al treilea șcl., dacă a lui purtare va fi cu bună orânduială și dacă ale sale îndeletniciri îl vor slobozi.

Orice pârčălab noou după ce va primi dela cel dinnaintea sa toate hârțile, răboajele și sumele și după ce își va dăsluși socoteala cu lămurire, se va arăta fără zăbavă la subtocârmuitorul de plasă spre a se face cunoscut.

Art. 98. — Datoriile pârčălabului-sânt de a împlini birul în sumele ce i se vor da de către birnici rânduri, rânduri; spre a li se înlesni mijlocul răfuierei, va da cfitanție pentru orice sumă priimită sau va tăia pe răboj neștiind carte și pe urmă va fi îndatorat ca rânduri, rânduri să ducă banii la subtocârmuitorul plășii subt luare de cfitanță dela acesta.

Art. 99. — Dacă vreun birnic nu s'ar răfui de a sa datorie în sorocul hotărit, pârčălabul se va adresa mai întâiu la stăpânul moșiei sau, în lipsa numitului, la al său îngrijitor sau arendaș și dacă și după ajutorința acestora nu i se va răfui datoria birnicului, atunci se va adresa către subtocârmuitorul plășii, carele va trimite asupra răului de plată un dorobanț. La acest fel de întâmplare dorobanțul nu va pricinui satului nici o pagubă, ci va trage drept la casa birnicului zăbavnic, carele spre osândă se va îndatora să hrănească și pe dorobanț și calul lui, până ce își va istovi datoria; atunci dorobanțul va da îndată suma împlinită în mâna pârčălabului și se va rădica din sat într'acelaș minut.

Art. 100. — Vistierul va trimite să se împărțească către fieșicare pârčălab câte o condică însemnată, pecetluită cu a sa pecete și înscrisă pe deasupra

așa: „Condică de primire pentru dajdia satului cutare, din plasa cutare, a cutăruia județ”.

Pârčălabul după ce va împlini toată dajdia trimestrului în cele dintâiu două luni, va merge cu mai sus numita condică la subt ocârmuitorul plășii sau a părții de oraș, având împreună cu dânsul și toate cfitanțiile pentru feluri de sume ce-i va fi dat mai nainte.

Subt-ocârmuitorul de plasă, primind istovul dăjdii trimestrului, își va lua toate cfitanțiile înapoi, le va trece în condica pârčălabului, însemnând zioa și felurimea monedelor în care se vor fi plătit sumele date mai nainte și apoi adăogând după aceasta și cea după urmă priimire, va însuma totalul și va iscăli spre adevărire de istov.

Art. 101. — Când pârčălabul va lăsa să treacă cinci zile din a treia lună, fără a se îmăfișa la subt-ocârmuitorul plășii, atunci subt-ocârmuitorul îi va trimite un dorobanț, carele îl va aduce la dânsul spre a-și istovi socotelile trimestrului.

Art. 102. — Spre a se depărta ne-curmata strămutare a lăcuiitorilor și spre a asigura împlinirea dajdii, după ce va împărți odată lăcuiitorii fieșicăruia sat, vor fi cu toții chezași unul pentru altul și nimenea nu se va putea strămuta decât numai la întâmplare prevăzută prin articolul 143.

Art. 103. — Este poprit fieșicăruia sat să priimească birnicii altui sat, afară numai de întâmplarea mai sus pomenită. Deci oricând vreun birnic se va arăta la vreun sat, atunci acel sat se îndatorează să se încredințeze din ce loc au venit și numai decât să dea de știre satului de unde va fi dosit sau proprietarului, dacă amândoa satele vor fi într'aproiere unul de altul, sau tot dintr'un județ; fiind însă înpotrivă, va da de știre subt ocârmuitorului de plasă din partea locului, ca să îngrijească acesta a-l trimite în pază la vatra sa.

Satul ce va urma înpotrivă aceștii din urmă hotărîrii, va plăti celuilalt sat dajdia birnicului fugar pentru toată

¹⁾ Cuvintele „ori mahalaoa” figurează numai în ediția din 1847.

vremea liosii sale, precum și cheltuiala gonacilor ce se vor fi dus după dânsul a-l căuta.

Dacă o acest fel de strămutare se va face prin îndemnarea vreunui proprietar, atunci acela va fi răspunzător.

Art. 104¹⁾. — În fieșicare târg, sat sau mahala de oraș va fi câte o cutie a obștii în care se vor aduna veniturile următoare :

I. Câte patru parale la leu ce să îndatorează tot birricul a plăti în fieșicare trimestru asupra îndatoririi răspunderii sale.

II. Bani ce va plăti lăcuitorul fugar sau satul ce-l va fi primit în ceasul ce se va găsi după a sa dosire, spre despăgubirea dăjdi ce va fi plătit satul fugarului pentru birul lui.

III. Sumele dăjdi celor din nou însurați și înnumărați între familiile satului. Aceștia, șase luni în urma însurării lor, vor începe a plăti dajdia capitației întocmai ca și ceilalți cetățeni ai lor la cutia obștii satului; iar la noua catagrafie se vor înscrie între dajnici²⁾.

Art. 105³⁾. — Veniturile acestor cutii se vor hotărî :

I. Ca să se plătească simbria pârălabului care va primi o sumă asemănată cu numărul familiilor înscrise în foaia dajdi satului și socotită câte un leu pe an pentru fieșicare birnic.

II. Ca să se istovească dajdiile ce să va întâmpla să plătească vreun sat pentru al său birnic fugar.

III. Ca să se răfuască capitația tuturor birnicilor ce vor muri dela o catagrafie până la alta. Capitația însă a trimestrului întru care se va întâmpla să moară birnicul să va răspunde de văduva sau copii săi.

1) În ediția din 1847 s'a introdus un alt articol 104 cuprinzând dispozițiuni luate din legea din 1832 asupra întemeerii subocărnuitorilor și buneii orânduiei de prin sate. Articolul 104, în ediția din 1847, a devenit, din această pricină 105.

2) În ediția din 1847, acest articol, devenit 105 a fost completat prin intercalarea unor dispozițiuni din legile din 1831 și 1833 asupra împuternicirii Cutii satelor și asupra cutiilor obștești de prin orașe și târguri.

3) În ediția din 1847, art. 105 devenise 106.

IV. Ca să se dea cheltuiala sătenilor ce se vor trimite de către sat a jălui către stăpânire sau către ocărnuirea județului, socotindu-se câte douăzeci parale pe zi pentru fieșicare trimis, din zioa plecării până la a lor întoarcere.

V. Ca să se răfuască către Vistierie și către cutia satului cele de preste an răspunderi, a slușilor ce să vor afla în slujba proprietarului, după § 16, articolul 142.

Art. 106. — Mărginindu-se cheltuelile satelor după cum s'au zis mai sus, se vor ocărnui și' cutiile obștiilor după chipul următor :

Fieșicare târg, sat sau mahala de oraș, va alege în toți anii după aceleași regule hotărâte în articolul 97, șase inși dintre dânsii, pe cei mai cinstiți și pe cei mai bătrâni ai obștirii lor. Aceștia dinpreună cu preotul și proprietarul, sau al său îngrijitor, se va încredința ocărnuirea banilor obștești.

Pârălabul este însărcinat cu împlinirea acestor bani și de a-și da socoteala pe fieșicare trei luni la mai sus pomenita comisie. Sumele ce se vor strânge, se vor număra înaintea aceștia și se vor pune în cutia obștii, care se va închide cu două lacăte și cheile se vor da una la proprietar sau al său îngrijitor și alta la preot, iar cutia se va ținea la unul din șase lăcuitorii către care va avea toată obștea mai multă încredințare.

Catastihul cutiei în care se vor înscrie sumele, iscălindu-se la orice primire și dare de către mădularii aceștii comisii, se va depune la preotul.

Oricând se va ivi vreo trebuință de cheltuială a obștii, cutia se va deschide în vederea tutulor mădulărilor comisii și a fieșicărui altul din numărul lăcuitorilor acei obștii ce va voi să fie de față.

Banii ce se vor scoate dintr'nsa se vor înscrie în catastihul cutiei cu sumelor și numirea trebuinței și subț aceasta se vor iscăli precum s'au zis mai sus.

La sfârșitul fieșicărui an, comisia își va da socoteala către ai săi cetățeni

pentru cârmuirea aceştii cutii. De va rămânea vreun prisos, va sluji la întâmpinarea cheltuelilor anului viitor şi fieşicare va urma cu darea la cutie a acelor patru parale adăogite la leu; ca dacă mai pe urmă s'ar găsi banii strânşi peste cheltuelile socotite, să se poată întrebuiţa la îmbunătăţiri ce obştea lăcuitorilor va cunoaşte de trebuinţă a se face.

Proprietarul ori al său îngrijitor ¹⁾ precum şi preotul şi aleşii obştii vor fi răspunzători de orice fără de cuviinţă lipsă din veniturilor cutiei, de orice neorânduială întru ţinerea socotelilor şi de orice cheltuială urmată afară din cele hotărîte printr'acest regulament.

Stăpânirea au vreunul din slujbaşii ţării nu vor putea niciodinioară, sub nici un fel de pricinuire, să se atinsoă din veniturile acestor cutii a obştii lăcuitorilor.

Art. 107 — ²⁾ Săvârşindu-se odată cea dintâiu catagrafie, orice străin plugar şi muncitor va veni să se aşaze în pământul Valahii, numaidecât se va înscrie şi afară din condiţiile ce-şi va face cu stăpanul moşiei pe care se va sălăşlui, în curgerea celor întâiu trei ani ai aşezării sale, va fi apărat de dajdia capitaţiei şi de cheltuiala satului. După săvârşirea acestora, se va aşaza între birnicii Țării şi în curgere de şapte ani de rând va plăti dajdia capitaţiei pe jumătate şi acele câte patru parale adăogite la leu pentru folosul cutiei satului; iar după ce se vor săvârşi şi aceştia şi va petrece zece ani deplin, socotiţi din zioa venirii sale în pământul Valahii, se va înscrie în Obşteasca catagrafie şi-şi va plăti dajdia sa, întocmai ca şi ceilalţi birnici.

Cei ce vor fi dosit însă din pământul Valahii şi se vor întoarce la urma lor, nu se vor folosi de acele căderi ce se dau streinilor plugari ce vor veni a se aşeza întâiaşdată aici în Țară.

1) În ediţia din 1847 la acest articol, devenit 107, se adăogă mai multe aliniate din legiuirea asupra îndeplinirii Cutiilor săteşti din 1831.

2) În ediţia 1847, art. 108.

Iar pentru cei ce vor veni din Moldova în Valahia şi înprotivă, nu se vor primii nicidecum, făcându-se pentru aceasta un osebit aşazământ între amândoă Stăpânirile.

Art. 108 — ³⁾ Foile dajdiilor mazărilor pecetluite cu pecetia Domnului, se vor da epistaţilor de mazăli a fieşcării plasă, carii se vor alege pe tot anul dintre dânsii dupe mulţimea glăsurilor. Epistatul de mazăli este însărcinat să îplinească dajdia dela toţi mazălii plăşii sale, asemănându-se întocmai întocmirilor coprins în articolele 96 şi 98; iar însuşi va fi apărat de orice dajdie.

Dacă vreun mazal nu ar răfui datorria sa în sorocul hotărît, epistatul va înştiinţa pe subtocârmuitorul de plasă, care va fi îndatorat a raporta ocârmuitorului de judeţ, ca şi ocârmuitorul de judeţ să îndatoreze pe răul de plată mazal a-şi răspunde dajdia. La fieşicare catagrafie de şapte ani se va da prin Vistierie fieşcăriua epistat de mazăli câte o condică însemnată şi pecetluită, scrisă pe dasupra cu aceste cuvinte: „Condică de priimire pentru dajdiile mazărilor din plasa cutare, coprinsă în judeţul sau oraşul cutare”; ca la fieşicare istovire trimestrială săvârşită prin epistatul mazărilor, să se păzească acelaş chip de trecere în condică, ce este hotărît şi pentru plugari şi muncitori la articolul 100.

Art. 109 — ⁴⁾ Orice fiu de mazal însurându-se, este dator în soroc de şase luni să se arate la Vistierie, înputerinit cu diploma tatălui său şi cu o adeverinţă doveditoare că este adevărat fiul mazălului arătat în diplomă.

Această adeverinţă i se va da de către preotul enoriei, unde îşi va avea sălăşluirea şi se va mărturisi de epistatul lor, de alţi trei mazăli ai plăşii sale şi de către subt ocârmuitorul acelii plăşi. După aceasta se va înscri între mazăli şi i se va diplomă fără nici un fel de dări de bani; va fi dator însă să

3) În ediţia 1847, art. 109.

4) În ediţia 1847, art. 110.

plătească în veniturile Vistieriei dajdia de mazâl pentru lunile trecute dela începerea anului Finanților până în zioa întru care i se va da diploma numirii sale între mazâli.

Cel ce în soroc de șase luni nu va împlini aceste formalități, va pierde calitatea de mazâl și se va așeza în orașul, târgul sau satul ce va sălășlui între cei de rând birnici.

Art. 110). — Întâmplându-se să moară vreun mazâl, văduva lui va îngriji să ia trebuincioasa adeverință doveditoare de moartea soțului său și alcătuită după formele cerute prin paragraful al 2-lea al articolului de mai sus. Acest act îndată îl va da epistatului de mazâli sub luare de adeverință dela acesta și după ce va istovi dajdia soțului său pentru trimestrul întru care va fi murit, va înceta de a mai plăti pe urmă.

Toate adeverințele morților mazâli se vor trimite de către sub ocârmuitorii plășilor la ocârmuirea de județul lor, care este datoare numai de cât să le trimiță la vistierie.

Art. 111. — Vistieria, la sfârșitul anului, unind toate adeverințele pentru care s'a vorbit într'acest articol și în cel de mai dinainte, va alcătui un castic arătător atât de mazâlii cei morți, cât și de cei ce vor fi dobândit din nou acest privilegiu în tot cursul anului și-l va înfățișa la Obșteasca Adunare.

După această alegere va alcătui îndată foi nuoă de dajdia mazâliilor pentru anul de atunci curgător și le va trimite către ocârmuirea județului spre a se împărți după întocmirea paragrafului întâiu al articolului 108.

Art. 112. — Toți neguțătorii și meșterii așezați cu tacsă lor în orașele și târgurile unde își vor avea prăvăliile de vânzare sau de meșteșug sau unde se vor fi aflând sălășluiți, vor răspunde datoria patentei lor la ocârmuirea județului prin mijlocirea starostilor lor.

1) În ediția din 1847, art. 110 și 111 sunt înscrise laolaltă în art. 111.

Art. 113. — Starostea va da cvitanție pentru suma priimită, însemnând zioa întru care se va fi făcut priimirea, sălășluirea patentarului și felurimea monedii și rânduri, rânduri precum va primi banii, va fi îndatorat ca numaidecât să-i ducă la ocârmuirea județului.

Pentru ceiace privește la răspunzătorul zăbavnîc sau rău de plată, se va asemăna hotărîrii prescrisă prin articolul 99.

Art. 114. — Daca în curgerea anului, vreunul dintr'aceștia își va înceta comerțul sau lucrul, se va face cunoscut la Vistierie care îi va lua patenta din mână, după ce va istovi însă tacsă trimestrului ce va fi început atunci.

Art. 115 — Meșterul slăbănog care nu va mai fi în stare de a se îndeletnici cu al său lucru, va fi apărat de tacsă patentii și atunci i se va lua și patenta dela mână, după o adeverință doveditoare de a sa nedestoinicie, iscălită de starostea și alți trei din corporația sa și alcătuită după formele prescrise în paragraful al doilea al articolului 109. 2)

Asemenea se va urma și cu văduvele meseriașilor, îndatorându-se numai de a plăti trimestrul îndată ce se va întâmpla să se închiză prăvălia întru care urma lucrul.

Art. 116 — Fiindcă numărul acestor oameni poate să se și adauge, să se și înpuțineze, de aceia Vistieria va alcătui o tablă deslușită și cu bună orânduială arătătoare de toate schimbările ce se vor întâmpla ori mai multe sau mai puține, întru felurimea acestor stări de oameni și pe tot anul o va înfățișa la Obșteasca Adunare dinpreună cu toate documenturile cerute spre dovadă. După aceasta pe cel de atunci an, Vistieria va alcătui nuoă table de cele de peste an dări a orânduiei neguțătorilor și a meșterilor.

2) În ediția din 1847 acest aliniat a fost îndreptat pe temelul schimbărilor făcute prin articolul 5 al legiurii asupra Cutiilor obștești duprin orașe și târguri.

Art. 117 — Țiganii Statului, împărțindu-se pe vătășii, se vor ocârmui de către dvornicul Temnițelor din Prințipat, carele va avea sub poruncile sale patru subt ocârmuitori de țigani. Fieșicare dintr'acești subt ocârmuitori va fi însărcinat cu un număr de vătășii precum se vor hotări de către Vistierie, după numărul birnicilor ce vor avea ori mai mulți sau mai puțini, sau după cum va fi împlinirea mai cu înlesnire ¹⁾, după foile pecetluite cu pecetea Domnului, Dvornicul Temnițelor va da în toți anii fieșicăruia vâtaf câte o foae iscălită de însuși, unde vor fi înscrise toate numele țiganilor birnici coprinși în fieșicare vătășie și dajdia hotărîtă pentru fieșicare familie. Peste acești bani nimeni dintr' inșii nu va avea să plătească nimic subt nici un fel de pricinuire. Fieșicare vâtaf este dator să îplinească dajdia după coprirea acestor foi și întocmai asemănându-se cu articolele 96, 98 și 99:

Acest vâtaf însuși va fi răspunzător pentru datoria răspunderii birnicilor supuși la a sa vătășie. Drept aceia și să poprește fieșicare vâtaf de a primi țigani birnici înscrși la altă vătășie; iar priimind, se va îndatora a plăti dajdia acelora la vâtaful subt a căruia vătășie ar fi supuși acești țigani priimiți de dânsul.

Se va face un așezământ între amândoa Prințipurile pentru toți țiganii Statului, ai mânăstirilor și ai altor particulari, carii vor fugi din Valahia în Moldavia și înprotivă, ca să se dea înapoi dela o parte la alta. ²⁾

Dvornicul Temnițelor, pe lângă datoria străngerii dajdiilor dela țigani, va avea îngrijirea tuturor temnițelor din toată țara; pentru care și vor fi într'aceasta subt a sa ascultare: un casier, doi scriitori, un secretar peste toate temnițele, doi îngrijitori de temnițe, unul pentru orașul București și altul pentru

1) Cuvintele „sau cum va fi împlinirea mai cu înlesnire“ s'au omis, din eroare din textul ediției din 1831.

2) Înaintea acestui aliniat, în ediția din 1847 s'a intercalat secția II-a legiurii din anul 1832 asupra îndreptării orânduiei țiganilor Statului.

orașul Craiova, precum și îngrijitori asupra osândiților la Ocnă.

Inchisorile din celelalte orașe vor fi sub privigherea polițmaisterului al fieșicăruia oraș.

Cât pentru strângerea și buna orânduială ce are a se păzi la toate aceste temnițe, se va urma întocmai după regulile alcătuite de către mai suspomenita comisie, paragraful 10, din articolul 65.

Art. 118. — Văduva unui țigan birnic, după ce va istovi cel din urmă trimestru, va rămânea apărată de ori ce dajdie.

Acturile pentru țiganii ce se vor însura și vor muri, se vor da de către preotul ce se va afla la cununie sau la îngropare și se vor iscăli cel puțin de trei marturi. Fieșicare vâtaf, aducând subocârmuitorului de țigani birul trimestrului, va avea dinpreună cu dânsul și asemenea acturi. Iar subocârmuitorul de țigani este dator să treacă banii ce va primii în dosul foilor birnicilor țigani, urmând întocmai după cel din urmă paragraf al articolului 100 și însemnând adaosul sau lipsa ce se va întâmpla în curgerea trimestrului după acturile ce i se vor da de către vâtaf și care vor rămânea la dânsul spre a le alătura pe lângă socoteală spre dovadă. Către aceasta, pentru ceia-ce privește la această orânduială a țiganilor, se va urma după întocmirile alcătuite în articolele 110 și 111.

Art. 119. — Fieșicare subt ocârmuitor de țigani va primi dela dvornicul de Temnițe obștesc catastih de dajdii iscălit de dvornicul de Temnițe, în care vor fi înscrise numele tuturor dajnicilor de subt a sa ocârmuire și răspundere de peste an a fieșicăruia dintr'acestea. Datoriile subt ocârmuitorului de plasă sau de țigani sânt cele următoare:

1) Să trimiță banii la ocârmuirea județului sau dvornicia Poliției și a Temnițelor, într'aceiaș monedă ce-i va fi priimit și să priimească cvitanție de la sameșul județului.

2) Să însemneze de la care orânduială de țigani au priimit acei bani, fe-

rindu-se foarte să nu amestece priimiri-
rile unei orândueli cu ale altia.

3) Să fie condică de cvitanții ce va
da pentru priimire de bani spre a fi
gata în orice vreme a răspunde la în-
trebările ce poate să se întâmple a i
se face.

4) Să fie îngrijitor ca, după ce va
strânge totalul fieșicărui trimestru, să-
și facă extract socotelilor sale și să-l
trimită la ocârmuirea județului sau la
dvornicie însoțit cu toate cele spre do-
vadă hârtii, sau să le ducă însuși în
cele întâiu cincisprezece zile a cei din
urmă lună a trimestrului. Atunci, dând
la ocârmuirea județului sau la dvorni-
cie cvitanțiile ce va avea pentru rândul
de banii trimiși mai înainte, își va în-
cheia socotelile și va îngriji să se ală-
ture pe urmă pe lângă cele ale trimes-
trului trecute, ca printr'acest mijloc să
se păzească cea mai bună orânduială
ce se poate a se păzi.

Când vreun birnic, după trei zile a
trimiterii dorobanțului asupra-i, nu-și
va istovi datoria rămășiții sale de daj-
die la care va fi legat, atunci subtocâr-
muitorul de plasă sau de țgani va a-
avea cădere a închide pe un aseme-
nea rău de plata birului, până ce va
istovi, fără însă de a putea să ia dela
dânsul vre un fel de dare subt numire
de globă sau alt cevas.

Art. 120. — Ocârmuitorii județelor
și dvornicii Politiei și al Temniților,
priimind banii dela subtocârmuitori sau
dela starosti, vor îngriji ca, după da-
rea de cvitanții către aceștia, numai de
cât să trimită banii la vistierie într'acea
monedă ce-i vor fi priimit. Vor arăta
întru al lor raport dela care orându-
ială de oameni sânt sumele priimite și
vor avea cu osebite băgare de seamă
a nu trece nicidecum în socotelile unui
trimestru banii priimiți sau cheltuiți,
după porunci, în banii altui trimestru.

În cele de întâiu douăzeci și cinci
zile a cei din urmă lună a trimestrului,
vor orându pe sameșul a face ecstrac-
tul socotelilor trimestrului, după cele
ce vor închiia și însuși cu subt ocâr-

muitorii plășilor și după ce le vor is-
căli, le vor trimite la vistierie însoțite
cu toate hârtiile spre dovadă și își vor
încheia socoteala cu casierul vistieriei
după orânduiala ce urmează. Printr'a-
cest mijloc toate dăjdiile vor fi împli-
nite și toate socotelile încheiate până la
sfârșitul fieșicărui trimestru.

Când pentru pricini mai mari, se va
întâmpla să rămăe vreo rămășiță, ocâr-
muitorii judeților și dvornicii Politiei și
al Temniței vor arăta cu deslușire toate
pricinile la trimiterea socotelilor și se
vor sili cât va fi prin puțință ca în tri-
mestrul următor să se îplinească a-
ceste rămășițe negreșit și numaidecât
să se trimită la vistierie spre răfuirea
socotelilor. De acum înainte nu se va
mai lua nici un fel de dare pentru
cvitanțiile ce vor da subt ocârmuitorii
părcălabiilor, sau sameși subt ocâr-
muitorilor, nici pentru cele ce dau ci-
novnicii vistieriei otcârmuitorilor, ju-
deților și dvornicilor de Politie și de
Temnițe. Cei următori înprotiva acestii
orândueli strașnic se vor pedepsi.

*Art. 121*¹⁾. — Oeritul și vâcărutul
streinilor, sau darea legiuită într'un so-
roc hotărit al anului pe vite mari și
mici cu care vin lăcuitorii Transilva-
niei de le pășunează în pământul Va-
lahiei și nu se coprind la nici o orân-
duială de dajnici, va urma a lor îm-
plinire ca și pe vremea trecută. Acest
venit fiind din cele obștești venituri,
de acum înainte se vor vinde la Co-
chii-vechi, înaintea Obșteștii Adunări,
la cel ce se va arăta cu condiții mai
folositoare pentru Stat.

*Art. 122*²⁾. — Passaporturile peste
hotarale Țării se dau fără nici o plată.

Nimeni nu va putea trece granița
sau Dunărea, fără a avea mai întâiu
passaport, afară din lăcuitorii sălășluiți
pe hotarale Moldaviei și a vecinătății

1) În editia din 1847 acest articol era al
122-lea. În locul lui se intercalase un articol
121 alcătuit din art. 7, 8, 9 și 10 ale legiurii
din anul 1832, asupra întemeerii subtocârmuirilor
șia bunci orândueli duprin sate.

2) Din aceleași motive în ediția din 1847;
devenise art. 123.

Austriei, care vor trece pentru cele din toate zilele daraveri ale lor.

Passaporturile se vor pecetlui cu pecetea Domnilor și apoi se vor închipui pentru lăcuitorii orașului București de către Ministru Interiorului și pentru lăcuitorii judeților de către otcărmuitorii de județ.

Ministru Interiorului se va regula pentru numărul passaporturilor ce se vor da, după raporturile ce va da spătarul Domnului și aceste raporturi vor fi întemeiate pe cele ce va priimi și spătarul pe toată săptămâna dela oțterii gendarmeriei orânduți asupra granișilor ca să revizuiască asemenea passaporturi.

Art. 123 ¹⁾. — Mitropolia, episcopiile și toate mănăștirile închinete la cele streine sau neînchinete, vor contrebui la chieluelile Statului pentru așăzări publice și pentru faceri de bine, cu partea veniturilor lor din avuturile nemisăcătoare ce vor avea, precum se va hotărî de către comisia hotărîită în paragraful al 6-lea, articolul 67.

Se osebesc dintr'această regulă mănăștirile; Pantelimon și Colșea, fiindcă ctitorii lor le au orânduie veniturile pentru ținerea bisericilor și a spitalurilor ce au numele acestor mănăștiri.

Art. 124. ²⁾. — Tacsă diplomelor pentru feluri de innălțări în ranguri, se va hotărî printr'o tarifă chibzuită în Obșteasca Adunare. Această tarifă întărindu-se de Domn, va sluji de temeiu vistieriei, pentru strângerea acestor bani.

Art. 125 ³⁾. — Otcupul Ocnelor de sare se va lucra după chipul următor:

1) Sarea streină este oprită a intra în țară și nu se va putea scoate sare decât numai din ocnele coprinsc în contract, după obiceiul ce se urmează; precum și nimeni nu va putea să des-

chiză oonă de sare pe a sa moșie, fiind că acest drept este numai al Stăpânirei.

2) Acest ven'ul de acum înainte se va vinde prin strigare la Cochii-Vechi înaintea Obșteștii Adunări, la ce ce se va arăta cu condiții mai folositoare pentru Stat și contractul [nu] se va putea face pe mai puțin de trei ani.

3) Prețul sării la gura ocniei se va hotărî câte lei cincisprezece pentru suta de ocă și cei ce vor merge să o cumpere acolo, vor fi slobozi de a o vinde în tot coprinsul Prințipatului; iar peste hotarale țării are drept de a vinde sare numai cumpărătorul ocnelor și după orice preț va putea.

Acesta încă va fi îndatorat să îndestuleze capitala și toate celelalte orașe cu sarea trebuincioasă la consumația lăcuitorilor, fără de a putea la nici o întâmplare să o vândă mai mult de zece parale ocoa, fiind adaosul de patru parale la oca, peste șase coprinsc în prețul de 15 lei suta, o răsplătire cu prisos pentru cheltuiala transportului și a înmagazierei ⁴⁾.

Art. 126 ⁵⁾. — Dar fiindcă proprietarului i se cuvine zeciuială din produsul sării scoasă din moșia sa, să dobândească acest drept pentru câte ocne se vor deschide de acum înainte, însă în bani, iar nu în natură; și ca să se găsească într'un chip hotărît aceia ce i se cuvine pentru această zeciuială în bani, să se hotărască drept lege ca prețul hotărît de Stăpânire pentru suta de ocă sare, la gura ocniei, să se împărțească în trei părți, din care doă părți să se socotească cheltuelile scoaterii sării și o parte adevăratul preț al sării, din care se va da proprietarului a zecea parte, îndestulându-se de către cumpărătorul venitului ocnelor sau de către orânduieții Stăpânirii, când aceste ocne se vor căuta pe seama Statului.

1) Idem, 124. În ediția din 1847 se modifică articolul în ce privește mănăștirile neînchinete trimițându-se la anexa 1, a capitolului VIII, îndreptare făcută pe temeiu legiurii din anul 1833 asupra organizației mănăștirilor.

2) În ediția din 1847, art. 125.

3) În ediția din 1847, art. 126.

4) În ediția din 1847 se intercalase în acest articol și art. 2 și 3 din legiurea din 1832, asupra popriii amșloiașilor de a să face contracții de otcupuri.

5) În ediția din 1847, art. 127.

Iar ocnele de sare care lucrează astăzi și pe câtă vreme vor mai lucra, nu sânt supuse la această noă legiuire, ci au a se folosi numai cu drepturile cele ce sânt prescise prin cele mai dinainte documenturi.

Se va îndatora însă proprietarul a da loc pentru deschidere de ocne; acest loc să se mărginească față cu dânsul și cu omul trimis din partea Stăpânirei, în câtățime de pogoane, câte cu adevărat vor fi trebuincioase ocni pentru gură, curte și bătătură de cară, fără de a se coprinde și pășunea, căci aceasta o va da proprietarul, de va avea, cu osebita tocmeală.

*Art. 127*¹⁾. — Satele ce era până acum orânduite în slujba ocnelor și a cărora o parte de dajdie se plătea de către cumpărători, se vor așeza cu dajdia după asemănarea și celorlalte sate și totalul banilor acestor dăjdii se va plăti la vistierie pe fieșicare trimestru de către cumpărător; va trebui încă ca drepturile și datorii reciproce între cumpărător și lăcuiorii acestor sate, să se reguleze după un chip hotărit și drept.

Art. 128. — Sumele veniturii dela vămi, dacă acestea vor urma a se da în vânzare ca pe vremea trecută, se vor număra la casa vistieriei în sora-cele hotărâte prin contract; iar când aceste vămi se vor cârmui pe seama Statului, veniturile lor se vor da în vistierie rânduri, rânduri precum se vor și strânge.

*Art. 129*²⁾. — Mitropolia, episcopiile, mănăstirile și toate treptele nobililor vor plăti vamă pentru toate lucrurile ce vor scoate din țară și vor aduce în țară și vor contribui la toate cheltue-lile orașelor ce va cunoaște de trebu-ință, întocmai ca toate stările orășanilor; iar după aceasta, li se va păzi dreptul nedăjniciei întocmit din vechime și vor fi apărați de orice felurime de dare asupra avuturilor lor mișcătoare și ne-mișcătoare.

1) În ediția 1847, art. 128.

2) În ediția din 1847, art. 128 și 129 alcă-tuesc laolaltă art. 129.

Art. 130. — Obșteasca Adunare, după ce va lua toate încredințările tre-buincioase asupra veniturilor Brăilei, Giurguiului și ale Turnului, va hotări ven-ituri:

- 1) Asupra prinderii morunului.
- 2) Asupra vânării bălților.
- 3) A poposirii corăbiilor în liman, încărcate și neîncărcate³⁾.
- 4) Inchirierea vremelnicei întrebuin-țării a magaziiilor Statului și, însăfârșit, pentru orice altă ramură de venit. Toate aceste venituri chibzuindu-se o-dată de Obșteasca Adunare și întărin-du-se de Domn, vor sluji de temei pentru a lor priimire; iar până atunci, vor urma după condițiile anului următor.

Satele date în slujba vânării peștelui se vor așeza cu dajdia după cum s'au vorbit și pentru toți ceilalți lăcuiori birnici ai satelor și cârmuitorul acestor venituri se va așeza cu dânsese prin bune învoiri despre amândoa părțile, fiind obicinuite la această slujbă.

Pentru sfintele lăcașuri ce se intrar-mează⁴⁾; cel dela Brăila cu hramul sfântului Arhanghel Mihail și cel dela Giurgiu cu hramul sfântului Nicolae, se legiește ca pentru fieșicare biserică să se dea lei 7000 pe tot anul, din veniturile vânării peștelui ce s'au împreun-at Prințipatului Valahiei prin tractatul dela Adrianopol. Bisericii sfântului Ni-colae dela Giurgiu, venitul birtului ce este aproape de carantină, cum și venitul a doă locuri ce sânt lângă ci-tadelă, având unul 279 și celalalt 264 stânjini pătrați. Bisericii sfântului Ar-hanghel Mihail dela Brăila, venitul u-nui loc în oraș, ce este lângă bulevard în sumă de stânjeni pătrați 543, care este deopotrivă cu venitul bisericii sfântului Nicolae și aceste venituri se vor priimi și se vor cheltui prin epi-tropiile fieșicării biserici și subt pri-

3) În locul acestui al treilea aliniat, ediția din 1847 a intercalat sfârșitul art. 1 și art. 2, 3, 4 și 5 din legea din 1832 asupra ancraului dela portul Brăilii.

4) În ediția 1847: «întitulează».

vigherea maghistraturilor pomenitelor orașe precum urmează și acum.

Art. 131. — Moșiile coprinse în raielele Brăila, Giurguiului și Turnului, precum și bălțile și ostroavele, începând din malul stâng al Dunării și până în talvegul acestui râu al Dunării, se vor da după dreptate înapoi adevăraților proprietari; dar dacă după trecerea sorocului ce se va da pentru arătarea trebuincioaselor documenturi, se vor găsi cevași pământuri fără de stăpânitori, acele vor închipui domen al Statului și se vor cârmui pe seama folosului Statului.

Prăvăliile ce sânt în orașul București pe seama cutiei de milostenie, precum și orice zidire publică aflată astăzi în ființă și care se va putea clădi de acum înainte, se vor coprinde asemenea în domeniul Statului.

Comisia, ce s'a orânduie într'adins pentru acestea, se va îndeletnici întru alcătuirea unui regulament pentru ocârmuirea acestor proprietăți și pentru îmbunătățirea de care vor fi priimitoare după temeiurile ce s'au priimit de către Obșteasca Adunare de Revizie.

Nici o avere din cele coprinse în domeniul Statului nu se va putea înstreina fără nici un cuvânt, nici prin vre o poruncă a căpeteniei Statului. Dacă însă după o chibzuire a Obicinuitei Obștești Adunări și pentru vreun sfârșit de folos public, dovedit după cuviință, s'ar face cunoscut că înstreinarea de o parte [a] acestui domen,

ar fi trebuincioasă, atunci va urma vânzarea acei părți prin vânzare publică la Cochi-Vechi sau se va face schimb cu mijlocul ce va fi mai folositor Statului.

Art. 132. — Afară din capitalul însemnat la Casa Rezervii și al căruia total se asigurază cu hotărîrea prin cel din urmă paragraf al articolului 65, orice prisos de primire s'ar dovedi în feluri de ramuri ale veniturilor acestui Prințipat, precum și orice prisos ar putea să odrăslească din sumele hotărîte pentru feluri de cheltueli, se vor număra la Casa vistieriei, iar această casă se va da subt răspunderea vistierului, care este îndatorat să dea pentru dânsa socoteală curată în toți anii la Obșteasca Adunare și să nu se atingă de ai săi bani, decât numai pentru trebuințele și întâmplările următoare :

I. Să acopere lipsa ce s'ar putea întâmpla în primirile vreunei ramuri din veniturile Statului, hotărîte prin articolul 67, după ce însă se va dovedi această lipsă după cuviință.

II. Să întâmpine întâmplările pomenite în paragrafurile din urmă ale articolului 63 și 78, urmându-se întocmai cele hotărîte pentru aceasta.

III. Să îplinească și alte trebuințe ale Statului, câte se vor cunoaște întru adevăr de către Domn dinpreună cu Obșteasca Adunare, neapărate și de o folosință publică.

SECȚIA VI

Chipul contabilității Casii Vistieriei, adevă a ținerii și dării socotelilor cu bună orânduială.

Art. 133. — Vistierul este însărcinat să asigureze împlinirea banilor alcătuită de feluri de dăjdii, precum și de veniturile ce se dau în vânzare prin contracturi la soroace prescise.

Este dator să îndestuleze toate le-giuitele cheltueli cerute prin acest re-

gulament și să îngrijască a se păzi toate contracturile făcute cu Stăpânirea pentru aceia ce privește la primire sau dare de bani.

Vistierul va fi răspunzător pentru toți casierii orânduieți în slujba vistie-

riei precum și pentru toți sameșii județelor.

Vistierul va îngriji ca la sfârșitul fieșicărui trimestru toate socotelile de orice dajdie să fie primite la vistierie, ca priimirile sau cheltuelile unui trimestru să nu treacă în socotelile altuia și [ca] orice felurimi de dajdie sau alt venit să închipuiască o socoteală în parte până la încheerea socotelilor care are a se face la sfârșitul fieșicărui an.

Art. 134. — Se va alcătui socoteală lămurită pe toată luna pentru primire și dare, pe lângă care se vor alătura și toate documenturile cerute, adică contracturi de venituri, raporturi către vistierie pentru trimiterea a feluri de bani, poruncile Domnului pentru slobozirea legiuitorilor cheltueli și condica unde vor fi [în]scrise cvitanțele iscălite de persoanele ce vor primi asemenea bani.

La încheierea de socoteli a vreunei sume hotărâte pentru o numire de cheltuelă din cele chibzuite printr'acest regulament, de va rămânea vreun prisos, atunci acel prisos numaidecât se va face venit la Casa Rezervii, cu însemnare de care socoteală anume se alcătuește.

Art. 135. — Țiindu-se socotelile după chipul ce s'au zis, vistierul la sfârșitul fieșicărui trimestru, va supune Domnului, pe lângă al său raport, bilanț alcătuit cu întemeere asupra documenturilor cerute printr'acest regulament.

Domnul va trimite această socoteală în cercetarea a șase boeri care se vor alege pentru aceasta pe fieșicare an de către Obicinuita Obșteasca Adunare.

Aceștia, după ce vor cerceta cu scumpătate socotelile și vor orându-i să se numere înaintea lor sumele ce vor fi de față la Casa vistieriei, vor adresa către Domn, prin al lor raport, băgările de seamă ce vor găsi cu cuviință a se face.

Domnul va păstra acest fel de raporturi în cancelaria sa, ca la sfârșitul anului să le trimită către Obșteasca Adunare, dinpreună cu toate socotelile

priimirilor și dărilor anului trecut și cu osebă catastih de veniturile și cheltuelile anului după urmă.

Vistierul se îndatorează să arate Obșeștii Adunări toate ducumenturile ce i se vor cere pentru fieșicare primire sau dare și urmarea chibzuirilor aceștii Adunării se va face cunoscută Domnului prin raportul prezidentului după cel din urmă paragraf al articolului 48, cap. II.

Arătarea urmării acestor chibzuiri, după ce se vor întări de Domn, se va depune la vistierie spre adevărea cercetării socotelilor anului trecut și ca să slujască de temei la priimirile și cheltuelile anului ce va urma.

Art. 136. — Obicinuita Obșteasca Adunare este chemată în fieșicare an, pe temeiul articolului 51 al capului II, spre a cerceta socotelile tuturilor și cheltuelilor țării și să facă Domnului cunoscut prin anafora; dar fiindcă natura și înmulțimea îndeletnicirilor ei cum și puțină vreme ce ține adunările sale, nu o pot erta ca să între întru cercetare cu de amăruntul a tuturilor socotelilor, de aceea se va întocmi un control obștesc ca în curgera anului să cerceteze orice cheltuelă a Statului, să adevereze priimirile și să înlesnească Obicinuitei Obșeștii Adunări îndatorirea cercetării socotelilor țării pusă asupra-i prin articolul 51 de mai sus arătat. Controlul se va așaza dela 1 Ianuarie 1832, alcătuit de un șef al Controlului, de doi șefi de mese și de scriitorii trebuincioși¹⁾.

Datoriile a întâia masă sânt: să pregătească condici și să le înpartă pe la Departamenturile ministerurilor, la ocârmuirile de județe și la ceilalți cinovnici. Condicile vor fi însemnate, șnuruite și pecetluite cu pecetea Controlului, spre a se trece toate priimirile de bani și toate cheltuelile țării.

Apoi toate aceste condici vor intra

1) În ediția din 1847 aliniatele următoare ale acestui articol sunt înlocuite cu dispozițiile paragrafelor 1, 2, 3, 4 și 5 din legea din 1831 a Obștescului Control.

în urmă la a doilea masă a Controlului, care este însărcinată să cerceteze una după alta, orice primire și orice cheltuială a țării se va face, ori de către ministrieri, ori de către ocârmuitorii de județ sau de către orice alt slujbaș va fi și să adevereze de este cheltuiala într-o adevăr făcută și asemănată cu copriinderea contracturilor sau cu instrucțiile ce se vor fi dat despre aceasta și cu socoteala cea cu tahmină făcută de suma banilor ce ar fi trebuit să se cheltuiască și de s'a păzit cursul monedii cu scumpătate în fieșicare dintr'aceste lucrări.

Orice socoteală va fi de materialuri sau de alte lucruri, tot această masă este datoare să încredințeze de s'au teslimarisit la locul sau la obrazul ce va fi fost orânduie pentru a lor primire

După cercetarea și adevierea a orice fel de socoteală, șeful Controlului va da cvitanță slujbașilor, dacă socotelile acestora se vor găsi după orânduială, după ce se vor cerceta într'acel chip toate aceste socoteli, se vor trimite la masa I-ia, care așternând tablă generală, o va supune la sfârșitul anului la cunoștința Domnului dela care

spânzură d'a dreptul și însuși controlul.

Art. 137. — Catastihul prețurilor curgătoare de toată felurimea producțiilor, a materialurilor, a vitelor, a băuturilor, a salahorilor, a transporturilor și altele, alcătuiindu-se pe toată luna la Departamentul Trebilor din Lăuntru, după raporturile ce vor trimite ocârmuitorii de județe, va sluji de temeu Controlului pentru prețuirea cumpărătorilor și a plăților ce vor urma în socoteala Statului, când se vor căuta asemenea socoteli și care nu vor fi primite, decât numai pe-cât se vor asemăna cu prețurile cunoscute într-o acest catastih sau fiind mai jos.

Deci orânduieții sau comisarii ce s'ar însărcina cu asemenea cheltueli vor fi îndatorați, la alcătuirea socotelilor ce vor da, să însemneze ziua și locul unde se vor fi făcut ¹⁾ și Controlul va da fieșicărui dintr'aceștia o condică șnuruită și pecetluită cu a sa pecetie, unde toți cei ce vor primi banii să înscrie cvitanțiile lor arătătoare de lucrurile pe care s'au dat banii și de a lor câtațime.

SECȚIA VII

Drepturi și datorii reciproce între proprietar și al său sătean.

Art. 138. — Acest comitet, după ce prin întocmirile dinapoi a desființat felurimea abuzurilor ce să introduseseră unul după altul în administrația Valahiei și care era într-o toate împiedecătoare obșteștii fericii; alăturând către aceasta după copriinderea articolului 64 și orânduiala scutelnicilor și a poslușnicilor, în totalul [numărului] birnicilor țării, au adăogat către aceștia o ușurare așa de mare încât au putut să aducă la lei 30 capitația de preste an a fieșicărui birnic. Asemenea și prin hotările pogoane de loc ce fieștecare proprietar se îndatorează să dea săteanului său, după articolele 140 și 144, ale acestui regulament, loc adecă [și]

peste trebuința hranei familiei sale și a îndestulării vitelor trebuincioase la lucrul pământului, precum și prin câmpurile de rezervă hotările după articolul 167 numai în folosul săteanului muncitor, comitetul asigurază fără îndoială petrecerea și înființarea acestui lăcuitor, care până acum era foarte vremelnică. Acum drept toate aceste mari folosuri ce s'au hotărît în favorul lăcuitorului, socotindu-să dela 23 Aprilie a anului 1832, drepturile și da-

1) În ediția din 1847 cuvintele care urmează începând cu «și Controlul» sunt suprimate, devenind inutile față de modificarea, pe care am semnalat-o, a articolului precedent.

toriile reciproce între proprietar și al său sătean, să vor așeza precum mai jos se arată ¹⁾.

Art. 139. — Obicinuită măsură în țară este pogonul ²⁾ care are 24 prăjini în lung și șase în lat și fieștecare prăjină este de trei stânjeni domnești, socotindu-se de măsură statornică stânjenu lui Șarban Vodă.

Art. 140. — Proprietarii se îndatorează să dea fieșicăriua sătean sălășluit pe moșia sa :

I. Un loc de 400 stânjeni pătrați la câmp și de 300 asemenea la munte, pentru casa sa, pentru curte, cu trebuincioasele împrejurii și pentru o grădină de legumi spre întrebuințarea familiei sale. Acest fel de locuri vor fi legate unul de altul și la o parte de loc a moșiei care se va însemna de proprietar.

II. Locuri de izlaz pentru patru vite de muncă, adecă boi, bivoli sau cai și pentru o vacă de hrană ; dacă lăcuitorul va avea acest număr de vite ale lui, se va socoti pentru fieșicare cap dintr'aceste vite, câte o jumătate de pogon de islaz și în loc de vacă va putea lăcuitorul să fie zece oi sau capre.

III. Către acestea, tot pe numărul mai sus pomenit de cinci vite, îi va da proprietarul trei pogoane de fânețe pentru hrana lor pe iarnă. Dacă lăcuitorul nu va avea acest număr de vite i se va da cu analoghie numai pe cele ce va avea dintr'acest număr.

IV. Asemenea îi va da până la trei pogoane de loc de arătură, care îl va lucra ori însuși, ori prin mijlocirea altora numai pe seama sa, fără să poată vreodată a îl închiria cu bani.

Proprietarul va însemna locurile de

1) Articolele 138-146 au fost modificate prin legiuirea îndeplinitoare a secției a VII-ea, cap. al 3-lea din Regulamentul Organic, votată de Obșteasca Adunare în 1832.

2) Pogonul este măsura obicinuită care în Țara Rumânească se măsoară aria sau fața pământului. Această măsură prin urmare, este asemenea o față ce coprinde în sine 1296 stânjeni pătrați. (Nota editorului din 1832).

de islaz, precum și pogoanele de fânețe și cele de arătură.

Pe acele moșii unde vor fi păduri, proprietarul va da voe clăcașilor săi a lua lemne de foc din crânguri și pădurile care însuși le va arăta și numai pentru a lor neapărată trebuință și după acelaș chip cu care s'a urmat până acum.

V. Când lăcuitorul sătean va avea vite mai multe decât numărul mai sus arătat, sau va voi pământ de arătură mai mult de cel ce i se dă, pentru un asemenea prisos, se va învoi cu bună tocmeală cu proprietarul, care va protimisi totdeauna pe lăcuitorii sălășluiți pe a sa moșie. Asemenea și lăcuitorii tot după acest cuvânt, săvârșindu-și îndatorirea zilelor de lucru către proprietar hotărâtă prin pravilă, precum și a lor muncă, vor ajuta pe proprietar la lucrul ce ar întrebuința pe loc, înțelegându-se de sine că aceasta se va face prin bună învoire, prin mijlocire de plată și după prețul curgător ³⁾.

Art. 141. — Drept toate aceste folosuri, lăcuitorul sătean va fi dator să lucreze, după vechiul obicei, douăsprezece zile pe an în folosul proprietarului pe a căruia moșie va fi așezat, adecă ; patru zile primăvara, patru vara și patru toamna.

Fieșicare este dator să lucreze aceste douăsprezece zile cu al său plug sau cu carul său, dacă va avea, precum și cu numărul dobitoacelor de muncă, pentru care proprietarul îi asigurază mijloacele hranei lor.

Intâmplându-se ca lăcuitorul sătean să nu mai aibă dobitoace, atunci va lucra aceste douăsprezece zile cu mâinile.

Art. 142. — Zioa de lucru a lăcuitorului s'a socotit pe mărimea pământului, ce poate lucra un lăcuitor pe seama sa, precum mai jos se arată :

I. Arătură de zece prăjini pogoanești în loc spart și de șapte în țelenă se socotește lucrul pe o zi pentru o pereche de boi de muncă.

3) Vezi nota 1.

II. Grăpatul de un pogon de arătură, așijderea se socotește lucru de o zi pentru o pereche de boi.

III. Un lăcuitor cu carul de patru boi nu se va putea trimite decât numai până într'o depărtare de cale de douăsprezece ceasuri, socotindu-se calea de un ceas de 2500 stânjeni și se va ținea în seamă cinci zile, adică patru ducerea și întoarcerea, socotindu-se zioa câte șase ceasuri și una pentru încărcat și descărcat.

Un lăcuitor cu carul cu doi boi nu se va putea trimite decât numai în depărtare de șase ceasuri și i se vor ține în seamă trei zile pentru ducere și întoarcere și pentru încărcat și descărcat.

Daca lăcuitorul se va întrebuința la asemenea transporturi în vreme de iarnă, proprietarul îi va da fânul trebuincios pe seama vitelor sale, pe drum, socotindu-se câte șase oca de fân de o vită în douăzeci și patru de ceasuri.

Un transport mai depărtat nu se va putea face decât numai prin învoire de bună tocmeală.

IV. Lucrând lăcuitorul cu carul pe moșia unde lăcuiește, este dator să lucreze din răsăritul soarelui până la al său appus și se vor da patru ceasuri de odihnă de vară și numai două pe teamnă. Odihna de vara va fi pe două soroace.

V. Pentru toate semințele ce se aruncă numai cu mâna, precum: grâu, orz, ovăz, secară, meiu, cânipă și altele, se vor socoti cinci pogoane de loc de lucru de o zi.

Pentru toate semințele puse în pământ și acoperite pe urmă cu piciorul, precum porumbul și altele, i se va socoti un pogon de loc, lucru de o zi; dar fiind îndatorat lăcuitorul a lucra cu sapa, atunci i se va socoti pe zi, trei sferturi dintr'un pogon.

VI. Pentru orice semănătură sau sădire, ce are trebuință de sapa, se va socoti o zi la sapa dintâiu, o a cincea parte din pogon; iar la sapa de a doilea, o a patra parte.

VII. Secerișul și clăditul de trei clăi și fieșicare ca de douăzeci și șase znopi, iar znopul de patru palme în legătura curmezișului, se va socoti lucru de o zi; căratul însă al acestor clăi va fi pe sarcina proprietarului.

VIII. La culesul și curățatul porumbului de foi se vor socoti pe zi douăzeci banițe și fieșicare baniță pe douăzecișidoă oca.

IX. Cositul fânului pe un pogon de loc se va socoti lucru de o zi.

X. Pentru strânsul fânului și clăditul în copii pe locul unde se cosește, se va socoti un pogon lucru de o zi.

Insă la coprinderea acestor para-grafuri din urmă, pe unde vor fi locuri cu privaluri sau ocolite între copaci și crânguri, se vor socoti trei sferturi dintr'un pogon lucru de o zi.

XI. Lăcuitorul ce-și va face zioa în lucru de vie sau în alte slujbe afară din cele ce s'au zis mai sus anume, va lucra din răsăritul soarelui până la al său appus, dându-i-se pe vară trei ceasuri de odihnă în două soroace și două ceasuri în vreme de toamnă.

Lucrul minelor, al scoaterii pietrilor și al transportului de cherestele mari din munți, nu se va putea face decât numai prin învoire de bună tocmeală.

XII. Orice lăcuitor însurat, dându-i-se locul hotărit printr'acest Regulament și daca va sălășlui sub un acoperământ cu părinții săi, va fi îndatorat să lucreze proprietarului zilele hotărite. Lăcuitorul holteiu, ce va sălășlui cu tatăl său în curgerea vieții cestor dupe urmă, va fi apărat de orice lucru pe seama proprietarului, ca unul ce nu se împărtașește de pogoanele de loc ce se dau altor lăcuitori.

În fieșicare timp al anului, proprietarul va îngriji să ia pe săteni în lucru, pe rând, ca și aceștia să poată a se îndeletnici fieșicare în parte-și la munca sa; sânt datori însă și lăcuitorii din parte-le, îndată ce se vor chieama de proprietar, numaidecât să se arate spre a se răfui de a lor datorie sau a-și pune în loc oameni destoinici de lucru, ca să nu pricinuiască pagubă

proprietarului, prin zăbava ce s'ar face la cea în vreme de trebuință săvârșire a lucrului ce privește la a lor datorie.

XIII. Lăcuitorul va da proprietarului dijmă, adecă a zecea parte din rodul pogoanelor ce se coprink în paragraful III și IV din articolul 140 și o va căra însuși pe moșie la locurile ce se va arăta de proprietar, întocmai precum s'a urmat aceasta totdeauna, afară din tocmeli prin bună voe, ce ar putea să fie făcute între proprietar și plugar și care ar avea putere de pravilă.

XIV. Afară dintr'aceste doăsprezece zile de lucru, orice lăcuitor sătean va urma ca și pe vremea trecută să lucreze proprietarului o zi de plug, pe moșia unde va sălășlui, precum și de a-i căra într'o depărtare de cale de șase ceasuri, un car de lemne tăiat din pădurea proprietarului și dacă proprietarul nu va avea pădure pe acea moșie, atunci sătenii vor căra câte un car de fân, ori cinci sute oca grăunțe, sau cincizeci vedre băutură.

Lăcuitorul ce nu va avea vite de muncă, va lucra cu mâinile trei zile în loc de o zi de plug, lucru asemănat cu coprinkerea paragrafurilor V, VI, VII, VIII, IX, X, XI și alte trei zile în loc de căratul unui car de lemne după paragraful III. Oricum însă, va fi slobod lăcuitorul sătean să despăgubească în bani pre proprietar, atât pentru zioa de plug, cât și pentru carul de lemne.

XV. Când proprietarul nu va avea la ce să pue pe sătenii săi a-i lucra pe a sa moșie, va putea să se despăgubească în bani, după osebitele prețuri ce vor urma în fieșicare locuri de lăcuință, care se vor hotări pe fieșicare trei ani de către Obșteasca Adunare, după cel de mijloc preț, luat din prețurile urmate pe trei ani trecuți și acest fel de hotărâte prețuri vor sluji de regulă la reciprocile daraveri ce vor urma între proprietar și al său sătean, în curgerea fieșicării sorociri de trei ani.

Daca Ecstraordinara Obșteasca Adunare de revizie ar găsi vreo deslășire la întocmirea lucrului de o zi,

precum s'a hotărît mai sus anume, atunci va face trebuincioasele îndreptări, asemănându-se cu coprinkerea temeului așezat; ca adecă, lucru de o zi a lăcuitorului sătean trebuie să se socotească pe mărimea locului ce poate un lăcuitor să lucreze pe seama sa ¹⁾.

Art. 143. — Fiindcă lăcuitorii, ce hălăduesc pe moșiile proprietarilor, să hrănesc și să neșuțătoresc pe aceste moșii, sănt deopotrivă datori să înlesnească și ei, din parte-le, neapărata trebuință de slujbă ce vor avea proprietarii pe ale lor moșii, precum au urmat obiceiul din vechime, pe acest temeiu dar, tot satul să îndatorează să dea pe tot anul în slujba proprietarului și pe aceiași moșie unde va lăcui, câte patru oameni la una sută familii, păzindu-să și din partea satului și din partea proprietarului condițiile următoare:

1-iu. Ca să lipsească orice cislă năpăstuitoare sătenilor, pe fieșicare an tot satul, cu o glăsuire sau cele mai multe glasuri, să osebească dintr'inșii patru oameni la sută familii, însă oameni statornici ai satului și vrednici de slujbă și să-i dea întru slujba proprietarului, sub numire de slugi în toată curgerea acestui an, iar la al doilea an să se facă de isnoavă asemenea urmare și așa înaintea, ca prin acest mijloc să ajungă rândul pe fieșicare lăcuitor a se afla în slujba proprietarului său, în curgere de un an, la o sumă de ani hotărâți, fără a se năpăstui niciunul dintre cetășii acestui sat.

2-lea. Lăcuitorul, ce-l va ajunge rândul să slujească, are voe să dea în slujba proprietarului om în locul său, însă statornic și vrednic de toată slujba, pe care să se mulțumească și proprietarul.

3-lea. Daca în curgerea anului se va întâmpla să lipsească vreunul din cei dați lăcuitori în slujba proprietarului din pricină firească, adecă ori de boală fără de nădejde de îndreptare, ori de moarte, satul va da altul în locul a-

1) Idem.

cestuia și iarăși prin asemenea chip de alegere.

4-lea. Fiindcă numărul familiilor du-prin sate, firește și să înmulțește și scade din nou-insurări și morți și dintr'aceasta nu se poate păzi o dreaptă analoghie de patru la sută, fără de a mijloci oarecare nepotrivire, ca să lip-sască orice prigonire ar putea să se întâmple întru acesteia între proprietar și între ai săi clăcași, să legiește ca numărul de 25 de familii dela care se cuvine un om în slujba proprietarului să se socotească de complect (întreg), când va trece de jumătate, adecă când va fi alcătuit de treisprezece familii. Și pe acest temeiu se statornicește ca tot sa-tul alcătuit de 13 familii până la 25 să dea unul; dela 38 până la 50, doi; dela 63 până la 75, trei; dela 88 până la 100, patru; precum și înaintea cu asemenea proporție, iar satul ce va fi alcătuit de mai puține familii de 13, nu se supune la o asemenea dare.

5-lea. Proprietarul, luând din partea satului asemenea oameni în slujba sa, este dator să-i întrebuințeze iar pe a-cea moșie, unde se vor fi aflând lăcuind și numai în obicinuite slujbe ale mo-șiilor, precum isprăvniceii, pădurari, argați, chelari și alte asemenea. Le va da pogoanele hotărîte prin Regulament pentru trebuința hranei familiei lor și a dobitoacelor lor, fără nici o cerere de dijmă și-i va scuti de zilele clăcii, de zioa arătorei și de cărătura carului de lemne sau de alte asemenea poveri hotărîte iarăși printr'acest Regulament, pe câtă vreme se vor afla în slujba sa, pentru a lor datorie.

Iar când asemenea slugi vor sluji proprietarului pentru datoria altora, ce-i vor fi pus în locul lor, atunci dă-rile și scutirile pomenite mai sus, din partea proprietarului, vor fi pe obrazul celui de rând într'acel an, dar nu pe obrazul celor ce se vor afla în slujbă.

În curgerea anului ce se vor afla asemenea oameni în slujba proprietarului, a lor capitație către Vistierie și zeciuala aceștii capitații orânduită la

cutiia satului, se vor plăti de către sat, din veniturile cutiei, ce se întocmesc printr'acest Regulament în fieșicare sat¹⁾.

Art. 144. — Pentru moșiile ce vor avea o întindere mărginită și la care proprietarul nu va putea să dea săte-nilor săi pogoanele de loc, ce se îndatorează, se va împărți toată întin-derea moșiei în trei părți deopotrivă, din care două se vor da pe seama lă-cuitorilor și o parte se va păstra pe seama proprietarului. Dacă însă și du-pă această împărțire s'ar găsi lăcuitori carii să nu aibă locuri de ajuns, ase-menea lăcuitori vor putea să se mute pe alte moșii, însă la șapte ani odată și anume, în curgerea aceluși din urmă an al catagrafiei, pentru ca nua cata-grafie să poată a-i găsi și a-i în-scrie între dajnicii așezării lor, ce vor dobândi din nou. La o asemenea întâmplare, acest fel de lăcuitori săteni vor fi îndatorați cu un an în-nainte să se mărturisească la tribuna-lurile din amândouă satele, ca printr'a-cesta să poată fi scoși din foaia sa-tului de unde să vor rădica, priimind mai întâiu un bilet, după forma ce se va da și trecuți în foaia satului unde își vor hotărî hălăduirea; iar în curge-rea sorocirei catagrafiei nu vor putea săvârși o asemenea strămutare, daca nu vor plăti mai întâiu, la satul de unde vor fi să se rădica, capitația pen-tru toți anii ce ar rămânea până la împlinirea pomenitei sorociri, precum și către proprietar dările de peste an, ce s'ar cuveni acestuia pe aceluși de a-tunci curgător an și așa, în puterea u-nei asemenea isbrâniri, nu va mai fi îndatorat la nici o dare către Vistierie până la înnoirea sorocirei catagrafiei.

Asemenea va fi slobod și proprie-tarul la împlinirea prevăzută prin pa-ragraful întâiu al acestui articol ca, în curgerea celui după urmă an al soro-cirei catagrafiei, să depărteze pe lăcu-itorii ce ar avea prea mulți, după ase-mănarea întinderii moșiei sale. Va da

1) Idem.

însă de știre cu un an înainte atât lăcuitorului cât și Stăpânirei.

Art. 145. — Pentru toate viile ce se află sădite pe proprietăți streine și care după pravila țării, cea până acum în ființă, sânt supuse la îndatorire de otaștină, adecă de a da către proprietari din rodul lor o vadră la 20 vedre vin, Obicinuita Obșteasca Adunare, la cea întâiu viitoare chemare a sa, se va îndeletnici să întocmească o nuoă legiuire, privind atât drepturile proprietarului cât și ale săditorilor. Până atunci însă, Marea Logofeție va strânge toate trebuincioase acturi și alte științe, care să slujească de temelie la lucrarea aceștii legiuiiri; iar de acum înainte niminea nu va putea să facă nici un fel de sădire pe proprietate streină, fără de a urma mai întâiu un așăzământ în scris de către amândoă părțile și pe care se vor îndatora deopotrivă a-l păzi. Se osebesc dintr'aceasta, sădirile și orice fel de namestii, care fiind sădite pe proprietăți streine prin tocmele fă-

cute cu învoială între amândoă părțile, nu pot să aibă nici o înclinare cu viile supuse la îndatorire de otaștină, pentrucă acest fel de învoeli împuterea căroră s'au făcut acest fel de sădiri sau clădiri, trebuie să aibă și putere de pravilă ¹⁾).

Art. 146. — Numai proprietarul are drept de a vinde pe a sa moșie vin, rachiu sau alte băuturi și să fie scaune de carne și prăvălii, fiindcă aceste drepturi sânt alăturate firește la proprietate, precum și folosința dela mori, heleștee, păduri și altele asemenea.

Drepturile și datoriile reciproce între proprietar și sătean, hotărându-se într'acest chip, banii ce se lua până acum pentru stupi și feluri de alte obiceiuiri, ce se încuibaseră ori de obște sau în parte, vor rămânea desputer-nicite și neținute în seamă, fiindcă de acum înainte acest Regulament trebuie să se păzească ca o lege temeinică și nestrămutată ²⁾).

1) și 2) Idem.

LITERA A.

LITERA A.

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieși- căruia pe lună	Toata suma lefilor		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
	Tribunale.					
1.	<i>Inaltul Divan, însă :</i>					
	Prezidentul marele ban	1	2800	2800	33600	
	Členii acestui Divan	6	2400	14400	172800	
	Proctórorul	1	1000	1000	12000	
				18200	218400	218400
2.	<i>Divanul judecătóresc a- șázat în orașul București</i>					
	Secția civilă					
	Prezidentul	1	2400	2400	28800	
	Členi	6	2000	12000	144000	
	Procurórorul	1	800	800	9600	
				15200	182400	182400
	Secția criminală					
	Prezidentul	1	2400	2400	28800	
	Členi	4	2000	8000	96000	
	Procurórorul	1	800	800	9600	
				11200	134400	134400
3.	<i>Divanul judecătóresc a- șázat în orașul Craiova</i>					
	Secția civilă					
	Prezidentul	1	2400	2400	28800	
	Členii	4	1500	6000	72000	
	Procurórorul	1	700	700	8400	
				9100	109200	109200
	Secția criminală					
	Prezidentul	1	1500	1500	18000	
	Členii	2	1000	2000	24000	
	Procurórorul	1	700	700	8400	
				4200	50400	50400
4.	<i>Tribunalul de comerțiu așázat în București</i>					
	Prezidentul	1	2000	2000	24000	
	Členii	4	800	3200	38400	
	Procurórorul	1	700	700	8400	
				5900	70800	70800

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leaşa fieşi- căruta pe lună	Toată suma leilor		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
5.	<i>Tribunqlul de comerciu aşăzat în oraşul Craiovii</i>					
	Prezidentul	1	1500	1500	18000	36000
	Çlenii	2	500	1000	12000	
	Procurorul	1	500	500	6000	
				3000	36000	
6.	<i>Opsprezece tribunaluri de întâia cercetare din 18 judeţe</i>					
	Prezidenţii acestor tribu- naluri	18	800	14400	172800	540000
	Çlenii acestor tribunaluri, câte doi pentru fieşicare.	36	600	21600	259200	
	Procurorii	18	500	9000	108000	
				45000	540000	
7.	<i>Tribunalul poliţiei în- dreptătoare pentru ora- şul Bucureşti</i>					
	Prezidentul	1	500	500	6000	19200
	Çlenii acestui tribunal	2	400	800	9600	
	Procurorul	1	300	300	3600	
				1600	19200	
	Lefile cinovnicilor rân- duiţi la toate canţela- riile pomenitelor tribu- naluri şi cheltuelile canţelarii.					
8.	<i>Canţelaria Inaltului Divan</i>					
	Logofătul	1	1000	1000	12000	960
	Avucatul	1	500	500	6000	
	Ajutorul logofătului.	1	400	400	4800	
	Registratorul sau condi- carul	1	250	250	3000	
	Scriitori	2	150	300	3600	
	Cei întâiu aprozi	2	200	400	4800	
	Aprozii obicinuiţi	4	60	240	2880	
	Un cinovnic mic însărcinat cu îngrijirea sălii şi chel- tuiala canţelarii	1	80	80	960	

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fișii căruia pe lună	Toată suma lefilor		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
	Cheltuiala canțalariei . . .	—	—	150	1800	39840
				3320	39840	
9.	<i>Canțalaria Divanului judecătoresc din București</i> Secția civilă					
	Logofătul	1	750	750	9000	
	Ajutorul acestuia	1	300	300	3600	
	Registratorul	1	200	200	2400	
	Scriitorii	2	150	300	3600	
	Cei întâiu aprozi	2	150	300	3600	
	Aprozi obicinuiți	4	60	240	2880	
	Un cinovnic mic însărcinat cu îngrijirea sălii și cheltuiala canțalariei	1	80	80	960	
	Cheltuiala canțalariei	—	—	150	1800	
	Secția criminală					
	Logofătul	1	600	600	7200	
	Avucatul	1	500	500	6000	
	Ajutorul logofătului	1	300	300	3600	
	Registratorul	1	200	200	2400	
	Scriitorii	2	150	300	3600	
	Cel întâiu aprod	1	150	150	1800	
	Aprozi obicinuiți	4	60	240	2880	
	Un cinovnic mic și însărcinat cu îngrijirea sălii și cu cheltuiala canțalariei	1	80	80	960	
	Cheltuiala canțalariei	—	—	100	1200	
				4790	57450	57480
10.	<i>Canțalaria Divanului judecătoresc din Craiova.</i> Secția civilă					
	Logofătul	1	500	500	6000	
	Ajutorul acestuia	1	200	200	2400	
	Registratorul	1	200	200	2400	
	Scriitorii	2	100	200	2400	
	Cel întâiu aprod	1	150	150	1800	
	Aprozi obicinuiți	4	60	240	2880	
	Cinovnicul însărcinat cu îngrijirea sălii și cu cheltuiala canțalariei	1	80	80	960	

Numărul	SLUJEE PUBLICE	Obrazele	Leaşa fieşii- căruia pe lună	Toată suma leilor		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
	Cheltuiala canţalariei . . .	—	—	100	1200	
	Secţia crim'nală					
	Logofăţul	1	300	300	3600	
	Avucatul	1	300	300	3600	
	Ajutorul logofăţului . . .	1	150	150	1800	
	Reghistratorul	1	150	150	1800	
	Scriitorii	2	100	200	2400	
	Cel întâiu aprod	1	120	120	1440	
	Aprozi obicinuiţi	4	60	240	2880	
	Cinovnicul însărcinat cu îngrijirea sălii şi cheltu- iala canţalariei	1	60	60	720	
	Cheltuiala canţalariei . . .	—	—	60	720	
				3250	39000	39000
11.	<i>Canţelaria tribunalului de comerciu din Bucu- reşti</i>					
	Logofăţul	1	500	500	6000	
	Ajutorul acestuia	1	250	250	3000	
	Reghistratorul	1	150	150	1800	
	Scriitorii	2	150	300	3600	
	Cel întâiu aprod	1	150	150	1800	
	Obicinuiţi aprozi	3	60	180	2160	
	Cinovnicul însărcinat cu îngrijirea sălii şi cu cheltuiala canţelarii . . .	1	80	80	960	
	Cheltuiala canţalariei . . .	—	—	80	960	
				1690	20280	20280
12.	<i>Canţelaria tribunalului de comerciu din Craiova</i>					
	Logofăţul	1	300	300	3600	
	Ajutorul acestuia	1	150	150	1800	
	Reghistratorul	1	150	150	1800	
	Scriitorii	2	100	200	2400	
	Cel întâiu aprod	1	100	100	1200	
	Obicinuiţi aprozi	2	60	120	1440	
	Cinovnicul însărcinat cu îngrijirea sălii şi cu chel- tuiala canţalariei	1	60	60	720	
	Cheltuiala canţalariei . . .	—	—	60	720	
				1140	13680	13680

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieșie- cărui pe luna	Toată suma lefilor		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
13.	<i>Optsprezece canțelarii pentru optsprezece tri- bunaturi de întâia cer- cetare.</i>					
	Logofeți	18	200	3600	43200	
	Registratori	18	100	1800	21600	
	Scriitorii, câte trei pentru fieșicare tribunal . .	54	60	3240	38880	
	Câte unul din cei întâiu aprozi	18	100	1800	21600	
	Aprozi obicinuiți, câte doi pentru fieșicare tribunal.	36	40	1440	17280	
	Cheltuiala canțelarii câte 50 lei pe lună pentru fieșicare canțelarie . .	—	—	900	10800	
				12780	153360	153360
14.	<i>Canțelaria tribunalului poliției îndreptătoare din orașul București</i>					
	Logofătul	1	250	250	3000	
	Registratorul	1	100	100	1200	
	Scritorii	2	100	200	2400	
	Cel întâiu aprod.	1	100	100	1200	
	Aprozi obicinuiți	4	60	240	2880	
	Cinovnicul orânduît cu în- grijirea sălii și cu chel- tuiala canțelarii . . .	1	60	60	720	
	Cheltuiala canțelarii . .	—	—	60	720	
				1010	12120	12120
	Toată suma cheltuelilor pentru Ad-ția Dreptății.	351				1696560
	Pentru marele logofăt ministru dreptății și marele logofăt al prici- nilor bisericesti.					
15.	Marele logofăt, Minis- trul Dreptății	1	2500	2500	30000	
16.	Logofătul Pricinilor Bise- ricești	1	2000	2000	24000	
				4500	54000	54000

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leaşa fieşii- cărui pe luna	Toată suma lefilor		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
17.	<p>Lefile cinovnicilor orânduşi în canțelariile acestor doi mari logofeți și cheltueli de canțelarii.</p> <p><i>Canțelaria Ministrului Dreptății</i></p> <p>Directorul Departamentului Dreptății . . . .</p> <p>Acest director precum și directorii departamenturilor din Lăuntru și al Finanțelor la rang nu va putea fi mai jos de căminar și va ocărui sub poruncile ministrului, toate trebile ministrului, toate trebile ministrului, va avea sub poruncile sale pe căpeteniile secțiilor și [in] lipsa ministrului va împlini slujba acestui din urmă.</p> <p>Nacealnicii de mese din care unul va avea întru ale sale datorii întăririle de orice fel de act să va pecetlui cu pecetea domnească, cel de al doilea va fi însărcinat cu corespondența ce va urma cu tribunalele, pentru toate cele ce privesc la ocăruierea dreptății și la drepturile procurorilor și cel de al treilea va fi nacealnicul mesii, unde să vor înscrie ipotecile și foile de zestre . . .</p> <p>Ajutorul acestora . . .</p>	1	1500	1500	18000	
		3	500	1500	18000	
		3	300	900	10800	

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leața fieșii-căruia pe lună	Toată suma lefilor		Toată suma pe an	
				Pe lună	Pe an		
18.	Registratorul însărcinat cu primirea și darea tuturor hârtiilor ce vor privi la această canțalarie	1	500	1500	3600	64560	
	Scriitorii	6	150	900	10800		
	Cinovnicul orânduitor cu îngrijirea odăilor și cu cheltuiala canțalariei . .	1	80	80	960		
	Cheltuiala canțalariei . .	—	—	200	2400		
				5380	64560		
	<i>Canțalaria Logofătului Pricinilor, Bisericești</i>						
	Directorul canțalariei . .	1	750	750	9000		
	Nacealnicii de mese, din carii unul va avea întru îndatoririle sale cele ce să raportează la ocârmuirea și întrebuințarea veniturilor mănăstirești, la păzirea regulamenturilor întocmite pentru aceasta și la pricini de judecăți atingătoare de acturile bisericesti. Cel de al doilea să va însărcina cu îngrijirea seminarilor și cu privigherea țărimoniilor obicinuite . . .	2	500	1000	12000		
	Ajutorii acestora . . .	2	250	500	6000		
	Registratorul însărcinat cu primirea și darea tuturor hârtiilor ce vor privi la această canțalarie	1	300	300	3600		
	Scriitorii	4	150	600	7200		
	Cinovnicul orânduitor cu îngrijirea odăilor și cheltuiala canțalariei . .	1	80	80	960		
	Cheltuiala canțalariei . .	—	—	150	1800		
				3380	40560		40560

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leaşa fieşicării pe căruia pe luna	Toată suma leşilor		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
	<i>Pentru trei miniştri mădulării Sfatului Administraiv</i>					
19.	Marele dvornic, ministrul Trebilor din Lăuntru	1	2800	2800	33600	
20.	Vistierul, Ministrul Finanşelor	1	2500	2500	30000	
21.	Marele postelnic	1	2500	2500	30000	
				7500	93600	93600
	<i>Lefile cinovnicilor alăturaţi la fieşicare dintr'aceşti miniştri şi cheltueli de canşelarie</i>					
22.	Minist[er]ul Trebilor din Lăuntru					
	Directorul	1	1500	1500	18000	
	Secţia I					
	Secretarul, căpetenia aceştii secţii	1	1000	1000	12000	
	Nacealnici de mese	2	500	1000	12000	
	Ajutori acestora	2	300	600	7200	
	Reghistratorul însărcinat cu primirea tuturor hârţiilor ce vor privi la această secţie	1	300	300	3600	
	Scriitori	6	150	900	10800	63600
				5300	63600	
	Secţia 2-lea					
	Secretarul, căpetenia aceştii secţii	1	1000	1000	12000	
	Nacealnicii de masă	1	500	500	6000	
	Ajutorul acestuia	1	300	300	3600	
	Reghistratorul însărcinat cu primirea şi trimitearea tuturor hârţiilor ce vor privi la această secţie	1	300	300	3600	
	Scriitorii	5	150	750	9000	

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieși- cărui pe lună	Toată suma lefilor		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
	Secția 3-lea					
	Numărul cinovnicilor ală- turați la această secție și a lor lefi vor fi în- tocmai ca cele dela secția dintâiu tot aces- tui minister	12	—	3800	45600	
	Cinovnicul orânduit cu în- grijirea odăilor și cu cheltuiala canțelarii .	1	80	80	960	
	Cheltuiala canțelarii . . .		—	400	4800	
	Cinovnici alăturați la mi- nisterul Trebilor din Lă- untru, cari să vor însăr- cina cu feluri de trebu- ințe, atingătoare de sluj- be publice	10	250	2500	30000	
				14930	179160	
	<i>Păstrarea arhivelor. Sta- tului fiind un object, care meritarisește toată luarea aminte a Stăpâ- nirii, va fi supt privi- gherea ministrului din Lăuntru. Drept aceia vor fi:</i>					
	un nacealnic al Arhivelor.	1	1000	1000	12000	
	un supt nacealnic	1	400	400	4800	
	scriitori	2	100	200	2400	
	slugi	2	60	120	1440	
	cheltuiala pentru canțe- larie și pentru ținere .	—	—	230	2760	
	Să va alătura la ministerul Trebilor din Lăuntru o <i>tipografie</i> cu îndato- rire de a publicui bu- letinurile prin care să vor da în cunoștiința publicului acturile le- giuitoare, înălțările în slujbe, orânduiiri șcl. Ac- turile din toate depar- tamenturile ministeriale i hotărârile curții judecă-					

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieșt- cărui pe lună	Toată suma lefilor		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
	torești și, cu un cuvânt, orice poate să ajute ca să se încredințeze cei de supt oblăduire, că Stăpânirea are o neîn- cetată îngrijire spre în- plinirea datoriilor sale, pentru care și să hotă- râsc pentru ținerea unii tipografii a Statului .	—	—	2000	24000	
				18880	226560	226560
23.	<i>Ministerul Finanților</i>					
	Directorul	1	1500	1500	18000	
	Secția 1-ia					
	Secretarul, căpetenia a- ceștii secții	1	1000	1000	12000	
	Nacealnicul de masă . . .	1	500	500	6000	
	Ajutorul acestuia	1	300	300	3600	
	Registratorul însărcinat cu primirea și darea hârtiilor ce vor privi la această secție	1	300	300	3600	
	Scriitorii	6	150	900	10800	
	Secția a 2-lea					
	Căpetenia aceștii secții .	1	1000	1000	12000	
	Ajutorul acestuia	1	500	500	6000	
	Casierul	1	750	750	9000	
	Ajutorii acestuia, unul câte lei 400 și altul câte lei 300	2	—	700	8400	
	Registratorul însărcinat cu primirea și darea hârtiilor ce vor privi la această secție	1	300	300	3600	
	Scriitorii	5	150	750	9000	
	Secția a 3-lea					
	Secretarul, căpetenia a- ceștii secții	1	1000	1000	12000	
	Nacealnic de masă	1	500	500	6000	
	Ajutorul acestuia	1	300	300	3600	

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Legea fieşi- cărui pe luna	Toată suma lefii		Toată suma pe an		
				Pe lună	Pe an			
24.	Registratorul însărcinat cu primirea și darea hârtiilor ce vor privi la această secție	1	300	300	3600	141.960		
	Scriitorii	5	150	750	9000			
	Cinovnicul însărcinat cu îngrijirea odăilor și cu cheltuielile canțelarii	1	80	80	960			
	Cheltuielile canțelarii	—	—	400	4800			
				11830	141960			
	<i>Secretariatul Statului, a marelui postelnic</i>							
	Secția 1-ia							
	Secretarul, căpetenia a- ceștii secții	1	1000	1000	12000			
	Nacealnicii de mese	2	500	1000	12000			
	Ajutorii acestora	2	300	600	7200			
	Registratorul însărcinat cu primirea și darea hârtiilor ce vor privi la această canțelarie	1	300	300	3600			
	Scriitori	5	150	750	9000			
	Secția a 2-lea							
	<i>Pentru limbi streine</i>							
	Secretar pentru limba turcească	1	1000	1000	12000			
	Ajutorul acestuia	1	500	500	6000			
	Secretarul franțozesc	1	1000	1000	12000			
	Scriitorii pe lângă acesta. Un cinovnic țitor de con- dică	2	500	1000	12000			
	Orânduitorul cu îngrijirea salii	1	300	300	3600			
	Orânduitorul cu îngrijirea salii	1	80	80	960			
	Cheltuielile canțelarii	—	—	500	6000			
	Postelniceii orânduitorii spre a fi trimiși în feluri de slujbe	6	100	600	7200			
	Căpetenia călărașilor și a lipcanilor sau a curie- rilor	1	150	150	1800			

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieşi- cărui pe luna	Toată suma lefii		Toată suma pe an	
				Pe lună	Pe an		
25.	Opt călăraşi şi doispre- zece lipcani	20	80	1600	19200	135600	
	<i>Cantorul ecspediţii</i>						
	Căpetenia acestui cantor sau ecspeditor	1	500	500	6000		
	Scriitori ai săi	2	150	300	3600		
	Factori sau slujbaşi . . .	2	60	120	1440		
				11300	135600		
25.	<i>Aghentul sau însărci- natul cu trebile Ţării pe lângă Poartă.</i> Lea- fă cuprinzându-să şi toate cheltuelile, afară din daruri ce va fi în trebuintă să facă şi care vor trebui a să plăti pe seama casii Domnului	1	5000	5000	60000	90000	
	Secretari pe lângă acesta.	3	—	2500	30000		
				7500	90000		
26.	<i>Poliţia din capitală</i>						
	Aga	1	2000	2000	24000		
	Cinovnic orânduit pe lân- gă numitul	1	500	500	6000		
	<i>Canţelaria aghii</i>						
	Căpetenia canţelarii . . .	1	300	300	3600		
	Registratorul însărcinat cu primirea şi darea hârtiilor	1	150	150	1800		
	Scriitorii	3	100	300	3600		
Insărcinatul cu îngrijirea odăilor şi cu cheltuiala canţelarii	1	80	80	960			
Cheltuiala canţelarii . . .	—	—	120	1440			
				3450	41400	41400	

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieșie- căruia pe lună	Toată suma lefii		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
	<i>Cheltueli ale Poliției</i>					
	Comisari ai Poliției pentru cinci despărțiri a ora- șului București . . .	5	500	2500	30000	
	Tot la aceștia pentru în- chiriere de case câte lei 50 pentru fieșicare.	—	—	250	3000	
	Câte un scriitor pe lângă fieșicare	5	100	500	6000	
	Cheltuiala cancelarii aces- tora, câte lei 30 pen- tru o cancelarie . . .	—	—	150	1800	
	Supt comisari ai poliției, câte trei pe lângă fie- șicare comisar	15	200	3000	36000	
	Mai marele peste tulumbe. Vor fi șapte tulumbe, din care două la agie și câte una în fieșicare despăr- țire a orașului, socotin- du-să câte șase tulum- bagii pentru fieșicare dintr'acestea	1	100	100	1200	
	Sacagii, câte doi pentru fieșicare tulumă . . .	42	40	1680	20160	
	Toporași și cangii, soco- tiți câte zece pentru fieșicare tulumă . . .	14	40	560	6720	
	Iar straja orașului și a marginilor sale să va face prin jandarmerie .	70	40	2800	33600	
	Arhitectorul	—	—	—	—	
		1	500	500	6000	
	<i>Partea dohtorească</i>					
	Dohtori, câte unul pentru fieșicare despărțire a o- rașului București . . .	5	600	3000	36000	
	Moașe, asemenea	5	100	500	6000	
	Dohtor veterinar	1	250	250	3000	
				19240	230880	230880

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieșic- căruia pe lună	Toată suma lefiit		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
29.	<i>Lefile ocârmuitorilor de județe și cheltuelile canțelarii lor</i>					
	Ocârmuitorii de județe	18	1000	18000	216000	
	Sameși sau căpetenii de canțelarii	18	300	5400	64800	
	Ajutorii acestora	18	100	1800	21600	
	Scriitorii, câte doi pentru fieșicare canțelarie	36	60	2160	25920	
	Cheltuiala canțelarii	—	—	1800	21600	
				29160	349920	349920
	Poliț-meisteri orânduți în toate orașele căpetenii de județe ale Prințipatului, însă:					
	La Craiova	1	500	500	6000	
	la alte orașe, căpetenie de județe	17	250	4250	51000	
Acești poliți-maisteri vor fi supt poruncile ocârmuitorilor de județe, cât pentru a lor îndatoriri, vor urma după regulamentul orașenesc așezat pentru Giurgiu și Brăila, precum și după regulamentul întocmit.			4750	57000	57000	
Pentru înfrumusețarea și poliția orașului București, pe lângă aceasta vor fi însărcinați cu îngrijirea închisorilor duprin orașe, fieșicare dintr'aceștia va avea supt poruncile sale câte cinci dorobanți, iar trebuința scrisului și a raporturilor lor vor împlini-o prin canțelaria ocârmuitorilor dela cari spânzură și însuși el.						

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieși- cărui pe lună	Toată suma lefii		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
30.	Intocmirea aceștii poliții va urma într'acest chip, până când veniturile Statului vor slobozi ca să se adoașe cheltue- lile trebuincioase, însă cu priimirea Domnului și a Obicinuïtei Obștești Adunări.					
	Dvornicul de Temnițe .	1	1500	1500	18000	
	Pentru cele ce privesc la birul țiganilor, persona- lul și cheltuiala canțela- rii va fi asemenea ca a unui ocârmuiri de ju- dețe	4	—	560	6720	
	Iar pentru cele ce privesc la ale temniților, să va adăoga :					
	La statutul acestui dvor- nic, oamenii și lefile următoare :					
	Casier	1	300	300	3600	
	Scriitori	2	100	200	2400	
Inspector asupra tuturor temniților în București și prin alte județe ale Prințipatului și la ocne.	1	500	500	6000		
Cinovnicii orânduïți cu îngrijirea temniților din orașele București și Craiova	2	350	700	8400		
<i>Băgare de seamă.</i> Dom- nii luaseră asupra-le un drept fără cuviință de a dărui dintr'acești țig- gani pe la feluri de particulari, ci fiind că de acum înainte venitul dela acești țigani nu are să mai fie a Domnului, ci a Statului, drept a- ceia să cuvișe a în- ceta abuzul de a să mai dărui dintr'înșii.			3760	45120	45120	

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieșje- căruiă pe lună	Toată suma lefii		Toată suma pe an	
				Pe lună	Pe an		
31.	Dvornicul de politie . .	1	1500	1500	18000	24720	
	Canțelaria acestuia va fi asemenea ca a unii o- cârmuiri de județ . .	4	—	560	6720		
				2060	24720		
	<i>Băgare de seamă.</i> Orașul Craiovei să va întru- pa în județul Doljului, ca și toate celelalte o rașe, locuri de căpetenie a judeților. Să vor a- dăoga numai doi supt- ocârmuitori de plasă pentru orașul Craiovei și pentru carii se va vorbi la vale.						
32.	Lefile supt ocârmuitorilor de plăși să vor uni câte doă plăși după cea de acum a lor întindere supt îngrijirea numai unui supt ocârmuitor, iar pentru plaiurile ce sânt despre granița munților va fi câte un supt ocârmuitor în fie- șicare plaiu, pentru a lor mare întindere.... și peste tot:						
	Suptocârmuitori de plaiuri.	17	200	3400	40800		
	Suptocârmuitori de plasă din 18 județe	74	200	14800	177600		
	Suptocârmuitorii peste țig- anii Statului, la vor- nicia de temnițe . .	4	150	600	7200		
	Asemenea la vornicia o- rașului București . .	4	150	600	7200		
	Suptocârmuitorii pe lângă ocârmuirea județului Dolji, pentru orașul Craiovei	2	150	300	3600	236400	
					19700	236400	

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieși- cărui pe lună	Toată suma lefii		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
33.	<i>Pentru dorobanții alăturati la feluri de locuri ale administrații.</i>					
	Dorobanții lângă agie și lângă cinci comisari ai poliției: 20 vor fi călăreți câte lei 70 fieșicare și 20 pedestri câte 45 pe lună	40	—	2300	27600	
	Asemenea pentru 18 ocârmuiri de județe câte zece dorobanți călăreți pentru fieșicare, iar la Brăila șase și câte lei 60 unui dorobanț pe lună	176	—	10560	126720	
	Asemenea pentru vornicia Temniților asupra țiganilor Statului, câte lei 60 pe lună unul	14	—	840	10080	
	Asemenea pentru toți suptocârmuitorii plășilor și ai plaiurilor, coprinzându-să și cei după lângă vornicia temniților, câte doi pe lângă fieșicare subtocârmuitor de țigani și câte lei 50 unui dorobanț călăreț pe lună.	190	—	9500	114000	
	Dorobanți pedestri din care șase la vornicia orașului Bucureștii și zece pe lângă suptocârmuitorii plășilor aceștii vornicii, câte lei 45 unui dorobanț pe lună	16	—	720	8640	
	Asemenea pentru două plăși din orașul Craiovei	4	—	180	2160	
	Asemenea pentru temnițe din orașul Bucureștii, coprinzându-să și leafa căpetenii lor câte lei 100 acestuia și câte lei 45 fieșicărui dorobanț pe lună.	11	—	550	6600	

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieșicărui pe lună	Toată suma lefii		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
	Asemenea pentru temnițe dela Craiova, Giurgiu și Brăila, socotindu-să șase la cea întâiu și câte cinci la cele după urmă, coprinzându-să și lefile a trei căpetenii peste aceștia, însă câte lei 75 acestora și câte 45 fieșicărui dorobanț pe lună	19	—	945	11340	
	Asemenea pentru strejuierea osândiților la ocele Râmnicul și Telega, cuprinzându-să și lefile de doi căpitani ai acestora, la amândoă ocele câte lei 350 fieșicărui, iar dorobanților câte lei 45 unul pe lună	23	—	1600	19200	
	Asemenea pe lângă ministeruri : a Trebilor din Lăuntru, al Finanților, al Dreptății și al Pricinilor Bisericești câte lei 60 pe lună fieșicare dorobanț	25	—	1500	18000	
	Asemenea pentru 18 poliți-maisteri în 18 orașe căpetenii de județe, socotindu-să câte 5 dorobanți pedestri pe lângă fieșicare poliț-maister.	90	45	4050	48600	
	Aprozi călări, să va adăoga pe lângă fieșicare judecătorie câte 2 aprozi călări, ca să se întrebuișteze la chemarea prigonitoarelor părți la judecată	52	60	3120	37440	
		1514		35865	430380	430380
						3.917.820

Numărul	SLUJBE PUBLICE	Obrazele	Leafa fieși- cărții pe lună	Toată suma lefii		Toată suma pe an
				Pe lună	Pe an	
	<i>Controlul general, ce are a începe dela 1-iu Ianuarie 1832.</i>					
	Șeful controlului	2	1500	1500	18000	
	Stolnacealnicii	2	500	1000	12000	
	Ajutoarele acestor doi .	1	300	600	7200	
	Scriitori pe lângă aceste doă mese	6	150	900	10800	
	Registrator	1	300	300	3600	
	Cinovnic însărcinat cu în- grijirea canțelarii . .	1	80	80	900	
	Cumpărarea a feluri de condici și cheltuiala can- țelarii	—	—	620	7440	60000
		1527		5000	60000	3.977.820

LITERA B.

LITERA B.

Numărul	Sumele de peste an a fieșicăruia venit al Statului și socotite pe cât să poată mai aproape de adevărat	L e i
1.	Capitația asupra tuturor plugarilor și muncitorilor, socotindu-să numărul lor de două sute mii familii și câte lei 30, fieșicare	6.000.000
2.	Capitația asupra țiganilor Statului, socotindu-să 3000 familii, din care ale aurarilor câte lei 50 și toți ceilalți câte lei 30, fără osebite	120.000
3.	Răspunderea orândueii mazărilor, hotărîtă câte lei 45 pentru fieșicare și socotită pe cel de acum număr de 3000 mazăli	135.000
4.	Dare pentru patentă asupra neguțătorilor și a meșterilor, socotindu-să pe un număr de 10000 patente și câte lei 50, una peste alta	500.000
5.	Oeritul cu văcăritul streinilor	100.000
6.	Vânzarea ocnelor, socotindu-să prețul sării pentru cea din lăuntru consumație câte lei 15 suta de ocă și cuprinzându-să toate avaeturile, care la punerea în lucrare a Regulamentului au să se numere în vistierie	4.558.000
7.	Vânzarea sau ocârmuirea vămilor, cuprinzându-să și avaeturile, care asemenea, la punerea în lucrare a Regulamentului, au să se numere la vistierie	1.648.000
8.	Dare pentru scoaterea boilor și a vacilor peste hotarale țării	336.000
9.	Veniturile Brăilii, a Giurgiului și a Turnului, precum și a bălților i a ostroavelor din malul cel stâng al Dunării, până întru al său talveg	522.000
10.	Partea ce să va lua din veniturile avaturilor nemișcătoare a mitropoliei, a episcopiilor și a tuturor mănăstirilor, fără osebite, chibzuite într'această sumă, după socotință ,	400.000
		<u>14.319.000</u>

CAP. AL PATRULEA

SECȚIA I

Pentru căderile Ministrului Trebilor din Lăuntru

Art. 147. — De acum înainte Ministrul Trebilor din Lăuntru este însărcinat cu toată ocârmuirea cea din lăuntru a Prințipatului.

Ocârmuitorii de județe să vor așeza d'a dreptul supt poruncile sale, vor priimi însă porunci la cele ce vor trimite ceilalți ministri pentru toate câte privesc la departamentul fieșicăruiă.

Va fi însărcinat:

a) cu ocârmuirea a toatei Poliții din lăuntru și de câte ori va face trebuință de a să lua măsuri popritoare, să va înțelege cu spătarul, va iscăli după coprinderea articolului 122 toate pașaporturile ce să vor da pentru trecerea peste graniță,

b) cu ocârmuirea tuturor municipalităților (obștimilor) către care va trimite poruncile Stăpânirii și va avea cu dănsese o corespondenție neîncetată pentru toate cele ce vor avea înclinare cu osebitele interesuri ale obștimilor,

c) cu ocârmuirea comitetului carantinilor atât pentru starea sănătății din lăuntru, din țară. cât și pentru linia carantinilor după articolele 186, 189, și 191 a capului al șaselea.

d) Este mădular al Comitetului General carele este însărcinat cu purtarea de grijă a spitalurilor, a școalelor publice și a tuturor caselor făcătoare de bine, după coprinderea secții dintâiu a

capului dintâiu din regulamentul caselor făcătoare de bine și de folos obștesc precum și a patrulea secție a capului a 8-lea din regulamentul organicesc pentru Invățătura publică ¹⁾.

e) La fieșice înecetare de Domnie și întâmplându-să lipsă de Domn, el este pravilnic mădular a vremelniceștii ocârmuiri, după coprinderea secții a doilea a capului dintâiu din Organicescul Regulament.

f) La fieșice soroc pentru facerea catagrafiilor, el este însărcinat cu îngrijirea și privigherea de a să face și a să săvârși cu scumpătate întocmai după coprinderea secții a patrulea dela capul Finanților.

După ce va cerceta cu osebită luare aminte catagrafia fieșicăruiă județ în parte, va însemna foile ei cu numire, începând dela cea dintâiu până la cea din urmă și o va iscăli, apoi înpreunându-le toate în sorocul cel hotărit, le va da în mâna marelui vistier care trebuie să gătească socoteala cheltuelilor anului.

g) Este însărcinat cu privigherea ținerii în bună stare a drumurilor din

1) Acest aliniat a fost suprimat în ediția din 1847 pentru că prin legea din 1831 asupra Înătoririlor Logofetii Trebilor Bisericești aceste atribuțiuni s'au luat Ministrului Trebilor din Lăuntru.

țară, după coprinderea secții a II, a capului a cincilea din Organicescul Regulament.

h) Este însărcinat a privighea pentru hrana lăcuiitorilor și de a fi bilșug în țară, după coprinderea secțiilor 3 și 4 ale capului al cincilea din Organicescul Regulament.

i) Trebuie să îngrijască ca cei însărcinați cu poștile să păzească întru toate condițiile din contractul ce au făcut cu Stăpânirea precum și cu călătorii și ca ecpediția pacheturilor Ocârmuirii și a particularilor să se facă cu toată ceruta scumpătate.

SECȚIA II

Pentru Sfatul Administrativ.

Art. 148. — Ministrul Trebilor din Lăuntru, al Finanții și marele postelnic vor alcătui un Sfat Administrativ supt prezidenția marelui dvornic, ministru Trebilor din Lăuntru.

Toate pricinile de trebuință ce vor privi la trebile curgătoare din lăuntru, la finanție și la comerț să vor cerceta de către acest sfat și hotărârile ce vor face după temeiurile acestui Regulament, întărindu-să de Domn, să vor pune în lucrare; dacă va fi neunire la socotințele sfatului, atuncea să va adresa cu al său răport către Domn și Domnul va hotărî pricina dând poroncă io scris.

Mădulările acestui Sfat sânt îndatorate a să aduna totdeauna de două ori pe săptămână, bez întâmplările cele grabnice, care vor cere a să aduna și peste zilele hotărîte.

Fieșicare mădular al Sfatului pentru partea ce privește asupra-i va aduna temeinice științe asupra stării satelor și a pricinilor norocirii sau ticăloșii lor, dacă vreun proprietar sau arendaș va năpăstui pe săteni, Sfatul Administrativ va înștiința pe Domn spre a lua la asemenea întâmplări măsuri de porpire.

Art. 149. — Domnul va strânge înaintea sa Sfatul ministrilor, care să va alcătui de dvornicul din Lăuntru, de

vistierul, de logofătul Dreptății, de logofătul Pricinilor bisericesti, de spătarul și de postelnicul.

Acest sfat va fi supt însuși prezidenția Domnului de câte ori va socoti de trebuință a se sfătui cu ministrii săi asupra vreunii folositoare măsuri administrative, asupra vreunii nuoă întocmiri ce ar trebui să se facă.

Sfatul Administrativ, precum și marele sfat al ministrilor pentru pricinile cele însemnătoare, să vor îndatora a strânge științele trebuincioase la chibzuirile Obșteștii Adunări, cum și proiecturi de îmbunătățiri, care cu voia Domnului să vor da în cercetarea aceștii adunări și dacă odată să vor primii de această adunare și să vor înrări de către Domn, îndată să vor pune în lucrare.

Art. 150. Fieșicare din trei ministri ai Sfatului administrativ își va avea departamentul său despărțit în secții, iar secretarul fieștecării secției va iscăli în toate hârțile și poruncile și va fi răspunzător împreună cu ministru pentru toate trebile curgătoare ce vor privi la această secție.¹⁾

1) In ediția din 1847 s'a adăogat art. 150 un al doilea aliniat și anume paragraful 17 din tabla litera A a capitolului Finanții și dispozițiile secției I din legea Indatoririlor Directorilor Departamenturilor din 1833.

SECȚIA III

Departamentele mădularelor Sfatului Administrativ.

Departamentul Trebilor din Lăuntru

Art. 151. — Departamentul Trebilor din Lăuntru să va împărți în trei secții :

Cea întâiu să va îndeletnici :

a) Pentru corespondența cu toate obștimile și cu ocârmuirea obșteștii Poliții, după regulamenturile ce să vor alcătui pentru aceasta de acest sfat și să vor întări, după toate cuviințele cerute, ca să asigureze păzirea bunei orândueli și să se facă căzuta privighere pentru cea în parte siguranție a fieșicărui sălășluitor.

b) De a să lua măsuri atât în capitală cât și în alte orașe ale Prințipatului, spre a să ținea înbișugarea de toate lucrurile ce vor fi de întâia trebuință, de a să face privighere asupra prețurilor și să se ia măsuri împotriva aecomiei precupeților.

c) De a se lua științe adevărate asupra prețurilor producturilor și industriei, asupra chereștelilor și a vitelor prin orașe, sate și bălcuiri, precum și pentru prețurile transporturilor și a lucrului de mână, după articolul 137.

d) De a fi adevărate și într'o unime cumpenile și măsurile în toată provincia.

e) De a să lua măsuri pentru sănătate, de a să innainta facerea de bine a vacsinei, a mijloacelor de însănătoșire precum și măsurile cuviincioase împotriva morții vitelor.

f) De a să face privegherea carantinilor pentru ca să se păzească cu scumpătate regulile lor, după cum sănt întocmite prin regulamentul carantinilor.

Cea de al doilea secție să va îndeletnici :

a) Pentru desăvârșirea și întinderea meșteșugului muncii pământului, puind

în lucrare nuoăle mijloace, ce s'au priimit de alte neamuri și care sănt cunoscute de o mărime netăgăduită.

b) De a să da porunci către ocârmuitorii de județe ca arăturile și semănăturile de primăvară și de toamnă să se facă fără de greșală și cât va fi prin puțință mai multe, să vor lua științe cu de amăruntul alcătuite și adevărate asupra totalului lucrărilor muncii pământului și asupra câtățimii producturilor.

Să vor face pe fieșicare șase luni table de toate aceste științe, care vor sluji de a să face cunoscută câtățimea producturilor trebuincioase la consumația lăcuitorilor și de a dovedi prețurile curgătoare a lucrului câmpenesc

c) De a să îmbunătăți felurimea grânelor spre a să aduce în stare de a să transporta cu folos și prin târguri departate.

d) De a să publica cele mai lucrătoare mijloace pentru innaintarea și îmbunătățirea soiului de felurimi de vite.

e) De a să primii cuviincioasele măsuri pentru întâmpinarea strămutării sătenilor și de a li să face înlesniri, îndatorindu-să să-și clădească lăcuințele regulate și de odihnă, cu grajduri și cu îngrădirile trebuincioase pentru îmbunătățirea legumilor, a sădirii pometurilor și mai vârtos a dudăriilor pentru creșterea gândacilor de mătase.

Cea de al treilea secție să va îndeletnici :

a) Pentru statistica țării.

b) Pentru perilipsul condicilor coprinzătoare de acturile Statului civil, adecă nașteri, însurări și morți, care să vor face prin mijlocirea mitropolitului și celor în lucrare episcopi

după coprirea anecului ce privește la această pricină sub No. 3. ¹⁾).

c) Pentru ținerea cu cheltuială în bună stare a drumurilor celor mari și mai vârtos a celor pe unde comunicațiile întocmite ar da mai multă înlesnire și siguranță.

Să vor face poduri de lemn sau de piatră pe la trecătorile gârelor, a pâraelor și pe unde vor fi mocirle, pentru ca să se fie drumurile de comunicații în cea mai bună stare.

d) Pentru ocârmuirea poștilor și a tuturor celor ce privesc la dânsule.

e) De a să face table descriitoare de dumbrăvi și păduri și de a să întrebuința mijloace de a le feri de orice stricăciune și pagubă împotriva drepturilor proprietății, precum și pentru cele mai bune mijloace într-o lor ținere.

f) De o nouă împărțire de hotărâle judeților spre a le îndrepta și a le da o întindere potrivită, pe cât să va putea.

g) Pentru corespondența ce va urma cu comisiile ce să vor însărcina cu direcția școalelor și alte așezări publice ²⁾,

Departamentul Finanțelor

Art. 152. — Căderile vistierului nu să vor întinde de acum înainte peste ceiace privește la ocârmuirea vistierii și la dezvoltarea comerțului. El va îngriji și va asigura ca toate veniturile Statului să între în vistierie și va plăti banii pentru care va avea prăvilnică voe și slobozenie.

Toți sameșii să vor așeza d'adrechtul subț poruncile sale. Caștelaria acestui departament să împărțește în trei secții.

Prin cea dintâi să va lucra corespondența cu ocârmuitorii și sameșii judeților și cu toți ceilalți orânduiți în slujbe pentru cele ce privesc la partea finanții.

1), 2) Ambele aliniate b și g au fost șuprimate în ediția din 1847, deoarece atribuțiunile respective au fost trecute prin legea din 1831 printre îndatoririle Logofetii Trebilor Bisericești.

Secția a doilea să va însărcina cu contabilitatea, după întocmirile alcătuite, la secția a VI-lea a capului Finanților.

A trilea secție să va însărcina:

a) Să priimească dela toate vămile și dela portul Brăilii și dela toate schelile, cele mai adevărate științe asupra tutulor lucrurilor de intrare și de eșire. După aceste științe va alcătui bilanțul comerțului și va însemna mărfurile, a cărora vânzare ori cu rădicata sau cu măruntea ar putea pricinui pagubă.

b) Să se îndeletnicească pentru organizația vămilor după un chip mai metodicesc decât cel ce au urmat pe vremea trecută, să așaze asupra hotărâlor cantoare de vâmi și magazin unde să vor plăti drptul vămilor, precum și de a numi prețuitori pentru adevierea faturilor.

c) Să îngrijească a avea pe fieșicare șase luni adevărate științe pentru prețurile a tot felul de mărfuri, precum și pentru producturile pământenești ce vor avea trecere și vânzare mai multă în ștreinătate.

d) Să gătească izvoade asupra măsurilor ce trebuie să se ia pentru îmbunătățirea porturilor Dunării și mai vârtos a celui dela Brăila, pentru a lor ținere în bună orânduială și pentru feluri de alte așezări și întocmiri spre favorul comerțului celui din lăuntru și celui de afară, sârguindu-să a-i da toată slobozenia pe cât va fi priimitor și îndeletnicindu-să pe rând, după un plan metodicesc, ca să lipsească și să depărteze toate pricinile ce ar putea să aducă verice fel de împiedicare atât la întinderea comerțului cât și la industrie.

Art. 153. — Marele postelnic este șeful caștelarii Domnului atât pentru trebile din lăuntru cât și pentru cele de afară. Așa dar, prin mijlocirea lui să vor face cunoscute către deosebitele departamenturi cum și pentru Obicinuia Obșteasca Adunare, toate decreturile Domnului.

Va ținea corespondența cu așenții

Prințipatului din Țarigrad și, la întâmplare, cu Pașii duprin cetățile mărginii, d'a dreapta a Dunării.

Asemenea va fi însărcinat și cu corespondența consulilor curților streine, ce să află șăzători în Prințipat. Cănelăria va fi despărțită în două secții :

Cea întâiu va fi însărcinată cu toate

pitacele Domnului ce să dau pentru ocârmuirea trebilor din lăuntru precum și cu priimirea tuturor jălbilor ce să vor da către Domn.

Cea de a doilea va fi însărcinată cu toată corespondența Domnului în limbi streine.

CAP. AL CINCILEA

Regulament asupra Comerciului.

SECȚIA I

Pentru slobozenia comerciului.

Art. 154. — Slobozenia comerciului, fiind știută de toți că este mijlocul cel mai singuratic și înființat pentru destinderea lucrării pământului și înaintarea a tot felul de meserie, care sânt izvorul cel adevărat al fericirii obștești, de aceia eșirea afară din hotarul țării a vitelor, zaharelilor, a tot felul de materii pentru comerț, lucrute sau nelucrate, este pentru totdeauna slobodă peste tot ținutul și hotarul Țării Rumânești, bez mărginirile ce să vor chibzui de trebuință pentru hrana lăcuitorilor în vreme de lipsă, după cum s'au însemnat într'acest Regulament, care mărginiri să vor desființa îndată ce să va împlini scoposul pentru care s'au făcut.

Art. 155. — Porturile și schelile Dunării sânt slobode fără deosebire pentru toate corăbiile puterilor, care sânt în pace cu Prea înalta Poartă.

Art. 156. — Orice product al pământului Țării Rumânești sau a meseriilor lăcuitorilor ei, să va putea vinde slobod de către stăpânul său, făcând cu dânsul orice va voi. Stăpânul și cumpărătorul să vor tocmi între dânsii după voință lor, putând să încarce aceste producturi în corăbiile streine sau în chiar ale lor și să le ducă după

copriinderea tractatului dela Andriano-poli.

Art. 157. — Negoțul felurimilor producturilor pământenești și a tuturor celor ce va născoci de acum înainte înaintarea industriei, nu să va supune înlăuntru, în țară, la nici un fel de vamă, nici la vreun monopol, căci atât acestea cât și orice fel de havaet asupra fabricilor s'au stricat și s'au desputernicit pentru totdeauna.

Art. 158. — Stăpânirea va ocroti așezarea fabricilor și a manufacturilor trăgând din streinătate, prin făgăduințe folositoare, pe meșteri și lucrători, ce vor voi să se așaze aici în țară și dând atât acestora, cât și celor ce vor desăvârși vre o ramură de orice industrie premii (daruri de însuflețire).

Art. 159. — Aducerea și scoaterea din Valahia în Moldavia, ce vor face lăcuitorii Valahiei și dinpotrivă a orice fel de product al țării, care să va cunoaște că este spre folosul amândurora noroadelor, precum vite și alte producturi pentru trebuința cea din toate zilele a lăcuitorilor, sânt slobode și nesupuse la nici un havaet sau vamă. Lucrurile ce vor fi vătămate comerțiului unuia din amândoă prințipurile, precum trecerea turmelor de vite pen-

tru negoț i vânzarea lor în bălciurile țării și peste hotarale vecinătății. Asemenea și căratul grânelor, a sării și a seului din Moldavia în portul Brăilii și alte schele ale Valahii este cu totul poprită.

Art. 160. — Pentru înlesnirea alișverişului dintre lăcuiitorii polițiilor cu cei duprin sate, este netăgăduit de trebuință, ca bez bălciurile cele întocmite și se vor întocmi de acum înainte, să se așaze în fieșice poliție și oraș, precum și prin schelile Dunării, târguri în zile hotărâte ale săptămânii.

Țăranii vor aduce aci vitele, legumile, cherestelile, precum și orice alt lucru vor avea de vânzare, pentru consumația i hrana oamenilor.

Nici un avaet nu să va lua pentru alișverişul lor, nici vreun dregător i cinovnic va putea cere ceva subt veri ce titlu sau numire. Neguțătorii mărginii d'a dreapta a Dunării pot veni fără nici o poprire la târgurile schelilor pentru ca să cumpere, ori să vândă tot cu aceeași slobozenie ca și ceilalți, însă sânt datori a să supune întocmai coprinderii pravilii pentru obșteasca poliție, precum și așezământurile celor hotărâte în capul pentru carantine, a nu purta nicidecum arme asupra-le și a plăti vama întocmai după tarifa ce să va alcătui.

Cât pentru târgurile ce să fac pe moșia vre-unui particular, acesta va alege locul cel cuviincios pentru acest sfârșit, cu chip ca nici el să cerce vre o pagubă, nici neguțătorii să fie strâmtorați, din pricină că locurile cele rânduite pentru târguri nu sânt îndestul de largi.

La bălciuri și târguri numai proprietarii vor putea să vândă vin, rachiu, carne, pâine, iar vrând această dreptate să o dea altuia, să se tocmească cu acela cum să va putea învoi.

Pentru prăvăliile i umbrarale și coșarale ce va face proprietarul la acele bălciuri și târguri să se tocmească cu neguțătorii; pentru pășunea vitelor să va face tocmeală între proprietar și între stăpânii vitelor, iar pentru obor

nu va putea lua nici o plată subt orice numire sau titlu va fi.

Târgurile și celelalte bălciuri pentru vânzarea vitelor, care să fac pe la județele de munte, să vor așeza pe pământul Valahii după vechiul obicei.

Art. 161. — Obșteasca Adunare, îndată după strângerea ei, să va îndeletnici a face un regulament pentru vămi și o tarifă pentru lucrurile cele ce sânt să plătească atât pentru cele ce vor intra în țară și vor fi ale pământenilor sau ale supuși[lor] Porții otomanicești cât și pentru cele ce vor eși. Pentru alcătuirea tarifii să va lua drept temeu prețurile de mijloc ale vânzărilor ce să vor fi făcut în curs de cinci ani d'a rândul.

Sudiții streini nu vor plăti altă vamă decât cea hotărâtă prin tarifa sudiților în câtă vreme însă să vor mărgini la negoț cu rădicata.

Obicinuita Obșteasca Adunare va face schimbări, de va fi trebuință, pe fieșice cinci ani la această tarifă a lucrurilor ce intră și es afară din țară. Jandarmii cei orânduiți pentru paza hotaralor n'au voe să ceară dela neguțătorii nici un havaet pentru trecerea producturilor, vitelor și altor mărfuri; ci aceștia, după ce vor plăti vama, sânt slobozi să treacă fără nici o altă băntuire.

Art. 162. — După un vechiu obicei, deosebitele clasuri de neguțătorii și isnafuri au în poliția Bucureștilor un staroste mai mare. Spre a întâmpina de acum înainte toate relele întrebunțări câte să urma la alegerea acestui mai mare staroste, el să va alege de aici încolo de către straostii tuturor isnafurilor de neguțătorii și meșteri lăcuiitorii ai orașului de căpetenie, după ce să vor alege și acești din urmă starosti de către isnafurile lor.

Toate poruncile și hotărârile Stăpânirii asupra negoțului, să vor da către cel mai mare staroste, care strângând pe starostii celor dintâiu isnafuri, le va face cunoscute lor, dând asupra aceora porunci ori hotărâri trebuincioase

publitate. Asemenea să va purta pentru toate chibzuirile ce privesc asupra mijloacelor neguțătorii și a in-

dustrii pentru care, făcând izvoade, le supune prin raportul său judecății Stăpânirii.

SECȚIA II

Pentru mijloacele comunicațiilor.

Art. 163. — Spre înlesnirea comunicațiilor celor din lăuntru și spre a da comerțului mai multă lucrare, ministru Trebilor din Lăuntru va îngriji a să drege drumurile cele mari, a să ținea în bună stare și a să face poduri pe fieșicare an și pe rând, după cerearea trebuințelor și după mijloacele cele în putința Statului.

Art. 164. — Drumurile cele mici care merg dintr'un sat într'altul sau răspund în drumurile cele mari, să vor ținea în bună stare de către lăcuiitorii satelor vecine, căci folosul este al lor, pentrucă și înlesnesc comunicația dintre dânșii.

Obicinuita Obșteasca Adunare va întocmi chipul cu care sătenii fără deosebire să cuvine a să îndeletnici pe rând la aceste lucrări, spre a nu să năpăstui cu verice chip, nici a să cislui între dânșii pentru aceasta.

Art. 165. — Pentru marele folosuri ce putem dobândi din plutirea pe acele cinci mari gârle care trec d'a curmezișul Valahii în lărgimea ei, adecă Jâiul, Oltul, Argeșul, Dâmbovița și Ialomița, Domnul dinpreună cu Obșteasca Adunare va îngriji a trimite ingineri meșteri ca să găsească mijloace spre a curăți matca lor și după planul ce să va hotări, lucrarea lor va urma neîncetat după mijloacele ce vor fi în putința Statului, până când aceste gârle vor veni în stare de a fi priimitoare de plutire. Dar fiindcă mulți stăpâni de moșii au asupra acestor gârle mori, zăgazuri și poduri aducătoare de legiuite venituri și care trebuesc a să strica spre a să putea așaza plutirea, să vor chibzui mijloace pentru cuviincioasa despăgubirea acelor stăpâni, cu chipul cel mai înlesnitor și mai economic.

SECȚIA III-lea

Pentru magazii de rezervă.

Art. 166. — Cea întâiu îngrijire a unei bune oblăduiri, fiind privegherea ce trebuie să aibă pentru hrana norodului și întâmpinarea cât îi va sta prin putință a orice fel de lipsă, atât împarte cât și de obște, de aceia spre a să împreuna această îngrijire cu sloboda eșire din țară a chiar lucrurilor de întâia trebuință, să va așaza în toate satele magazii de rezervă.

Art. 167. — Fieșce stăpân de moșie, bez partea de loc ce după coprinderea articolilor 140 și 144 este dator să dea sătenilor după moșia sa, va da de fieșcare zece familii câte două pogoane de loc în județile de munte și câte trei în cele de câmp.

Aceste pogoane să vor semăna cu

porumb sau meiu, hrana cea obicinuită a lăcuiitorilor, care pe lângă bilșugul rodirilor, să păstrează și mai multă vreme decât celelalte zaharele, iar stăpânul moșiei va luazeciuială dintr'insele.

Art. 168. — Toți sătenii, fără deosebire, vor alerga cu toții a ara, a semăna aceste holde de rezervă și a strânge rodirile lor. Subtocârmuitorul plășii dinpreună cu stăpânul moșii vor îngriji a să despărți cu hotară aceste holde și a să lucra bine și în vreme cuviincioasă.

Asemenea vor îngriji a să clădi pătule sau magajii de rezervă, pe care toți sătenii le vor face cu lemele stăpânului moșiei, de va avea pădure pe dânsa, iar de nu, sătenii vor cumpăra lemne de aiurea.

Art. 169. — Toate rodirile holde-
lor de rezervă să vor măsura pe fieș-
care an și să vor pune în pătule sau
magazii deosebite, iar toată suma bu-
catorilor ce să vor fi așezat prin pătule
sau magazii, să va însemna cu două ca-
stășișe, dintre care unul să va da în
păstrarea judecătoriei satului (articolul
264) și celălalt adevărindu-să de către
subtocărmuitor să va trimite prin mij-
locirea ocărmuitorilor către ministrul
Trebilor din Lăuntru.

Subtocărmuitoru și stăpânul moșiei
pecetluind cu pecetea lor acele pătule
sau magazii, vor da cheia la judecă-
toriia satului, ca nimini să nu poată
umbla la dânsele.

Art. 170. — De va fi fost bilșug în trei
ani d'arândul încât să nu facă trebu-
ință a umbla la aceste pătule sau ma-
gazii, atunci subtocărmuitorii vor în-
știința pentru aceasta, prin mijlocirea
ocărmuitorilor, mai întâiu pe ministrul
Trebilor din Lăuntru, cerând a li să
da voe ca să deschiză pătulele sau ma-
gaziile anului dintâiu, pe care deschi-
zându-le după porunca Stăpânirii, vor
împărți bucatele deopotrivă, pe la toți
lăcuitorii satului, cari le vor întrebuința
la orice vor socoti; iar bucatele anu-
lui curgător să vor pune în pătulele i
magaziile cele deșărtate, ca, cu acest
mijloc rodirile de trei ani, să se afle
totdeauna în păstrare, ca să se între-
buințeze în vreme dă lipsă.

Art. 171. — Stăpânirea nu va putea
la nici o altă întâmplare, nici pentru

verice altă trebuință a Statului, să um-
ble la acele pătule sau magazii.

Art. 172. La vreme de lipsă în
parte sau de obște, luându-să mai în-
tâiu voe dela Siatul Statului, se vor
împărți bucatele cele trebuincioase pen-
tru hrana celor lipsiți, după foile ce să
vor alcătui de către săteni, dinpreună
cu judecătoriile lor sau cu proprieta-
rul, pentru suma cea hotărîită și de
trebuința hranei fieșcăruia. Aceste foi
să vor cerceta mai întâiu de subtocărm-
muitori și să vor iscăli de dânșii, pe
carele vor trimite ei, prin mijlocirea
ocărmuitorilor către ministrul Trebi-
lor din Lăuntru.

Împărțeala să va face înaintea
subtocărmuitorilor, care îndată vor al-
cătui foi de bucatele ce au rămas prin
pătule sau magazii, dându-le iarăși subt
îngrijirea judecătoriilor satelor sau a
stăpânilor moșilor, după cum s'au
vorbit la articolul 169.

Art. 173. — În anii dintâiu, al doi-
lea și al treilea trebuincioși pentru în-
tocmirea magaziiilor de rezervă, minis-
trul Trebilor din Lăuntru va lua mă-
surile cele de trebuință, ca nu care
cumva multa escportație a porumbului
să pricinuiască prin sate vreo foamete.
Pentru acest sfârșit va aduna trebuin-
cioasele științe și le va supune chib-
zuirii Domnului, ca să se trimită Ob-
șteștii Adunări, care, spre întâmpina-
rea răului, va lua trebuincioasele mă-
suri și tot același măsuri se vor pune în
lucrare și când magaziiile de rezervă să
vor deșărta din pricina anilorneroditori.

SECȚIA IV-lea

Pentru popri.

Art. 174. — Hrana satelor fiind în-
tr'acestaș chip asigurată, trebuie să se
asigureze și hrana orașelor, îngrijind
asemenea cât va sta prin puțință a nu
să aduce cea mai mică împiedecare la
slobozeniia negoțului în necurmare de
ani neroditori, când suirea prețului cel-
lor spre hrană, precum grâu, carne și

seu va da să se înțeleagă că curând
să va întâmpla lipsă, atunci Obicinuita
Obșteasca Adunare, în lunile lui De-
chemvrie, Ianuarie și Fevruarie, când
și plutirea Dunării și eșirea din țară
a vitelor încetează, va îngriji să se gă-
sească mijloace destoinice spre a [se]
asigura hrana polițiilor, ori suind vre-

melnicește vama zaharelilor ce es din țară, ori hotărînd a să vinde cu un preț mai mare și asemănat după analoghie, cu cel ce să urmează prin porturile sau schelile Dunării sau prin județele de lângă hotarul Austrii; ori întrebuițînd tot deodată amîndoa aceste măsuri sau, în scurt, poprînd cu totul la cele din urmă întâmplări de lipsă, eșirea din țară a zaharelilor numai pentru o vreme hotărîtă.

Art. 175. — Cât pentru carne sau seu, să va lua măsuri popritoare numai în vremile acelea când să va întâmpla moarte în vite, dintr'a căriia pricină să poate întâmpla lipsă de amîndoa aceste articole, însă și atunci să se poprească vitele de a nu eși afară din țară, după hotărîrea Domnului priimită și de Obșteasca Adunare.

Art. 176. — Obicinuita Obșteasca Adunare va chibzui a găsi mijloace ca să insuflezeze industria pămîntenească și să înlesnească cele dintâiu începeri ale fabricilor ce să vor așeza în țară și dacă pentru acest sfârșit să va cunoaște că este de trebuință a să popri de a să aduce din streinătate aici în țară niscareva mărfuri și lucruri, atunci Domnul va mijloci către Prea Innalta Poartă ca să întărească acea poprire și să o publice după orânduială.

Art. 177. — Când să va dovedi că vreunul va fi trecut printr'ascuns mărfuri pentru ca să nu plătească vamă, să vor lua jumătate pe seama Stăpînirii și jumătate pe seama celui ce le va arăta și a pichetului ce le va fi prins.

SECȚIA V.

Pentru lucrarea minelor.

Art. 178. — Când să va descoperi niscareva mine în pămîntul vreunui particular, acesta slobod va fi să le lucreze singur, ori să le închirieze altuia după voința lui, dînd Stăpînirii a zecea parte în natură, sau plătînd vistierii a zecea parte din câștig, scoțînd mai întâiu la amîndoa întâmplările toate cheltuelile lucrării.

Art. 179. — Iar de să va dovedi că stăpînul moșiei unde s'au găsit aceste mine, după sorocul de opsprezece luni ce-i va da Domnul, nu va avea mijloc de a le lucra singur, nici va voi a le închiria altuia, atunci Domnul dinpreună cu Obicinuita Obșteasca Adunare vor chibzui, de vor găsi cu cale, mijloace spre a le lucra acele

mine, dînd stăpînului moșiei a zecea parte din câștig după ce să vor scoate cheltuelile lucrării și pe lângă aceasta despăgubindu-l, după cuviință, pentru stricăciunea ce vor fi pricinuit moșiei sale, săpatul și lucrarea minelor. Păcura, pietrăriile și alte producturi, care să întrebuițează de obște în Prințipat nu vor plăti nici o zeciuală.

Băgare de seamă

Ministru Trebilor din Lăuntru și al Finanții sînt însărcinați cu săvârșirea tuturor celor ce s'au rînduit printr'acel cap, fieștecare pentru cele ce priesc asupra sa, după hotarale dregătorii ce s'au așezat prin capul de mai nainte.

CAP. VI.

Regulament pentru Carantine

SECȚIA I-*iu*

Pentru întâmplarea carantinelor și așezării cordonului Sănătății.

Art. 180. — Ca să se păzească Valahia de biciul năprasnicii boale a ciu-meii, să va așeza pă marginea d'a stânga a Dunării, un cordon de sănătate ne-strămutat.

Linia sănătății să va alcătui de trei mari carantine, de patru de al doilea mână și de patru mici cantoare pentru schimburi. Locurile cele rânduite pentru carantinele cele mari sânt Calafatul, Giurgiul și Brăila; pentru cele de al doilea mână: Cerneții, Turnul, Zimnicea și Călărașii și pentru cantoarele de schimburi: Izvoarele, Bechetul împotriva Rahovii, Oltenița și Pioa-Pietrii.

Art. 181. — Cele trei mari carantine să vor rândui ca să priimească mulțimea mărfurilor ce să trimet în țară, precum și pe călători.

Cele de a doilea mână vor priimi puține mărfuri, fiind că magazii unde sânt a să păzi și a să curăți nu sânt îndestul de largi spre a lua multe mărfuri, nici oamenii cei rânduiți mulți, ca să poată să îngrijască de dânsule, însă călătorii să vor priimi într'insele.

Cât pentru cantoarele de schimburi, să vor rândui ca să înlesnească schimburile ce fac pe toată zioa între dânsii

lăcuiitorii după amândoă mărginile pentru toate lucrurile ce nu sânt supuse la carantine, iar vreun călător nu să va priimi niciodată într'insele.

Linia carantinelor așezându-să odată, niciunul din cei ce vin dela linia d'a dreapta a Dunării, nu va putea să tragă la alte puncturi decât numai la cele ce s'au zis mai sus. Cât pentru cei ce pleacă din Prințpat, vor putea trece fără deosebire, atât prin cantoarele de schimburi, cât și prin celelalte carantine și să-și școață pe acolo produc-turile lor.

Art. 182. — Va fi la fieșce mare carantină un director, un al doilea director și un dohtor, la fieșce carantină de al doilea mână va fi numai un director și un dohtor și la fieșce canton de schimburi un șef, având fieșcare dintr'aceste carantine trebuinciosul număr de cinovnici, după tabla ce s'au alăturat subt litera D.

Art. 183. — Miliția va păzi cordonul Sănătății cel așezat pă marginea d'a stânga a Dunării. După împărțirea de obște a miliții pentru a păzi toată marginea Dunării despre Țara Rumânească, dela hotarul austriacesc până unde să

varsă Siretul în Dunăre sânt orânduți 1122 pezestrii și 344 călăreți, toți în număr de 1466 oameni.

Pe la carantinele cele mari și pe la strejile cordonului sănătății să vor afla oameni de mai jos însemnați :

	Pezestri	Călăreții
A. Lângă carantinele de întâia mână . . .	50	8
B. Lângă carantinele de al doilea mână . . .	25	4
C. Lângă carantinele de schimburi . . .	12	2
D. Pe la strejile cordonului sănătății . . .	dela 5 până la 6	2 până la 3

După locuri, vor fi depărtate strejile una de alta dela trei sferturi până la un ceas și jumătate cale.

Pentru lăcuința gvardii carantinilor și a cantoarelor de schimburi, precum și a strejilor cordonului sănătății, trebuie să se facă bordee sau case de gard și lipite cu pământ, după planul ce să va închipui mai întâiu și să vă întocmi cu chip a fi priimitor de numărul cel trebuincios al ofițerilor, soldaților și al cailor, după cum mai jos să însemnează :

A. lângă o carantină de întâia mână :

O cazarnă pentru 5 ofițeri și 70 soldați.

Un grajdiiu pentru 16 cai.

B. Lângă o carantină de al doilea mână :

O cazarnă pentru 4 ofițeri și 35 soldați.

Un grajdiiu pentru 10 cai.

C. Lângă un cantor de schimb :

O cazarnă pentru 3 ofițeri și 25 soldați.

Un grajdiiu pentru 8 cai.

D. Pentru streji :

O cazarnă pentru 10 soldați.

Un grajdiiu pentru 4 cai.

Pe lângă acestea trebuie să se facă căsuțe pentru doi ofițeri așezate pe la toate puncturile cele dintre carantine și cantoare de schimburi, când depărtarea dintre dânsule va fi mai multă de opt ceasuri cale.

Alăturata tablă sub litera C arată I-iu: numărul cel după tahmin și puterea gvardiilor și a strejilor; 2-lea, numărul căsuțelor ce sânt să se facă

pe toată linia, pentru lăcuința trebuincioșilor ofițeri și soldați.

La fieșce doăzeci și patru ceasuri, un jandarm călare va pleca către pichetul cel mai de aproape, mergând în susul Dunării și după ce să va întâlni cu pichetul de mai sus zis, să va întoarce iarăși înapoi și să va urma așa din pichet în pichet până la hotarul Austrii despre partea Orsovei.

Cu acest chip să va păzi o corespondenție și o privighere neîncetată pe toată marginea Dunării.

Art. 184. — Slujba pe apă a linii Dunării să va împlini cu 18 caice întrarmete, ocărnuite fieșcare dintr'însele de un ofițer și opt vâslași și având trebuinciosul număr de jandarmi, întocmai după coprinderea tot aceeași tablă sub litera D.

Aceste caice să vor împărți în șase stânții și fieșcare stanție întocmită fiind de trei caice va atârna de o carantină, care după poziția ei va avea cea mai mare trebuință.

Unul din trei caice va pleca dela stanția aceia care să va afla așezată pe una din marginile hotarului ca să meargă la stanția cea mai de aproape și să va întoarce iarăși înapoi, urmându-să într'acestaș chip, dela o stanție până la ceialtă, pe tot cursul Dunării până la ceialtă margine a hotarului și îndată ce să va întoarce caicul la locul de unde au plecat, un alt caic va pleca iarăși, păzind însă ca la fieșce stanție să se afe napristan doă caice și să se

preumbele zi și noapte, tot într'aceiași vreme, pe toată linia ce s'au rânduit fieșcării stănții.

Art. 185. — Ca să se întâmpine cheltuelile cele neapărate pentru ținerea așezării carantinei și pentru lefale tuturor

cinovnicilor ce că află într'insele, după coprinderea alăturatei table sub litera D, s'au orânduit prin art. 65 a capului Finanțelor, o sumă pe fieșcare an de lei 600.000, care au să se ia din venitul Statului.

SECȚIA II

Pentru cârmuirea așezărilor carantinei

Art. 186. — Un comitet al sănătății alcătuit de un mai mare inspector, de un al doilea inspector și de un mai mare bohtor să va așeza în București sub prezedenția ministrului Trebilor din Lăuntru. Acest comitet va rândui ceiace privește asupra carantinelor, va priveghea neîncetat și strașnic, ca măsurile ce s'au luat pentru sănătatea obștii, să se păzească întocmai, fără cusur și va putea să așaze vremelnicește cu slobozenia Stăpânirii nouă carantini la verice alt punct al prințipatului, unde va cere trebuință.

Directorii și șefii cantoarelor sânt îndatorați să raportuiască totdeauna comitetului pentru cele ce privesc asupra carantinelor și asupra pazii regulamenturilor celor pentru sănătate.

Iar comitetul după firea acestor raporturi va pune înaintea nouă măsuri de pază, trimițându-să acest feliu de porunci către directorii și șefii de cantoare ca să le pue în lucrare.

Comitetul sănătății, după mărirea întâmplărilor și treapta întinderii boalei, va putea să adauge numărul zilelor carantinei, dar nu va putea niciodată să micșoreze pe cele ce s'au hotărît de acest regulament.

Art. 187. Tot acest comitet va fi însărcinat cu privegherea asupra stării sănătății din lăuntru prințipatului și pentru acest sfârșit să va împărți prințipatul în 6 părți: cea dintâiu a căriia cel mai de frunte loc va fi Craiova, va coprinde județele Doljii și Gorjii, cea de al doilea a căriia cel mai de frunte loc va fi Râmnicul din Vâlcea va coprinde județele Vâlcea și Roma-

nații, cea de al treilea al căriia cel mai de frunte loc va fi Bucureștii, va coprinde județele Mehedinții, Oltul, Teleormanul, Vlașca, Ilfovul, Ialomița, Brăila și Dâmbovița, cea de al patrulea, a căriia locul cel mai de frunte ca fi Pitestii va coprinde județele Argeșul și Mușcelul, cea da a cincilea al căriia loc cel mai de frunte va fi Buzăul, va coprinde județele Slam-Râmnicul și Buzăul și cea de a șaselea, al căriia locul cel mai de frunte va fi Ploestii va coprinde județele Săcuenii și Prahova.

Fieșcare ocârmuitor va fi îndatorat să privegheze asupra stării sănătății din județul său și să raportuiască totdeauna comitetului, urmând întocmai după regulile ce să vor așaza pentru acest sfârșit și îngrijind a să păzi.

Fieșce ocârmuitor din județele cele coprinse în cea dintâiu parte să va adresarisi, când trebuința va cere, la dohtorul din Craiova, locul cel mai de frunte al acei părți.

Asemenea vor urma și ocârmuitorii județelor celor coprinse în părțile de al 2-lea, al 4-lea, al 5-lea și al 6-lea alergând fieșcare dintr'inșii la dohtorul cel așazat în locul cel mai de frunte al părții sale.

Cât pentru ocârmuitori ai treilea părți, fieșcare va alerga la dohtorul carantinei ce este așazată în județul său, adecă cel de Mehedinți la dohtorul dela Cerneți, cel de Olt la dohtorul dela Turnul, cel de Teliorman la dohtorul dela Zimnicea, cel de Vlașca la dohtorul dela Giurgiul, cel de Ilfov la dohtorul părții aceștia, cel de Ialomița la dohtorul dela Călărași, cel de Brăila la dohtorul carantinei și cel de Dâm-

boviță la dohtorul ce să va așeza pentru acest sfârșit în Târgovește.

Art. 188. — Cel mai mare inspector ce să va așeza pentru amândoa prînțipaturile, să va alege de Domnul acestui prînțipat dinpreună cu ghegeneral consul. El va avea în comitet mai sus șădere în lipsa ministrului Trebilor din Lăuntru și când să va întâmpla a să duce ca să vizitarisească carantinele sau să se îndestuleze din cercetarea ce va face la fața locului, atunci în locul său va rămânea cel de al doilea inspector, care va fi îndatorat să raportuiască către dânsul pentru toate câte privesc carantinelor și asupra stării sănătății din lăuntru țării.

Va fi însărcinat de a priveghea neîncetat asupra cinovnicilor canțelarii comitetului ca să se afle fieșcare la postul său la ceasurile cele rânduite și ca să se păzească cea mai bună orânduială la păstrarea hârțiilor și condicilor.

Va deschide toate pacheturile care sânt scrise către comitet și va hotărî pricinile cele curgătoare, îngrijind ca să se pornească scrisorile și să se ia trebuincioasele măsuri cât mai în grabă; să va coresponderisi cu ocârmuitorii carantinelor ale staturilor vecine ca să se invoiască între dânsii asupra măsurilor ce trebe să se ia și va lua știri după marginea d'a stânga a Dunării ca să-i fie cunoscut totdeauna în ce stare să află sănătatea în locurile acei margini sau în cele învecinate cu dânsa.

Va priveghea neîncetat asupra carantinilor ca să se păzească cu strășnicie regulile ce s'au așăzat printr'însele și să se ție cea mai bună orânduială.

Asemenea va fi însărcinat cu toate cele ce privesc asupra privegherii a stării sănătății din lăuntru țării, ținînd necurmată corespondența pentru acest sfârșit și pornind îndată porunci pentru toate măsurile ce să vor socoti de trebuință.

Art. 189. — Pentru toate întâmplările cele neprevăzute sau ecstraordinare, ministrul Trebilor din Lăuntru să va afla față la chibzuirile comitetului ca să hotărască asupra măsurilor ce sânt

a să lua. La acest comitet să va chema și spătarul de să va socoti de trebuință.

Art. 190. — Toți cinovnicii carantinelor să vor alege de ministerul Trebilor din Lăuntru și să vor întări de Domn.

Nici un cinovnic nu să va scoate din treaba sa de nu vor fi cuvinte destoinice, care să vor dovedi prin tacriul ce vor face și să vor iscăli de mădu-larile comitetului.

Art. 191. — Ministrul Trebilor din Lăuntru este îndatorat a da socoteala pentru banii casii carantinelor. El va porunci a să plăti toate sumele de bani câți au hotărât regulamentul a să cheltui și va da cuvânt pentru cheltuelile cele ecstraordinare, păzind atât pentru banii ce dă, cât și pentru cei ce priimește în casă, rânduiala ce să află as-tăzi în vistierie.

Art. 192. — Dohtorul cel mai mare alege și rânduește dohtori pe la deosebitele carantine, urmând atât pentru orânduiala lor, cât și pentru scoaterea lor din slujbă după coprinderea art. 190 asupra celorlalți cinovnici după la carantine. El va fi îndatorat să îngrijască ca toți dohtorii să-și îplinească întru toate datoriile lor și să aibă totdeauna trebuincioasele dohtorii.

Art. 193. — Comitetul carantinelor va alcătui în limba rumânească și va publica fără întârziere regulamenteuri pentru zilile carantinei ce trebuesc să facă trecătorii și lucrurile lor; pentru chipul cu care să se curețe corăbiile și povara lor; cum să se așaze această povară prin magazii și ce fel de pază să se facă la scoaterea peste hotar a produc-turilor țării.

Art. 194. — Carantinele să vor clădi după chipul celor mai bune așăzări de asemenea fel, pe cât va sta în pu-tința prînțipatului de a cheltui.

Pentru acest sfârșit să va face un număr îndestul de odăi pentru cinovnici, odăi comode pentru călători, magazii tari și largi pentru mărfuri, spitaluri șcl.

Toate aceste nemestii să vor clădi cu mijloc de a să înlesni slujba caran-

tinelor și a fi peste puțință de a să amesteca oameni între dânșii când vor fi popriți.

Art. 195. — Stăpânul moșiei asupra căriia să va afla carantine, ori cantorul de schimb, va ținea un birt cu cele trebuincioase pentru călători. Tarifa să

va face pă fieșce lună după prețul curgător și să va întări de Comitetul Sănătății, afară de vin și rachiu, a cărora vânzare să cuvine după pravilă stăpânului moșii și nu pot fi supuse la nici o tarifă.

SECȚIA III

Pentru regulile sănătății ce privesc asupra călătorilor și a mărfurilor în carantină.

Art. 196. — Verice călător, viind în carantină, va fi îndatorat, de este evropian, să-și arate pașaportul său, iar de iaste lăcuitor după marginea d'a dreapta a Dunării, trebuie să aibă tescchereaoa dregătorilor locului, după cum s'au urmat totdeauna.

Călătorul, după ce va arăta toate pentru câte să va întreba, de care să va alcătui tacrir, să va supune la vizita dohtorului, de va fi sănătos. Să va lua în scris toate hainele lui, bani, cărți și alte hârtii, pe care va fi îndatorat să le dea la carantină ca să le curețe după regulile sănătății.

După aceasta își va spăla tot trupul într'o odaie rânduită pentru acest sfârșit și îmbrăcându-se cu hainele carantinei, va trece în odaia ce i să va da dintr'acel ceas. Cel ce va fi sănătos până la a patrulea zi, va fi slobod din începutul cei de al cincilea zi și-și ia toate lucrurile sale și să iasă din carantină.

Călătorul care nu va voi să se înbrace cu hainele carantinei, va fi îndatorat să-și dea hainele sale ca să se curețe după orânduială și după ce să va supune la toate celelalte formalități de mai sus zise, să va înbrăca cu hainele sale într'acestaș chip curățite și va trece în odaia ce i să va da; dintr'acel ceas numai, să vor socoti acele patru zile ale carantinei.

Art. 197. — De să va ivi ciumă dincolo de Balcanuri, să vor îndoi zilele de carantină, iar de să va ivi dincoace de Balcanuri sorocul carantinei va fi de șaisprezece zile.

Când dohtorul va descoperi asupra vreunui călător venit dintr'acele locuri semne de ciumă, atunci acela să va izgoni.

Art. 198. — Toți oamenii carei vor veni tot într'aceiași zi și tot dintr'acel loc, să vor pune tot într'aceiași odaie, când odăile nu vor fi îndestule spre a să da fieșcăruia călător câte una, dar niciodată doi oameni veniți în deosebite zile nu vor putea lăcui amândoi la un loc, afară numai când să va întâmpla vreo neapărată și mare trebuință, care să va adeveri mai întâiu printr'un tacrir în scris, însă atunci să va socoti sorocul carantinei din zioa celor mai [în] urmă veniți și primiți într'insa.

Art. 199. — Vericine într'armat fiind intră în Valahia cu scopos să treacă cordonul sănătății, este îndatorat mai întâiu să lase armele sale la cancelaria carantinei, unde să va trece numele călătorului cu însemnarea armelor ce au lăsat acolo și la întoarcerea lui le va lua înapoi tot cum au fost.

Art. 200. — Orice curier a verice nații va fi, să va supune la regulile cele întocmite pentru paza sănătății atât numai că pacheturile lor, după ce să vor afuma, pot a să da la un alt om ce va fi trimis aghentul puterii aceea către care pacheturile sânt adreseate ca să nu cerce slujba nici o întârziere; însă la o asemenea întâmplare, curierul va fi îndatorat a să afla față la curățirea pacheturilor, cărților și banilor ce au adus el.

Art. 201. — Mărfurile să vor împărți în patru clasuri :

1-*iu.* Cele ce nu să suppun la nici o carantină precum untul de lemn, măslină, icre șcl.

2-*lea.* Cele ce se pot curăți băgându-le în apă, precum lămâi, chitre șcl., sau să pot curăți după ce să vor scoate din înfășurările întru care era învăluite și să vor arde acele înfășurări și să vor arunca apă pe cutiile sau vasurile întru care sânt, precum băcănii, smochine, halba, șcl. Aceste mărfuri vor fi asemenea nesuppușe la carantină.

3-*lea.* Cele ce trebuesc să se întinză și să aerisească, precum stofe, osebite feluri de țesături, șcl. Aceste lucruri din ceasul ce să vor întinde la vânt, vor face șaisprezece zile carantină.

4-*lea.* Cele ce să vor prelungi cu carantine până la patruzeci și două zile, precum lânuri șcl. ; sacii să vor despica cu chip ca să poată vântul petrece cu înlesnire printr'însele și să vor curăți după regulile carantinei. Blănăriile să vor supune pentru douăzeci și patru zile la trebuincioase curățiri.

Comitetul Sănătății este îndatorat să alcătuiască cu deslușire un catalog deplin pentru toate mărfurile câte să aduc la fieșcare din cele mai sus zise patru feluri.

Art. 202. — Indată ce va sosi vreo corabie, căpitanul ei va fi îndatorat să arate pașaporturile sale și să răspundă la cele ce să va întreba, pentru care să va alcătui tacrir; după aceasta de va voi căpitanul sau vreunii din corabia sa ca să facă carantină ori să stea în corabie ca să-și descarce marfa și să încarce alta, atunci să vor păzi măsurile ce s'au luat pentru paza sănă-

tății și să potrivesc la fieșcare dintr'aceste întâmplări.

Cât pentru caicele ce vor veni numai dela marginea d'a dreapta a Dunării, pot îndată ce vor sosi să descarce povara lor și să ia alte mărfuri, fără să se amestece cu lăcuitorii.

Când să va întoarce vreun caic rumânesc dela marginea d'a dreapta a Dunării, oamenii dintr'insul vor supune la regulile cele așezate pentru paza sănătății și orânduite pentru ceilalți călători.

Art. 203. — Verice călător sau trecător de orice nație și rang va fi, să va supune a păzi strașnic regulile carantinei și nu va putea la nici o întâmplare să treacă cordonul sănătății, fără a avea un bilet de sănătate, care i să va da de directorul când va eși dela carantină și care să va adeveri de comandantul postului ostășesc.

Art. 204. — Ca să se înlesnească alișveriișul dintre țărani rumâni cu lăcuitorii marginii d'a dreapta a Dunării, să vor așza pe la carantine și cantoare de schimburi în zile hotărîte a fieșce săptămâni, târguri întru care țărani rumâni vor aduce producturile lor ca să le vândă.

Să vor rândui alătura ca lazareturile, locuri ocolite cu împrejmuiuri întru care să vor priimi lăcuitorii marginii d'a dreapta a Dunării ; cu acest mijloc linia carantinelor nu să va trece niciodată și țărani vor putea face negoțul lor fără să se amestece cu lăcuitorii marginii d'a dreapta.

Oarecare număr de cinovnici vor priveghea a să păzi strașnic regulile cele rânduite și ca orice fel de monedă să se bage în oțet. Cu toate acestea nimini nu va putea să vie într'aceste târguri cu arme.

SECȚIA IV

Pentru călcarea pravililor și pedeapsa ce să cuvine.

Art. 205. — Cei ce vor trece în silă sau într'ascuns cordonul sănătății

și vor călca regulile carantinei, să vor pedepsi după chipul de mai jos :

I. Cei ce vor intra în pământul Țării Rumânești, fără a face carantină, să vor trimite la ocnă, pentru toată viața lor ¹⁾.

II. De vor băga și mărfuri sau alte lucruri, atunci fiindcă vina este îndoită, pentrucă au băgat mărfuri poprite și au călcat regulile cele așazate pentru paza sănătății, să vor pedepsi cu luarea pă seama Stăpânirii a lucrurilor celor prinse și cu trimiterea la ocnă în toată viața a călcătorilor cordonului.

III. Cei ce vor fi ascuns lucruri și să vor dovedi la sfârșitul sorocului carantinelor, să vor îndatora a face carantină a doilea oară.

IV. Cei ce vor atinge vreun om sau lucru, care să află încă în carantină, cum și lucrurile ce le au atins un călător, care atunci intrase într'însa, să vor supune asemenea a face de isnoavă în carantină.

V. De să va întâmpla ca vreunul să cerce a călca pravila sau a trece cordonul sănătății și strigându-i santinela de două ori să se tragă, el nu să va trage, atunci santinela are voe să-l împușce.

Art. 206. — Toți cinovnicii carantineilor, intrând în slujbă vor jura că vor păzi întocmai pravila cea așazată pentru paza sănătății.

Călcările aceștii pravile sânt de două feluri :

I. Cele ce să fac de bună voe și pentru vreun interes.

II. Cele ce să fac numai din lenevire.
Art. 207. — Să socotesc călcători după felul dintâiu :

a) Cinovnicul carantinei care va lăsa să treacă pe vreun călător sau mărfuri, fără să le supue la toate regulile sănătății, ce s'au întocmit pentru acest sfârșit.

b) Santinela sau pichetul jandarmeriei, care după ce au prins pe vreun călător ce umbla să treacă printr'asă cuns cordonul sănătății, îl va lăsa sa treacă, fără să-l trimiță la carantină mai de aproape.

Art. 208. — Să vor socoti ca niște călcători de al doilea fel :

a) Cinovnicii carantinei ce vor fi lăsat să treacă mărfuri, care și de își vor fi făcut zilele carantinei, cele cerute de pravilă, dar nefiind îndestul curățite putea să pricinuiască vreo molevmă de ciumă.

b) Santinela sau pichetul jandarmeriei, care din greșala sa va fi lăsat vreun loc nepăzit, pe unde ar fi putut neștine să între în țară și să, se amestece cu cei curați.

Art. 209. — Călcătorii de întâiul fel să vor pedepsi cu moartea.

Art. 210. — Cinovnicii cei mai mari carii să vor dovedi călcători de al doilea fel, să vor scoate din slujbă și să vor publica ca niște nevrednici de a mai intra d'aci innainte în vreo slujbă.

Cei mai mici cinovnici să vor pedepsi trupește.

Art. 211. — Pentru orice nedreptate vor face șefii unei carantini sau orânduții asupra cordonului sănătății, să vor scoate din slujba lor și vor plăti părții cei năpăstuite îndoit pagubile ce vor fi cercat.

1) În ediția din 1847 articolul 205, aliniatul I «s'au îndreptat potrivit cu comunicația Generalului Consulat al Rusii» și are cuprinderea următoare :

a) Pământeni ce vor intra în pământul țării rumânești, fără a face carantină, se vor judeca de către dregătorii de care vor spânzura.

LITERA. C.

TABLA SUPT LITERA C.

Deslușite orânduiri a cvardiilor și avanposturilor ale Miliții pe linia d'a stângă a Dunării

Țarantini și cantoară de schimburi	Depărtarea dintre dânsele pe ceasuri	Numărul avanpostu- rilor și a oamenilor pela fieșcare	Numărul oamenilor Miliții			Numărul odăilor caselor și casernelor, cu arătare de numărul oamenilor ce șăd întrânsele	Băgare de seamă
			Pedestri	Călăreți	Toată suma		
<i>Valahia Mică</i>							
Vorciorova	—	—	25	4	29	Cazernă pentru 4 ofițeri și 35 soldați, grajd pentru 10 cai.	Acest punct este ne- apărat de trebuință ca să întâmpine ie- șirea tâlharilor din Adachelesii pe mar- ginea d'a stânga a Dunării. Lăcuința șefului companii.
Dela Vorciorova la Cerneți.	4	5 avanposturi de 6 oameni pezeștii și de 3 călări.	18	9	27	Trei cazerne.	
Țarantini de al doi- ilea mână Cerneți.	—	—	25	4	29	Cazernă pentru 4 ofițeri și 35 soldați, grajd pentru 10 cai.	
Dela Cerneți la Iz- voară.	8	7 avanposturi de 6 pezeștri și 2 călăreți.	42	14	56	Șapte cazerne.	
Izvoarele, canton de schimb.	—	—	12	2	14	Cazernă pentru 3 ofițeri și 25 soldați, grajd de 8 cai.	
Dela Izvoară la Calafat	14	13 avanposturi, 5 pe- zeștri, 3 călăreți.	65	39	104	13 cazerne și un lăcaș pentru un ofițer la al 6-lea sau al 7-lea post.	

Carantini și cantoară de schimburi	Depărtarea dintre dănsse pe ceasuri	Numărul avanpostu- rilor și a oamenilor pela fieșcare	Numărul oamenilor Miliții			Numărul odăilor caselor și casernelor, cu arătare de numărul oamenilor ce șăd întrânsele	Băgare de seamă
			Pedestri	Călăreți	Toată suma		
Calafatul, carantină de întâia mână.	—	—	50	8	58	Cazernă pentru 5 ofițeri, 70 soldați, grajd de 16 cai.	Cvartirul batalio- nului și lăcuința șefului companii. Lăcuința șefului companii.
Dela Calafat la Bechet	22	21 avanposturi câte 5 pezestri și 2 că- lăreți.	105	42	147	21 cazerne, un lăcaș pen- tru 2 ofițeri, lângă a ze- cilea sau a 11-lea avan- posturi.	
Bechetul, cantor de schimb.	—	—	12	2	14	Cazernă pentru 2 ofițeri și 25 soldați, grajd de 8 cai.	
Dela Bechet până la Izlaz.	13	12 avanposturi câte 2 călăreți.	72	24	96	2 cazerne, lăcaș pentru un ofițer dela Celeiu	
Izlazul.	—	—	12	2	14	Cazernă pentru 3 ofițeri și 25 soldați, grajd de 8 cai.	
Peste tot în Valahia mică.	61	56 avanposturi.	438	150	558		

Carantini și cantoară de schimburi	Depărtarea dintre dânsele pe ceasuri	Numărul avanpostu- rilor și al oamenilor pela fieșcare	Numărul oamenilor Miliții			Numărul odăilor caselor și casernelor, cu arătare de numărul oamenilor ce șăd întrânsele.	Băgare de seamă
			Pedestri	Călăreți	Toată suma		
<i>In Valahia Mare</i>							
Turnul, carantină de al 2-lea mână.	—	—	25	4	29	Cazernă pentru 4 ofițeri și 35 soldații, grajd de 10 cai.	
Dela Turnul la Zim- nicea.	8	7 avanposturi câte 5 pezestri și 2 călăreți.	35	14	49	Șapte cazerne.	
Zimnicea, de al do- ilea mână.	—	—	25	4	29	Cazernă pentru 4 ofițeri și 35 soldați, grajd de 10 cai.	Lăcuința șefului companii.
Dela Zimnicea la Giurgiu.	12	11 avanposturi câte 5 pezestri și câte 2 călăreți.	55	22	77	11 cazerne, un lăcaș pen- tru un ofițer între al 5-lea și al 6-lea post.	
Giurgiu, carantină de întâia mână.	—	—	50	8	58	Cazernă pentru 5 ofițeri, 70 soldați, grajd pentru 16 cai.	Cvartirul batalio- nului și lăcuința șefului companii.

Carantini și cantoară de schimburi	Depărtarea dintre dânsele pe ceasuri	Numele avanpostu- rilor și al oamenilor pela fieșcare .	Numărul oamenilor Miliții			Numărul odăilor caselor și casernelor cu arătarea, de numărul oamenilor ce șăd întrânsele.	Băgare de seamă.
			Pezestri	Călăreți	Toată suma		
Dela Giurgiul la Ol- tenița.	13	21 avanposturi, câte 5 pezestri și 1 călăreț.	60	12	72	12 cazerne, un lăcaș pen- tru 1 ofițer între al 5-lea și al 6-lea post.	
Cantor de schimb Oltenița.	—	—	12	2	14	Cazernă pentru 3 ofițeri și 25 soldați, grajd pentru 8 cai.	
Dela Oltenița la Că- lărași.	12	11 avanposturi, câte 5 pezestri, 1 călăreț.	55	11	66	11 cazerne, un lăcaș pen- tru ofițer la Ciocănești.	
Călărașii, carantină de al doilea mână.	—	—	25	4	29	Cazernă pentru 4 ofițeri și 35 soldați, grajd pentru 10 cai.	
Dela Călărași la Pioa Pietrii.	16	15 avanposturi câte 5 pezestri, 2 călăreți.	75	30	105	15 cazerne, lăcaș pentru 2 ofițeri la Dudești.	
Cantor de schimb la Pioa Pietrii.	—	—	12	2	14	Cazernă pentru 3 ofițeri și 25 soldați, grajd de 8 cai.	

Carantini și cantoară de schimburi	Depărtarea dintre dânsele pe ceasuri	Numele avanpostu- rilor și al oamenilor pela fieșcare	Numele oamenilor Miliții			Numărul odăilor caselor și casernelor cu arătarea de numărul oamenilor ce șăd întrânsele.	Băgare de seamă
			Pedeștri	Călăreți	Toată suma		
Dela Ploa Pietrii la Brăila.	17	16 avanposturi, câte 5 pezestri, 2 călăreți.	80	32	112	16 cazerne, un lăcaș pen- tru un ofițer lângă al 8-lea avanpost.	Lăcuința șefului companii.
Brăila, carantină de întăia mână.	—	—	50	8	58	Cazernă pentru 5 ofițeri și 70 soldați, grajd de 16 cai.	
Dela Brăila până unde să varsă Siretul în Dunăre.	3	3 avanposturi câte 5 pezestrii, 2 călăreți.	15	6	21	3 cazerne, lăcaș pentru un ofițer, unde să varsă Si- retul în Dunăre.	
Peste tot în Valahia Mare.	81	75 avanposturi.	574	159	733		
Pentru amândouă Valahiile.	142	131 posturi.	1012	309	1321		

Băgare de seamă. 1466 oameni sânt rânduiți pentru cordonul sănătății.

1321 sânt hotărâți pentru gvardiile și avanposturile.

Rămân 145 pentru deosebitele slujbe pela cvartirurile batalioanelor și a companiilor.

§ 7

După socoteala ce s'au făcut la paragraful 6, pe toată lungimea cursului Dunării, dela Ada-Calesi până unde să varsă Siretul în Dunăre pentru o depărtare de 142 ceasuri sânt trebuincioase :

3 gvardii de întâia mână

5 gvardii de al doilea mână, cuprinzându-să și a Vorciorovii.

5 gvardii de al treilea mână, cuprinzându-să și a Izlazului.

131 avanposturi.

Pentru lăcuința lor este de trebuință a să face :

3 cazerne pentru 5 ofițeri, 70 soldați, 16 cai fieșicare.

5 cazerne pentru 4 ofițeri, 35 soldați, 10 cai fieșicare.

5 cazerne pentru 3 ofițeri, 25 soldați, 8 cai fieșicare.

131 cazerne pentru 10 soldați, 10 cai fieșicare.

9 căruțe pentru ofițerii posturilor dintre dânsese.

§ 8

După temeiurile de mai sus arătate și privirea locurilor celor mai de folos, alegerea puncturilor asupra cărora trebuie să se așaze avanposturile și cazernele, precum și instrucțiile asupra rânduelii slujbei cordonului, punerea în lucrare a strejilor care să se preumbezi și noapte ; semnele dintre avanposturi, care o să aprinză noaptea, când trebuința va cere și de obște strașnica săvârșire a tuturor datoriilor pentru cordonul sănătății, sânt date în privigherea și îngrijirea spătarului ca un șef a toatei miliții.

LITERA D.

LITERA D.

Treceri mai mult, sau mai puțin în lucrare asupra linii Dunării.

Vorciorova.	<p>Într'otrivă Orsovii. Toți călătorii, precum și orice fel de marfă, trec mai întâiu prin Orsova și dela hotarul austriacesc, merg pă urmă la Vorciorova. Turcii cu toate că vin d'a dreptul cu caice într'acest din urmă loc, dar nu aduc niciodată mărfuri și nici au să cumpere cevași de acolo. Drept aceia, ar trebui ca orice călător, viind despre partea d'a dreapta a marginii Dunării, să se poprească a trece pe acolo.</p>	Celeiul.	<p>Piscul, Desa, Rastul, Bârca și alte puncturi într'otrivă Lomului și a Cebrului, treceri mici, fără de nici un folos, prin care nu vin nici mărfuri, nici călători, decât numai oameni netrebniți, de aceea ar trebui ca aceste treceri să se poprească cu totul.</p>
Izvoarele	<p>Într'otrivă Bârzii-Palanghaii. Să va așaza acolo o carantină mică, suppusă cei mai mari dela Calafat, dar de să va întâmpla în urmă ca negoșul Serbiei, care acum să face prin Cerneți, să ia drumul Izvoarelor, atunci să va așeza acolo o carantină de al doilea mână.</p>	Bechetul	<p>Într'otrivă Rahovii. Pă aci este o trecere pă unde vin puține mărfuri și care mai obicinuite sânt: lână, piei de bou, piei de epure și care trec va fi în Austria. Într'acest punct dar nu va fi trebuință decât de o carantină mică pentru schimburi, care să atârne de carantina cea mare a Calafatului.</p>
Cerneți	<p>Într'otrivă Cladovii. Mulți negoșători vin aici ca să facă cumpărători din țară. Cât pentru mărfurile streine ce să aduc la Cerneți și de acolo la Craiova și în alte locuri, acestea vin dela Vorciorova, după ce au trecut prin Orsova. Așa dar, la acest punct, va fi trebuință numai de o carantină de al doilea mână.</p>	Turnul	<p>Într'otrivă Nicopolii și pă malul d'a stânga al Oltului. Această trecere lucrează îndestul și de aceea trebuie să se așaze aci o carantină de al doilea mână.</p>
Calafatul	<p>Într'otrivă Vidinului. Aci este o mare schelă, prin care trec mărfurile ce vin dela Nova, Sofia, Samason, Dupleța, Scodra și alte locuri ce-să află încă dela Raguză încoace. Mărfurile ce vin în țară printr'această schelă sânt cele mai multe: săpun, unt de lemn, mătase, cafea, bumbac, saf-tian roșu și altele. Drept aceia va fi neapărat de trebuință a să așaza la acest punct o mare carantină.</p>	Zimnicea	<p>Într'otrivă Șiștovului. Este o schelă mare, prin care trec mărfurile ce vin din Rumele, Seras, Salonic, Ianina și alte locuri mai depărtate. Acestea sânt mărfuri de Țara Turcească, precum: tabacul arnăuțesc, bumbacul din Asia Mică, ce să numește andramit și de Kârcașas i altele; să va așeza dar aci o carantină de al doilea mână.</p>
		Slobozia	<p>Puțin mai sus de într'otrivă Rușciucului, trecere mică, dar păgubitore țării, pentru că fiind cam la o parte, trece printr'insa pe ascuns pațachină și alte lucruri de comerț din cele poprite. De aceea această trecere să va popri cu totul.</p>

Giurgiu	<p>Inpotriwa Ruşciucului, Schelă mare prin care trec mărfurile ce vin din Țarigrad, dela Andriano-poli, dela Cazanlăc și dela Bulgaria, precum și cele ce vin prin Varna dela alte locuri. Este dar neapărată trebuință să se așeze într'acest punct o carantină mare.</p>	Ploa-Pietri	<p>Inpotriwa Hârsovii. Trecere de puține mărfuri și de neguțatori care vin ca să cumpere a-colea zaharele și alte lucruri de negoț din țară, precum: miere, fasole, sămânță de in și alte c. De aceia să va așeza într'acest punct o carantină mică pentru schimburi, care să atârne de carantina Brăilii.</p>
Oltenița	<p>Inpotriwa Turtucaii; trecere mică, unde să va așeza o carantină mică pentru schimburi, care va atârna de carantina cea mare dela Călărași.</p>	Brăila	<p>La marginea hotarului Valahii. Schelă mare, mai vârtos pentru corăbiile ce vin încărcate cu feluri de mărfuri turcești sau europienești și unul din cele mai înlesnitoare puncturi pentru scoaterea mărfurilor din țară. Drept aceia să va așeza într'acest loc o carantină mare.</p>
Călărași	<p>Inpotriwa Siliștrii, Schelă mare prin care mai de multe ori vin neguțatori cu bani ca să cumpere din țară feluri de lucruri de negoț, dar fiindcă într'acest punct să sfârșesc multe drumuri, cu comunicația atât pă apă cât și pă uscat, va fi după trebuință a să așeze aci o carantină de al doilea mână.</p>		

Socoteala cheltuelilor pentru carantine.

	Numărul cinovni- cilor	Pă lună Lei	Pă an Lei	Toată suma anului Lei
Comitetul Carantinilor.				
Inspectorul cel mare	1	2047	24564	
Al doilea inspector	1	1000	12000	
Secretarul cancelarii comitetului	1	450	5400	
Ajutorul acestuia din urmă, care va fi însărcinat tot într'aceiași vreme a ținea condică pentru toate hârtiile câte intră și es din cancelarie	1	300	3600	
Casierul	1	300	3600	
Cinovnicii cancelarii câte lei 100, fieși- care	3	300	3600	
Cheltuiala cancelarii	—	200	2400	
Cinovnic însărcinat cu îngrijirea sălii	1	60	720	
Toată suma cheltuelilor comitetului	9	4657	55884	55884
Carantine mari.				
<i>1-ii. Carantina dela Calafat.</i>				
Directorul	1	500	6000	
Ajutorul directorului	1	300	3600	
Dohtorul care se va îndatora către a- ceasta să ție și spițerie mică	1	50	00	
O moașă	1	6	720	
Dragoman care trebuie să știe rumâ- nește, turcește și o limbă evropie- nească	1	200	2400	
Secretar	1	250	3000	
Cinovnicii cancelarii câte lei 100 fie- șicare	2	200	2400	
Cheltuelile cancelarii	—	100	1200	
Slugi însărcinați cu privigherea călă- torilor ce să vor afla în carantină și cu îngrijirea de a aerisi și a afu- ma lucrurile și oamenii, câte lei 60 fieșicare	4	240	2880	
Alte slugi carii să vor întrebuița în slujba magaziiilor, câte lei 50 fieșicare	12	600	7200	
Pentru cumpărătoarea afumătorilor și trebuincioaselor lemne pentru încăl- zitul odăilor.				

	Numărul cinovni- cilor	Pă lună Lei	Pă an Lei	Toată suma anului Lei
Directorul însă va fi îndatorat să-și dea socoteala, fiindcă acest condeiu s'au trecut după socotință	—	400	4800	
Pentru hrana a patru cai, carii vor fi pe seama directorului și a dohtorului ca să poată amândoi să se preumbe cercetând linia carantinilor ce li să vor încredința, de câte ori va cere trebuința	—	60	720	
Postalionul, carele va fi însărcinat cu îngrijirea cailor	1	40	480	
Tulumbagii pentru întrebuințarea unii tulumbe, câte lei 50 fieșicare	2	100	1200	
	36	3550	42600	
<i>2. Carantina dela Giurgiul.</i>				
Toate lefile și cheltuelile dinpreună	26	3550	42600	
<i>3. Carantina dela Brăila.</i>				
Toate lefile și cheltueliile dinpreună	26	3550	42600	
Toată suma cheltuelilor pentru trei carantine mari	88	10650	127800	127.800
<i>Carantine de al doilea mână.</i>				
<i>1-ii. Carantina dela Cerneți.</i>				
Directorul	1	350	4200	
Dohtorul	1	350	4200	
Moașa	1	50	600	
Dragomanul	1	150	1800	
Secretarul	1	200	2400	
Cinovnicul canțelarii	1	100	1200	
Slugi însărcinate cu privigherea călătorilor ce să vor afla în carantină și cu îngrijirea aerisitului și afumatul lucrurilor și oamenilor câte lei 60 fieșicare	2	120	1440	
Alte slugi carii să vor întrebuința în slujba magaziiilor, câte lei 50 fieșicare.	6	300	3600	
Pentru cumpărătoarea afumătorilor și trebuincioaselor lemne pentru încălzitul odăilor, însă directorul va fi				

	Numărul cinovni- cilor	Pă luna Lei	Pă an Lei	Toată suma anului Lei
îndatorat să-și dea socoteală, fiindcă acest condeiu s'au trecut după so- cotință	—	15o	18oo	
Pentru hrana a patru cai, carii vor fi pe seama directorului și a dohtoru- rului, ca să se preumbe amândoi cercetând linia carantinilor ce li să vor încredința, de câte ori trebuința va cere	—	6o	72o	
Postalionul carele va fi însărcinat cu îngrijirea cailor	1	4o	48o	
Tulumbagii pentru slujba unii tulum- be, câte lei 5o, fieșicare	2	1oo	12oo	
	17	2o3o	2436o	
<i>2. Carantina dela Turnul.</i>				
Toate lefile și cheltuelile dinpreună .	17	2o3o	2436o	
<i>3. Carantina dela Zimnicea.</i>				
Toate lefile și cheltuelile dinpreună .	17	2o3o	2436o	
<i>4. Carantina dela Călărași.</i>				
Toate lefile și cheltuelile dinpreună .	17	2o3o	2436o	
Toată suma cheltuelilor carantinilor de al doilea mână	68	812o	9744o	9744o
Carantine mici pentru schimburi.				
<i>1-ii. Carantină mică pentru schim- buri dela Izvoare</i>				
Șeful aceștii carantini	1	25o	3oo	
Secretarul său	1	1oo	12oo	
Slugi însărcinate cu privigherea celor ce vin în carantină ca să-și facă sci imburile lor și cu îngrijirea aeri- sitului și a afumatului mărfurilor ce aduc aici, câte lei 60 fieșicare	4	24o	288o	
Cheltuiala canțelarii, cumpărătoarea a- fumătorilor și a trebuincioaselor lemne pentru încălzitul odăilor și șeful va da socoteală directorului carantini de care atârnă această mică carantină.	—	15o	18oo	
	6	74o	888o	

	Numărul cinov- nicilor	Pă lună Lei	Pă an Lei	Toată suma anului Lei
2. Carantină mică pentru schimburi dela Bechet				
Toate lefile și cheltuelile dinpreună, a- dăogându-să lei 800 pentru lefile pe lună ce să vor da la 16 slugi carii vor întrebuița la slujba aceștii mici carantini	22	154o	1848o	
3. Carantină mică pentru schimburi din Oltenița				
Toate lefile și cheltuelile dinpreună .	6	74o	888o	
4. Carantină mică pentru schimburi dela Ploa-Pietrii.				
Toate lefile și cheltuelile dinpreună .	6	74o	888o	
Toată suma cheltuelilor pentru caranti- nele cele mici de schimburi	4o	276o	4512o	
Ținerea a 18 caice, care să vor între- buița pe apă, la slujba linii Dunării.				
Ofițeri, câte unul de caic și câte lei 15o de fieșicare	18	27oo	324oo	
Vâslașii, câte 8 de caic și câte lei 4o fieșicare dintre ei	144	576o	6912o	
Aceste caice împărțite în șase locuri hotărîte și fieșicare loc având câte trei caice vor atârna anume de ca- rantinile Brăilii și a Giurgiului, unde va fi câte un căpitan de port.				
Căpitan de port	2	5oo	6oo	
Toată suma cheltuelilor pentru ținerea a 18 caice	164	896o	1o752o	1o7.52o
Lefile a șapte dohtori care să vor orân- dui înlăuntru în țară, pe la locurile de căpetenie a fieșicărui despărțiri rânduite pentru îngrijirea sănătății obștii și cel de al șaptelea în orașul Târgoviștii	7	—	35oo	35.oo
Lefile cinovnicilor canțelarii comitetului carantinilor pentru corespondența cu deosebitele despărțiri ce sânt așe- zate pentru paza sănătății înlăuntru în țară	—	55o	66oo	6.6oo
Toată suma	—	—	—	475.364

Băgare de seamă. În suma cea de obște a tuturor cheltuelilor pentru Prințipat, condeiul carantinilor luându-să la lei 600.000; iar toate cheltuielile lor numai la lei 475.364, pe fieșicare an va prisosi lei 124.636 Această sumă se va întrebuința, după un chip regulat, la săvârșirea tuturor așezărilor carantinești, la cumpăratal tutulor lucrurilor

ce privesc la dânsese și la facerea caicilor pânduite pentru a sluji, încât peste puțini ani, aceste așezări să fie prea bine întocmite, atât asupra stării zidurilor cât și asupra înlesnirii negoțului, a comodității călătorilor, a treptii siguranții sănătății, care este cel dintâiu lucru la care privește această întocmire.

CAP. VII

Pentru cătarea judecăților în Valahia și pentru întocmirea și căderile judecătorilor.

Art. 212. — Despărțirea puterilor ocârmuitoare și judecătorească fiind cunoscută că este neapărat de trebuință pentru buna orânduială în pricini de judecată și pentru paza dreptăților particularilor, aceste două ramuri de ocârmuire vor fi de acum înainte cu totul deosebite.

Art. 213. — De judecățile se vor căuta în Vallahia :

I. De judecătorile judeților, care vor judeca la întâia cercetare toate pricinile de judecată, adevă politicești, de vini mici și mari ¹⁾ și de comerț.

II. De două Divanuri judecătorești, așezate în polițiile Bucurști și Craiova

și fieștecare deosebit în două despărțiri, dintre care una va judeca cu apelație pricini politicești și ceialaltă pricini criminalicești.

III. De două judecătorii de comerț așezate în orașele mai sus zise și care vor judeca cu apelație pricinile de negoț.

IV. De o judecătorie de poliție subț privigherea aghi, a căria datorie se va mărgini în căutarea de pricini mici, ce să vor întâmpla în București,

V. De un Innalt Divan sau Innaltă Curte de apelație care va judeca toate pricinile desăvârșit, fără a avea judecata lui apelație.

SECȚIA I

Canoane de obște.

Art. 214 — Judecătorii cari se vor orânduî toți de către Domn, afară dintre judecătorii judecătoriiilor de comerț, cei ce se aleg de către cei mai mari neguțători, vor judeca în numele Domnului (Prințului).

Art. 215. — Toți judecătorii Divanului celui mare și a celorlalte judecătorii se vor orânduî pentru trei ani, iar

dintre dânșii cei ce se vor arăta vrednici și cu bună purtare, se vor lăsa în slujba lor pe un al doilea și al treilea curs de trei ani. Cu acest mijloc lăsând Stăpânirei toată slobozenia de a-i schimba în acei dintăiu ani, vom putea ajunge, fără să se întâmple vreo necuviință, dinpreună cu sporirea bunelor năravuri și pășind cu încetul, la începutul neschimbării judecătorilor. De aceea spre a putea cunoaște bine judecătorii, mărimea dregătoriiilor lor și a

¹⁾ Prin art. 1 al legii pentru căderea judecătoriiilor, vinile mici s'au dat în competența judecătoriiilor de întâia cercetare.

prețui toată întinderea datoriilor lor și spre a așaza într'aceiași vreme prin toate judecătorile un fel de pravilă și de obiceiuri, rezemate în începuturi temeinice și tot într'un fel, după trecerea de zece ani din zioa ce să vă pune în lucrare acest regulament, de va găsi cu cale Domnul și Obșteasca Adunare, toți judecătorii, orânduindu-se odată, de către Domn, vor rămânea neschimbați pentru totdeauna, afară numai când vor cădea întru învinovățire, ori se vor înălța la alte dregătorii mai mari sau se vor lepăda de bună voe.

Art. 216. — Se vor orândui pe la judecătorii procuratori, logofeți, condecari și un număr trebuincios de scriitori, vechili și aprozi.

Art. 217. — Procuratorul se va orândui de Domn și va priveghea a se păzi cu scumpătate pravila și regulamentele, potrivitându-se numai la întâmplările la care se aduc, a se săvârși întocmai hotărârile judecății și a îngriji pentru toate câte privesc asupra pazii bune orândueli și a liniștirii obștii.

De aceia toate pricinile câte se caută la judecătoria aceia, lângă care procuratorul va fi orânduit, trebuiesc a i să face cunoscute. El se va afla față la cercetarea și hotărîrea tutulor pricinilor de judecată, însă nu va putea fi de față când judecătorii, trăgându-se în deosebită odae, se chibzuesc între dânșii.

Art. 218. — Când nu se va păzi pravila sau se va întâmpla în ținutul judecătorii sale vreo mare rea întrebuințare, procuratorul va înștiința pe marele logofăt, ministru Dreptății, ca să se dea în judecată, de va fi trebuință învinovățitul judecător și să-și ia pedeapsa cea după pravilă.

Către aceasta se va îndatora el a trimite marelui logofăt de două ori pe an perilipsis (prescurtare) de toate pricinile câte s'au arătat la judecătorie în cele trecute șase luni, însemnând pe cele ce au luat sfârșit și pe cele ce au rămas nejudicate. ¹⁾

1) Acest aliniat lipsește în ediția din 1847 fiind înlocuit cu „anexul No. 1“

Art. 219. — Nimini nu va putea a fi judecător sau procurator de nu va avea ceruta vârstră, de nu va ști îndestul pravila pământului și de nu va jura mai întâiu că va fi credincios pravilii și că nu să va abate niciodată din calea dreptății. Acest jurământ se va face asupra Sf. evanghelii, în sala judecătoriei și înaintea tutulor mădularilor ei.

Art. 220. — Logofătul²⁾ se va orândui de către Domn, Datoria lui va fi a alcătui anaforalele și toalte celelalte acturi și înscrisuri ce privesc la judecătorie lângă care este așezat, precum și a adeveri cu iscălitura sa toate aceste hârtii. Pe lângă aceasta este dator să citească înaintea judecătorilor toate jălbile, toate sineturile și alte înscrisuri ale prigonitoarelor părți, să păstreze cu credință hârtiile ce vor da oamenii la judecată, către care va rămânea răspunzător pentru orice pagubă, când se va fura ori se va pierde vreo hârtie din greșala și lenevirea sa, sau dintr'a supușilor săi.

Nu va putea el să intre în lucrarea slujbei sale de nu va da mai întâiu bună și destoinică chezășie.

Art. 221. — Condicarul va păstra condicile întru care va trece cu rânduială și luare aminte toate hotărârile de judecată și acturile judecătoriei, rămâind în răspundere. Scriitorii se vor alege de către logofătul³⁾, pentru care va fi răspunzător.

Art. 222. — Zapciul judecătoresc va înfățișa înaintea judecății pe prigonitoarele părți, în zilele și ceasurile cele hotărîte de către prezident.

Aprozii vor chema la judecată, mergând la casa prigonitoarelor părți și înștiințându-i de zioa și ceasul întru care au a se înfățișa, vor face cunoscute anaforalile și celelalte hotărîri ale judecătorii, care printr'înșii se vor pune în lucrare.

Când pârîtul lăcuște la un loc mult departe de unde se află judecătoria, atunci se va chema la judecată de unul din doi aprozi călări ce se vor afla pe

2) 3) În ediția 1847: „grafierul“.

lângă fieștecarea judecătorie.

Art. 223. — Zăpcii judecătorești și aprozii, nesăvârșind datoriile slujbei lor și pricinuind pagubă prigonitoarelor părți dintr'a lor lenevire, nu numai se vor scoate din slujbă, ci să vor îndatora a plăti pagubile celor ce le au cercat.

Art. 224. — Formalitățile cele rânduite de pravilă pentru alcătuirea jăl-bilor și altora înscrisuri ce dau prigonitoarele părți în judecată, precum și trebuința ce cearcă ele de mai multe ori de a se judeca prin oameni cu mai multă știință de pravilă, cer ca stăpânirea să așaze un număr hotărît de avocați.

Art. 225. — Vor fi priimiți de avocați cei ce au oarecare știință de pravilă și cari sânt cunoscuți de oameni cinstiți.

Aceștia vor intra în lucrarea slujbei lor, după ce își vor trece numele lor, în condica canțelarii marelui logofăt și după ce vor priimi dela Stăpânire carte în scris de slobozenie.

Însă cu toate că se află avocați știuți de Stăpânire, prigonitoarele părți nu sânt poprite de a nu se judeca însăle pentru pricinile lor de judecată, de vor voi, sau de a-și orânduî alți vechili în cari pot să se încrează.

Cu toate acestea, Stăpânirea va orânduî avocați cu plată pe lângă Innal-tul Divan și lângă despărțirile criminalicești, ca când vinovatul în pricini criminalicești, sau de învinovățiri mai mici va zice că n'are avocat, judecătoria să-i orânduiască unul care să se însărcineze cu judecata lui până la sfârșitul ei.

Art. 226. — Avocatul nu va fi priimit a se judeca în locul celui ce l-au orânduî, de nu va arăta mai întâiu adevărînța și va fi îndatorat a vorbi totdeauna înaintea judecătoriei cu respectul ce i se cuvine.

Art. 227. — Logofătul, condicarul și avocații ce nu vor păzi datoriile lor și după dojânirea ce le va face prezidentul nu să vor îndrepta, se vor face

cunoscuți marelui logofăt, care va ră-porta pentru dânsii Domnului.

Art. 228. — Rudele până la a doa spiță nu să pot rânduî judecători tot la aceeași judecătorie.

Art. 229. — Orice judecător poate a nu se priimi să judece o pricină:

I. Când însuși are interes la acea pricină;

II. Când între judecător și una din prigonitoarele părți se află judecată politicească.

Art. 230. — La orice pricină politicească, comercială sau criminalicească, cercetarea se va face în auzul tuturilor și cu ușile judecătoriei deschise, afară numai de pricinile ce se vor întâmpla între mueri cu bărbații lor, dacă publicitatea lor va putea pricinui vătămare bunelor năravuri și ipolipsului familiei lor; cercetarea acestor fel de pricini să se facă cu ușile închise, iar hotărîrea lor de față înaintea tuturilor.

Art. 231. — Când părerile judecătorilor vor fi împărțite, părerea celor mai mulți la număr va birui.

Judecătorii ce nu vor voi să se unească cu părerea celor mai mulți se vor îndatora să scrie din josul alegerii sau anaforalii ce s'a făcut, cuvântul pentru care nu s'au unit.

Judecătorii ce nu se vor fi aflat față la toată cercetarea unei prigoniri, nu vor putea să iscălească hotărîrea ei, căci, într'alt chip urmând, se vor pedepsi ca niște greșiți.

Orice anafora de judecată iscălită de mai puțini judecători sau de cei ce nu vor fi fost față la cercetarea ei, se va socoti desputernicită și neținută în seamă.

Art. 232. — Anafora va coprinde pe scurt și fără viclenie sineturile ce s'au arătat în judecată, zisele fieșcăria dintre prigonitoarele părți, arătarea marturilor, chibzuirea și hotărîrea judecătorilor, capetele pravilii ce privesc la acea pricină.

Toate alegerile și anaforalele judecăților se vor trece în condici îndată fără a lăsa vreun rând nescris, sau a-l

stinge cu condeiul, pe care condici marele logofăt le va însemna pe foia cea dintâiu sau cea dupe urmă, trăgându-și șahul său pe fieșicare foae și pecetluindu-le cu pecetea gospod. Intr'aceste condici vor iscăli atât prezidentul cât și toți judecătorii, după copriinderea art. 231 și logofătul va adeveri cu iscălitura sa. Apoi scoțându-se copie adeverită de prezidentul și pecetluită cu pecetea judecătoriei se va da la mâinile fieșcăruia prigonoitare părți, cari vor iscăli că au priimit-o, din josul originalului cel trecut în condici.

Art. 233. — Judecătoriile vor căuta judecăți în toate zilele afară de Duminnica, Joia și sărbătorile cele mari. Fieșce zi de judecată va ținea cel puțin patru ceasuri, începând dela noă ceasuri europienești, înainte prânzului. Intr'această vreme judecătorii nu vor putea căuta vreo altă treabă; încă de va fi de trebuință, sau gloată de judecăți, pot ei să judece și după prânz.

Art. 234. — Vacanții pentru judecătorii sânt cele următoare, adecă:

Săptămâna Crăciunului, săptămâna cea mare a postului, săptămâna Patimilor, săptămâna Paștilor și peste aceste, o lună pe an, după cum se urmează și acum. ¹⁾

Despărțirile criminalicești și judecătoria agiei nu vor avea vacanții. Cât pentru celelalte judecătoria, prezidenții lor vor orândui un judecător, care să stea napristan, ca să pregătescă în vremea vacanților pricinile cele mici și grabnice și să orânduiască a se cerceta.

Art. 235. — Verce judecător sau slujbaș al vreunei judecătoria, care va fi silit să meargă pentru multe zile la moșia sa sau în altă parte a Valahii, trebuie mai întâiu să ia voe în scris dela prezidentul, însă odată în curs de șase luni; iar de va fi ca să lipsească mai mult de zece zile, atunci voia să va cere dela logofătul cel mare, care cu priimirea Domnului și pentru vreme hotărâtă o va da.

¹⁾ În 1831, acest articol se modifică printr'o lege asupra vacanților.

La începutul fieștecăruia semestru, prezidentul și procuratorul fieștecăruia judecătoria, trebuie să facă raportul lor către marele logofăt pentru toate voile ce s'au dat în vremea trecutelor șase luni și să îngrijască neîncetat ca judecătorii ce să află față, să urmeze a veni în toate zilele la judecată.

Orice prezident, vrând să se ducă undevași, va fi îndatorat să ceară voe dela logofătul cel mare, care de va fi numai pentru zece zile o va da-o dela sineși, iar de [va] fi pentru mai multe zile, trebuie să o dea prin știrea Domnului.

În lipsa prezidentului, cel mai mare la rang dintre judecători va împlini slujba sa.

Art. 236. — Dintre dregătorii de mai sus însemnați cel ce va lipsi mai multe zile d'arândul, fără să ia mai întâiu voe și fără pricină dovedită de boală sau de vreo altă întâmplare, va pierde întâiași dată leafa sa pe o lună, a doa oară, pe doă luni, urmându-se totdeauna cu acest mijloc înainte.

Art. 237. — Prezidentul va îngriji a se păzi buna orânduială în zilele de judecată, ajutându-se pentru acest sfârșit cu aproziul judecătoria. Toți câți se vor afla față la judecată, vor petrece în tăcere, purtându-se cu cuviinciosul respect. Daca vreunul dintr'aceștia se va purta cu obrăznicie, ori vorbind tare și făcând șgomot, ori cu verice alt chip necuviincios, prezidentul va porunci aproziilor ca să scoată pe acela afară din odaia judecătoria. De se va împotrivi el și de va intra iarăși în odae, după ce îl va scoate afară, prezidentul va porunci ca să pue mâna pe dânsul și să-l închiză la popreală pentru 24 ceasuri. Asemenea și când vreuna din prigonoitarele părți va necinsti pe ceilaltă înainte judecății în scris sau prin graiu. Judecătorii vor judeca îndată pricina și vor osândi pe vinovatul după mărimea greșelei (obrazniciei) (ocării).

Art. 238. — Toate împiezișatele veninuri ale judecătorilor și celorlalti ci-

novnici după la judecătorii, cum și ze-ciuală ce se lua sub numire de împli-neală din toate sumele de bani și alte cereri, ce se află în prigonire, se strică și să desputernicează pentru tot'dauna; și spre a putea judecătorii a-și păzi vrednicia caracterului lor printr'o pur-tare cinstită și laudată, s'au orânduit tutulor judecătorilor și cinovnicilor după lângă judecătorii lefi cuviincioase, care sânt însemnate în tabla cea alăturată lângă capul Finanțelor sub litera A.

Art. 239. — Toți lăcuitorii prințipa-tului sânt suppuși fără deosebire a se judeca la judecătoriile ce s'au întocmit ; asemenea și toți streinii ce să află sub ocrotirea vericăria puteri, pentru pri-gonirile ce vor avea cu pământeni.

Art. 240. — Mitropolitul și episcopii țării ca să nu-și lase neîmplinite sfin-tele lor datorii și duhovniceștile îngri-jiri ce trebuie să aibă pentru turma lor, nu vor putea fi față, nici a se amesteca la cercetările și judecățile ce se hotă-

răsc de către judecătoriile ce s'au întocmit.

Art. 241. — Toate judecățile în pri-cini politicești vor fi întemeete pe con-dica prințipatului Valahii, cea publicată la anul 1818; iar pricinile de comer-ciu se vor judeca după condica de comer-ciu a Franții, care se va tălmăci în limba rumânească, lundu-se dintr'in-sa toate câte se vor potrivi la starea țării. Indată ce se va aduna Obicinuita Obșteasca Adunare, va rânduiri o comi-sie ca să alcătuiască o condică deplină politicească și criminalicească, care după ce se va cerceta și se va priimi de către adunare, se va supune la întărirea Domnului. Tot aceiași comisie se va îndeletnici a face cuviincioasele regulamenteuri pentru trecerea în condică a sineturilor de stăpânire, a ținerii, arhivelor și a așezării în bună orân-duială a tutulor acturilor care asigu-rează lăcuitorilor averea dreptăților lor celor politicești și a proprietăților lor

SECȚIA II

Judecătoriile judeților.

Art. 242. — Judecătoriile judeților se vor împărți în judecătorii de întâia cercetare și în judecătorii du prin sate, sau de împăciuire.

§ I.

Pentru judecătoriile de întâia cercetare.

Art. 243. — Osehim sub numire de judecătorie de întâia cercetare, jude-cătoria ce se va așăza în orașul scau-nului isprăvnicesc a fieșcăruia județ, a-vând putere să judece. a întâia cerce-tare și cu pornire de apelație împotriva hotărîrii ei, toate pricinile politicești de vini mici și mari și de comer-ciu ce se va întâmpla în județul acela întru care va fi așăzată. ¹⁾

¹⁾ În ediția din 1847 se adaugă la art. 243 modificările votate în materie judecătorească de Obsteasca Adunare în 1831 și 1832

Art. 244. — Judecătoriile de întâi cercetare să vor alcătui de un prezident și de alte două mădulare.

Art. 245. — Către aceasta să vor orânduiri pe lângă fieșcare dintr'aceste judecătorii, toți ceilalți cinovnici tre-buincioși pentru care s'au vorbit la articol 216.

Art. 246. — Nimini nu va putea fi judecător sau procurator la această judecătorie de nu va fi în vârstă de 25 ani.

Art. 247. — Toate jălbile să vor da către prezidentul judecătorii, care după ce va însemna în dosul lor zioa întru care le-au primit, le va pune și numă-rul. După aceasta să va trece îndată numele jăluitorului și pricina jăluirii lui într'o condiție iscălită de prezident și pusă în păstrare la cancelaria judecă-toriei cu însemnarea veleatului întru

care i-au trecut spre a-i înfățișa pricinile după rândul veleatului, începând dela cea mai veche.

Art. 248. — Să va trimite îndată părâtului copie adevărită după aceea jalbă și însoțită cu răvașu de soroc iscălit de prezidentul.

Când părātu nu va fi acasă și să va afla lipsind afară din ținutu judecătoriei, unde își are lăcașul său, prezidentu îi va trimite răvaș de soroc pri mijlocirea judecătoriei locului întru care să va afla.

Sorocul ce să dă pentru înfățișarea la judecată, să va hotări după canoanele cele de mai jos.

Cel ce să chiamă la judecată, de va lăcui cu depărtare de șase ceasuri de locul întru care să află judecătorii, va avea o zi soroc peste aceia întru care au priimit răvașul, iar de va lăcui mai pe departe, va avea soroc atâtea zile, de câte ori să vor afla câte 6 ceasuri între lăcașul său și locul judecătoriei.

Însă zilele întru care să chiamă și să sfârșește sorocu nu să vor socoti. Către aceasta va putea judecătorii să dea și al doilea soroc, deaca cel ce s'au chemat la judecată va dovedi că din pricina mari s'au poprit de a să înfățișa obicinuitul soroc. La întâmplări grabnice, judecătorul va chema la judecată și în soroc scurt fără să aștepte sfârșitul obicinuitelor soroace, când adecă să va putea primejdui pricina jăluirii.

Art. 249. — Când pentru cei ce lipsesc afară din hotaru țării Rumânești li să va da soroc, după analoghia depărtării locului unde să vor afla, atunci prezidentul judecătoriei să va adresa către marele logofăt, trimițând copie adevărită după jalba jăluitarului. Acesta va fi îndatorat a o trimite părâtului în cea mai scurtă vreme, înștiințându-l de sorocul întru care trebuie să se înfățișeze ori însuși, sau prin vechili.

Art. 250. — Fiece aprod va avea o condecă iscălită de prezidentul judecătoriei lângă care este orânduît.

Vericine să va chema la judecată de vreun aprod sau i să va arăta hotărîrea judecății prin care s'au osândit, neviind la judecată, va fi îndatorat să se iscălească într'acea condică, însemnând zioa și ceasul întru care s'au chemat sau i s'au arătat hotărîrea.

De va lipsi de acasă prigonitoarea parte, aprodul va lăsa răvașul de soroc la lăcașul ei, iar cel ce va priimi, va fi îndatorat să se iscălească în condică, ca și prigonitoarea parte, de să va afla acasă.

Cât pentru răvașul pe soroc ce să trimite către vreun sătean, în lipsa lui de acasă, să va da în mâna preotului și a unuia dintre jurații ai satului, care sânt datori să iscălească în condecuțe și să-l triimiță îndată către acela, căci urmându-să într'alt chip, îi vor răspunde orice pagubă i să va întâmpla din lenevirea lor. ¹⁾

Verice călcare a regulilor de mai sus, desputerniceză jalba, care să socotește neținută în seamă, ca când nu s'ar fi pornit nici de cum, iar jăluitarul poate să o pornească de al doilea.

Art. 251. — De nu va veni păritul la judecată, după întâia chemare, să va chema și a doua oară și când după două chemări și în hotărîțele soroace nu să va înfățișa nici singur, nici prin vechili, atunci pricina să va judeca în lipsa lui, după sineturile și dovezile protivnicului său, ce să va afla față.

Art. 252. — Prezidentul va scoate din condică, după rândul veleatului, însemnare de pricinile ce trebuie să se înfățișeze într'o săptămână, pe care o va da-o zapciului judecătoriei, poruncindu-i ca să trimiță să cheme pe prigonitoarele părți în zilele și ceasurile hotarite.

Art. 253. — De vor fi pricinile ce să

1) În ediția din 1847, la acest aliniat s'a mai adăogat: »Să vor păzi însă pentru lăcuitarii de afară cele legiuite de pravilă asupra timpului întru care aceștia nu pot fi chemați la judecată.« Eđitorul motivează adausul din text ca determinat de faptul că el alcătuiește sfârșitul paragrafului 2 al legiuirei asupra vremii vacanțiilor din anul 1831.

să înfățișeze la judecată simple și pe scurt, să vor judeca la întâia înfățișare ; iar de vor fi mari și încurcate, 7 președintele va porunci prigonitoarelor părți să-și aducă tacrirurile lor în scris și subț a lor iscălitură.

Art. 254. — Spre a să înlesni cercetarea pricinilor celor mari și încurcate și spre a nu zăbovi hotărîrea lor, prigonitoarele părți trebuie să ducă la cancelaria judecătoriei cu trei zile cel puțin mâi înaintea înfățișării lor, toate tacrirurile scrise și iscălite de dănsule.

Le vor aduce însă după chipul de mai jos :

Zabetul ¹⁾ judecătoriei, căruia să va fi dat jalba cea adevărită de președintele, o va face cunoscută îndată părțului. Acesta în trei zile după înștiințarea ce au luat, va face răspunsurile sale în scris, pe care le va da zapciului ca printr'însul să se facă cunoscute protivnicului său.

După aceasta jăluitoriul are asemenea trei zile soroc ca să citească răspunsurile cele înpotriva cererii lui și să-și facă întâmpinările sale, pe care le va da zapciului ca să le trimită părțului, carele de va mai avea cevași a răspunde înpotrivă, are iarăși soroc de alte trei zile.

Art. 255. — După ce prigonitoarele părți vor isprăvi într'acești chip toate tacrirurile lor, aprodul le va aduce la cancelaria judecătoriei, unde fieșicare dintr'însele va da inscrisurile sale, luând dela logofăt adevărîntă de priimire.

Apoi președintele va orândui o zi afară din cele ce sânt hotărîte pentru judecăți, întru care toți judecătorii sânt îndatorați să se strângă la un loc, ca să citească cu luare aminte scrisurile de mai sus zise, care să vor citi și a daoă oară la înfățișarea pricinii.

Art. 256. — Către aceasta, președintele va putea să orândească la unele întâmplări un judecător să meargă în fața locului, de va fi trebuință, ca să

descopere ființa pricinii și să asculte arătarea marturilor, făcând pentru toate raportul său ; dacă lucrul pentru care merge judecătoria în fața locului ca să-l vază ori să-l prețuească cere științele ce nu le are el, va lua împreună cu dânsul oameni cu știință de acel lucru, care vor da părerea lor ²⁾).

Atunci raportul să va iscăli de judecător și de oamenii cu știință, iar când aceștia nu vor ști să iscălească, să va vorbi în raport pentru aceasta, și punerea degetului lor va sluji drept iscălitură.

Art. 257. — Când judecătorii vor socoti că s'au îndestulat de toată curgera pricinii, își vor da hotărîrea lor ; însă anaforoa să se facă după mulțimea glasurilor.

Președintele va aduna îndată și în odaia de judecată părerile judecătorilor începând totdeauna dela cel mai mic la rang.

Cu toate acestea judecătorii pot să se tragă într'altă odae de vor socoti că trebuie să se chibzuiască între dânsii. După aceasta vor eși iarăși în odaia de judecată ca să-și dea hotărîrea lor, care totdeauna și fără nici o osebire să va cuvânta cu glas mare înaintea prigonitoarelor părți și a tuturilor celor ce să află față ³⁾).

Art. 258. — Orice cerere pentru care să va porni jalbă la judecătoria de întâia cercetare, va cerca mai întâiu mljlocul împăciuirii. Președintele judecătoriei va cerca a împăcii pe prigonitoarele părți mai înainte de a intra ele în judecată. De le va putea împăcii va da la mâna fieșcăruia dintr'însele carte de împăciuire, ce să va trece în condica cancelarii întru care vor iscăli amândoa părțile, iar neputându-să împăca, vor fi slobode de a să înfățișa la judecata.

Art. 259. — În prigoniri de lucruri mișcătoare și pentru datorii de bani, pân-

2) În ediția din 1847 se adaogă textul legii asupra prețurilor judecătorești votată de Obșteasca Adunare în 1831.

3) Idem art. 9 al legii asupra scăderilor judecătorești din 1831.

1) În ediția din 1847 cuvântul zabetul este înlocuit cu "zapciul".

ritul să va trage la judecătoria a locului unde-și are lăcașul său, iar pentru lucruri nemîșcătoare, precum și pentru cereri de despăgubire pentru pagubile ce s'au pricinuit la holde, de călcare de pământ, de așazarea pietrilor strămutate și alte asemenea să va trage la judecătoria locului, unde să află lucrul de prigonire.

Când să va cere lucruri nemîșcătoare, o moștenire sau orice altă prigonire coprinzătoare de feluri de lucruri, care să se afle în multe județe, atunci jalba să se dea la judecătoria locului, unde pârîtul își are lăcașul său, afară numai când amândoa părțile vor primii prin înscris subt a lor iscălitură și trecut în condica canțelarii, să se judece la judecătoria jăluitarului.

Art. 260. — Cel ce să va osândi de către o judecatorie de întâia cercetare, va avea soroc de două luni ca să pornească apelație. ¹⁾

Acest soroc va curge pentru hotărîrile judecăților ce să fac față fiind amândoa părțile, din zioa întru care prin darea copii de anafora să vor face cunoscute acele hotărîri prigonitoarelor părți la care vor privi. Spre aceasta cel ce va primii copie de anafora, va fi dator a iscăli în condica aprodului ce-i va aduce acea copie cu însemnare de leatul, luna, zioa întru care va fi priimit-o, sau în condica canțelarii judecătorii, dacă să va întâmpla a să da anafora de logofătul de anaforale.

Când nu va voi una din prigonitoarele părți a primii copia de anafora și a iscăli în condică, precum mai sus s'au zis, atunci aprodul va face arătare prezidentului judecătoriei de această împotrivire, care pe loc o va trimite cu oțnoșenie către poliție. Atunci poliția va da pe loc ajutor polițienesc vătăfului de aprozi, ca să aducă pe acea parte, care de nu va voi iar a primii copia de anafora, va iscăli polițianul în condica aprodului, având a curge atunci sorocul apelații din zioa întru

care să va dovedi că s'a înfățișat aprodul la acea parte.

Când prigonitoare parte va lipsi de acasă, aprodul va lăsa copia de anafora la un om de ai casii, care să va iscăli în condică, iar negăsind pe nimeni sau nevoind nimeni din oamenii casii a se înscrie în condică, aprodul va fi dator a se mai întoarce și a doilea oară și când iarăși nu va găsi pe nimeni, atunci să va urma precum s'au zis mai sus pentru cei ce nu voesc a primii anafora.

Orice prigonitoare parte nu va fi șazătoare în orașul așazării judecătoriei va fi datoare înfățișându-să să arate pe unul din lăcuitorii statorniciți într'acel oraș, care să va însărcina prin înscris iscălit de amândoi a primii în lipsa acei prigonitoare părți, toate hărțile câte vor privi la acea prigonitoare parte și care îndreptându-se la acea gazdă, să vor socoti întocmai ca când ar fi îndreptate către însuși acea parte: însă lăcuitorii țărani duprin sate nu vor fi supuși la această formalitate, dar prezidentul judecătoriei locului va avea îngrijire pentru unii ca aceștia, la întâmplare de a lipsi, ca copiile de anaforale să li să trimită prin subtocărmuitori în primirea juraților, care pe deoparte, datori vor fi a le da acela la care vor privi, iar pedealta vor trimite prin subt-ocărmuire la judecatorie adeverință cu însemnarea de leatul, luna și zioa priimirii, din care zi să va socoti curgerea sorocului apelații puindu-să acea adeverință la dela pricinii.

Iar pentru hotărîrile judecăților ce se face în lipsa unei părți, acea parte osândindu-să, va avea soroc de opt zile de când i se va face cunoscut hotărîrea, ca înfățișându-să într'aceast curs de vreme la acea judecatorie de către care s'au osândit, să-și arate cuvintele care l-au împiedicat de a veni la soroc și să-și afle cuviincioasa îndestulare la dreptățile ce va avea, intrând judecătoria în de isnoavă cercetare a pricinii: iar nearătându-să

1). In ediția 1831: »trei luni«

osânditul într'acest soroc de opt zile, nu va mai fi priimit înaintea judecătorei ce-l va fi osândit, dar va putea porni spre îndreptare apelație la mai înaltă judecată în sorocul cel legiuit, socotit din zioa întru care să va fi făcut cunoscută hotărîrea. Intocmirile coprinse într'acest paragraf privesc deopotrivă și la hotărîrile Divanurilor.

Apelația se va da către prezidentul cei mai mari judecătorii la care să cuvine să o judece.

Daca partea cea osândită va lăsa să treacă sorocul apelației ce mai sus s'a însemnat fără să pornească apelație, hotărîrea judecătorei de întâia cercetare va dobândi tărie și se va pune în lucrare. ¹⁾

Art. 261. — În pricini criminalicești, prezidentul judecătorei de întâia cercetare, îndată după judecata și osândirea vinovatului, va fi îndatorat să-l trimită, în bună pază către despărțirea criminalicească de care spânzură judecătoria.

Prezidentul va trimite tot într'aceiași vreme, către prezidentul despărțirii de mai sus zisă și toate hârtiile câte privesc asupra pricinii.

Asemenea să va urma și pentru hotărîrile ce să fac în pricini de vini mici, fără numai când osânditul va arăta înaintea judecătorilor și în scris că nu voește să pornească apelație.

La asemenea întâmplare, procuratorul va avea trei zile soroc, ca să defăimeze hotărîrea, scriind înpotriva ei către judecătoria cea mai mare, însă aceasta trebuie să o facă, atât când alegerea judecătorei de întâia cercetare osândește pe vinovat, cât și când îl desvinovățează, de câte ori adevărat nu va fi următoare pravilei. ²⁾

Art. 262. — Judecătoriile de întâia cercetare, vor urma întocmai pentru

cercetarea și urmarea între ale judecăților în pricini criminalicești, după canoanele ce s'au întocmit pentru despărțirile criminalicești, a Divanurilor judecătorești și în pricini de comerț după orânduelile ce s'au așezat pentru judecătoriile de comerț. ³⁾

Art. 263. — Prezidentul judecătorei de întâia cercetare va putea cere ajutorul jandarmeriei ce să va afla în partea locului de câte ori va avea trebuință pentru ținerea bunei orândueli și pentru săvârșirea poruncilor i a hotărîrilor judecătorești, când va întâmpina înpotrivă. ³⁾

§ II.

Pentru judecătoriile de prin sate sau de împăciuire.

Art. 264. — Spre a nu fi siliți lăcuitorii satelor a să duce pe la orașele seaunilor isprăvnițești du prin județe pentru jăluirii de prea puțin preț, care mai multe ori să întâmplă între dânșii și spre a nu să cheltui pentru acest fel de lucruri, să va așaza în fieșcare sat judecătore de împăciuire întocmită de preotul și de trei jurați ce să vor alege de lăcuitorii satului, însă pentru cercetarea judecăților ce urmează între vâteni în pricini de stricăciune ce fac vitele pă pământuri roditoare, fiindcă după pravilă stăpâniii vitelor să osâdesc a plăti toată paguba ce va fi pricinuit și că să poate întâmpla ca vitele ce va fi făcut stricăciune să fie chiar ale juraților, de aceea, la asemenea întâmplări stăpânu moșiei însuși sau cel orânduit din partea sa va intra împreună cu preotul și jurații satului în cercetarea acestor fel de pricini, adevărat de verice călcare și stricăciune de vite a viecăruiă ⁴⁾.

Acești jurați să vor alege de isnoavă pe tot anu și vor lua fieșcare din una

1) Am reprodus textul așa cum a fost completat prin legea modificatoare art. 260, 278 și 325 din 1832. Aliniatele 2, 3, 4, 5 și 7 nu figurează în ediția din 1831.

2) Modificat în ediția din 1847 potrivit legiuirii din 1832 asupra atribuțiilor procuratorilor.

3) Idem potrivit legiuirii asupra căderii judecătorilor în pricini criminalicești.

4) Partea finală a aliniatului, după cuvintele «lăcuitorii statului» s'a suprimat în ediția din 1847 spune editorul, «fiind îndeplinit prin regulamentul asupra stricăciunii pricinuite de vite».

din trei trepte ale sătenilor, osebiți după treapta și starea avuturilor lor.

Cu acest chip jurații ce să vor lua din fieșcare treaptă, dela cea mai cu stare până la cea mai săracă, vor înfățișa obrazul lor și vor îngriji ca un om de cutare treaptă sau de cutare stare să nu să ocrotească mai mult decât al altia.

Tot acești jurați vor putea să se aleagă de isnoavă pe al doilea și al treilea an, șcl., daca satul este mulțumit de purtarea lor și daca ale lor trebui îi va slobozi.

Art. 265. — Judecătoria de împăciuire într-acestaș chip întocmită, să va aduna în toate Duminicile și celelalte sărbători după eșirea bisericii, la casa preotului, ca să cerceteze toate prigonirile ce să vor fi întâmplat pe o săp-

tămână între săteni, silindu-să a-i împăca cu prigonitoarele părți¹⁾.

De-i va împăca, să va da carte de împăciuire la mâna fieșcării părți, care carte să va scri de preotul și să va iscăli atât de toate mădulările judecătorii cât și de prigonitoarele părți sau cel ce nu va știe să scrie, după ce va însemna în carte acea întâmplare, va pune degetul său în loc de iscălitură.

Art. 266. — Iar neputând să-i împăce această judecătorie, va da la mâna prigonitoarelor părți, carte doveditoare că nu s'au putut împăca, cu care să se arate el la judecătoria de întâia cercetare; cu toate acestea judecătoria de împăciuire poate să judece prigonirile sătenilor care nu să sue mai mult de taler zece sau cincisprezece și hotărîrea ei pentru acest fel de pricini să va pune în lu rare²⁾.

SECȚIA III

Pentru divanurile judecătorești.

Art. 267. — Divanurile judecătorești sânt în Valahia mai mari judecătorii, care judecă apelațiile ce să dau înpro-tiva hotărîrilor judecătoriilor de întâia cercetare.

Art. 268. — Divanurile vor fi două la număr, dintre care unul să va afla în București și celalalt în Craiova.

Cel dintâiu va judeca toate apelațiile ce să vor da înpro-tiva hotărîrilor judecătoriilor din treisprezece județe de dincoace de Olt, în vreme ce cel d'al doilea va judeca hotărîrile judecătoriilor de cinci județe de dincolo de Olt.

Art. 269. — Divanul din București să va alcătui de douăsprezece mădulare alese dintre boerii cei vrednici și cu știință: șapte dintre aceștia vor întocmi despărțirea politicească și ceilalți cinci despărțirea criminalicească.

Divanul Craiovei să va alcătui de opt mădulare dintre care cinci vor fi pentru despărțirea politicească și trei pentru cea criminalicească.

Art. 270. — Fieșce despărțire a unui Divan va avea un prezident dintre mădularile ei și va judeca numai pricinile ce să aduc la căderile ei. Pe lângă fieșce Divan să vor orândui toți ceilalți trebuincioși cinovnici pentru care s'au vorbit la articolul 216.

Art. 271. — Niminea nu poate fi la aceste Divanuri judecător sau logofăt de nu va avea vrâstă de 27 ani, nici prezident unii despărțiri de nu va fi de 30 ani deplin.

Art. 272. — Divanurile judecătorești având drept să judece hotărîrile judecătoriilor de întâia cercetare, vor strica și vor îndrepta toate alegerile lor, câte vor fi făcut înpro-tiva pravilii, ori că n'au păzit formalitățile sau capetele ei.

1) În ediția din 1847, aliniatul 1 al art. 265 este modificat potrivit legii din 1837 asupra datorilor între partea judecătorească și otcărmitoare.

2. Idem.

§ I

Pentru despărțirea politicească

Art. 273. — Despărțirea politicească va judeca numai apelațiile ce să dau în pricini politicești.

Art. 274. — Zăpciul Divanului va face cunoscută protivnicului apelația dinpreună cu copiii alegerii, întocmai după formele și regulile ce s'au însemnat la art. 248, 249 și 250.

Art. 275. — Precum și când va face trebuință de tacriruri, zăpciul va păzi formalitățile ce urmează la judecătoria de întâia cercetare, după coprirea articolului 254.

Art. 276. — Când pârîtul asupra căruia să va porni apelația nu va veni la judecată, după ce să va chema de două ori d'arândul, hotărîrea asupra apelații să va da după coprirea art. 251, iar pentru celelalte să vor păzi cele ce să coprirea în art. 247, 252, 253, 255, 256, 257 și 263. ¹⁾

Art. 277. — Despărțirea politicească va hotărî desăvârșit, fără a mai avea judecata ei apelație, până la preț sau la sumă de lei 5000 capital sau lei 500 venit, când adevărat hotărîrea ei va fi într'o glăsuire cu a judecătorii de întâia cercetare. Asemenea să vor hotărî desăvârșit și toate pârile pentru care prigonitoarele părți în judecată aflându-se la această despărțire, vor priimi a să judeca desăvârșit și fără apelație ²⁾.

Art. 278. — Pentru orice altă întâmplare, afară de aceia ce s'au însemnat în articolul demai sus, cel ce să va socoti năpăstuit după hotărîrea despărțirii politicești, va avea soroc de două luni ca să-și pornească apelația sa. Să vor păzi întocmai cele coprinse

1) În ediția din 1847 s'a suprimat din enumerarea articolelor, art. 263, ca unul ce a fost modificat ulterior.

2) Modificat în ediția din 1847 în concordanță cu legiuirea asupra căderii judecătorilor și a Divanurilor din 1831.

în paragrafurile 2, 3 și 4 ale art. 260 ³⁾.

II

Pentru despărțirea criminalicească.

Art. 279. — Despărțirea criminalicească va judeca ca toate judecățile judecătorilor de întâia cercetare făcute în pricini de vini mari și mici ⁴⁾.

Art. 280. — În 24 ceasuri după sosirea pârîtului și punerea lui la popreală, prezidentul despărțirii criminalicești îl va aduce înaintea sa ca să-l cerceteze. Pârîtul să va întreba :

I. De n'are cevași a mai adăoga sau a mai schimba la cea dintâiu arătare a lui ; 2-lea, de ș'au ales vreun avocat ca să se judece în locul său.

Când pârîtul va zice că n'are avocat, prezidentul îi va orânduî unul dintre avocații Divanului, căruia va da toate înscrisurile ce privesc la acea pricină ca să le citească și să se pregătească pentru ocrotirea pârîtului.

Art. 281. — Dacă după acest raport și după cetirea tutulor înscrisurilor ce dovedesc vina, despărțirea criminalicească va găsi cu cale că învinovățirea pârîtului este îndestul dovedită, va porunci că dela popreală să se pue îndată în închisoare.

Art. 282. — Iar dacă din potrivă să va încredința că pâra este mincinoasă și că fapta învinovățirii nu este mare, va porunci a să slobozi pârîtul, dându-să pă chezășie până la cea desăvârșită hotărîre a judecății lui.

Art. 283. — Prezidentul poate să aducă pă toți marturii cari să vor socoti de trebuință.

3) Prin legea modificatoare din 1832 Obșteasca Adunare modifică art. 278, dându-i următoarea redactare : *Pentru orice altă întâmplare afară de aceia ce s'a însemnat în articolul de mai sus, cel ce să va socoti năpăstuit după hotărîrea despărțirii politicești, va avea soroc de o lună ca să-și pornească apelația sa. Să vor păzi întocmai cele coprinse în paragrafurile 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, și 10 ale articolului 260.*

4) Modificat în ediția din 1847, potrivit legiuirii asupra căderii judecătorilor în pricini criminalicești și potrivit legii asupra judecătorii llfovului.

Însă dacă acei marturi lăcuiesc mult departe de locul unde să află aşezat Divanul, prezidentul va însărcina pe judecătorii de întâia cercetare a locului unde îşi au ei lăcaşul lor ca să le ia mărturia în scris pe care luându-o o va trimite pecetluită către prezidentul ce au cerut-o.

Art. 284. — Tot marturul ce să va chema să-şi dea mărturia sa, este dator să vie. Cheltuiala venirii marturilor să va plăti dela pârît de să va osândi, iar de să va desvinovăţi dela pârîş.

Art. 285. — Când să vor isprăvi aceste formalităţi şi pricina va fi gata de a să judeca, prezidentul va orânduia zioa întru care trebuie să se înfăţişeze.

Pârîtul să va înfăţişa cu avocatul său şi cu trebuincioşi paznici.

Prezidentul îi va cere să-i spue numele, porecla, vârsta, meseria, lăcaşul şi locul naşterii sale.

Art. 286. — După aceasta, logofătul va ceti cu glas tare înscrisul învinovăţirii sale şi-i va face cunoscut numele marturilor ce s'au adus spre mărturie. Dacă pârîtul va socoti că are cuvânt a nu priimi pă unul sau pe mai mulţi marturi din cei aduşi, trebuie să arate judecătorii cuvintele sale, pe care le va priimi sau nu, după cum va găsi cu cale.

Art. 287. — Prezidentul va îngriji ca marturii până a nu-şi da mărturia lor să nu se afle în odaia judecătoriei şi va lua trebuincioasele măsuri ca să nu să sfătuiască între dânşii. De aceia va porunci ca fieşcare martur să se cheme deosebit a-şi da mărturia sa.

Când un martur să va chema ca să-şi dea mărturia sa, prezidentul îl va pune mai întâiu să jure că va vorbi fără ştiială, fără vrăjmăşie, fără părtinire şi că va spune curat adevărul; pe urmă îl va întreba de numele, porecla, vârsta, meseria, lăcaşul şi locul naşterii sale, de cunoaşte pe pârîtul mai înainte de a cădea în vinovăţire şi de este rudă cu pârîtul sau cu pârîşul şi până la care spiţă. După aceste cercetări prezidentul va porunci martur-

lui a arăta toate câte ştie asupra pricinii.

Art. 288. — Logofătul va scri fieşce arătare şi va însemna adăogările, schimbările şi deosebiriile ce pot fi între arătările de atunci a unui martur şi între cele de mai nainte ale lui.

La fieşce noă arătare a marturului, prezidentul va întreba pe pârîtul de n'are cevaş a răspunde împotriva. Când pârîtul va voi să întrebe ceva pe un martur, să va adresa către prezidentul, ca prin mijlocirea lui să i să facă întrebare.

Art. 289. — Ascultându-să marturii pârîşului, judecătorii vor urma a asculta şi pe marturii pârîtului. Acesta va putea cere ca marturii, dându-şi mărturia lor, să iasă afară din odaia judecătoriei, va putea încă să ceară ca un martur sau mai mulţi ce îşi vor fi dat mărturia lor să se cheme iarăşi ca să se întrebe de isnoavă ori deosebi sau innaintea altor marturi.

Art. 290. — Când mulţi să află căzuţi tot într'aceiaşi învinovăţire, prezidentul va putea scoate din odaie pe unul sau pe mai mulţi pârîţi innainte, pe vremea sau în urma arătării unui martur, ca să-i cerceteze deosebi, însă va fi îndatorat să facă cunoscut fieşcăruia pârît, ce nu să află faţă la a-cestă cercetare, ceiace va fi dovedit în lipsa lui, din întrebările sale.

Art. 291. — Marturul ce să va dovedi că au mărturisit minciuni să va pune la popreală până când să va judeca.

Art. 292. — După ce să vor isprăvi toate trebuincioasele formalităţi pentru îndestularea judecătorilor, precum şi toată cercetarea, prezidentul va întreba pe judecători cu aceste cuvinte: „Este îndestul dovedit din înscrisurile ce s'au arătat şi din mărturiile ce s'au dat, că pârîtul este vinovat pentru cutare furtişag, cutare omor sau cutare altă vină mare ori mică, ce au făcut cu toate împrejurările cele coprinse în scrisul pârîi sale?”

Judecătorii până a nu da hotărîre pricinii, vor putea să se tragă în de-

osebi odae, ca să se chibzuiască între dânșii și după aceasta vor veni iarăși în odaia judecătoriei, unde prezidentul va aduna părerile lor.

Art. 293. — Când cele mai multe părerii osândesc pe pârîtul, atunci prezidentul va ceti cu glas tare înaintea tuturilor celor ce să află față și a pârîtului, capul pravilei după care se osân-dește; logofătul va scrie anafora o tre-când într'insa capul pravilii cel osânditor și în cel mai scurt soroc o va da-o jude-cătorilor să o iscălească. ¹⁾

Art. 294. — Orice hotărîre de ju-decată, dată asupra unui boer ce s'au osândit la vreo pedeapsă trupească, ori de necinste, precum închisoare la pușcărie, trimitere la ocnă șel., nu să va putea pune în lucrare până când Dom-nul nu-l va scădea mai întâiu de cinstea lui, luându-i rangul sau celelalte titluri.

Art. 295. — Când o pricină dată în cercetarea despărțirii cuiminalicești și nejudecată încă, va înfățișa atât de mari împrejurări, încât procuratorul va socoti că este de trebuință a să cerceta împreună de amândoa despărțirile, a-tunci va da de știre marelui logofăt, ministrului Dreptății, care după porunca Domnului va hotărî adunarea la un loc a amândoa despărțirile, orânduind ziua strângerii lor.

Art. 296. — Să va urma întocmai pentru toate celelalte, după coprinderea

articulului 261, cu această deosebire numai, că în pricini de vini mici, des-părțirea criminalicească va judeca de-săvârșit, fără a avea judecata ei ape-lație, toate învinovățirile câte să pe-depsesc cu închisoare până la două luni.

Art. 297. — Stăpânirea va îngriji ca temnițele să fie sigure și curate ca să nu să vatame sănătatea vinovaților.

Pentru întocmirea temnițelor și a altor închisori, se va alcătui un deosebit regulament. Pentru aceasta dar, Domnul dinpreună cu Obicinuita Obșteasca Adunare, îndată după strângerea ei, va orându o comisie pentru alcătuirea acelu regulment.

Vinovaților să va da îmbrăcăminte, hrana, lumânările, lemnile de foc, din banii ce s'au orându pentru acest sfârșit la capul Finanțelor. Cât pentru avaețul ce plătea vinovații când să slobozea dela închisoare, să va des-puternici, stricându-să pentru totdeauna, din zioa ce să va pune în lucrare acest regulament. ³⁾

Art. 298. — Domnul va putea să micșoreze pedeapsa vinovaților și încă a-i erta la unile întâmplări. Pedepsele cu tăerea mâinilor sau cu moarte, pre-cum și cazona sau muncile, să strică și să desputernicează, fără a să mai putea urma de acum înainte.

Osânda confiscării avuturilor, ca una ce este înpotriva pravilii și a obiceiurilor țării nu să va putea urma niciodată.

SECȚIA IV

Pentru judecătorii de comerț.

Art. 299. — Judecătorii de comerț sânt judecătorii mai mari, care ju-decă pricini comerciale, apelațiile ce să

dau înpotriva hotărîrilor a judecătorilor de întâia cercetare.

Aceste judecătorii să vor afla una în politia București și alta în politia Craiovei, după coprinderea articolului 268.

1) În ediția din 1847, unicului aliniat al arti-colului 243 i se adaugă art. 14 din legiuirea a-supra căderii judecătorilor în pricini criminale și corecționale din 1832.

2) Articolul e modificat în ediția din 1847, fiind înlocuit cu diverse dispozițiuni luate din aceeași legiuire asupra căderii judecătorilor în pricini criminale și comerciale.

3) Modificat în ediția din 1847, potrivit re-gulamentului de organizare a temnițelor.

Cea dintâiu să va întocmi de cinci mădulare și cea de a doilea de trei.

Art. 300. — Pentru politia București, prezidentul și unul din mădularile judecătoriei să vor orândui de Domn, iar ceilalți trei să vor alege prin balotației într'o adunare întocmită din cei mai însemnați neguțatori ai politiei.

Pentru întocmirea acești adunări, starostea de neguțatori cu ajutorul starostilor celor mai mari isnafuri din politie, va face o foae de treizeci neguțatori, cei mai lăudați pentru capitalurile, purtarea cea cinstită și buna orânduială ce păzesc în trebile lor.

Această foae să va da marelui logofăt ca să o iscălească și să hotărăscă zioa intru care să va face alegerea.

Art. 301. — In zioa cea hotărîtă, starostea va strânge la casa stărostiei pe toți neguțatorii cei trecuți în foaia de mai sus zisă, ca să aleagă prin balotație pe acele trei mădulare a judecătoriei de comerciu.

Aleșii să vor întări de Domn, după raportul logofătului celui mare și făcând jurământul cel obicinuit, vor intra îndată în slujba lor.

Art. 302. — Pentru politia Craiovei numai prezidentul să va orândui de Domn, iar celelalte două mădulare să vor alege de neguțatorii politii.

Pentru acest sfârșit, doisprezece din cei mai lăudați neguțatori ai politiei și care vor plăti cea mai mare patentă, să vor strânge în zioa cea hotărîtă de marele logofăt sub prezidenția starostii politiei și vor alege două mădulare după copriinderea articolului de mai sus.

Art. 303. — Nimeni nu va putea să se aleagă judecător de nu va fi în vârstă de treizeci ani deplin și de nu să va fi neguțatorit cu cinste cinci ani.

Art. 304. — Judecătorii să vor alege de isnoavă pe fieșce doi ani, căci o vreme mai îndelungată petrecută în slujbă publică, poate să vateme intereurile cele particulare.

Domnul va orândui la aceste judecătorii pe toți ceilalți cinovnici trebucioși.

Art. 305. — Pân celelalte orașe,

unde să află scaunile ocârmuirii ale judeților, fieșce staroste va trimite marelui logofăt la doi ani odată o foae de doisprezece neguțatori, lăcuitori ai celor orașe și care vor plăti cea mai mare patentă.

Marele logofăt va scoate din foae pe cei ce nu vor avea cerutele calități și va întocmi alte foi, pe care pecetluindu-le cu pecetea gospodului, le va trimite judecătorilor din fieșce județ.

Cei ce să vor afla trecuți în foae, să vor chema pe rând câte doi, de câte ori să va infâmpla la acele judecătorii prigoniri de comerciu.

Prezidentul îi va pofti cu două zile mai nainte infâțișării pricinii.

Aceștiia vor judeca și vor iscăli dinpreună cu ceilalți judecători, hotăririle ce să vor da în asemenea pricini.

Art. 306. — Judecătorii comerçului vor judeca toate prigonirile ce să vor naște din vreo faptă de comerciu.

Se socotesc fapte de comerçu :

I. Cumpăratul zaharelilor și a mărfurilor spre a să vinde de a doa oară sau a să închiria ori în natură sau după ce să vor lucra și să vor face bune de întrebuințat.

II. Orice întreprindere de fabrici, comisioane, transporturi pe apă ori pe uscat.

III. Verice trimitere de mărfuri de orice fel vor fi.

IV. Toate așezământurile dintre bancheri, neguțatori și neguțatoași și toate îndatoririle ce să nasc din polițe.

Art. 307. — Căderile judecătoriei de comerciu să hotărăsc după pofira pricinii fără să se socotească starea și meseria prigonitoarelor părți.

Așa dar, când prigonirea va fi pentru vreo faptă de comerçu, judecătorii comerçului să cuvine a o judeca, deși nu va fi una din prigonitoarele părți neguțatori.

Asemenea prigonirile dintre neguțatori pentru pricini politicești și neinclinate cu negoțul, precum vânzare de lucruri nemisțătoare, împărțire de moștenire, socoteli de epitropie și alte

asemenea, să vor judeca numai de judecătoriile politicești.

Art. 308. — Bileturile de orânduială iscălite de neguțatori și făcute pentru lucrări neguțătorești să vor judeca de judecătoria de comerț.

Însă dacă aceste bilete vor fi făcute pentru alte lucrări, iar nu de negoț, precum cele ce să dau pentru zestre făgăduită și neplătită, pentru dobândire de lucruri nemișcătoare, pentru cumpărat de zaharele, în întrebuința cumpărătorului și a familii sale, să vor judeca numai de judecătoria politică.

De vor fi bileturile de orânduială agetarisite în dos de vreun neguțator, atunci iau haractirul polițiilor și trebuie să se judece de judecătoria de comerț deși nu vor privi la nișcareva fapte de negoț.

Iar agetarisite de vreun obraz care nu este neguțator, să vor judeca de judecătoria politică, afară numai de vor fi făcute pentru lucrări neguțătorești.

Art. 309. — Judecătoria de comerț va judeca pe lângă acestea toate pările câte să pornesc de neguțatori împotriva comisionarilor, factorilor, calfelor și slugilor, precum și pările acestora împotriva aceloră pentru plată de simbrie.

Judecătoria de comerț va judeca asemenea bilanțul și celelalte cataște ale mofuzului neguțator și va cerceta datoriile ce cer dela dânsul, va prețui lucrurile ce dă el spre plata datornicilor săi.

Art. 310. — Când să va întâmpla a să cerceta socoteli și cataște de comerț, judecătoria va orânduie într' adins unul sau trei neguțatori, după trebuință, de nu să vor uni prigonitoarele părți a-i' alege ele ca să cerceteze aceste socoteli și cataște; însă aceștia trebuie mai nainte de toate să încerce a împăca pe prigonitoarele părți și numai când nu-i vor împăca, atunci vor putea intra în cercetare ca să facă în urmă raportul lor înscris către judecătorie.

Art. 311. — Moștenitorii și văduva unui neguțator să vor judeca la judecătoria de comerț pentru toate faptele ce privesc la negoțul răposatului.

Art. 312. — Când la o cerere ce să va fi făcut înaintea judecătoriei de comerț, pârîtul să va împotrivi, făcând altă cerere dela jăluitor, pe care numai judecătoria politică poate să o judece, atunci cererea cea dintâiu nu să va judeca până când judecătoria politică va hotări pe cea de al doilea a jăluitorului, precum adecă, când unul tras fiind din judecata judecătoriei de comerț ca să plătească un bilet, va cere și el dela jăluitor un legat sau o socoteală de epitropie.

Atunci judecătoria de comerț trebuie să nu judece pricina biletului, până când judecătoria politică va hotări asupra cererii pârîtului pentru legat sau pentru darea socotelii epitropiei.

Art. 313. — Hotărârile judecătoriei de comerț să vor pune în lucrare, cu toate că s'au pornit apelație împotriva lor, însă cel ce au câștigat judecata este îndatorat să dea destoinică chezășie sau să pue la judecătorie lucruri de preț îndestulat, ca când va câștiga judecata cel ce au pierdut-o, după apelația ce au dat, să fie asigurat pentru pagubile ce i s'au pricinuit din pricina săvârșirii a hotărârei cei dintâiu.

Această siguranță să se facă înaintea celui ce s'au osândit ca să se poată împotrivi când chezășia, ori lucrurile ce s'au pus la judecătorie nu vor fi destoinice ca să-l despăgubească; pentru celelalte să va urma întocmai după copriinderea articolului 277 și 278.

Art. 314. — Cel ce nu să supune la hotărîrea judecătoriei de comerț să va pune la închisoare.

Art. 315. — Urmarea întru ale judecăților la aceste judecătorii, este întocmai ca și cea ce s'au orânduie pentru despărțirile politicești ale Divanurilor judecătorești.

SECȚIA V

Pentru judecătoria Poliții.

Art. 316. — Judecătoria Poliții să va întocmi de doi judecători și de un președinte și va judeca toate învinovățiile cele mici, precum înjurături, bătăi și alte greșeli, ce să vor întâmpla în poliția București. ¹⁾ Pricinile ce să vor întârzi la această judecătorie să vor judeca pe scurt, fără înscrisuri și vechile.

Art. 317. — Pân județe învinovățiile cele mici, care să osândesc numai la închisoare de trei zile, sânt lăsate

asupra cercetării ocârmuitorilor, iar pentru orice altă întâmplare, vinovatul să va da în judecata judecătorii de întâia cercetare, care singură poate să o judece.

Art. 318. — Meșterii care vor voi să dea contracturilor ce fac între dânșii un haractir mai vrednic [de credință, să vor duce la această judecătorie ca le întărească.

SECȚIA VI

Pentru Inaltul Divan.

Art. 319. — Acest Divan va închipui cea de a treilea și de urmă treaptă de judecătorie; va fi cel mai Inalt Divan al Prințipatului Valahiei și va judeca desăvârșit toate apelațiile ce să dau împotriva hotăririlor Divanurilor judecătorești și judecătoriilor de comerț. ²⁾

Art. 320. — Inaltul Divan să va întocmi de șase judecători și de un președinte, carele este Marele ban. ³⁾

Domnul va orânduî lângă acest Divan pe toți ceilalți trebuincioși cinovnici pentru care s'au vorbit la art. 216 al acestui cap.

Art. 321. — Nimini nu să va putea orânduî judecător la Inaltul Divan de

nu va fi în vârstă de 35, nici președinte de nu va avea 40 ani deplin.

Art. 322. — Cel ce să va jălui împotriva hotăririi unui judecătorii făcută cu desăvârșire fără a mai avea apelație, cu cuvânt că nu avea cădere cea judecătorie să o facă, va fi îndatorat să pue mai întâiu depozit în mâna logofătului câte doi lei la sută din prețul lucrului pentru care să prigonesc, însoțind răvașul de priimirea banilor cu jalba sa, ca de nu va fi priimită cerea lui, cea sumă să rămăe pe seama temniților; iar dinpotrivă, fiind priimită, Divanul va porunci a i să da înapoi atât acei bani, cât și ceiace va fi plătit protivnicului său după hotărirea ce s'au făcut cu desăvârșire pentru pricină ce nu să cuvinea să se judece cu desăvârșire, ci cu apelație la mai înaltă judecătorie; însă nu să supun la această punere de bani la cancelarie:

I. Cei ce aduc obraz al Statului.

II. Osândiții în pricini criminalicești.

III. Sărăcii carei vor avea dovadă în scris de sărăciia lor și iscălită de oameni cinstiți și vrednici de credință.

Art. 323. — Orice să va plăti după hotărirea unui judecător ce o va strica Inaltul Divan, să va întoarce înapoi.

1) Completat în ediția din 1847 cu dispozițiunile regulamentului asupra deosebirei judecătoriei llfovului.

2) Articolul 319, a fost modificat prin legiuirea din 1832 asupra hotăririlor Inaltului Divan și a alcătuirii Curții de Revizie, dar, spune editorul din 1847, practica a dovedit că e mai bine să se lase în lucrare cea dintâi alcătuire a art. 319.

În ediția din 1847 s'a mai adăogat însă un noul aliniat al acestui articol, cuprinsul art. 19 al regulamentului din 1832 asupra căderii judecătoriilor în pricini criminale și corecționale.

3) În ediția din 1847 se adăoga dispozițiile privitoare la înființarea a doi supleanți în Inaltul Divan, legiuire votată în 1831 de Obșteasca Adunare.

Către aceasta, urmarea într'ale judecăților la acest Divan este întocmai cu ceiace s'au rânduit pentru celelalte judecătoria, cu această osebire, că la cea dintâiu și a doilea treaptă de judecatorie pot prigonitoarele părți, pentru aducerea vreunui înscris să ceară soroc pe care judecătoria îl dau sau nu, după felul și împrejurările pricinii, iar la înaltul Divan cererea de soroc spre a aduce vreun alt înscris, nu este priimită, precum nici vreo problemă nouă, care nu s'au făcut la judecătoriile cele mai mici.

Art. 324 — ¹⁾ Hotărârile Inaltului Divan să fac cunoscute Domnului prin mijlocirea marelui logofăt și Domnul poruncește a să pune în lucrare hotărârile ce vor fi făcute cu unirea glasurilor tuturor judecătorilor sau cele ce fiind făcute de cele mai multe glasuri să vor potrivi întocmai cu hotărârile celorlalte mai mici două judecătoria.

Dar când două mădulare a Inaltului Divan vor fi de o împotrivă părere cu a tovaroșilor lor asupra unii pricini, care la judecătoriile cele mai mici nu s'au judecat tot într'un fel, atunci partea cea osândită poate să ceară prin jalbă către Domnul a i să cerceta pricina de isnoavă și Domnul o va trimite Inaltului Divan poruncind a intra în al doilea cercetare dinpreună cu marele logofăt și cu prezidenții tuturor judecătoriilor din poliția Bucureștii, afară numai de prezidentul judecătoria care va fi judecat acea pricină și împotriva hotărârii ei s'au pornit apelație către Inaltul Divan. Divanul într'acestaș chip întocmit, va da după mulțimea glasurilor cea desăvârșită hotărâre a sa, pe care o va întări-o Domnul, poruncind a să pune în lucrare. Judecățile hotărându-să cu acest chip să vor socoti săvârșite pentru totdeauna fără să poată vreuna din prigonitoarele părți în nici într'o vreme, nici în domnia Domnului, ce să află în scaun, nici întru a moștenitorilor săi, să ceară a să judeca sau a să cerceta judecata sa de isnoavă.

1) și 3) Modificate în ediția din 1847.

Art. 325. — Sorocul de a da jalbă către Domn împotriva hotărârii Inaltului Divan spre a să cerceta de isnoavă va fi de o lună.

Să va urma întocmai după copriinderea paragrafului 2, 3, și 4 al articolului 250. ²⁾

Art. 326. — Verice hotărâre a Inaltului Divan prin care osândește la vreo pedeapă trupească ori defăimătoare, să va face cunoscută Domnului, care după ce o va întări, va porunci a să pune în lucrare. ³⁾

Art. 327. — Când un judecător sau o judecatorie întregă va cădea în vreo învinovățire sau vină pentru cele ce privesc la slujba sa, Domnul va trimite pricina în cercetarea Inaltului Divan, care va judeca acest fel de pricină înaintea marelui logofăt și găsindu-l vinovat, va înștiința pe Domnul de pedeapsa ce hotărăște, pravila, după mărimea împrejurărilor.

Art. 328. — De să va pâri vreunul sau mai multe mădulare ale Inaltului Divan pentru vreo vină sau oarecare învinovățire asupra datoriiilor dregătoriei lor, să vor judeca înaintea amândoă despărțirilor Divanului judecătoresc adunate la un loc și având prezident pe însuși Domnul.

Art. 329. — Orice urmare într'ale judecăților atât politicească, comercială, cât și criminalicească, care va fi trecut încă pân toate treptele judecătorești, nu va putea să prelungească, de va fi prin puțință, mai mult de 18 luni, bez întâmplarea ce să coprinde la art. 249.

Art. 330. — De să va întâmpla pricină pentru care pravila nu pomenește nimic sau de va fi vreun cap al ei întunecat încât să nu să poată potrivi cu hotărârea, Inaltul Divan, dându-și părerea lui asupra duhului acelu cap de pravilă, sau găsind de trebuință a să

2) Prin legea modificatoare din 1832, Obștesca Adunare dă art. 325 redacțiunea următoare: „Sorocul de a da jalbă către Domn împotriva hotărârii Inaltului Divan spre a se cerceta de isnoavă, va fi de 15 zile. Să va urma întocmai după copriinderea paragrafului 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 al articolului 260.“

alcătui altul, va înștiința pe Domn printr'un raport cu deslușire și Domnul îl va da în cercetarea unei comisii subț prezidenția marelui logofăt, porun-

cind a să alcătui un izvod de legiuire, însă de va fi trebuință.

Acest izvod, priimindu-să de Obșteasca Adunare și întărindu-să de Domn, va avea tăria pravilii.

SECȚIA VII

Pentru căderile marelui logofăt.

Art. 331 — Domnul va priveghea strașnic asupra judecătorilor din tot coprinsul Valahii prin mijlocirea ministrului său al Dreptății și al procuratorilor, ca buna orânduială în pricinile ce să nasc într'insele, urmarea întru ale judecăților, precum și hotărârile lor, să fie întocmai după coprinderea regulamenturilor și a pravililor celor orânduite.

Marele logofăt va îngriji a aduna toate trebuincioasele științe, va merge însuși spre cercetare pe la toate judecătoriile, cum și la Inaltul Divan și va putea a să afla față, de va fi trebuință, la adunările lor.

Va înștiința pe Domn pentru cinovnicii ce să vor depărta de datoriile dre-

gătorii lor și-i va recomanda pe cei ce să vor arăta mai cu deosebire printr'o bună și lăudată purtare.

Marele logofăt fiind așezat între deosebitele trepte de judecătorii și între Domn, toate raporturile prezidenților și a procuratorilor acestor judecătorii, cum și apelațiile împotriva hotărârilor Inaltului Divan, să vor supune Domnului prin mijlocirea lui, după coprinderea paragrafului al doilea al art. 324. Întărirea hotărârilor Inaltului Divan, poruncele de a să pune în lucrare, întăririle mezaturilor și a vânzărilor și cu un cuvânt toate pitacele domnești asupra orăduelii judecătorești, să vor adeveri de marele logofăt prin iscălitura sa.

SECȚIA VIII

Pentru trecerea în condică a zălogurilor și a foilor de zestre.

Art. 332. — Marele logofăt va avea în despărțirile cancelarii sale o masă pentru trecerea în condică a zălogurilor și a foilor de zestre. Trecerea să va face îndată fără a lăsa vreun rând nescris în două condici însemnate pe foia dintâiu și din urmă cu șah pe fieșcare foae și pecetluită cu pecetea gospod, una dintr'aceste condici va fi rânduită pentru trecerea tuturor datoriilor cu zălog de lucruri nemșcătoare și ceilaltă pentru trecerea foilor de zestre.

Art. 333 — Orice împrumutător cu zălog va fi dator a se înfățișa cu datornicul său înaintea marelui logofăt, subț osândă pentru neurmăre, a nu să

ținea în seamă zălogul împrumutării ca să-i arate suma banilor cu care o să-l împrumute și zălogul ce să dă spre siguranță.

După acestea, marele logofăt va cerceta mai întâiu dacă împrumutătorul și datornicul au legiuita vârstă și încredințându-să că nu să află nici o pravilnică împiedecare la această împrumutare, va porunci judecătoriei locului unde să află zălogul, să cerceteze subț răspunderea sa dacă acel lucru este într'adevăr al datornicului și să înștiințeze de aceasta.

Art. 334. — Să vor trece în condică numele i porecla împrumutătorului și a datornicului, sorocul plății banilor,

suma cea împrumutată și felul zalogului precum și zapisul ce au făcut tocmitoarele părți între dănsule, carii vor iscăli în josul foii, unde va adeveri marele logofăt, care întărind în urmă chear zapisul împrumutării îl va da în mâna împrumutătorului.

Art. 335. — Orice foae de zestre să va trece din cuvânt în cuvânt în condica cea rânduită pentru acest sfârșit, subt osândă pentru neurmărire a nu să ținea foia în seamă și cu coprire de tot lucru mișcător și nemișcător, sau de suma banilor dați de zestre, precum și de așazământul ce să va fi făcut între amândoa părțile, foia de zestre să va întări de marele logofăt după ce să va trece în condică.

Art. 336. — Deci după orânduelile articolului de mai sus lăcuitorii politii Bucureștilor să vor adresa la logofătul cel mare, iar cei duprin județe să vor adresa la judecătoria județului întru care își au lăcașul lor sau unde să va afla zalogul nemișcător ori dat de zestre.

La aceste întâmplări judecătoriile judeților sânt îndatorate a lua cuviincioasele științe și a să întocmi pentru trecerea în condică și întărirea acestor fel de acturi după coprirea articolului 332, 333, 334 și 335.

Art. 337. — Judecătoriile judeților vor fi îndatorate a trimite în trei zile către logofeția cea mare copie adevărită de orice foae de zestre ori contract de zalogirile ce să vor fi făcut în condicile canțelariilor, ca să se treacă și în condicile logofeții cei mari. Asemenea va urma și logofeția cea mare către judecătoriile pentru toate acturile de zalogire ori de zestre a nemișcătoarelor lucruri ce să află în județele acelor judecători.

Art. 338. — Când să va slobozi lucrul nemișcător de subt zalogire sau

când zestrea să va întoarce înapoi, ipotesiarii ¹⁾ să vor înfățișa la canțelaria aceia unde acturile s'au trecut în condică ori la logofeția cea mare, sau la judecătoria județului ca să fie față când să vor șterge din condică și să adevereze aceasta pe marginea ei cu iscăliturile lor, să va urma întocmai pentru aceasta după coprirea articolului de mai sus.

Art. 339. — La mutarea lucrurilor de zestre sau a unui zalog, ipotesiarii să vor înfățișa la cuviinciosul loc ca să șteargă actul dintăiu și să treacă în condică pe cel nou, urmându-să întocmai după coprirea a două articole de mai sus.

Art. 340. — Trecerea în condică a zalogirilor și a foilor de zestre să vor face fără nici o cheltuială sau altă plată de bani.

Art. 341. — Lăcuitorii duprin sate nu să supun la aceste formalități ca să nu să strămtoreze așazământurile lor, pentru care acest fel de măsuri sânt pentru acum de prisos și poate să fie sarcină pentru dănsii.

Art. 342. — Toate vânzările prin mezat a nemișcătoarelor lucruri să vor face fără nici o cheltuială sau altă dare de bani în judecătoriile de întâia cercetare duprin județele unde lăcuiesc ipotesiarii sau unde să află lucrurile cele ce să vând, urmându-să pentru aceasta întocmai după cuvântarea pravilii, însă să se înștiințeze logofătul cel mare ca să întărească stăpânirea cum-părătorului cu mai multă putere. ²⁾

1) Ediția din 1847 înlocuește cuvântul: ipotesiarii» cu «părțile interesante».

2) În ediția din 1847 se adaugă la finele articolului: «Către aceasta se vor urma și rânduelile coprinse în aneșul cu N. 5 al acestui cap», anexă publicată în aceea ediție.

SECȚIA IX

Pentru hotărnicia tuturilor moșiilor din Valahia.

Art. 343. — Spre a să da sfârșit la o mulțime de judecăți ce să ivesc neîncetat din pricina călcărilor hotarălor de moșii să va orândui într'adins în fieșicare județ o comisie ca să hotărască toate moșiile de acolo.

Art. 344. — Aceste comisii să vor întocmi fieșicare de trei boeri dintre care niciunul să nu fie stăpân de moșie în județul unde să va orândui și de un inginer ca să rădice harta.

Art. 345. — Cu un an mai nainte de a începe această hotărnicie, să va publica în toate județele, ca într'acest soroc, vericine va avea a să jelui pentru călcare de pământ să dea jalba sa către Domn, pentru a căruia primire va lua adevărînță dela marele logofăt. Toate aceste jălbi împărțindu-să pân județe, să vor trimite în cercetarea comisii fieșicărui județ.

Toate hotarăle moșiilor pentru care nu să va fi pornit jalbă către Domn în sorocul de mai sus, vor rămânea neștrămutate după stăpânirea ce au curs.

Art. 345. — Aceste comisii, bez cartea de hotărnicie, vor da fieșcărui proprietar și harta moșii sale, cu însemnarea hotarălor moșii învecinate, unde nu va fi nici o prigonire, vecinii vor iscăli pe liniile hotarălor dintr'această hartă, care să va adeveri și de către mădulările comisii, iar unde va fi prigonire, hotarăle să vor însemna după ce să vor cerceta cu luare aminte

sineturile prigonitoarelor părți, însă comisia va îngriji mai nainte de toate ca să-i înpace și când nu să va putea, va face raportul său către Divanul judedecătoresc arătându-și părerea sa, după care va da copie prigonitoarelor părți și cel ce nu să va mulțumi va da apelație către Înaltul Divan, care va judeca desăvârșit și va hotărî pentru totdauna hotarăle acelor moșii.

Art. 347. — După ce să vor isprăvi hotărnicile cu acest chip să vor pune în păstrare la arhiva Înaltului Divan hartele cele cu lămurirea hotarălor și asemănată cu cele ce va da acest Divan pela mâinile fieșcărui proprietar, după ce le va adeveri.

Aceste harte vor sluji a nu să mai strămuta pietrile hotarălor și pentru orice altă nedomirire în pricina lor, proprietarul care după această hotărnicie va îndrăzni să calce pământ dela vecinul său, nu numai că-l va da înapoi, ci încă va plăti vecinului prețul acelu pământ, după prețuirea ce să va face în fața locului.

Art. 348. — Proprietarii vor plăti trebuincioasele cheltueli ale aceștii hotărnicii.

Obșteasca Adunare va hotărî prețul platii, precum și dreapta analoghie a ei, asemenea va orândui prin într'adins instrucție regulile ce trebuie să păzească aceste comisii de hotărnicie.

CAP. VIII

Dispoziții Generale

Art. 349. — Acest comitet îndeletnicindu-să prin capetele dinapoi întru înbunătățirile ce privesc la felurimea ramurilor Administrației Prințipatului Valahii, au trebuit să ia în băgare de seamă și cele următoare :

I. Înălțarea în ranguri și ranguri fără de slujbă, adecă paialăcuri.

II. Orânduirea în feluri de slujbe publice.

III. Chipul ocârmuirii' avuturilor bisericesti.

IV. Invățătura publică.

V. Temeiurile unei uniri mai de aproape într'amândoă Prințipaturile.

SECȚIA I

Pentru înălțarea în ranguri

Art. 350. — Abuzul paialăcurilor ce da Domnii dela o vreme încoace cu mare înlesnire s'au fost făcut pricina de multe și grele necuviințe.

Ca să se dea dar un sfârșit acestui abuz, de acum înainte nimenea nu va putea dobândi nici o înălțare de rang decât numai după adevărata slujbă ce va săvârși, aflându-să lucrători în orice treabă va fi orânduit.

Către aceasta, Domnul va putea să dea pentru slujbe însemnătoare către Stat, titluri de noblețe.

Pentru aceasta, Domnul va orândui ca Obșteasca Obicinuita Adunare să hotărască un număr de ranguri, pe rând pentru câte trele ramurile administrative, judecătorească și ostășasca,

ca printr'aceste dregătorii și slujbașii după vechimea slujbei și după treapta destoinicii fieșicărui să poată a ajunge prin înălțări treptelnice și asemădate cu ale lor meritela cele mai mari slujbe.

Art. 351. — Oricare rumân, nefiind în treapta nobililor, să va osebi prin slujbe publice, Domnul îl va face cunoscut Obșteștii Adunări ca să i să dea dreptul de noblețe, ori numai pe al său obraz sau moștenitoare, după mărimea slujbelor ce va săvârși. Așezarea unui asemenea la treapta nobleții, să va face prin actul Obșteștii Adunări întărită de Domn. Să vor întocmi condici unde să vor înscrie cărțile de noblețe și aceste condici să vor depune și să vor păstra în Arhivele Statului.

SECȚIA II

Pentru orânduirea în feluri de slujbe.

Art. 352. — Toți dregătorii și orânduiții în feluri de slujbe ale Admi-

nistrației, ostășești și judecătorești să vor alege și să vor numi de Domn.

Pentru toți ocârmuitorii de județ, sameșii și cinovnicii politicești ai carantinilor, Sfatul Administrativ va arăta Domnului câte doi candidați pentru fieșicare loc deschis și Domnul va alege dintr'aceștia câte unul.

Art. 353. — Toți suptocârmuitorii de plăși și de plaiuri să vor alege de către nobilii și proprietarii de moșii a fieșicăriuia județ, dinpreună cu ocârmuitorul județului. Aceștia vor arăta la Sfatul Administrativ câte doi candidați pentru fieșicare plasă și plaiu și acest Sfat va supune a lor orânduire la alegerea Domnului.

Subtocârmuitorii de plăși vor fi aleși pe o curgere de trei ani între cei însemnați ai județului sau negăsindu-să acolo numărul cerut și din cei ce să vor afla în județele învecinate.

Art. 354. — Atribuțiile subtocârmuitorilor de plăși sânt:

I. Să îplinească cu întregime toate datoriile întru care să îndatorează după întocmirile capului III al acestui Regulament.

II. Să apere pe săteni de orice năpășuire și sălnică luare, ce li să va face din partea trecătorilor sau a vericăruiua altul. Pentru aceasta vor înștiința ocârmuitorul județului și dacă nu să va face cuviincioasa îndreptare și despăgubire, să vor adresa la ministrul Trebilor din Lăuntru.

III. Să înștiințeze ocârmuitorul județului de orice s'ar urma întru a lor plasă, precum și de întâmplările de epidemii, de moarte în vite, de înecăciuni și de orice altă întâmplare ecstraordinară sau vătămătoare satelor.

Art. 355. — Trecându-să lefi pentru acești slujbași în socoteala casii Statului, de acum înainte nu vor putea să ceară nimic dela lăcuitorii satelor, nici să priimească cevaș subt orice numire va fi ¹⁾.

1) În ediția din 1847, articolul 355 este adăugat ca ultim alineat articolului precedent. În locul articolului 355, editorul din 1847, pune art. 1. 2 și 3 din legea din 1892 asupra întemeerei supt carmuirilor și a bunei orânduelt de prin sate.

Art. 356. — Schimbarea slujbașilor pe tot anul, care să obicinuia până acum în Valahia, fiind vătămătoare slujbei, să doboară cu totul.

Orice orânduît în slujba administrației să va numi pe trei ani, afară dintr'o greșală vădită și urmată după o pregătire sau când însuși să va trage din slujbă după a sa voință. Dacă însă într'aceasta curgere de vreme va da dovezi de vrednică purtare, va urma în slujba sa. Pentru aceasta slujbași vor avea vreme să cunoască mai bine ale lor datorii, să dobândească toată trebuincioasa ecșperiență; și slujba precum și meritul nu vor rămânea fără răsplătire.

Cât pentru cei orânduîți în partea judecătorească să va urma întocmai după întocmirile coprinse în articolul 215, capul VII.

Art. 357. — Toți orânduîții în slujbă, fără osebire, sânt datori la a lor numire, să facă și să iscălească jurământul următor:

„Jur în numele Prea Sfintei Troiți, să slujesc la slujba ce mi s'au încredințat cu râvnă, cu credință și cu dreptate, fără de a mă abate din datoriile prescrise, precum și de a păzi pravilile și de a respecta instituțiile patrii mele”.

Art. 358. — Domnul va orândui a să face prin ai săi ministrii, proiecturi de lege pentru atribuțiile poliției, a ocârmuitorilor de județe, a sameșilor și a altor slujbași a cărora datorie nu s'ar găsi hotărîte cu îndestulă deslușire într'acest regulament. Aceste proiecturi să vor da în cercetarea Obșteștii Adunări și priimiindu-să odată de către aceasta și întărindu-să de Domn, vor sluji către orânduîții în slujbe de regule nestrămutate și către fieșicare pentru partea ce i să cuvîne.

SECȚIA III

Clirosul bisericesc și ocârmuirea avuturilor sale.

Art. 359. — Ca să se păzească cu toată întregimea vechile prerogative a clirosului Valahii și să se întâmpine de acum înainte tot abuzul, ce s'au fost introdus în ierarhia bisericească, mitropolitul și episcopii cei în lucrare, după întocmitoarele legi ale țării, să vor alege dintre bisericașii pământeni, cunoscuți pentru a lor pilduită evlavie, statornică învățătură și cercată destoinicie.

Alegerea acestor duhovnicești păstori să va face după drepturile și obiceiurile țării de către Obicinuia Obștească Adunare dinpreună cu boerii din treapta dintăiu ce nu să vor afla mădulări ai aceștii adunări.

După ce să va întări alegerea de de Domn, alesul păstor numai decât să va înscăuna într'a sa dregătorie și o va cârmui după canoanele bisericești și după pravilile și obiceiurile ce sânt legiuite până acum în țară.

Art. 360. — Mitropolitul să va alege dintre trei episcopi, ce vor fi în lucrare, adecă al Râmnicului, al Buzăului și al Argeșului, având calitățile cerute după articolul de mai sus și va priimi după vechiul obicei canonicasca întărire dela patriarhul Țarigradului.

Art. 361. — Mitropolitul și episcopii vor fi neștrămutați într'ale lor numiri, afară numai la întâmplare de abateri din duhovniceștile lor datorii și de o purtare politicească vătămătoare Statului, dovedită de Obicinuia Obștească Adunare și cunoscută de Domn ¹⁾).

Art. 362. — Cuvincioasele simbrii a iconomilor și a protopopilor, precum și dările pentru botezuri, cununii, îngropări, să vor hotări printr'un regulament ce să va alcătui de mitropolitul din-

preună cu episcopii în lucrare și cu logofătul Trebilor Bisericești. Acest regulament să va da de Domn în cercetarea Obicinuiei Obșteștii Adunări și după ce să va primi de către aceasta și să va întări după toate cuviințele, va avea putere de lege ²⁾).

Art. 363. — Pentru abuzurile și dă-răpănările făcute foarte adesea de către egumenii mănăstirilor celor închinete, la carii ocârmuirea avuturilor bisericești s'au fost încredințat, este neapărat ca această pricină să se pue în bună orânduială. Drept aceia, o comisie alcătuită sub prezenția mitropolitului, de logofătul Pricinilor Bisericești, de patru boieri și de patru orânduși din partea Sfintelor Locuri, adecă Sfântul Mormânt, muntele Sinai, Sfânt-Agura și din Rumeli, să vor indeletnici întru cercetarea titlurilor și altor acturi atingătoare de mănăstirile cele închinete, să vor sfătui asupra urmatelor mai nainte abuzuri și asupra proiecturilor de îndreptare și în cele după urmă va hotări partea din veniturile lor, ce să va putea da în casele Statului pentru fapte de faceri de bine.

Vor fi orânduși mădulări ai aceștii comisii pentru mănăstirile neînchinete la locuri streine și patru bisericași pământeni aleși de către mitropolitul și carii vor fi părtași întru toate chibzuirile comisii de câte ori să vor urma pentru aceste mănăstiri.

Lucrările aceștii comisii săvârșindu-să și întărindu-să după cuviință, logofătul Pricinilor Bisericești va fi însărcinat să îngrijască a să păzi cele ce să vor hotări.

Către aceasta, tot întru datoria Logofătului bisericesc sânt și următoarele însemnări :

1) Articolul 361, în ediția din 1847 este adăugat ca ultim aliniat art. 360. În locul său, se intercalează un nou articol 361 din art. 1, 2 și 3 ale legii din 1833 asupra seminarelor.

2) În ediția din 1847, art. 362 este modificat și mult mărit prin intercalarea dispozițiilor legii din 1833 asupra protopopilor și preoților.

Domnul prin mijlocirea marelui logofăt al Pricinilor Bisericești, privilegiază ca tot clirosul din Valahia să se poarte cu bună orânduială și să nu calce pravilele și legiurile cele așezate într'acest prințipat.

Când vreunul din partea clirosului bisericesc să va amesteca la lucrurile care privesc numai la ocârmuirea Domnului, pricinuind printr'aceasta turburare la liniștea și buna orânduială a publicului, ori va intra în cercetare de pricini care privesc la judecătoriile politicești, precum și când va călca pravilele și legiurile acestui prințipat, ori nu să va purta cu bună orânduială după al său caracter, atunci logofătul Pricinilor Bisericești va face cunoscut Domnului pe aceia și va cere ca să se dea vinovatul în cercetarea părintelui mitropolit, față aflându-să și marele logofăt, spre a să judeca și a-și lua căzuta pedeapsă. Asemenea și când vreunul din dregătorii mireni va supăra vreun obraz bisericesc la cele ce privesc asupra datorțiilor slujbei sale sau îl va necinsti într'alt chip, marele logofăt îl va face cunoscut Domnului, cerând ca să se dea vinovatul în cercetarea și judecata judecătoriilor politicești spre a să pedepsi după mărirea greșalii.

Nici un schit sau mânăstire sau vreun alt chinovion nu să poate întocmi în Valahia fără a să da de știre mai întâiu marelui logofăt ca printr'insul să ia voia și slobozenia Domnului.

Asemenea și nici un egumen nu să poate așeza pe la toate mânăstirile, în toată țara, până a nu să înfățișă Domnului prin marele logofăt dinpreună cu mitropolitul și până a nu să întări de Domn, fără a să îndatora să plătească vreun ban subt nici un fel de numire; așijderea și orice stariț să va alege, numaidecât să se facă cunoscut marelui logofăt.

Fiindcă nu se cuvine ca obrazele bisericești să se tragă prin judecătoriile politicești pentru pricini de judecată, marele logofăt va îngriji ca așteptia având judecăți să-și orânduiască

negreșit avocați spre a să judeca în locul lor; iar dumnealui vel logofăt va sprijini judecățile lor prin toate mijloacele, ca să ia săvârșire în vreme și să dobândească partea ce va avea dreptate, legiuita îndestulare. Să deosibesc într'această regulă preoții de mir, carii pentru scăpătăciunea lor nu vor fi în stare să plătească avocaților.

Hirotoniile diaconilor și a preoților, fiind trebuință a să urma pe temeurile legiurilor ce sânt pentru aceasta, de acum înainte nici un diacon sau preot nu să va hirotonisi până a nu face marele logofăt raportul său către Domn, arătând atât trebuința ce este, cât și că s'au priimit de vrednic de către arhiereul cel ce va fi să se hirotonisească și până a nu da Domnul voe și slobozenie în scris pentru aceasta. Să înceteze însă orice luare dela așteptia și de către cei politicești și de către cei bisericești.

Tot la căderile marelui logofăt să cuvine atât privilegierea asupra ocârmuirii avuturilor mișcătoare și nemișcătoare a tuturor mânăstirilor și schiturilor a celor slobode din prințipat, cât și asupra școalelor teologhicești pentru care va îngriji dinpreună cu arhiereul eparhii, ca toate regulile ce să vor întocmi printr'un deosebit regulament asupra profesorilor, științelor și buneii orândueli să se păzească întocmai întru toate.

Fiindcă s'au adăogat la canțelaria așteptii logofeții condicile ce privea la țeremoniile publice, de aceia la acest fel de întâmplări, țărâmoniile să vor regula dela această canțelarie ¹⁾.

1) În ediția din 1847, ultimile 11 aliniate ale articolului s'au scos, trimițându-se printr'un aliniat unic, în ceiace privește mânăstirile închiniate la rânduelile special întocmite în anexa I dela acest capitol.

Se adaogă un nou articol 364 cu dispozițiuni din legile asupra îndatoririlor și rangurilor logofeții bisericești și asupra mânăstirilor închiniate.

SECȚIA IV

Pentru învățătura publică.

Art. 364. — Învățătura publică trebuie asemenea a fi obiectul îngrijirii și privigherii Stăpânirii, ca creșterea tinerilor să fie interreiată pe începuturile celui mai sănătos moral ¹⁾).

Epitropiia învățăturilor publice va alcătui regulamente pentru organizația a tuturilor așăzării de creștere, precum și pentru toate cursurile învățăturilor care vor trebui să urmeze și le va supune la primirea Domnului prin mijlocirea ministrului Trebilor din Lăuntru ²⁾).

Toate școlile particulare precum a Colții și altele ce sânt acum întocmite și ce să vor mai întocmi de acum înainte, să fie cunoscute Stăpânirii și ea va avea băgare de seamă asupra sistemii învățăturilor ce să cuvine a să ținea în fieșicare școală prin mijlocirea cinstitei Eforii a școalelor.

Art. 365. — Stăpânirea va întrebuința o într'adins ocrotire către trupul Academiei și către școlarii care să vor osebi prin a lor înaintare la învățături și carii vor da dovezi de talenți și vrednică purtare ³⁾).

Art. 366. — Să vor întocmi școale începătoare pentru amândoa securile în fieșicare căpetenie de loc a judeților, unde să vor învăța cunoștințele elementare, după metoda lui Lancaster; să vor da acestor așezări toată înținderea înaintătoare și asemănată cu suma banilor hotărâți pentru învățătura publică.

Cursul învățăturilor va urma în limba rumânească, nu numai pentru înlesnirea școlarilor și desăvârșirea limbii țării, ci încă și pentru că toate trebile

publice trebuie a să tracta într'această limbă, care este cea ce să întrebuințează și întru toate slujbele sfinte creștine.

Art. 367. — Ca să se poată crește fiii celor în slujbe publice, după un chip asemănat cu al viitoarei soarte, să va clădi în orașul Bucureștii un colegiu hotărât pentru creșterea de una sută școlari dintr'această treaptă.

Acești școlari vor avea într'acest colegiu lăcuința, hrana, lumânarea, încălzirea și vor urma cursul învățăturilor lor în casele publice întocmai ca și ceilalți școlari de afară.

Să va așeza către aceasta în capitală, o casă de creștere pentru cinci zeci fiice și sârmane ale slujbașilor Statului, care își vor avea acolo lăcuința, hrana și creșterea, după un chip cuviincios.

Aceste două instituții să vor organiza după un regulament ce să va alcătui de Epitropia Învățăturii Publice, care va hotărâ într'aceasta și orânduiala și chipul primirii acestor număr de fii și fiice.

Art. 368. — Pentru ținerea colegiului și casa de creștere, să rămâe a să chibzui de către Domn dinpreună cu Obșteasca Adunare, mijloacele prin care să întâmpine cheltuelile trebuincioase și mai înlesnitoare, ori din veniturile Statului, ori cu luarea acelor două parale la leu sau prin alt mijloc.

Art. 369. — Epitropiia Învățăturii Publice va chema mărimea de suflet a cetățenilor săi ca să ajute aceste folositoare așezări prin hărăziri de bani și legături, care vor sluji întru creșterea veniturilor și întru a asigura statornicirea și înaintările.

Art. 370. — Cât pentru epitropii ce privesc la îngrijirea nevârșnicilor să va urma după chipul de mai jos.

De va fi epitropul orânduie prin diată să urmeze după acea diată, iar de

1) Vezi nota precedentă. Constitue începutul articolului 365 în ediția din 1847.

2) Aliniatul acesta este înlocuit în ediția din 1847 printr'o trimitere ce se face la regulamentul școalelor nou întocmit.

3) În ediția din 1847, art. 365 este trecut ca ultim aliniat al art. 364.

nu va fi diată să se aleagă de judecătoria locului din cele mai de aproape rude după povața pravilii. Amândoa felurile de epitropi ce s'au zis mai sus,

să fie datori ca la fieșicare an să dea socoteala la judecătoria locului pentru lucrările lor în parte ¹⁾.

SECȚIA V

Inceputuri de o unire mai de aproape între amândoa Prințipurile.

Art. 371. — Inceputul, religia, obiceiurile și cea de un fel limbă a sălășluitorilor într'aceste doă prințipaturi, precum și cele deopotrivă trebuințe sânt indestule elementuri de o mai de aproape a lor unire, care până acum s'au fost poprit și s'au zăbovit, numai după înprejurări întâmplătoare și cele urmate după dănsese bunile dobândiri și urmările folositoare ce ar odrăzli dintr'o apropiere a acestor doă popule, nu pot fi supuse la nici o îndoială; începuturile, dar, s'au așezat într'acest regulament prin cea de un fel de clădire a temeurilor administrative în amândoa țările.

Art. 372. — Lăcuiitorii din amândoa prințipaturile să vor împărtași de toate folosințele neguțătoarești, după temeurile întocmite la capul V, articolul 159 al acestui regulament și vor dobândi deopotrivă în fieșice eparhie la al lor negoț, aceleași drepturi civile ce vor avea și pământeni. Căderea de a dobândi într'o țară sau într'alta proprietăți mișcătoare sau nemișcătoare este asemenea dată lăcuiitorilor din amândoa prințipaturile.

Art. 373. — Făcătorii de rele, criminalii Statului, dezertorii precum și datornicii ce vor scăpa dintr'un prințipat într'altul să vor da înapoi deopotrivă împreună cu toate lucrurile ce vor lua cu dânsii, după întocmirile unui așezământ de dare înapoi ce să va legiui într'amândoa stăpânirile.

Art. 374. — Lăcuiitorii satelor sălășluifi pe hotarul acestor doă țări, având trebuință de a trece vremelnicește dintr'un hotar pe altul, pentru munca săteneștii economii pe moșiile învecinate, vor fi slobozi de a o face tocmindu-

să însă cu proprietarii acelor moșii și inpuțerniciți cu slobozenie de voe din partea judecătorilor satelor, fără nici o dare, nici făcându-li-să vreo înpiedecare din partea Stăpânirii.

Art. 375. — Monedile vor avea acelaș curs și aceleași prețuri în amândoa prințipaturile, întocmai după coperinderea articolului 65.

Art. 376. — Puterea de sine stăpânitoare și săvârșitoare pentru ținerea unei orândueli și pentru răpaosul obștii, orânduirea în toate slujbele, cea întâiu comandă a jandarmerii sânt prerogative alăturate oblăduirii Domnului stăpânitor, care va urma într'u a lor ocărnuire ca și mai nainte însă după temeurile întocmite printr'acest regulament.

Art. 377. — Toți boerii ce să vor afla în slujbă sau nefiind în slujbă, precum și toți slujbașii Statului, sânt datori să dea Domnului supunere și ascultare; abătându-să însă din ale lor datorii, după ce vor fi mai întâiu judecați, să osândesc a se pedepsi după coperinderea pravililor.

Art. 378. — Verice boer sau neguțător rumân este slobod să călătorească în streinătate pântre locurile unde interesurile personale îl vor povățui, fără să poată cinevași a-l popri, afară numai de întâmplări prevăzute de pravilă.

O pravilă într'adins alcătuită va pune în orânduială îndatoririle tuturor lăcuiitorilor, pentru ceiace privește la cvartiruirile militărești și la care va

¹⁾ Partea finală a articolului este modificată, în ediția din 1847, înlocuindu-se cu o trimitere la regulamentul școalelor.

urma a să supune fieșcare (afară numai de vreo întâmplare neobicinuită) până când să vor zidi cazarne ale Statului sau să vor învoi obștirile întru găsirea mijloacelor pentru aceste cvar-tiruri.

Art. 379. — Orice strein, de orice rang creștinesc, va veni aici în țară și va voi să dobândească drepturi politicești de pământean, să nu le poată dobândi fără un document la mână, care i să va da de către Domn, după o mai întâiu chibzuire a Obicinuitei Obșteștii Adunări, iar chibzuirile aceștii Adunări și întărirea Domnului vor urma pe temeurile următoare :

1-*iu.* Streinul din nou venit, dorind a să naturaliza în țară, va fi dator să se arate către Stăpânire cu jalbă, dovedind al său capital și alte avuturi ce va mai avea prin alte locuri sau meseria ce va cunoaște și prin care s'ar făgădui a să face folositor Statului.

2-*lea.* Obicinuita Obșteasca Adunare din porunca Domnului va cerceta ale sale dovezi și va raporta Domnului.

3-*lea.* Dacă după această cercetare să va face cunoscute de adevărate dovezile streinului, atunci acesta va putea întrebuința al său capital în orice cumpărătoare de acareturi va voi, prin ale sale în parte lucrări să va sili să dea dovezi de a sa destoinicie, prin

care să dovedească că poate să se facă întru adevăr folositor Statului și petrecând așa zece ani socotiți din zioa arătării sale către Stăpânire și arătându-să totdeauna prin purtări cinstite, i să va da document de naturalizație, după toate formele cerute și atunci să va înscrie între pământeni Statului și va dobândi toate acele drepturi politicești câte au și cei adevărați pământeni, întrebuințându-să de Domn și în slujbe de ale țării pentru care va fi destoinic.

4-*lea.* Dacă vreun strein să va însura cu pământeancă nobilă și va da dovezile mai sus arătate, atunci sorocirea anilor de naturalizație, să va socoti pe un număr de șapte ani numai, iar neavând acest fel de dovezi, însurarea cu pământeancă nu poate de acum înainte să-i dea drept de naturalizație.

5-*lea.* Iar streinii, uneltind numai neuguțătorii și industriei și dorind a dobândi numai drepturi obicinuite de pământean, iar nu și politicești, în ceasul ce să vor înscrie între corporațiile locului și să vor supune la cele dupeste an dări pentru dreptul de patentă și pentru cheltuelile orășenești, numaidecât să vor înnumăra între pământeni Statului și vor avea aceleași drepturi ce au și pământeni neuguțători și industriași.

CAP. IX.

Regulamentul ostășesc ¹⁾

SECȚIA I ²⁾

Temeiurile formării Miliții.

Art. 379. — După pontul al tratatului de pace din Andrianopoli, ce întărește singurii stăpâniri românești ot-cârmuirea cea din lăuntru a prințipa-tului, neapărat trebuiește: 1-iu, spre paza graniților pe cât se atinge de negoț și de carantine, 2-lea, spre paza bunei orândueli și a obșteștii liniști în prin-țipat, să se formeze o oștire întocmită pe temeuri statornice și întru care Stăpânirea să-și poată odihni credința.

Drept aceia, se întocmește miliția pă-

mântenească în Prințipat după următorul chip:

Art. 380. — Miliția prințipatului Valahii se comănduește întru mai mare de către spătarul și se alcătuește de oștiri de pezestrime și de cavalerie împărțită în trei polcuri. ³⁾

Art. 381. — Fieștecare polc se al-cătuește din doao batalioane și din doă escadroane.

Art. 382. — Polcurile, batalioanele și escadroanele se însemnează supt nu-mirile următoare:

1) „Regulamentul ostășesc pentru miliția pă-mântenească a Prințipatului Valahii“ a avut, la început, ființă deosebită de aceia a Regulamen-tului Organic. În ediția din 1831 a Regulamen-tului Organic, el s'a publicat separat, precedat de o tablă de materii care arată că se sub-împărtea în patru capuri. Cu toate acestea nu se publică decât cap. I. Restul capitolelor și anu-me cap. II, III și IV al acestui regulament, deși sunt indicate în tabla de materie, nu se găsesc totuș în volum. Aceste capitole sunt rezumate în art. 425, 426 și 427, ce publicăm mai jos și par a fi rămas regulamente interioare cari n'au făcut obiectul unei legi votate de Obșteasca Adunare.

Ultimul capitol (art. 427), privitor la partea judecătorească a fost publicat de dl. profesor Stefan Berechet ca *Așezământ ostășesc pentru straja pământenească a Valahii din 1832*, lași 1929, dar acest așezământ nu a fost supus nici-odată discuției Obșteștii Adunări pentru a putea fi considerat o legiuire propriu zisă.

Din desbaterile ce au avut loc în Obșteasca

Adunare de Revizie rezultă că în ședința de la 13 Martie 1831, Vornicul Alexandru Ghica vel spătar „*au citit Capul al 9-lea pentru Re-gulamentul Ostășesc al Miliții Românești*“, care nu era altceva decât capul I al acestui Regula-ment, dar „*acest Cap al Regulamentului Os-tășesc*“ a fost primit atât de Comitet cât și de Obșteasca Adunare „*să facă parte din Orga-nicescul Regulament al Prințipatului și să în-chipuiască pe cel de al IX-lea și din urmă Cap al acestui Regulament*“ Această dispoziție se referă, după cum am spus, numai la primul din cele cinci capitole ale inițialului Regulament ostășesc.

2) În textul ediției din 1832 se întrebuintează în cuprinsul Regulamentului ostășesc, denumirea de „*despărțirea*“ în loc de secție. Prin încadrarea Regulamentului ostășesc în Regulamentul Organic, normal a fost pentru uniformitate, să întrebuintăm, ca și editorul din 1847, denumirea „*Secția*“

3) În ediția din 1847 cuvântul polc este în-louit pretutindeni cu acela de regiment.

Polcul întâiu

Batalion 1-iu. Escadron 1-iu

Batalion al 2-lea. Escadron al 2-lea

Polcul al doilea

Batalion al 3-lea. Escadron al 3-lea

Batalion al 4-lea. Escadron al 4-lea

Polcul al treilea

Batalion al 5-lea. Escadron al 5-lea

Batalion al 6-lea. Escadron al 6-lea

Art. 383. — Miliția pământenească se comănduește de spătarul, ajutându-se cu un ștab (état-major), după cum se însemnează în tabla No. 1.

Art. 384. — Polcul se comănduește de polcovnic, batalionul de maior și escadronul de căpitan.

Art. 385. — Batalionul se alcătuește din patru roate, roata din două plotonuri și plotonul din șase despărțiri. (Caută litera A).

Art. 386. — Escadronul se alcătuește din patru plotonuri, plotonul din patru despărțiri (Caută litera B).

Art. 387. — În fieșcare batalion sânt:

maior	1
căpitani	4
porucici	8
praporgici	8
iuncări	16
unter-offițeri	48
toboșari	8
soldați de rând	480

doctor 1

soldați de nerând . . . 12

Peste tot 586

În fieșcare escadron sânt:

căpitan 1

porucici 2

praporgici 4

iuncări 4

unter-offițeri 14

trâmbițași 2

soldați de rând . . . 160¹⁾soldați de nerând . . . 3

Peste tot 190

În fieșcare polc dar, de toate rangurile sânt . . . . . 1552.

1) Din porunca fostului Plenipotent, prezident al Principatelor cu nr. 79 din 1838 s'au mai adăogat încă zece soldați de fiecare escadron. De aceea ediția din 1847 a Regulamentului Organic arată 170 de soldați în loc de 160.

Peste tot miliția coprinde :

Pedestrima	Cavalerie
Maiori 6	. . . . .
Căpitani 24	 6
Porucici 48	 12
Praporgici 48	 24
Iuncări 96	 24
Unter-offițeri 288	 84
Muzicanți 48	 12
Soldați de rând 2880	. . . . . 960 ¹⁾
Doctori 6	. . . . .
Scriitori și soldați de nerând 72	 18

Peste tot 3516 . . . . . 1140²⁾

Peste tot pedestrima și cavalerie . . . . . 4656³⁾

Osebit de aceștia :

Șeful miliții	1
Ajutor al spătarului, polcovnic	1
Polcovnici	3
De jurna ștab-offițer	1
Aghiotanți mai mari	3
Scriitori	8

Peste tot . . . . . 4673⁴⁾

1, 2, 3) Din cauza adausului despre care vorbește nota noastră precedentă, ediția din 1847 a Regulamentului Organic înlocuiește cifrele 960, 1140 și 4656, cu 1020, 1200 și 4716.

4) Idem cu 4772. Aceasta nu numai din

cauza sporului de 60 de soldați de rând, ci și prin adăugirea unui „capel maister al muzicii“, a unui „tambur-major“ și a 36 „muzicanți“, aceasta în urma poruncii nr. 79 din 1833 a Plenipotentului Prezident al Principatelor.

Art. 388. — Măruntă alcătuire a polcului se însemnează în tabla subt No. 1.

Art. 389. — Dacă mai pe urmă înprejurările ar aduce trebuință de a să spori suma aceștii oștiri, atunci fără atingere de cătățimea polcurilor și a escadroanelor, să se adaoge câte un rând (adecă doi oameni) în fieșcare despărțire. Acest adaos la 288 despărțiri de pedestrime aduce spor de

576 oameni și la 96 despărțiri de cavalerie aduce spor de 192 oameni și când și după acest adaos suma oștirilor nu va fi încă destulă, atunci în loc de un rând în fieșcare despărțire, să se adaoge câte doao rânduri, care fac spor de 1536 oameni. Asemenea se va urma și mai nainte, păzindu-se însă numărul hotărît al ofițerilor și al un-ter-ofițerilor.

SECȚIA II

Pentru strângerea miliții sau chemarea în slujbă.

Art. 390. — Strângerea miliții se lucrează prin scris obștesc și prin intrare în slujbă de bună voe, după aneșul No. 1.¹⁾

Art. 391. — Toate stările (clasele) dajnicilor sânt supuse scrisului obștesc care se va închipui prin osebit așază-mânt al Divanului.

Art. 392. — După cea întreagă formare a miliții, slujitorii, catanele, plăiașii și toate celelalte bresle, câte se vor afla supt asemenea numire, se desființează și oamenii ce le alcătuia întră în rândul dajnicilor.

Art. 393. — Se priimește în slujbă de vârstă numai dela 20 până la 30 ani.

Art. 394. — Pământenii numai cei cu părinți, cu familie și cu moșie se vor priimi în slujbă²⁾.

Art. 395. — Vremea slujbei va fi de 6 ani.

Art. 396. — Urmând oștirea aceasta a se afla întru întregimea sa totdeauna, la fieșcare 4 sau 6 luni, se va face îngrijire a se împlini lipsa celor morți. Această lipsă se va împlini întâiu cu cei de bună voe veniți în slujbă, pe carii comandării polcurilor vor îngriji a-i aduna, sau în lipsa acestora, se va îndeplini prin chemarea în slujbă a

unei părți de oameni îndatorați prin scrisul obștesc, care această parte de oameni se va ținea în seamă la următorul soroc de luare în slujbă și la orice întâmplare, păstrarea oștirii întru întregimea sa, va fi supt inadinsă îngrijire a spătarului și va rămânea întru responsabilitatea sa³⁾.

Art. 397. — Urmând această oștire a fi todeauna întru întregimea sa și hotărîndu-se vremea slujbei a fi de 6 ani, pentru ca să poată rămânea în slujbă destui soldați vechi spre învățatura recruților, o a treia parte a tuturor rangurilor de jos, slujind numai cei dintâiu trei ani, se va slobozi din slujbă, slobozindu-se însă cei care vor fi mai proști și locurile lor să se umple îndată prin chemarea scrisului a anului al patruilea.

Asemenea se va urma și la al cincilea și la al șaselea an, slobozindu-se din slujbă câte o a treia parte

Trecând cei dintâi șase ani ai slujbei, atunci îndată, la începutul întâiului an a al doilea străngeri de miliție, se va slobozi din slujbă câte o a șasea parte și asemenea se va urma pentru toți ceilalți următori ani.

Cu acest chip cea mai mare parte din soldați va fi totdeauna bine învățată.

¹⁾ Textul articolului este modificat prin legea recutării din 1832.

²⁾ În ediția din 1847 s'a scos „cei cu moșie“, pentru că „nu sânt toți lăcutorii proprietari“.

³⁾ Modificat prin legea recutații din 1833.

Art. 398. — Peste tot trebuiesc recruți , , , 4380 recruți

Așa dar la cel dintâi soroc de 6 ani

la 1-iu Ianuarie, anul 1833	trebuiesc	, , ,	1460	"
la 1-iu Ianuarie, anul 1834	"	, , ,	1460	"
la 1-iu Ianuarie, anul 1835	"	, , ,	1460	"

Pentru al doilea soroc de șase ani

la 1-iu Ianuarie, anul 1836	trebuiesc	, , ,	730	"
la 1-iu Ianuarie, anul 1837	"	, , ,	730	"
la 1-iu Ianuarie, anul 1838	"	, , ,	730	"
la 1-iu Ianuarie, anul 1839	"	, , ,	730	"
la 1-iu Ianuarie, anul 1840	"	, , ,	730	"
la 1-iu Ianuarie, anul 1841	"	, , ,	730	"

Cu acest chip în cursul celor dintâi două soroace de șase ani, slujba se scurtează dela trei până la cinci ani, afară numai de cele două al 6-lea părți după urmă, care vor sluji întregi șase ani.

Art. 399. — Către sfârșitul fieșcărui soroc hotărit pentru noa strângere de recruți, comandirii polcurilor supun cunoștinței spătarului, știință lămurită de

suma oamenilor ce vor voi să mai rămăe în slujbă după împlinirea sorocului și de suma oamenilor de bună voe veniți să ia slujbă și spătarul, din partea sa, aduce arătarea aceasta în cunoștința Domnului mai din vreme și cu rânduială ca suma chemaților să nu treacă trebuința oștirii.

SECȚIA III

Pentru privilegiurile și ținerea miliții.

1. Pentru rangurile de jos.

Art. 400. — Tatăl și muma, nevasta și copiii nevârsnici ai celui după scris îndatorat, ori de bună voe intrat în slujbă, în toată vremea slujbei sale, sânt scutiți de orice dajdie prin într'adins poruncă a Divanului și întâmplându-se a nu avea familie a sa, i se dă slobozenie a scuti o altă familie, fie și streină, însă nu va putea scuti mai mult de o familie fieșcare ostaș ¹⁾).

Art. 401. — Daca sau dintre cei după scris chemați, sau dintre cei de bună voe intrați în slujbă, se vor găsi a voi să rămăe în slujbă trei soroace

de câte șase ani, atunci tatăl, muma, nevasta și copiii nevârsnici se vor scuti în toată viața lor de orice dajdie, după porunca Divanului ²⁾, carele va da într'adins patentă celor de iznoavă intrați în slujbă.

Art. 402. — Soldații, ce vor arăta vrednicie în slujba lor, se vor innălța la vacanțiile întâmplătoare în rangurile de căprari și de unter-offițeri.

Art. 403. — La toate rangurile de jos se dă deplină înbrăcăminte și arme, după formele hotărite în tabla No. 3. Înbrăcăminteaceasta, după trecerea hotăritului soroc de slujbă, rămăne a

¹⁾ În ediția din 1847 art. s'a modificat potrivit legii recrutatii, din 1833.

²⁾ Editorul din 1847 înlocuște cuvântul „Divanului” cu „Domnului”, căci Divanul nu are cădere administrativă.

lor, afară din arme, care vor rămânea la polcuri.

Art. 404. — La toate rangurile de jos se dă leafă și bani de hrană (vezi tabla No. 1 și No. 2).

Art. 405. — Cavaleristului se dă un cal, care, după trecerea sorocului de 6 ani ai slujbii, rămâne al lui.

Art. 406. — Pentru furajul și potcovitul unui cal sânt hotărâți 120 lei pe an, dar întâmplându-se a să înălța prețurile, spătarul va cere dela Domn adaos la această sumă, îndreptând cererea sa prin cuvinte deslușite și vrednice și Domnul va slobozi cerutul adaos după puterea ce îi este dată prin Regulamentul Finanțelor.

Drepturile și privilegiurile cu care se folosesc rangurile de jos, se vor însemna în bileturile de primirea în slujbă, ce să vor da fieșcăruia când va intra în slujbă și carele trebuie să fie după forma alăturată supt No. 6.

2. Pentru ștab și ober-offițeri.

Art. 407. — La începutul formării oștirii, boerii și feciorii de boeri se primesc în slujbă și primesc feluri de comenzi rânduite lor, după semuirea rangurilor cu care au fost cinstiți,

după cum este întărit în regulament, cap. I, despărțirea 8, unde se cuvîntează drepturile și căderile rangurilor ostășăști la trecerea din slujbă sau la mutarea în slujbă politicească.

Art. 408. — După cea desăvârșit formare a miliții, boerii de orice ranguri și feciorii de boeri se vor primi în slujbă iuncări și nu mai puțin de un an sânt datori să slujască într'acest rang; împlinindu-să acest soroc, după rândul vechimii, se vor putea înălța în cel întâiu rang offițeresc deschis; întâmplându-să însă ca cel mai vechiu în slujbă dintre iuncări să nu aibă științele trebuincioase, atunci cel dintăiu după dânsul îndată următor, va fi avansarisit și așa treptat se va urma.

Art. 409. — Când formarea va ajunge întru deplină săvârșire, atunci înălțarea ștab și ober-offițerilor se va urma după rândul vechimii.

Art. 410. — Numărul iuncărilor nu se mărginește, însă lefiele și ținerea lor se sloboade numai pe numărul celor ce se socotesc ai complectului.

Art. 411. — Leafa și furajul cailor se hotărăsc pentru ștab și ober-offițeri în tabla No. 1 și No. 2.

SECȚIA IV

Datoriile de obște ale miliții și căderile căpeteniei ei. Dizlocație.

Art. 412. — Paza graniților, a carantinilor și a vânilor, cordonul de sănătate, slujba din lăuntru, slujba poliții orașelor și judeților, privegherea lucrătoare pentru împlinirea dăjdiilor sânt încredințate miliții.

Art. 413. — Spătarul, prin a sa însușire de căpetenie a miliții, este însărcinat de a împlini polcovnicile și căpităniile, care au încetat de a mai fi, prin comenzi din miliția pământenească. Spre aceasta va îngriji, după regulile hotărâte în art. 383 și în cele următoare a împlini trebuințele tuturor părților

slujbei precum s'au hotărît în articolele cele mai sus. Spătarul va fi dator a da offițerilor și celorlalți comandiri de comenzi instrucțiile trebuincioase ca să poată ei privighea cu folos spre siguranța ochurilor lor, ce li să vor însemna pe împărțirea judeților și ca să dea mână de ajutor localnicilor cărmuirii oricând vor fi pravilnicește chie-mați la aceasta.

Art. 414. — Spătarul ca o căpetenie a toatei înarmatei puteri a locului este dator a avea în tot minutul măsurile luate spre gonirea și prinderea făc-

torilor de rău și a turburătorilor, ori în ce loc se vor arăta ¹⁾).

Art. 415. — Spătarul, nemaifiind îndatorat, după art. 212, cap. VII a împlini nici o judecătorească datorie, afară numai la pricină de disciplină ostășască, va fi dator a da în cele cu căderi cârmuirii pe făcătorii de rele, îndată ce-i va prinde ²⁾).

Art. 416. — La orice întâmplări de măsuri mari spre poprirea vreunei răutăți, spătarul este dator a se înțelege mai înainte cu ministru celor din Lăuntru, după care spătarul va da poruncile sale unde se va cădea. Asemenea și orice comandir de comandă sau orânduît, de orice rang ar fi, afară din

întâmplările de tâlhărie, sânt datori a să înțelege cu cârmuirea politicăască a locului. Orice urmare de sineș din partea căpeteniei miliții românești, precum și din partea suppușilor săi, se va socoti silnicie ³⁾).

Art. 417. — Soldații, carii după cererea pravilnică ce se va face, se vor întrebuița de către cele politicești cu cădere cârmuirii ale locului, nu vor împlini nici o poruncă decât cele ce li să vor orânduî de către offițerii și comandirii lor și nu se vor întrebuița decât la ceiace va privi la legiuită slujba lor ³⁾).

Miliția se va împărți pe la orașe și județe în următorul chip:

Polcul întâiu, în București.

Batalion 1-iu. Escadron 1-iu,
la București.

Batalion al 2-lea. Escadron al 2-lea,
la Giurgiu.

Polcul al doilea, la Ploești.

Batalion al 3-lea. Escadron al 3-lea,
la Focșani.

Batalion al 4-lea. Escadron al 4-lea,
la Pitești.

Polcul al treilea, la Craiova.

Batalion al 5-lea. Escadron al 5-lea,
la Calafat.

Batalion al 6-lea. Escadron al 6-lea,
la Craiova.

1) În ediția din 1847 art. 412-414 sunt înlocuite cu texte din legile asupra slujbei miliției, asupra formăluirei dorobanților și asupra păzei Dunării.

2) În ediția din 1847 art. 415 și 416 întrunite alcătuiesc art. 418.

3) În ediția din 1847 art. 417, rămas numai cu cel dintâi aliniat, căci celelalte se suprimă de editor, devine art. 419. Se suprimă de asemenea în întregime art. 418, iar art. 419 și următoarele, devin art. 420 și următoarele.

Art. 418. — Cele în amăruntul re-gule pentru dislocație se coprind în alăturatul izvod: Litera B.

Art. 419. — Polcurile, batalioanele și escadroanele, rânduite la cordonul Sănătății, trebuiesc schimbate în fieșcare an după a spătarului chibzuire, luând însă totdeauna seama ca, fieșcare ba-talion și escadron d'arândul să ție garnizonul în București, ca să nu fie prea risipită oștirea și cu aceasta să sporească popririle învățaturii.

Art. 420. — Spătarul, după înpre-jurări și după băgările de seamă ce urmează a face locurilor, poate adăoga sau înpuțina, în voe, părțile de oștiri din toate puncturile prințipatului.

Art. 421. — La împărțirea acestor oștiri pe la orașe și județe, trebuie negreșit să se păzească tocmirea ei; toată partea de oștiri trebuie să aibă o căpetenie pentru paza disțiplinii și pentru îngrijirea iconomiceștii părți.

Art. 422. — Când dintr'o roată se

vor da părți de oștiri, căpitanul ră-mâne cu întâiul ploton, având pe lângă dânsul pe cel mai mic porucic, pe feld-vebelul și pe captinarmuzul; plotonul al 2-lea se ocârmuește de porucicul cel mai vechiu al roatei și pe lângă dânsul să află praporgicul și unter-offițerul plotonului în-plinește atunci slujba feldvebelului, iar unul din unter-offițeri slujba captinarmuzului.

Când se vor deslîpi două despărțiri din'to roată unter-offițerul le comăn-duește, unul din căprari îplinește sluj-ba feldvebelului, iar altul al captinar-muzului; despărțirile singurite se vor comândui de căprarul și cel mai ve-chiu soldat îplinește slujba captinar-muzului. Asemenea se va urma și pen-tru cavalerie.

Art. 423. — Când vor fi înpreunate într'un pînt pedestrime și cavalerie, cel mai mare în rang din offițerii a-mândurora oștirilor comănduește și pe una și pe alta întru cele ce privesc la chibzuirile ce vor trebui a se face.

SECȚIA V

Pentru otcârmuirea miliții.

Art. 424. — Miliția să ocârmuește după ostășescul regulament ce să în-partie în 4 capete, adecă:

1-iu Cap: Așazământuri obștești pen-tru formarea miliții.

2-lea Cap: Invățătura pedestrului și a cavaleristului, slujba de garnizon și de forpost, după anecul No. 2.

3-lea Cap: Regulile otcârmuirii mi-liții, după anecul No. 3.

4-lea Cap: Condică judecătorească și de disțiplină, după anecul No. 4

Art. 425. — *Invățătura ostășească.* Oștirile se învață după regulamentul ostășesc, capul al 2-lea.

Acest cap coprinde:

1-a despărțire: Mișcările trebuin-cioase pentru mănuirea pușcii.

2-lea despărțire: Umplutul pușcii și înpușcarea la semn.

3-lea despărțire: Facerea despărți-

rilor, a jumătăților de plotonuri, a plo-tonurilor și altele.

4-lea despărțire: Intocmirea frontu-lui, a coloanelor, a careelor și deose-bitelor mișcări.

5-lea despărțire: Prăvili pentru os-tășasca slujbă de garnizon și de forpost.

Art. 426. — *Regulile otcârmuirii.*

Capul 3-lea arată regulile rânduite pentru otcârmuire și se înparte după cum urmează:

1-iu despărțire: Regulamentul otcâr-muirii aceștii miliții, drepturile, res-ponsabilitatea și îndatoririle.

2-lea despărțire: Regulamentul co-misariatului.

3-lea despărțire: Regulamentul pro-viceantului și al furajului.

4-lea despărțire: Regulamenturile ot-cârmuirii bolnavilor, slujba și ținerea spitalurilor.

Art. 427. — Partea judecătorească.

Toate abaterile din slujba și neascultarea se pedepsesc după așăzământul capului al 4-lea din Regulamentul ostășesc, iar prigonirile întâmplătoare în pricini politicești, cum și vinovățiile

și nelegiuirile către obște, se vor judeca de către politiceștile judecătorești, ce vor avea cădere ca să le cerceteze fără osebite de ranguri și hotărârile se vor aduce întru săvârșire iarăși de către puterea politicească.

SECȚIA VI

Pentru înbrăcăminte și arme.

Art. 428. — Pedestrimea este înarmată cu puști, cu baionetă; unter-offițerii și toboșarii au tesacuri prinse de palașcă.

Art. 429. — Cavaleria este înarmată cu câte un pistol, o sabie și o sulită de lemn încăputată cu fier și cu steguleț albastru și galben de camlot.

Art. 430. — Înbrăcăminte se alcătuește de un surtuc de postav albastru, cu cusături și cu postav galben, pantaloni largi, ciaco de hârtie neagră, palașcă de teletin negru cu fișecuri de

20 bucăți pentru infanterie și de 10 pentru cavalerie, de un surtuc de pânză albă (chitel) și o manta de postav sur.

Art. 431. — Gătitura cailor este un frâu, o șa, o pernă și un cioltar.

Art. 432. — Înbrăcăminte offițerilor este asemenea cu a soldaților, cu deosebire numai că cusăturile sânt de fir și încă cu o osebite orânduită pentru deosebirea rangurilor offițerești dela treaptă praporgicului până la a spătarului (Vezi înbrăcăminte offițerilor și a soldaților amăruntată în Tabla No. 3).

SECȚIA VII

Pentru socoteli.

Art. 433. — Articolul 65 al Finanțelor rânduește pe un an suma de 2.500.000 lei ¹⁾ pentru ținerea Miliției românești; dintr'această sumă au să se

plătească sumele hotărîte pe tot anul după socoteala arătată în Tabla No. 5 și închipuit pe așăzământurile acestui Regulament, Tabla No. 1, 2, 3,

Pe anul 1830 { S'a rânduit o sumă osebită, slobozită înaintea acestui Regulament. De aceia și nu intră în socoteala aceasta.

	<u>Lei</u>	<u>Parale</u>
Pe anul 1831 —	2.078.024 . .	30
Pe anul 1832 —	2.192.039 . .	34
Pe anul 1833 —	2.651.698 . .	4
Pe anul 1834 —	2.192.039 . .	34
Pe anul 1835 —	<u>2.081.698 . .</u>	<u>4</u>

Peste tot pentru 5 ani — 11.195.500 . . 26

¹⁾ În 1831 chiar, s'au mai adăogat 250.000 lei. De asemenea în 1833, încă 15.000 lei. În

consecință, toate cifrele sunt modificate în ediția din 1847 a Regulamentului Organic.

	Lei	Parale
Către aceasta sumele slobozite pe tot anul de câte . . .	2.500.000	
Pentru cei întâi cinci ani intrupând o sumă de	12.500.000	
Rămâne din sorocul dintâiu de șase ani un prisos de	1.304.499	. . 14
Și sorocul al 2-lea de 6 ani, cum și soroacele următoare vor avea în punere la cale o sumă de	15.000.000	
Dar cheltuelile rânduite în tabla No. 5, pe fieșcare soroc de 6 ani, ajungând până la suma de	14.147.950	. . 30
Rămâne din fieșcare soroc prisositoare sumă de	852047	. . 10

Art. 434. — Din aceste prisositoare sume ce să vor aduna d'a rândul din sumele hotărîte pentru socotelile după an, să va înființa o casă de bani ostășască, ale căria fonduri se vor întrebuița spre întâmpinarea cheltuelilor ecstraordinare, la o întâmplare de o

mare innălțare a prețurilor, sau la întâmplătoare trebuințe de cheltuială pentru sporirea de oameni în miliție,

Nu se vor putea întrebuița aceste fonduri, fără voe dată a Domnului și a Obșteștii Adunări a Divanului.

SECȚIA VIII

Drepturile rangurilor ostășăști și regule a păzi în intrarea în slujbă.

Art. 435. — Privindu-se la trebuința ce este de a să îngriji pentru felurimile de comenzi ale miliției celui din nou formată, s'a hotărît ca ființa unui rang politicesc să se socotească cădere a dobândi un rang ostășăsc asemuit după Tabla de comparație aci alăturată și numai la singura și una întâmplare a formării miliției; iar la urmă, nimeni și de orice rang nu va putea intra în slujbă decât după întărirea Domnului și numai ca un cadet, după cum s'a hotărît pentru nobleță.

Art. 436. — Ostașii ce iau slobozenie din slujbă, pot cere un rang politicesc potrivit cu rangul lor ostășăsc, daca nu vor fi având vechimea rangului de trei ani. Vor avea însă cădere la un rang mai innalt de vor avea vechimea după regulile următoare:

Art. 437. — Offițerii, luându-și slobozenia din slujbă, de vor fi slujit trei ani în acelaș rang ce avea în urmă, priimesc, prin întărirea Domnului, un rang mai sus, iar la inprotivă trec în politiceasca slujbă cu rangul ce au avut lăsând ostășasca slujbă.

Art. 438. — Cei ce de bună voe vor lăsa slujba, pot de iznoavă fi priimiți, dar numai după împlinirea de doi ani ce vor fi mijlocit după cererea slobozenii din slujbă, tot cu acelaș rang ce au avut atunci și tot cu aceiași vechime. Vremea ce va urma după cererea slobozenii nu să va socoti a slujbei.

Art. 439. — Cei ce trecând în slujbă politicească vor fi dobândit vreun rang mai mare, mai întră iarăși în slujba ostășască cu acelaș rang ce au avut, lăsându-o.

Art. 440. — Ștab și ober-offițerii, după slobozenia lor din slujbă, de vor fi trecut în slujbă politicească sau nu și vor voi să între iarăși în slujbă ostășască, se vor innălța în următoare ranguri la vacanțiile întâmplătoare, însă după o nouă dobândită vechime de șase luni slujite; iar în coprinsul aceștii vremi, se vor innălța în vacanțiile ce să vor deschide, numai offițerii ce s'au aflat în necontentită slujbă.

Art. 441. — Domnul alege pe Șeful Miliției, fără să poată să aleagă dintre cei țivili, ci numai dintre pol-

covnicii miliții, atât din cei ce să vor afla în slujbă, cât și dintre cei ce se vor fi tras din slujbă cu rang de spătar sau de polcovnic. Innălțările în rangurile de polcovnici și a offițerilor în ranguri de ștab-offițeri se vor urma peste toată oastea. Innălțarea în toate rangurile de ober-offițeri se urmează în coprinsul polcului, osebindu-se totdeauna între infanterie și cavalerie. Innălțarea treptată din rangul de iuncăr în cel de offițer se va face pe temeiul art. 408, despărțirea al 3-lea a Regulamentului ostășăsc. Dintre unter-offițeri numai cei carii vor fi isprăvit cursul învățaturii ostășăști și se vor cunoaște că au cunoștințele trebuincioase și pentru rangul offițeresc, se vor avansarisi la vacanții, nu însă mai înainte de trei ani; se vor osebi dintr'această regulă cei care vor arăta osebită vrednicie și atunci se vor innălța în rang de offițer mai înainte de acest hotărît soroc și când nu vor fi vacanție, cu osebite numai că nu vor priimi leafă.

Art. 442. — Toți offițerii intrați acum și la începutul formării miliții, nu vor fi slobozi din slujbă, nici schimbați în slujbă politicăscă innaintea sorocului de trei ani, iar după aceia își pot lua slobozenia și a se schimba în politicăscă pe tot anul, îngrijindu-să ca să dea înscrisele cereri în cursul vremii dela 1-iu Septemvrie până la 1-iu Ianuarie.

Art. 443.—Dintre offițerii ce vor fi slujit șase ani, au voe eșind din slujbă să poarte mundirul fără epoleturi.

*Art. 444*¹⁾. — Mutarea din ranguri ostășăști în cele politicești, se va săvârși după următorul Regulament.

a) Șeful Miliții, slujind trei ani în rang de spătar are drit la toate cele mai mari ranguri, după plăcerea Domnului.

b) Comandirul de polc poate să se mute în slujba politicăscă cu rang de agă, dar slujind într'acest cin trei ani, are cădere până la rang de al 4-lea vornic.

c) Comandirul de batlion poate trece în slujba politicăscă cu rang de cămăraș, iar slujind trei ani cu rang de agă.

d) Comandirul de roată trece cu cu rang de paharnic, iar slujind trei ani cu rang de clucer.

e) Comandirul de zvod trece cu rang de sârdar, iar slujind trei ani cu rang de paharnic.

f) Supt-comandirul de zvod trece cu rang de pitar, iar slujind trei ani cu rang de sârdar.

Iuncării și unter-offițerii, fiind feciori de boer de al 4-lea clas, feciorii de neșători și de alte trepte care au drit pentru cin offițeresc, după copriderea în art. 445, după slujba de trei, ani pot trece cu rang de pitar.

1) Art. 443 și 444, în ediția din 1832, sunt întrunite într'un singur articol. Ediția din 1847 le deosebește în două articole distincte și anume 444 și 445. Asupra numerotării articolelor în această din urmă ediție, vezi nota 3 dela pag. 139.

Tablă potrivitoare rangurilor politicești cu cele ostășăști, pentru priimirea boerilor și a feciorilor de boer în slujbă; a se întrebuița la începutul formării Miliții

RANGURI POLITICEȘTI	RANGURI OSTĂȘĂȘTI
<i>I-iu CLAS</i>	
Vel spătar	Șef a toată Miliția
Vel hatman	} Inpotriva comandirului de polc
Vel vistier	
Vel dvornic	
Vel postelnic	
Vel agă	
Vel cămăraș	
<i>al II-lea CLAS</i>	
Vel clucer	} Inpotriva comandirului de batalion
Vel căminar	
Vel paharnic	
Vel stolnic	} Inpotriva comandirului de roată
Vel comis	
<i>al III-lea CLAS</i>	
Vel sărdar	} Inpotriva comandirului de zvod
Vel medelnicer	
Vel sluger	
Vel pitar	} Inpotriva supt-comandirului de zvod
Vel armaș	
Vel șătrar	
Vel clucer de arie	

TĂBLIȚE.

De Statul tuturor gradurilor Miliției,
ținerea, înbrăcămintea și gătitura cailor
și socotele.

TABLĂ No. 1

Statul tuturilor rangurilor Miliții Românești a Prințipatului Valahii
cu lefi și ținerea lor

NUMIREA RANGURILOR	Leafa în lei		Hrana în lei		Ținerea și potcovitul cailor		Peste tot leafă indestularea și hrana cailor
	Fieșcăruia	Tuturilor	Fieșcăruia	Tuturilor	Fieșcăruia	Tuturilor	
Spătarul (ghenăral inspector)	24.000	24.000	—	—	Pentru 6 cai 720	720	24.720
2 Adghiotanți, luați din numărul prapor- gicilor din polcuri (primesc leafă din pol- curile lor)	—	—	—	—	Pentru 2 cai 240	960	960
Ajutor pe lângă spătarul, polcovnic.	7.200	7.200	—	—	Pentru 3 cai 360	360	7.560
<i>Canțelaria sa</i>							
Polcovnic adghio- tant comandant . .	7.200	7.200	—	—	Pentru 3 cai 360	360	7.560
3 adghiotanți mari căpitani sau poru- cici	3.000	9.000	—	—	Pentru 2 cai 240	720	9.720
8 scriitori	240	1.920	180	1.440	—	—	3.360
Pentru cheltuiala canțelarii și a scrii- torilor	—	—	—	—	—	—	6.000
Doctorul veterinar	2.000	2.000	—	—	Pentru 2 cai 240	240	2.240
Peste tot ținerea de- jurnului ștab, pe an	—	51.320	—	1.440	—	3.360	62.120

TABLA No. 2

Statul tuturilor rangurilor unui polc și ținerea lor

NUMIREA RANGURILOR	Numărul rangurilor	Leafa în lei		Indestularea în lei		Îhrana și pot- covitul cailor		Peste tot înfață, îndestularea și îhrana cailor
		Fieșcăruia	Tuturilor	Fieșcă- ruia	Tuturilor	Fieșcă- ruia	Tuturilor	
Polcovnic	1	7.200	7.200	—	—	Pentru 2 cai 240	240	7.440
<i>Infanterie</i>								
Maiori, comandirii de batalion	2	5.000	10.000	—	—	Pentru 2 cai 240	480	10.480
Căpitani, comandiri de roată	8	3.000	24.000	—	—	—	—	24.000
Porucici, comandiri de zvod	16	2.400	38.400	—	—	—	—	38.400
Praporșici, din a- ceștia 1 adghiotant al polcului și al în- tâului batalion; 1 adghiotant la al 2-lea batalion; 1 cvartir - maister și un casier	16	1.800	28.800	—	—	Adghiotantul Polcului și Ad- ghiotantul al 2- lea Batalion, pentru câte un cal	120 240	29.040
Feld-febelii, câte 1 la roată	8	300	2.400	180	1.440	—	—	3.840
Iuncării, câte 4 la roată; unter-offițeri din cari 8 captinar- muzi, [câte unul la roată, 16 de zvo- duri] și 32 mai mici.	88	240	21.120	180	15.840	—	—	36.960
Soldați de rând . .	960	72	69.120	180	172.800	—	—	241.920
Toboșari	16	72	1.152	180	2.800	—	—	4.032
Doftori { mai mari	1	4.800	} 8.800	—	—	—	—	8.800
{ mai mici	1	4.000						
Fildceri, cât 1 la batalion	2	780	1.560	180	360	—	—	1.920

NUMIREA RANGURILOR	Numărul rangurilor	Leafa în lei		Îndestularea în lei		Hrana și pot- covitul cailor		Peste tot leafă îndestulare și hrana cailor
		Fieșcă- ruia	Tuturilor	Fieșcă- ruia	Tuturilor	Fieșcă- cuia	Tuturilor	
Feldfebeli câte 1 la batalion	2	78o	156o	18o	36o	—	—	1.920
Soldați de nerând, câte 2 la roată	16	48	768	18o	2.88o	—	—	3.648
Scriitori	6	24o	1.44o	18o	1.08o	—	—	2.10o
<i>Cavalerie</i>								
Căpitani, comandiri de escadron	2	3.00o	6.00o	—	—	Pentru câte 3cai 36o	72o	6.72o
Porucici	4	2.40o	9.60o	—	—	Pentru câte 3cai 24o	96o	10.56o
Praporgici.	8	1.80o	14.40o	—	—	24o	1.92o	16.32o
Vahmeisteri	2	30o	60o	18o	36o	12o	24o	1.20o
Iuncări	8	25o	2.00o	18o	1.44o	12o	96o	4.40o
Unter - offițeri, din cari 2 captinarmuzi și vahmeisteri mai mici 8	26	25o	6.50o	18o	4.68o	12o	3.12o	14.30o
Soldați de rând	32o	96	3o.72o	18o	57.60o	12o	38.40o	126.72o
Trâmbițași	4	96	384	18o	72o	12o	48o	1.584
De nerând	4	48	192	18o	72o	12o	48o	1.392
Potcovari	2	25o	50o	18o	36o	12o	24o	1.10o
Pentru cheltuiala caștelariei	—	—	—	—	—	—	—	2.40o
Peste tot pentru toate rangurile polcului.	—	—	293.336	—	268.92o	—	48.48o	612,80o
Peste tot pentru câte trele polcurile	—	—	88o.0o8	—	8o6.76o	—	145.40o	18322o8

TABLA No. 3
Inbrăcăminte a Miliții Prințipatului Valahii

Sorcoul lucrurilor	GĂTITURA PEDESTRIMII	Numărul lucrurilor	Măsură		Lei	Parafe
			Coturi	Degete		
3	Mondir de postav albastru, lățime de doi arșini	1	3	8	24	20
	La dânsul șnur de postav galben, lățime de doi arșini	—	—	1	1	10
	Pânză de căptușală, lățime de un arșin	—	2	12	2	30
	Tot la dânsul pânză galbenă pe poale, lățime de un arșin	—	3	—	4	5
	Șiret lat de lână galbenă	—	7	—	1	16
	Șiret pentru gulere și mânici	—	15	—	1	5
6	Nasturi de alamă	17	—	—	1	28
	Copci la gulere	4	—	—	—	8
3	Pentru cusutul mondirului	—	—	—	1	22
3	Pantaloni de postav albastru, lățime de doi arșini	1	3	—	21	—
	Căptușeală de pânză lată de un arșin	—	3	4	3	10
	Pentru șnur postav galben lățime de doi arșini	—	—	1	1	10
	Pentru cusutul lor	—	—	—	—	10
2	Chitele de pânză lățime de un arșin	1	6	10	9	—
2	Pantaloni de pânză, lățime de un arșin	2	10	6	14	—
1	Cămăși de pânză, lățime de un arșin	2	8	—	11	—
1	Pentru cusutul lucrurilor de pânză	—	—	—	—	39
3	Chivără de hârșie neagră cu cozoroc și fund de postav galben	1	—	—	13	—
3	La chivără gătitură de lână galbenă	1	—	—	1	—
6	La chivără pajură de alamă cu numărul polcului	1	—	—	1	26
6	La chivără o subt-bărbie cu solzi de alamă	1	—	—	2	—
2	Mușama pentru toc la chivără, lățime de un arșin	1	5	8	—	40
1	Cravată (gâtar) de postav negru	1	—	—	—	10
3	Manta de postav sur, lățime de 12 degete	1	11	—	30	10
	Șnur de postav galben	—	—	1	—	30
	Postav albastru pentru gulere	—	—	$\frac{1}{3}$	—	10
	Pentru cusutul mantelei	—	—	—	—	20
	Găitan de lână neagră	—	6	2	—	24
	Pânză pentru căptușală, lățimea de un arșin	—	3	1	4	12

Scorul lucrurilor	GĂTITURA PEDESTRIIMII	Numărul lucrurilor	Măsură		Lei	Parale
			Cotur	Degete		
6	Nasturi de alamă	7	—	—	—	28
6	Ranițe (geamantane de piele neagră (iuft) cu catarămi	1	—	—	14	—
6	Curele pentru ranițe de iuft negru	1	—	—	2	—
6	Palașcă de iuft negru.	1	—	—	9	3o
1	Cisme	2	—	—	15	2o
1	Pentru cusutul și unsul cismelor.	2	—	—	2	2o
3	Șiret de aur pentru feld-febeli la guler și mânici	—	2	—	2o	—
3	Șiret de aur pentru unter-offițeri la guler	—	1	—	1o	—
3	Șiret de aur pentru efreiteri la pașonuri.	—	—	4	2	20
3	Pentru toboșari la mondir șiret de lână galbenă	—	24	—	4	8
3	Temleac (fundă) de lână galbenă la sabie	1	—	—	1	1o
1	Pentru ținerea pușcii	—	—	—	—	1o
1	Pentru ținerea tesacului	—	—	—	—	1o
1	Pentru ținerea tecii de baionetă.	—	—	—	—	5
1	Pentru ținerea tobelor	—	—	—	1	—
1	Pentru cremeni și hârtie pentru fișicuri	—	—	—	5	—
<i>Gătitura Cavaleriei</i>						
3	Mondir de postav albastru, lățime de doi arșini	1	3	8	24	2o
	La dânsul șnur de postav galben lățime de doi arșini	—	—	1	1	1o
	Pânză de căptușală, lățime de un arșin. Tot la dânsul pânză galbenă pe la poale, lățime de un arșin	—	2	12	2	3o
	Șiret de lână galbenă la guler și la mâ- nici	—	3	—	4	5
	Șiret de lână galbenă la guler și la mâ- nici	—	7	—	1	16
	Găitan pentru cusături la guler și la mâneci	—	15	—	1	5
6	Nasturi de alamă	13	—	—	1	12
	Copci pentru guler	4	—	—	—	8
3	Pentru cusutul mondirului.	—	—	—	1	22
3	Pantaloni de postav albastru, lățime de doi arșini	1	3	—	21	—
	La dânsii pânză de căptușală lată de un arșin	—	3	4	3	1o

Sorecul lucrurilor	GĂTITURA CAVALERIEI	Numărul lucrurilor	Măsură		Lei	Parale
			Coturi	Degete		
	Șnur de postav galben, lățime de 2 arșini.	—	—	1	1	1o
	Pentru cusutul lor	—	—	—	—	1o
2	Chitel de pânză, lată de un arșin	1	6	1o	9	—
2	Pantaloni de pânză, lată de un arșin	2	1o	6	14	—
1	Cămăși de pânză, lată de un arșin	2	8	—	11	—
1	Pentru cusutul tuturor lucrurilor de pânză	—	—	—	—	39
3	Chivără de hârșie neagră, cu cozoroc și fund de postav galben și fundă	1	—	—	13	—
6	Pe chivără tablă de alamă	1	—	—	1	26
3	Gătături de lână galbenă cu două funte.	—	—	—	3	—
9	La chivără o subt-bărbie cu solzi de alamă	1	—	—	2	—
2	Mușama pentru toc la chivără, de un arșin și opt degete lățimea	1	—	5	8	4o
3	Găitan galben cu o funtă pentru pistoale.	1	—	—	3	—
6	Temeleac de piele	1	—	—	—	1o
1	Cravată (gâtar) de postav negru.	1	—	—	—	1o
3	Manta de postav sur de 12 degete de lat.	1	11	—	3o	1o
	La dânsa șnur de postav galben.	—	—	1	—	3o
	Postav albastru pentru guler	—	—	$\frac{1}{2}$	—	1o
	Pentru cusutul mantelii	—	—	—	—	2o
	Gaitănuri de lână neagră	—	6	2	—	24
	Pânză pentru căptușală, lată de un arșin	—	3	1	4	12
6	Nasturi de alamă	7	—	—	—	28
3	Șiret de aur pentru vahmeisteri, la guler și mânici	—	2	—	2o	—
3	Șiret de aur pentru unter-offițeri, la guler	—	1	—	1o	—
3	Șiret de aur pentru efreiteri, la paгонții.	—	—	4	2	1o
3	Pentru trâmbițași la mondir șiret de lână galbenă	—	24	—	4	8
1	Cisme, două perechi	2	—	—	15	2o
1	Pentru cusutul și unsul cismelor.	—	—	—	2	2o
6	Portepeii (curele de sabie) de piele neagră cu cătărămi	1	—	—	3	—
6	Palașcă de iuft negru	1	—	—	9	3o
6	Pinteni	1	—	—	2	—
1	Pentru ținerea suliții	—	—	—	—	5
1	Pentru ținerea săbii	—	—	—	—	2
1	Pentru ținerea pistolului.	—	—	—	—	5
1	Pentru cremene și hârtie pentru fișicuri.	—	—	—	5	—

Sorcetul lucrurilor	GĂTITURA CAVALERIEI	Numărul lucrurilor	Măsură		Lei	Parale
			Coturi	Degete		
	<i>Gătitura calului</i>					
6	Șa de lemn	1	—	—	10	—
6	Curelărima	1	—	—	30	—
3	Ibânci (podnic)	1	—	—	14	—
3	Piele peste ibânci	1	—	—	9	—
6	Pernă de iuft negru	1	—	—	12	—
3	Dăsași	1	—	—	2	20
1	Tolbă pentru orz, de pânză	1	—	—	—	30
3	Căpestre	1	—	—	—	20
	Pentru perie și țesală, odată	—	—	—	3	—
1	Pentru perie pe tot anul	—	—	—	—	10
6	Scările	2	—	—	2	—
6	Zăbale	1	—	—	—	20
1	Pentru unsul curelărimii	—	—	—	1	20
3	Cioltar de postav albastru, lățime 2 arșini	1	2	—	12	—
	Postav galben pentru împrejurul ciolta- rului lățime de doi arșini	—	—	6	3	30
	Căptușală de pânză la dânsul, lată de un arșini	—	4	—	4	—
	Pentru cusut și ață	—	—	—	1	—
6	Flamburi (stegușor) de camlot albastru și galben	1	—	—	1	12

Băgare de seamă

Șăpcile soldaților se fac din rămășițele croelii mondirurilor.

Mondirile acelor de ne-rând, sânt tot un fel cu ale pezeștrimeii și cavaleriei, însă fără cusătură și găitanuri la guler și mânici și în loc de chivără o singură șapcă.

Uniforma Ofițerilor

Spătarul are cusături de fir la guler, la poale, la mânici și la buzunări până la chivără, un brâu de aur cu cataramă de aur și cu marca Prințipatului.

Uniforma Ștab-Ofițerilor

Polcovnicul are cusături de aur la guler, la mânici și la poale, brâu de aur cu cataramă de aur cu marca Prințipatului și până la chivără.

Maiorul se deosebește din ober-ofițeri prin șiret lat la guler și la mânici; iar la poale cusătura tot a ober-ofițerilor, brâu de aur cu catarama de argint, cu marca de aur și mărgioara de argint.

Uniforma Ober-offițerilor

Căpitanul are brâu de piele cu lustru, înprejurat cu șiret de fir de jumătate deget, cu cataramă de aur, cu marca de aur și chenar de aur; mondirul este asemenea cu al ober-offițerilor cu aceeași cusătură, numai de aur.

Porucicul are brâu de piele cu lustru, cu catarama de argint, cu marca de aur și mărgioară de aur; mondirul și cusătura asemenea cu a căpitanilor.

Praporgicul are brâu de piele cu lustru, catarama de argint, cu marca de argint, cu mărgioara de aur; uniforma și cusătura asemenea cu a porucicului.

TABLEĂ No. 4
Inbrăcămintea Miliții

	Fieșicărui om		Tuturilor		
	Lei	Parale	Lei	Parale	
<i>I. La Infanterie</i>					
Feld-febeli	24	220	23	5.293	32
Iuncări	96	210	23	20.215	8
Unter-offițeri	264	210	23	55.591	32
Efreiteri	288	201	33	58.125	20
Soldați de rând	2.592	199	13	516.650	16
Toboșari	48	204	31	9.829	8
Soldați de ne-rând	80	162	16	13.507	8
Peste tot	—	—	—	679.213	4
<i>II. La Cavalerie</i>					
Vah-meisteri	6	212	32	1.276	32
Iuncări	24	202	32	4.867	8
Unter-offițeri	78	202	32	15.818	16
Efreiteri	96	195	12	18.758	32
Soldați de rând	864	192	32	166.569	8
Trâmbițași	12	197	—	2.364	—
Soldați de ne-rând	18	153	20	2.763	—
Gătitura la cai	1.098	105	2	115.344	38
Peste tot	—	—	—	327.762	12

T A B L A No. 5

*De cheltuelile fieșcării an pentru Miliție, întru soroc de șase ani
de la 1830 până la 1837*

	L e i	Parale
Pe anul 1830, de la 1-a Ianuarie, leafa tuturor cinurilor	622.985	13 ^{1/3}
Pentru hrana rangurilor de jos	538.440	—
Pentru cumpăratal a 1.098 cai	219.960	—
Pentru hrana și potcovitul cailor	99.440	—
Pentru întreaga cumpărătoare a 1.098 șale, gătirea oamenilor și a cailor	1.006.975	16
Pentru cheltuiala canțalarii	8.800	—
Pentru odată cumpărătoare a 48 tobe și 12 trâmbițe	3.540	—
Peste tot	2.500.140	29 ^{1/3}
<i>Pe anul 1831, dela 1-iu Ianuarie</i>		
Leafa tuturor rangurilor.	931.328	—
Pentru hrana rangurilor de jos	808.200	—
Pentru cumpărătoarea pe tot anul de 183 cai pentru schimbare (remonte) la al 6-lea parte câte 200 lei	36.600	—
Pentru furajul și potcovitul cailor	148.800	—
Pentru cheltuiala canțalarii	13.200	—
Pentru ținerea muniții	139.896	30
Pentru ținerea armelor.	3.673	4
Peste tot	2.081.698	4
<i>Pe anul 1832</i>		
Leafa tuturor rangurilor	931.328	—
Pentru hrana rangurilor de jos	808.200	—
Pentru cumpăratal pe un an a 183 cai.	36.600	—
Pentru hrana și potcovitul cailor	148.800	—
Pentru cheltuelile canțalarii	13.200	—
Pentru ținerea lucrurilor muniții și cumpărătoarea hainelor de vară	250.238	20
Pentru ținerea armelor	3.673	14
Peste tot	2.192.238	34

	Lei	Parale
<i>Pe anul 1833</i>		
Leafa tuturilor rangurilor	931.328	—
Pentru hrana rangurilor de jos	808.200	—
Pentru cumpăratul a 183 cai	36.600	—
Pentru furajul și potcovitul cailor	148.800	—
Pentru cheltuiala caștalariei	13.200	—
Pentru înbrăcăminteaa oștirii și ținerea pe un an a muniții	709.896	30
Pentru ținerea armelor	3.673	14
Peste tot	2.651.698	4
<i>Pe anul 1834</i>		
Leafa tuturilor rangurilor	931.320	—
Pentru hrana rangurilor de jos	808.200	—
Pentru cumpăratul pe an a 183 cai	36.600	—
Pentru furajul și potcovitul cailor	148.800	—
Pentru cheltuiala caștalariei	13.200	—
Pentru ținerea lucrurilor muniții într'un an și cumpărătoreea hainilor de vară	250.238	20
Pentru ținerea armelor	3.673	14
Peste tot	2.192.039	34
<i>Pe anul 1835</i>		
Leafa tuturor rangurilor	931.328	—
Pentru hrana rangurilor de jos	800.200	—
Pentru cumpăratul pe an a 183 cai	36.600	—
Pentru furajul și potcovitul cailor	148.800	—
Pentru cheltuiala caștalariei	13.200	—
Pentru ținerea a toate muniții pe un an	139.896	30
Pentru ținerea armelor	3.673	14
Peste tot	2.081.698	4
Suma întâiului soroc de șase ani	13.699.314	29 ¹ / ₃
Scăzându-să cheltuelile anului 1830	2.500.140	—
Asemenea și cheltuelile ținerei armelor pe anul 1831	3.673	14
Peste tot pentru ceilalți 5 ani	11.195.500	26

	L e i	Parale
<i>Cheltuelile de pe tot anul pentru al 2-lea și al 3-lea și următoarele soroc de șase ani</i>		
<i>Pe anul 1836</i>		
Leafa tuturilor rangurilor	931.328	—
Pentru hrana rangurilor de jos	808.200	—
Pentru cumpărutul a 183 cai pe un an	36.600	—
Pentru furajul și potcovitul cailor	148.800	—
Pentru cheltuiala canțalariei	13.200	—
Pentru întreaga înbrăcăminte a oamenilor și gătitura cailor	1.006.975	16
Pentru ținerea armelor	3.673	14
Peste tot	2.948.776	30
Pentru anul 1837, cheltuelile asemănate cu ale anului 1831	2.081.698	4
Pentru anul 1838, cheltuelile asemănate cu ale anului 1832	2.192.039	34
Pentru anul 1839, asemănate cu ale anului 1833	2.651.698	4
Pentru anul 1840, asemănate cu ale anului 1834	2.192.039	34
Pentru anul 1841, asemănate cu ale anului 1835	2.081.698	4
Peste tot pentru al 2-lea soroc de șase ani	14.147.950	30
Pentru al 3-lea, al 4-lea și toate celelalte soroc de șase ani, se va cheltui în fieșicare, tot atâta sumă cât și în sorocul al 2-lea, adică	14.147.950	30
In cursul acelor din urmă 5 ani ai 1-iului soroc se vor cheltui pe fieșicare an obicinuît, câte	2.239.100	5
Iar pentru al 2-lea soroc de șase ani și celelalte pe fieșicare an, câte	2.357.991	18

TABLA No. 6

C a r t e d e s l u j b ă

No. . . .

N. N., din Satul N. N., din Județul N. N., s'a primit în slujba ostășască a Țării Românești, în puterea oșebitului ostășăsc Regulament, cu toate privilegiurile și toate datoriile a împlini, precum se arată aici, mai la vale.

§ 1

Tatăl și muma, nevasta și copii nevârșnici a celui după obștesc scris, sau de bună voie întrat, vor fi scutiți de orice dajdie, pe vremea câtă va fi în slujbă, în puterea articolului 400.

§ 2

Tot omul va primi hrana, înbrăcămintea întreagă, după forma și la so-roacele hotărâte în alăturata Tablă, (vezi Tabla No. 3), asemenea și armele. Soldatul de infanterie va avea o pușcă cu baionetă; unter-offițerii, oșebit de pușcă, vor avea încă semii-săbii, precum și toboșari.

Soldatul de cavalerie va avea un pistol, o sabie și o sulită cu steag galben și albastru.

§ 3

Fieșicare, după vrednicia sa, se va înălța în grad de feld-febeli și de unter-offițeri și va primi leafa după gradul său. Soldatul de infanterie, oșebit de înbrăcămintă și de hrană, va primi pe an câte 72 lei și soldatul de cavalerie va primi 96 lei, afară din hrana și potcovitul calului. Unter-offițerul de infanterie va primi lei 240 și cel de cavalerie lei 250 pe an, oșebit hrana și potcovitul calului.

§ 4

Cavaleristul va primi un cal, care după 6 ani de slujbă va rămânea al lui de tot.

§ 5

Datoriile miliții sânt: 1) a păzi granițele, vămile și carantinele; 2) a săvârși slujba înlăuntru, a ținea liniștea obștii prin orașe și județe și a privighiea asupra stringerii dăjdiilor.

§ 6

Cel ce întră în slujbă se îndatorează a sluji 6 ani.

§ 7

Dacă dintre soldați se vor găsi a voi să-și urmeze slujba îndelungime de trei ori șase ani, atunci aceia vor fi scutiți pentru toată viața lor de tot felul de dajdie dinpreună cu tatăl, muma și nevasta lui.

Dizlocație a Miliției Pământenești a Prințipatului Valahii

POLCUL 1-iu		București			In orașul București pentru carauli iar în ținut pentru slujba polițenească.
Batalionul 1-iu.	}	In București și în ținutul Ilfovului.	528	129	
Escadronul 1-iu și Plotonul 1-iu					
Batalionul al 2-lea.	}	La Giurgiu.			
Escadronul al 2-lea.					
<i>Roata 1-iu</i>					
Plotonul 1-iu și jumătate din 1-iul ploton al escadronului al 2-lea.	}	Turnu.	66	22	
Plotonul al 2-lea					
Jumătate din plotonul 1-iu al escadronului al 2-lea.	}	Zimnice.	66	21	
<i>Roata a 2-lea</i>					
Plotonul 1-iu și jumătate de ploton din plotonul al 2-lea din al 2-lea escadron jumătate de ploton din plotonul al 2-lea.	}	Giurgiu.	99	21	
<i>Roata a 3-lea</i>					
O despărțire din al 2-lea ploton al al 2-lea escadron.	}	Oltenița.	66	11	
Al 2-lea ploton din al 2-lea roată, jumătate din al 2-lea ploton.					
<i>Roată a 4-lea</i>					
Plotonul 1-iu.	}	Dudești.	66	11	
O despărțire din al 2-lea ploton al al 2-lea escadron.					
Plotonul al 2-lea.	}	Pioa-Pietrii.	66	21	
Jumătate a al 3-lea ploton, a al 2-lea escadron.					
			1.056	258	Afară din 2 plotonuri ce să află lângă polcul al 2-lea

Pe la carantine, la vămi și la cordonul Dunării.

POLCUL AL 2-lea	La Ploești.			
Batalionul al 3-lea.	} La Focșani.			
Escadronul al 3-lea.				
<i>Roata 1-ii</i>				
Plotonul 1-ii.	} Vălenii de Munte	66	—	Pentru vămi și streaja la granițe pentru Austria.
Plotonul al 2-lea.		In dreptul trecătoarei Buzăului.	66	
<i>Roata a 2-lea</i>				
Plotonul al 4-lea din al 2-lea escadron.	} Brăila.	132	43	Pentru vamă, tarantină și linia Dunării.
<i>Roata a 3-lea</i>				
Jumătate din 1-ii ploton al escadronului al 3-lea.	} In județul Brăilei	33	22	Carauale pentru buna rânduială și pentru feluri de slujbe polițienești.
Jumătate din plotonul 1-ii, al 2-lea ploton din al 3-lea escadron.		In județul Ialomiții	33	
Plotonul al 2-lea și al 3-lea ploton din al 3-lea escadron.	} In județul Slăniș-Râmnic	66	43	
<i>Roata a 4-lea</i>				
Plotonul 1-ii.	} In județul Buzăului	66	21	Pentru slujba polițienească în ținuturi
Jumătate din 1-ii ploton al escadronului al 3-lea.				
Plotonul al 2-lea.	} In județul Săcuenii.	66	21	
Jumătate din al 4-lea ploton din al 3-lea escadron.				
Batalionul al 4-lea	} Pitești.	—	—	
<i>Roata 1-ii</i>				
Plotonul 1-ii.	} In județul Prahovei.	66	21	Pentru slujba polițienească.
Jumătate din al 4-lea ploton din escadronul al 3-lea.				
Plotonul al 2-lea.	} Dragoslavele în dreptul	66	—	Pentru vama și pașa graniței către Austria.

<i>Roata a 2-lea</i>				
Plotonul 1-iu Jumătate din plotonul 1-iu al escadronului al 4-lea.	Județul Dâmboviții	66	21	Pentru slujba polițienească în județe
Plotonul al 2-lea. Jumătate din plotonul 1-iu al escadronului al 4-lea.	In ținutul Muș- celului	66	21	
<i>Roata a 3-lea.</i>				
Plotonul 1-iu. Plotonul al 2-lea din esca- dronul al 4-lea.	In județul Ar- geșului	66	43	
Plotonul al 2-lea. Plotonul al 3-lea din esca- dronul al 4-lea.	In județul Ol- tului.	66	43	
<i>Roata a 4-lea,</i>				
Plotonul 1-iu. Plotonul al 4-lea din esca- dronul al 4-lea.	In județul Te- leormanului	66	43	
Plotonul al 2-lea. Plotonul al 4-lea din esca- dronul 1-iu.	In județul Vlașca.	66	43	
POLCUL AL 3-lea		1.056	430	Se copriș și două Plotonuri ale Pol- cului 1-iu.
Batalionul al 5-lea. Escadronul al 5-lea.	La Craiova La Calafat			
<i>Roata 1-iu.</i>				
Plotonul 1-iu.	La plaiul Co- zii și alte tre- cătoare în Bănat.	66	—	Pentru streaja gra- nițelor către Aus- tria.
Plotonul al 2-lea. Jumătate din plotonul 1-iu al escadronului al 5-lea.	Vârciorova	66	22	
<i>Roata a 2-lea.</i>				
Plotonul 1-iu. Jumătate din plutonul 1-iu al escadronului al 5-lea.	șchela Cra- iovei	66	31	Pentru carantine, vămi și cordonul Dunării
Plotonul al 2-lea. Al 2-lea ploton din esca- dronul al 5-lea.	Goroj	66	43	

<i>Roata a 3-lea.</i>				
Plotonul 1-iu. Al 3-lea ploton din escadronul al 5-lea.	}	Calafat.	132	43
<i>Roata a 4-lea.</i>				
Plotonul 1-iu. Jumătate din plotonul al 4-lea al escadronului al 5-lea.	}	Bechet.	66	22
Plotonul al 2-lea. Jumătate din plotonul al 4-lea din escadronul al 5-lea.	}	Izlaz.	66	21
Batalionul al 6-lea. Escadronul al 6-lea.	}	La Craiova.	—	—
<i>Roata 1-iu.</i>				
Plotonul 1-iu.	}	In drept la Rorterturn pas.	66	—
Plotonul al 2-lea.				
		Vulcan pas.	66	—
<i>Roata a 2-lea.</i>				
Plotonul 1-iu. Jumătate din plotonul 1-iu al escadronului al 6-lea.	}	In județul Vâlci.	66	22
Plotonul al 2-lea. Jumătate din plotonul 1-iu al escadronului al 6-lea.	}	In județul Gorj.	66	21
<i>Roata a 3-lea</i>				
Plotonul 1-iu. Plotonul al 2-lea din escadronul al 6-lea.	}	In județul Mehedinți.	66	43
Plotonul al 2-lea. Jumătate din plotonul al 3-lea din escadronul al 6-lea.	}	In județul Dolji.	66	22
<i>Roata al 4-lea.</i>				
Plotonul 1-iu. Jumătate din plutonul al 3-lea din escadronul al 6-lea.	}	La Craiova.	66	21
Plotonul al 2-lea. Plotonul al 4-lea din escadronul al 6-lea.	}	In județul Romanați.	66	43

Pentru carantine, vămi și cordonul Dunării

Pentru vămi și pașa graniței către Austria

Pentru slujba polițienească

TABLA DE MATERII

T A B L A

de câte se coprink în cele noă capete ale Regulamentului Organic.

CAP. I.

PENTRU ALEGEREA DOMNULUI

	<u>Pag.</u>
SECȚIA I. Intocmirea Obșteștii Adunări Ecstraordinare	1
SECȚIA II. Vremelnica Ocârmuire	4
SECȚIA III. Chipul alegerii Domnului	5

CAP. II

PENTRU OBICINUITA OBȘTEASCA ADUNARE 9

CAP. III

FINANȚA

SECȚIA I. Desputerniciri sau oboriri	13
SECȚIA II. Cheltuelile Statului	16
SECȚIA III. Ramuri de veniturile Statului	19
SECȚIA IV. Chipul catagrafiilor și a împărțirii dăjdilor și altor dări	20
SECȚIA V. Inplinirea birului și a altor venituri ale Statului	26
SECȚIA VI. Chipul contabilității Casei Vistieriei, adecă a ținerii și dării socotelilor cu bună orânduială	35
SECȚIA VII. Drepturi și datorii reciproce între proprietar și al său sătean	37
LITERA A. Bugetul slujbelor publice	45
LITERA B. Suma de peste an a fieșicăruia venit al Statului.	67

CAP. IV

SECȚIA I.	Pentru căderile Ministrului Trebilor din Lăuntru	69
SECȚIA II.	Pentru Sfatul Administrativ	70
SECȚIA III.	Departamentele mădularelor Sfatului Administrativ	71

CAP. V

REGULAMENT ASUPRA COMERCIULUI

SECȚIA I.	Pentru slobozenia comerциului	74
SECȚIA II.	Pentru mijloacele comunicațiilor	76
SECȚIA III.	Pentru magazinele de rezervă	76
SECȚIA IV.	Pentru popriri	77
SECȚIA V.	Pentru lucrarea minelor	78

CAP. VI

REGULAMENT PENTRU CARANTINE

SECȚIA I.	Pentru întâmplarea carantinelor și așezării cordonului Sănătății	79
SECȚIA II.	Pentru cărmuirea așezărilor carantinei	81
SECȚIA III.	Pentru regulile sănătății ce privesc asupra călătorilor și a mărfurilor în carantină	83
SECȚIA IV.	Pentru călcarea pravililor și pedeapsa ce să cuvine	84
LITERA C.	Deslușite orânduirii a cvardiilor și avanposturilor ale miliții pe linia d'a stânga a Dunării.	89
LITERA D.	Treceri mai mult sau mai puțin în lucrare asupra liniei Dunării	97
	Socoteala cheltuelilor pentru carantine	99

CAP. VII

PENTRU CĂTAREA JUDECĂȚILOR IN VALAHIA ȘI PENTRU
INTOCMIREA ȘI CĂDERILE JUDECĂTORIILOR

SECȚIA I.	Canoane de obște	105
-----------	----------------------------	-----

	<u>Pag.</u>
SECȚIA II.	Judecătoriile judeților 109
	§ I. Judecătoriile de întâia cercetare 109
	§ II. Judecătoriile de prin sate sau de împăciuire 113
SECȚIA III.	Pentru divanurile judecătorești 114
	§ I. Pentru despărțirea politică 115
	§ II. Pentru despărțirea criminalicească 115
SECȚIA IV.	Pentru judecătoriile de comerț 117
SECȚIA V.	Pentru judecătoria Poliției 120
SECȚIA VI.	Pentru Innaltul Divan 120
SECȚIA VII.	Pentru căderile marelui logofăt 122
SECȚIA VIII.	Pentru trecerea în condică a zălogurilor și a foilor de zestre 122
SECȚIA IX.	Pentru hoțărnicia tuturilor moșiilor din Valahia 124

CAP. VIII DISPOZIȚII GENERALE

SECȚIA I.	Pentru înălțarea în ranguri 125
SECȚIA II.	Pentru orânduirea în feluri de slujbe 125
SECȚIA III.	Clirosul bisericesc și ocârmuirea avuturilor sale 127
SECȚIA IV.	Pentru învățătura publică 129
SECȚIA V.	Inceputuri de o unire mai de aproape între amândoa Prințipurile 130

CAP. IX REGULAMENTUL OSTĂȘESC

SECȚIA I.	Temeiurile formării miliții 133
SECȚIA II.	Pentru strângerea miliției sau chemarea în slujbă , ... 136
SECȚIA III.	Pentru privileghiurile și ținerea miliției 137
SECȚIA IV.	Datoriile de obște ale miliției și căderile căpeteniei ei. Dizlocație 138

	<u>Pag.</u>
SECȚIA V. Pentru otcârmuirea miliții	140
SECȚIA VI. Pentru înbrăcămintă și arme	141
SECȚIA VII. Pentru socoteli	141
SECȚIA VIII. Drepturile rangurilor ostășăști și regule a păzi în intrarea în slujbă	142
Tablă potrivitoare rangurilor politicești cu cele ostășăști pentru priimirea boerilor și a feciorilor de boeri în slujbă	144

TĂBLIȚE DE STATUL TUTUROR GRADURILOR MILIȚII, ȚINEREA, IMBRĂCĂMINTEA ȘI GĂTITURA CAILOR ȘI SOCOTELE.

TABLĂ No. 1. Statul tuturor rangurilor miliții românești a Prințipa- tului Valahii, cu lefi și ținerea lor	147
TABLĂ No. 2. Statul tuturor rangurilor unui polc și ținerea lor	148
TABLĂ No. 3. Inbrăcămintă a miliții Prințipatului Valahii	150
TABLĂ No. 4. Inbrăcămintăa miliții	154
TABLĂ No. 5. Cheltuelile fieșicărui an pentru miliție, întru soroc de șase ani dela 1830 până la 1837	155
TABLĂ No. 6. Carte de slujbă	158
Dizlocație a miliției pământenești a Prințipatului Valahii	159

SFÂRȘITUL REGULAMENTULUI ORGANIC AL VALAHIEI.